

027.4593

ศ 858 ล

ร. 2

สาเหตุของปัญหาการดำเนินงานห้องสมุดประชาชนจังหวัด ตามทัศนะของ

บรรณารักษ์ ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญด้านห้องสมุดประชาชน

ปริญญาโท

ของ

สร้างดี นันทกาวงศ์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปรัชญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอกบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์

มีนาคม 2537

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

191071

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปฏิญานพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควร
รับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอกบรรณารักษศาสตร์
และสารนิเทศศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

..... ประธาน

(ผศ. สุกัญญา ส่องแสงจันทร์)

..... กรรมการ

(ผศ. บุญสม ก้านสังวร)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน

(ผศ. สุกัญญา ส่องแสงจันทร์)

..... กรรมการ

(ผศ. บุญสม ก้านสังวร)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(อาจารย์เปล่งศรี เทพกุญชร)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปฏิญานพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอกบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ ของมหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒได้

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ดร. ศิริยุภา พูลสุวรรณ)

วันที่ .. เดือน .. มีนาคม .. พ.ศ. 2537 ..

ประกาศผลการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยดีด้วยความกรุณา ช่วยเหลือ ให้คำปรึกษา คำแนะนำ ให้แนวคิด ให้กำลังใจ ตลอดจนการแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ อย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุวัฒน์ ส่องแสงจันทร์ ประธานที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์บุญสม ก้านสังวร กรรมการที่ปรึกษา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านอาจารย์ทั้งสองเป็นอย่างยิ่ง และขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์เป๋ล่งศรี เทพคุณุสร ที่กรุณาเป็นกรรมการในการสอบเพิ่มเติม คณาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ทุกท่าน ที่กรุณาให้คำแนะนำและกำลังใจในการทำวิจัย

ขอกราบขอบพระคุณท่านอธิบดีกรมการศึกษานอกโรงเรียน ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์อำนวยความสะดวกในการตอบแบบสอบถาม

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ผู้ช่วยผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ศึกษาธิการศึกษานอกโรงเรียน บรรณารักษ์ ห้องสมุดประชาชนจังหวัด ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทุกท่าน ซึ่งกรุณาให้ความร่วมมือ เป็นอย่างดียิ่งในการตอบแบบสอบถาม

ขอขอบคุณ คุณอรุณี ศิลาสวรรค์ ที่ให้ความช่วยเหลือในการเก็บรวบรวมข้อมูล คุณวิจิต และคุณจิตนา สังวรณ ที่ให้ความช่วยเหลือ แนะนำ ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับโปรแกรม SPSS คุณทองจุล และคุณภารดี ชื่นขาว ที่ให้ความช่วยเหลือในการแปลบทคัดย่อ และคุณฤทธิชัย เตชะมัทธนันท์ และเพื่อนๆ ทุกคนที่ช่วยเหลือ และให้กำลังใจในการทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ จนสำเร็จด้วยดี

ขอเทิดพระคุณบิดา มารดา สามี และครูอาจารย์ทุกท่านที่อบรมสั่งสอน ประสิทธิ์ประสาทความรู้และให้กำลังใจ ผู้วิจัย

สร้างดี นันทกาวงศ์

สารบัญ

บทที่

หน้า

1	บทนำ.....	1
	ภูมิหลัง.....	2
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	3
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	3
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	3
	สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า.....	4
	นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
	ห้องสมุดประชาชน.....	7
	ความหมายและความสำคัญของห้องสมุดประชาชน.....	7
	วัตถุประสงค์ของห้องสมุดประชาชน.....	11
	หน้าที่ของห้องสมุดประชาชน.....	13
	ห้องสมุดประชาชนในสังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียน.....	14
	นโยบาย ระเบียบและลักษณะการดำเนินงานห้องสมุดประชาชน	
	จังหวัด สังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียน.....	14
	องค์ประกอบในการดำเนินงานของห้องสมุดประชาชน สังกัด	
	กรมการศึกษานอกโรงเรียน.....	18
	อาคารสถานที่ ครุภัณฑ์และอุปกรณ์.....	18
	บุคลากร.....	21
	บริการ.....	23
	บริหาร.....	24
	งบประมาณ.....	27

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า.....	29
งานวิจัยในต่างประเทศ.....	29
งานวิจัยในประเทศ.....	30
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	36
การกำหนดกลุ่มประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง.....	36
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	37
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	40
การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	41
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	45
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	45
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	45
5 สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	195
ความมุ่งหมายของการศึกษา.....	195
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า.....	195
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	195
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า.....	196
อภิปรายผล.....	214
ข้อเสนอแนะ.....	231
บรรณานุกรม.....	234
ภาคผนวก.....	240
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	264

1	คำร้อยละข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสถานภาพ.....	46
2	ค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหา ความคับแค้นของ อาคารห้องสมุดประชาชน.....	50
3	ค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาสถานที่ตั้งอาคารไม่ สะดวกแก่การไปมาของผู้ใช้บริการ.....	52
4	ค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาเสียงรบกวน ขาด ความเงียบสงบภายในห้องสมุด.....	53
5	ค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาครุภัณฑ์ เช่น โต๊ะ เก้าอี้ ชั้นหนังสือ ไม่เหมาะสมกับผู้ให้บริการ	55
6	ค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาครุภัณฑ์ไม่เพียงพอ	56
7	ค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาการขาดแคลนบุคลากร ในการปฏิบัติงานในห้องสมุด	57
8	ค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาบุคลากรไม่มีวุฒิทาง บรรณารักษศาสตร์.....	60
9	ค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาบุคลากรขาดขวัญและ กำลังใจ	62
10	ค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาบรรณารักษ์ขาดความ ก้าวหน้า	64
11	ค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาบุคลากรในห้องสมุด ขาดความสามัคคี	66
12	ค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาบรรณารักษ์ไม่สามารถ ออกไปให้บริการภายนอกห้องสมุดได้	68

13	ค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาห้องสมุดไม่สามารถให้ข่าวสารแก่ประชาชนในท้องถิ่นได้ทั่วถึง.....	70
14	ค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหามีผู้มาใช้บริการห้องสมุดน้อย	71
15	ค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาประชาชนไม่สนใจและเข้าร่วมในกิจกรรมของห้องสมุด	74
16	ค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาการส่งหนังสือล่าช้ากว่ากำหนด.....	75
17	ค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาสมาชิกืมหนังสือแล้วไม่ส่งคืน.....	76
18	ค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาไม่สามารถเปิดบริการนอกเวลาราชการ (16.30 - 20.00 น.) ได้.....	78
19	ค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาการไม่จัดตั้งคณะกรรมการห้องสมุด ตามระเบียบของกรมฯ ว่าด้วยห้องสมุดประชาชน จังหวัด พ.ศ. 2535	79
20	ค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาการไม่เรียกเก็บเงินค่าปรับจากสมาชิกที่ส่งคืนหนังสือ หรือสื่อต่างๆ ล่าช้ากว่ากำหนดตามอัตราที่กรมฯ กำหนด.....	81
21	ค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาคณะกรรมการห้องสมุดไม่ดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพได้	82
22	ค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาบรรณารักษ์ไม่ดำเนินงานห้องสมุดได้อย่างมีประสิทธิภาพ	83
23	ค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาความขัดแย้งในการปฏิบัติงานระหว่างหัวหน้าฝ่ายการศึกษาทางสื่อมวลชนของศูนย์ฯ กับบุคลากรห้องสมุดประชาชนจังหวัด.....	85

24	ค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาการได้รับการจัดสรร งบประมาณในการดำเนินงานห้องสมุดจากกรมฯ น้อย	86
25	ค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาทางงบประมาณแผ่นดินใน การจัดซื้อหนังสือ ฯลฯ ไม่เพียงพอแก่การให้บริการ	87
26	ค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาห้องสมุดไม่มีงบประมาณ ในการดำเนินงานบริการภายนอกห้องสมุดให้แก่ประชาชน	89
27	ค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหากรมฯ ไม่จัดสรรงบ ประมาณปรับปรุงตกแต่งบริเวณภายนอกอาคารห้องสมุดให้สวยงามร่มรื่น เพื่อ สร้างความสนใจให้ประชาชนมาใช้บริการห้องสมุด	91
28	การวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหา ความคับแคบของอาคาร.....	92
29	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุการใช้ห้องสมุดเป็น สถานที่ทำงานอื่นด้วยฯ จำแนกตามสถานภาพเป็นรายคู่.....	94
30	การวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหา สถานที่ตั้งอาคารไม่สะดวกแก่การไปมาของผู้ใช้บริการ	95
31	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุสถานที่ที่เหมาะสมย่าน ชุมชนมีราคาสูง กรมฯ ไม่สามารถที่จะดำเนินการด้านงบประมาณได้ จำแนก ตามสถานภาพเป็นรายคู่.....	97
32	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุมีการย้ายชุมชน แต่ ไม่ได้ย้ายห้องสมุดตามไปด้วย จำแนกตามสถานภาพเป็นรายคู่.....	98
33	การวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหา เสียงรบกวน ขาดความเงียบสงบภายในห้องสมุด.....	99
34	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุเจ้าหน้าที่ทำเสียงดังเอง จำแนกตามสถานภาพเป็นรายคู่.....	101

35	การวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหา ครุภัณฑ์ที่ไม่เหมาะสมกับผู้ให้บริการ.....	102
36	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุบรรณารักษ์ไม่มีส่วนใน การออกแบบและกำหนดคุณลักษณะของครุภัณฑ์ จำแนกตามสถานภาพเป็นรายคู่....	104
37	การวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับเกี่ยวกับสาเหตุ ของปัญหาครุภัณฑ์ไม่เพียงพอ.....	105
38	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุหนังสือเพิ่มขึ้นแต่ไม่ สามารถจัดหาขึ้นหนังสือเพิ่มขึ้นได้ จำแนกตามสถานภาพเป็นรายคู่.....	107
39	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับเกี่ยวกับสาเหตุงบประมาณมี น้อยจึงไม่สามารถจัดซื้อครุภัณฑ์ให้เพียงพอได้ จำแนกตามสถานภาพเป็นรายคู่....	108
40	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุเจ้าหน้าที่ใช้โต๊ะ เก้าอี้ ซึ่งเป็นที่นั่งอ่านค้นคว้าของผู้ให้บริการเอามาใช้เป็นทำงานเช่น จัดหมวดหมู่ หนังสือ ซ่อมหนังสือ จำแนกตามสถานภาพเป็นรายคู่.....	109
41	การวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหา การขาดแคลนบุคลากร ในการปฏิบัติงานในห้องสมุด.....	110
42	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุอัตราเงินเดือนตาม ตำแหน่งบรรณารักษ์ของกรมฯ ได้น้อยกว่าอัตราเงินเดือนของข้าราชการครู ในสังกัดกรมฯ เดียวกัน เมื่อมีโอกาสจะขอย้ายเปลี่ยนตำแหน่งทันที จำแนก ตามสถานภาพเป็นรายคู่.....	112
43	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุบรรณารักษ์หรือ เจ้าหน้าที่ห้องสมุดต้องทำงานหนักและรับผิดชอบงานมากกว่าบรรณารักษ์ของ ห้องสมุดประเภทอื่น จึงทำให้ตำแหน่งนี้ไม่ได้รับความสนใจ จำแนกตาม สถานภาพเป็นรายคู่.....	113

- 44 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุตำแหน่งบรรณารักษ์และตำแหน่งเจ้าหน้าที่ห้องสมุดไม่สามารถเลื่อนตำแหน่งได้สูงเช่นข้าราชการครูในสังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียนด้วยกัน จำแนกตามสถานภาพเป็นรายคู่.....114
- 45 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุบรรณารักษ์มีความเห็นว่าตำแหน่งบรรณารักษ์และตำแหน่งเจ้าหน้าที่ห้องสมุดไม่มีความก้าวหน้าเหมือนตำแหน่งอื่น จำแนกตามสถานภาพเป็นรายคู่.....115
- 46 การวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาบุคลากรไม่มีวุฒิทางบรรณารักษศาสตร์.....116
- 47 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุ เดิมการรับบุคลากรทำหน้าที่ในห้องสมุด (เจ้าหน้าที่ห้องสมุด) กำหนดวุฒิ ป.กศ.สูง แต่ไม่ระบุมิวิชาเอกจึงทำให้ได้บุคลากรที่ไม่มีวุฒิทางบรรณารักษศาสตร์ จำแนกตามสถานภาพเป็นรายคู่.....118
- 48 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุบุคลากรในห้องสมุด (เจ้าหน้าที่ห้องสมุด) ที่ได้รับอนุญาตให้ศึกษาต่อ ไปเรียนสาขาวิชาอื่นที่ไม่ใช่สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์เพื่อหาโอกาสในการปรับย้ายตำแหน่ง จำแนกตามสถานภาพเป็นรายคู่.....119
- 49 การวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาบุคลากรขาดขวัญและกำลังใจ.....120
- 50 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุบรรณารักษ์ หรือเจ้าหน้าที่ห้องสมุดทำงานหนัก แต่ไม่ได้รับความสนใจจากผู้บริหาร จำแนกตามสถานภาพเป็นรายคู่.....122
- 51 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุตำแหน่งเจ้าหน้าที่ห้องสมุดของกรมฯ เลื่อนตำแหน่งได้สูงสุดเพียงระดับ 4 ตำแหน่งบรรณารักษ์เลื่อนตำแหน่งได้สูงสุดเพียงระดับ 5 ซึ่งน้อยกว่าตำแหน่งในสาขางานอื่นที่มีวุฒิระดับเดียวกัน จำแนกตามสถานภาพเป็นรายคู่.....123

52	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุผู้ให้บริการห้องสมุดมอง บรรณารักษ์ หรือเจ้าหน้าที่ห้องสมุดเป็นเพียงผู้เฝ้าหนังสือ จึงไม่ได้ให้เกียรติ เหมือนข้าราชการอื่น จำแนกตามสถานภาพเป็นรายคู่.....	124
53	การวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหา บรรณารักษ์ขาดความก้าวหน้า	125
54	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุตำแหน่งเจ้าหน้าที่ ห้องสมุดที่บรรจุ ป.ศ. สูง ไม่มีโอกาสปรับเป็นตำแหน่งบรรณารักษ์ เพราะ ไม่มีวุฒิปริญญาตรีสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ จำแนกตามสถานภาพเป็นรายคู่... ..	127
55	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุบรรณารักษ์หรือ เจ้าหน้าที่ห้องสมุดส่วนใหญ่ไม่มีโอกาสได้รับอนุญาตให้ศึกษาต่อเพราะขาด บุคลากรทำหน้าที่แทน จำแนกตามสถานภาพเป็นรายคู่.....	128
56	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุตำแหน่งเจ้าหน้าที่ ห้องสมุดไม่สามารถเลื่อนตำแหน่งเหมือนกับข้าราชการครูของกรมการศึกษา นอกโรงเรียนด้วยกัน จำแนกตามสถานภาพเป็นรายคู่.....	129
57	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุบรรณารักษ์ต้องทำงาน หนักตลอดเวลาทำให้ไม่มีเวลาไปศึกษาค้นคว้า จำแนกตามสถานภาพเป็นรายคู่... ..	130
58	การวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหา บุคลากรในห้องสมุดขาดความสามัคคี	131
59	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุการใช้ห้องสมุดเป็น ที่ทำงานของฝ่ายและงานอื่นด้วย ทำให้เกิดปัญหามากคนมากเรื่อง จำแนก ตามสถานภาพเป็นรายคู่.....	133
60	การวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหา บรรณารักษ์ไม่สามารถออกไปให้บริการแก่ประชาชนนอกสถานที่ได้	134

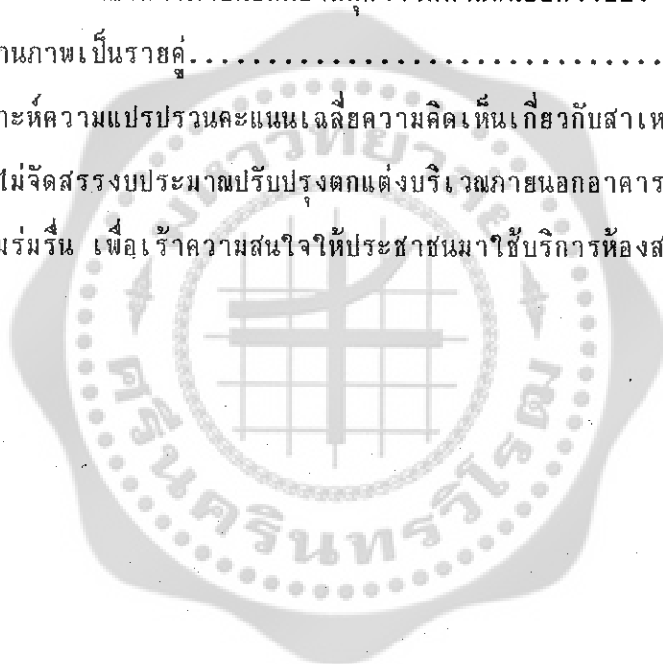
61	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุห้องสมุดมีบรรณารักษ์ เพียงคนเดียว ทำให้การออกไปบริการนอกสถานที่ทำได้ค่อนข้างยาก จำแนก ตามสถานภาพเป็นรายคู่.....	136
62	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุงานห้องสมุดมีมากและ ต้องให้บริการตลอดทั้งวัน จำแนกตามสถานภาพเป็นรายคู่.....	137
63	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุบรรณารักษ์ไม่ตระหนัก และไม่เข้าใจในการให้บริการ จำแนกตามสถานภาพเป็นรายคู่.....	138
64	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุเจ้าหน้าที่ห้องสมุดหรือ บรรณารักษ์ไม่หาวิธีการกระจายการบริการออกไปให้ทั่วถึง จำแนกตาม สถานภาพเป็นรายคู่.....	139
65	การวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหา ห้องสมุดไม่สามารถให้บริการข่าวสารแก่ประชาชนในท้องถิ่นได้ทั่วถึง.....	140
66	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุบรรณารักษ์ไม่สนใจที่จะ นำสื่อไปบริการในชุมชน จำแนกตามสถานภาพเป็นรายคู่.....	142
67	การวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหา มีผู้มาใช้บริการห้องสมุดน้อย.....	143
68	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุสภาพของห้องสมุดไม่น่า เข้าใช้ ไม่มีสิ่งดึงดูดความสนใจ จำแนกตามสถานภาพเป็นรายคู่.....	146
69	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุการประชาสัมพันธ์งาน ห้องสมุดไม่สม่ำเสมอและไม่มีรูปแบบที่ดึงดูดความสนใจของประชาชนได้ จำแนกตามสถานภาพเป็นรายคู่.....	147
70	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุประชาชนไม่ได้รับความ สะดวกจากเจ้าหน้าที่ในการมาติดต่อขอใช้บริการ	148

71	การวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหา ประชาชนไม่สนใจและเข้าร่วมในกิจกรรมของห้องสมุด.....	149
72	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุขาดการวางแผนใน ด้านรูปแบบและวิธีการในการจัดกิจกรรม จำแนกตามสถานภาพเป็นรายคู่.....	151
73	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุขาดการประชาสัมพันธ์ เกี่ยวกับการจัดกิจกรรม จำแนกตามสถานภาพเป็นรายคู่.....	152
74	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุไม่เปิดโอกาสให้ ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่างๆ ของห้องสมุด จำแนกตาม สถานภาพเป็นรายคู่.....	153
75	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุช่วงเวลาที่จัดไม่ เหมาะสม เช่น ตรงกับเวลาทำงานของประชาชนในท้องถิ่น จำแนก ตามสถานภาพเป็นรายคู่.....	154
76	การวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหา การส่งหนังสือล่าช้ากว่ากำหนด	155
77	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุช่วงเวลาที่ห้องสมุด เปิดบริการเป็นช่วงเวลาที่ผู้ใช้ต้องอยู่กับการกิจการงาน ทำให้ลืมที่จะไป ส่งหนังสือคืน	157
78	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุระยะเวลาของการให้ ยืมหนังสือน้อยเกินไป จำแนกตามสถานภาพเป็นรายคู่.....	158
79	การวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหา สมาชิกยืมหนังสือแล้วไม่ส่งคืน	159
80	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุไม่มีการเรียกเก็บเงิน ประกันหรือหลักฐานผูกมัด จำแนกตามสถานภาพเป็นรายคู่.....	161

81	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุไม่มีการติดตามทางหนังสือคืน จำแนกตามสถานภาพเป็นรายคู่.....	162
82	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุบรรณารักษ์ไม่สนใจและเอาใจใส่เท่าที่ควร จำแนกตามสถานภาพเป็นรายคู่.....	163
83	การวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับ สาเหตุของปัญหาไม่สามารถเปิดบริการนอกเวลาราชการ (16.30 - 20.00 น.) ได้	164
84	การวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาการไม่จัดตั้งคณะกรรมการห้องสมุด ตามระเบียบของกรม ฯ ว่าด้วยห้องสมุดประชาชนจังหวัด พ.ศ. 2535.....	166
85	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุบรรณารักษ์ขาดมนุษยสัมพันธ์กับประชาชนในท้องถิ่นจึงไม่ได้รับความร่วมมือในการร่วมเป็นคณะกรรมการ จำแนกตามสถานภาพเป็นรายคู่.....	168
86	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุบรรณารักษ์ไม่สนใจและให้ความสำคัญกับการจัดตั้งคณะกรรมการห้องสมุด จำแนกตามสถานภาพเป็นรายคู่.....	169
87	การวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาการไม่เรียกเก็บเงินค่าปรับจากสมาชิกที่ส่งคืนหนังสือ หรือสื่อต่างๆ ล่าช้ากว่ากำหนดตามอัตราที่กรมฯ กำหนด	170
88	การวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาคณะกรรมการห้องสมุดไม่ดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพได้ ...	172
89	การวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาบรรณารักษ์ไม่สามารถดำเนินงานห้องสมุดได้อย่างมีประสิทธิภาพ	174
90	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุบรรณารักษ์ไม่มีวิทยทางด้านบรรณารักษศาสตร์ จึงทำให้ไม่สามารถเข้าใจงานห้องสมุดบางอย่างได้โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานทางด้านเทคนิค จำแนกตามสถานภาพเป็นรายคู่.....	176

91	การวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหา ความขัดแย้งในการปฏิบัติงานระหว่างหัวหน้าฝ่ายการศึกษาทางสื่อมวลชนของศูนย์ฯ กับบุคลากรห้องสมุดประชาชนจังหวัด 178
92	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุบรรณารักษ์ไม่ได้ทำ โครงการหรือแผนปฏิบัติงานก่อนการดำเนินงาน จำแนกตามสถานภาพเป็นรายคู่180
93	การวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหา การได้รับการจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงานห้องสมุดจากกรมฯ น้อย 181
94	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุนโยบายของกรมฯ ไม่ได้เน้นการพัฒนาห้องสมุดประชาชนจังหวัดโดยตรง จำแนกตามสถานภาพ เป็นรายคู่.....183
95	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุบรรณารักษ์ไม่จัดทำ แผนงานและโครงการรายงานต่อศูนย์ฯ เพื่อของบประมาณ จำแนกตาม สถานภาพเป็นรายคู่.....184
96	การวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหา งบประมาณแผ่นดินในการจัดซื้อหนังสือ ฯลฯ ไม่เพียงพอแก่การให้บริการ.....186
97	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุงบประมาณที่กรมฯ จัดสรรมาให้สำหรับซื้อหนังสือนั้น รวมอยู่กับค่าใช้จ่ายอื่นเช่น ค่าตอบแทน ทำการล่วงเวลาค่าซื้อวัสดุ ทำให้เงินเหลือสำหรับซื้อหนังสือน้อย (จำแนก ตามสถานภาพเป็นรายคู่.....186
98	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุผู้บริหารไม่ให้ความสำคัญ สำคัญกับการจัดซื้อหนังสือเพิ่ม จึงไม่คิดหาวิธีการหาเงินนอกงบประมาณ เพิ่มเติมให้ จำแนกตามสถานภาพเป็นรายคู่.....187
99	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุหนังสือมีราคาสูงขึ้นทุกปี แต่งบประมาณที่ได้รับยังเท่าเดิม จำแนกตามสถานภาพเป็นรายคู่.....188

100	การวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหา ห้องสมุดไม่มีงบประมาณในการดำเนินงานบริการภายนอกห้องสมุดให้แก่ ประชาชน 189
101	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุบรรณารักษ์คิดว่าการทำ แผนขอตั้งงบประมาณเป็นหน้าที่ของผู้บริหารหรือหัวหน้าฝ่ายการศึกษาทางสื่อ มวลชน จำแนกตามสถานภาพเป็นรายคู่.....191
102	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุบรรณารักษ์ไม่เห็นความ สำคัญของการให้บริการภายนอกห้องสมุดจึงไม่ทำแผนขอตั้งงบประมาณ จำแนก ตามสถานภาพเป็นรายคู่.....192
103	การวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหา กรมฯ ไม่จัดสรรงบประมาณปรับปรุงตกแต่งบริเวณภายนอกอาคารห้องสมุดให้ สวยงามร่มรื่น เพื่อสร้างความสนใจให้ประชาชนมาใช้บริการห้องสมุด 193

ภูมิหลัง

ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่มีความสำคัญแก่องค์สมุทประชาชน ซึ่งเห็นได้จากมี ความคิดและความพยายามที่จะจัดตั้งองค์สมุทประชาชนมาแต่โบราณ ถึงแม้มิได้มีรูปแบบเป็นองค์สมุท สมัยใหม่เช่นในปัจจุบันก็ตาม เพราะสิ่งซึ่งแสดงให้เห็นถึงความคิดนั้นคือ จุดประสงค์ในการจัดตั้ง มุ่งเน้นไปที่การให้บริการแก่ประชาชนใช้เป็นที่พักหาความรู้ เป็นที่พบปะชุมนุมหรือปิกนิกงาน (แม้นมาส ชวลิต. 2508 : 5) เป็นต้น จนกระทั่งวิวัฒนาการมาเป็นรูปแบบองค์สมุทประชาชน และประกาศเป็นนโยบายของรัฐบาล โดยได้จัดตั้งองค์สมุทประชาชนในลักษณะการศึกษาตลอดชีวิต มีระเบียบการจัดตั้งองค์สมุทรองรับหลายฉบับ ซึ่งฉบับสุดท้ายคือระเบียบกรมการศึกษานอกโรงเรียน ว่าด้วยองค์สมุทประชาชน พ.ศ. 2535 โดยให้องค์สมุทประชาชนอยู่ในความควบคุม ดูแลของศูนย์ การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด

เมื่อศึกษาความเป็นมาขององค์สมุทประชาชนแล้ว ถึงแม้ว่าจะได้มีการมองเห็นถึงความ สำคัญ แต่การดำเนินงานองค์สมุทประชาชนไม่ว่าอยู่ในรูปแบบใดและจัดได้ดีมากน้อยเพียงใดนั้นขึ้น อยู่กับนโยบายของผู้นำประเทศแต่ละยุคสมัยเป็นสำคัญ ซึ่งในช่วงที่ผ่านมาสิ่งที่เห็นได้ชัดที่สุดก็คือใน การดำเนินงานองค์สมุทประชาชนในแต่ละยุคแต่ละสมัยนั้นจะมีปัญหาและอุปสรรคมาโดยตลอด ซึ่ง สามารถสรุปได้ดังนี้

ปัญหาอุปสรรคในระยะแรก (พ.ศ. 2459-2480) ได้แก่ องค์สมุทไม่มีสถานที่ดำเนินการ โดยเฉพาะ ไม่มีเจ้าหน้าที่องค์สมุท ไม่ได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐบาล ขาดแคลนวัสดุและอุปกรณ์และ องค์สมุทจัดเป็นงานฝาก

ปัญหาอุปสรรคในระยะที่สอง (พ.ศ. 2481-2521) ปัญหาอุปสรรคในระยะแรกยังคงมีอยู่ และในขณะเดียวกันก็มีปัญหาอุปสรรคเพิ่มเติมอีก ได้แก่ แม้องค์สมุทประชาชนจะมีจำนวนมากขึ้น แต่ องค์สมุทยังคงเป็นขนาดเล็กอยู่ สถานที่โดยทั่วไปมีลักษณะเป็นห้องอ่านหนังสือเล็กๆ ไม่มีเนื้อหา

สำหรับกิจกรรมอื่นนอกจากเพื่อการอ่านเท่านั้น ขาดแคลนบรรณารักษ์ที่มีคุณวุฒิมาดำเนินการ หนังสือและวัสดุห้องสมุดมีจำนวนจำกัด บรรณารักษ์หรือเจ้าหน้าที่ห้องสมุดกรอกแบบรายงานไม่ตรงกับข้อเท็จจริง บรรณารักษ์มีปัญหาหรือมีความลำบากในเรื่องการจัดห้องสมุด ขาดทักษะในการจัดกิจกรรมและนิทรรศการ งบประมาณที่ได้รับมีจำกัดไม่เพียงพอ ก.พ.กำหนดตำแหน่งบรรณารักษ์เป็นเพียงชั้นจิตอาสา อันดับ 2 เท่านั้น และปัญหาที่สำคัญคือ รัฐยังไม่สามารถจัดห้องสมุดประชาชนอำเภอได้ครบทุกอำเภอทั่วประเทศ

ปัญหาอุปสรรคในระยะที่สาม (พ.ศ. 2522-2532) บางปัญหายังคงสืบเนื่องมาจากระยะที่สอง บางปัญหาที่เกิดขึ้นมาใหม่ได้แก่ ปัญหาด้านการดำเนินงาน นั่นคือ ปัญหาเกี่ยวกับบุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่ยังคงมีอยู่ ปัญหาที่เกิดขึ้นใหม่แต่สืบเนื่องมาจากปัญหาเดิมคือ ห้องสมุดบางแห่งมีหนังสือหายบ่อย ขาดการประชาสัมพันธ์ หนังสือห้องสมุดเป็นนวนิยายเสียเป็นส่วนใหญ่ มีผู้มาใช้บริการห้องสมุดน้อย ขาดการดำเนินงานและการบริหารงานที่ดีจากเจ้าหน้าที่ห้องสมุด ห้องสมุดไม่มีพื้นฐานทางกฎหมายรองรับ แต่เป็นส่วนหนึ่งหรืองานหนึ่งของศูนย์การศึกษา นอกโรงเรียนจังหวัด รูปแบบอาคารไม่เหมาะสม ไม่มีอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ครบถ้วนทุกแห่ง บุคลากรที่มีอยู่ยังขาดความรู้ความเข้าใจงานห้องสมุดเช่น งานเทคนิค งานบริการ งานบริหาร (เฉลิมฤทธิ์ เหมชัย. 2535 : 294-295)

ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานห้องสมุดประชาชนหลังจากนั้นมาจนถึงปัจจุบัน นอกจากมีปัญหาสืบเนื่องมาจากปัญหาเก่าแล้ว ปัญหาใหม่ที่เกิดขึ้นมาอีกคือ ปัญหาการบริหารงานของระบบราชการทำให้การจัดการห้องสมุดประชาชนไม่เป็นไปตามแนวทางที่ควรจะเป็น ได้แก่ ขาดวัสดุอุปกรณ์ที่ทันสมัย คล่องตัว และทันต่อการสนองความต้องการของประชาชน การเปลี่ยนผู้บริหารบ่อยครั้งทำให้นโยบายการจัดการห้องสมุดประชาชนเปลี่ยนไปด้วย ระเบียบหลายประการไม่ยืดหยุ่นและไม่เอื้อให้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงได้ แนวคิดหลักในเรื่องห้องสมุดประชาชนยังวนเวียนอยู่ที่ตัวอาคาร สื่อหนังสือและบรรณารักษ์ ในกรอบของห้องสมุดเพียงอย่างเดียว ยังไม่ทะลุออกไปสู่โลกภายนอก เป็นต้น (ทองอยู่ แก้วไทรยะ และสมบัติ สุวรรณพิทักษ์. 2535 : 180)

เมื่อพิจารณาจากปัญหาและอุปสรรคแล้ว จะเห็นว่าเป็นปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นตั้งแต่ระยะแรกจนถึงปัจจุบัน ส่วนใหญ่ค่อนข้างซ้ำซาก และปัญหาเดิมบางประการที่เกิดขึ้นระยะหนึ่งมีผลทำให้เกิดปัญหาใหม่กับอีกระยะหนึ่ง จึงเห็นได้ว่าการแก้ปัญหาที่ผ่านมาไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ซึ่ง

สาเหตุหนึ่งอาจจะเนื่องมาจากแก้ปัญหาไม่ตรงประเด็น เพราะฉะนั้นการศึกษาวิจัยเพื่อให้ทราบถึงสาเหตุของ ปัญหาการดำเนินงานห้องสมุดประชาชนจังหวัดจึงเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อที่จะได้ทราบสาเหตุของปัญหาที่แท้จริง อันจะเป็นแนวทางให้สามารถคิดหาวิธีการแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของบรรณารักษ์ ผู้บริหารและผู้เชี่ยวชาญด้านห้องสมุดประชาชนเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาในการดำเนินงานห้องสมุดประชาชนจังหวัด
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของบรรณารักษ์ ผู้บริหารและผู้เชี่ยวชาญด้านห้องสมุดประชาชนเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาการดำเนินงานห้องสมุดประชาชนจังหวัด

ความสำคัญของการศึกษา

ผลของการศึกษาค้นคว้าสามารถใช้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาอุปสรรคของห้องสมุดประชาชนได้ อีกทั้งใช้เป็นเอกสารอ้างอิงประกอบการพิจารณา ปรับปรุงกิจการห้องสมุดประชาชนให้ดียิ่งขึ้น

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่

- 1.1 บรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนจังหวัด 72 จังหวัดๆ ละ 1 คน รวม 72 คน
- 1.2 ผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด 72 จังหวัดๆ ละ 1 คน รวม 72 คน
- 1.3 ผู้เชี่ยวชาญทางด้านห้องสมุดประชาชน จำนวน 10 คน

รวมทั้งสิ้น 154 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ คือ สถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่

2.1.1 บรรณารักษ์

2.1.2 ผู้บริหาร

2.1.3 ผู้เชี่ยวชาญด้านห้องสมุดประชาชน

2.2 ตัวแปรตาม คือ ความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาในการดำเนินงานห้องสมุดประชาชนจังหวัด

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

ความคิดเห็นของบรรณารักษ์ ผู้บริหารและผู้เชี่ยวชาญด้านห้องสมุดประชาชน เกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาในการดำเนินงานห้องสมุดประชาชนมีความแตกต่างกัน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ห้องสมุดประชาชน หมายถึง ห้องสมุดประชาชนจังหวัด สังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียน ซึ่งประจำในจังหวัด 72 จังหวัด เพื่อทำหน้าที่ให้บริการอ่านและยืม-คืนหนังสือ ให้บริการทางโสตทัศนอุปกรณ์ ให้บริการข้อมูลข่าวสารที่ทันต่อเหตุการณ์ ให้การส่งเสริมเผยแพร่ประสานงานและบริการวิชาการใหม่ๆ ให้การส่งเสริมและเผยแพร่วัฒนธรรม รับบริจาคหนังสือ ฯลฯ โดยอยู่ในความควบคุมดูแลของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ตามระเบียบกรมการศึกษานอกโรงเรียนว่าด้วยห้องสมุดประชาชน พ.ศ. 2535

2. บรรณารักษ์ หมายถึง ผู้ปฏิบัติงานในตำแหน่งหัวหน้าห้องสมุด หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบในการบริหารและดำเนินงานห้องสมุดประชาชนจังหวัด ซึ่งอยู่ประจำในจังหวัด และอยู่ในความควบคุมดูแลของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ตามระเบียบกรมการศึกษานอกโรงเรียนว่าด้วยห้องสมุดประชาชน พ.ศ. 2535 โดยปฏิบัติหน้าที่ในห้องสมุดประชาชนจังหวัดระหว่างปี พ.ศ. 2536

3. ผู้บริหาร หมายถึง ผู้ที่กรมการศึกษานอกโรงเรียน แต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเป็น ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด หรือบุคคลที่กรมการศึกษานอกโรงเรียนมอบหมายให้รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด หรือบุคคลผู้ซึ่งได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่แทนผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ตามพระราชบัญญัติครูพ.ศ. 2523 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535 และปฏิบัติหน้าที่ในระหว่างปี พ.ศ. 2536

4. ผู้เชี่ยวชาญทางด้านห้องสมุดประชาชน หมายถึง ผู้ที่มีคุณวุฒิทางวิชาชีพ บรรณารักษศาสตร์และทำหน้าที่หรือเคยทำหน้าที่ด้านการจัดการ หรือดำเนินงานห้องสมุดประชาชน ไม่น้อยกว่า 5 ปี หรือ ผู้ที่ดำรงตำแหน่งศึกษานิเทศก์ของกรมการศึกษานอกโรงเรียนและปฏิบัติหน้าที่ไม่น้อยกว่า 5 ปี

5. ปัญหาการดำเนินงานห้องสมุดประชาชน หมายถึง ปัญหาที่เกิดขึ้นในการดำเนินงานห้องสมุดประชาชนจังหวัดซึ่งอยู่ประจำที่ในจังหวัดและอยู่ในความควบคุมดูแลของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ตามระเบียบกรมการศึกษานอกโรงเรียนว่าด้วยห้องสมุดประชาชน พ.ศ. 2535 ได้แก่ ปัญหาด้านอาคารสถานที่และครุภัณฑ์ ด้านบุคลากร ด้านบริการ ด้านบริหาร และด้านงบประมาณ

6. ความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาในการดำเนินงานห้องสมุดประชาชน หมายถึง ความคิดเห็นของผู้ทำหน้าที่บรรณารักษ์ ผู้บริหารหรือทำหน้าที่ผู้เชี่ยวชาญด้านห้องสมุดประชาชน เกี่ยวกับสิ่งที่เป็นบ่อเกิดของปัญหาในการดำเนินงานห้องสมุดประชาชนจังหวัด ในด้านอาคารสถานที่และครุภัณฑ์ ด้านบุคลากร ด้านบริการ ด้านบริหาร และด้านงบประมาณ

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแบ่งเป็นหัวข้อได้ดังนี้

1. ห้องสมุดประชาชน

- 1.1 ความหมายและความสำคัญของห้องสมุดประชาชน
- 1.2 วัตถุประสงค์ของห้องสมุดประชาชน
- 1.3 หน้าที่ของห้องสมุดประชาชน

2. ห้องสมุดประชาชนในสังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียน

- 2.1 นโยบาย ระเบียบและลักษณะการดำเนินงานห้องสมุดประชาชนจังหวัดสังกัดการศึกษานอกโรงเรียน
- 2.2 องค์ประกอบในการดำเนินงานของห้องสมุดประชาชนสังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียน
 - 2.2.1 อาคารสถานที่ และครุภัณฑ์
 - 2.2.2 บุคลากร
 - 2.2.3 การบริการ
 - 2.2.4 งานบริหาร
 - 2.2.5 งบประมาณ

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- 3.1 งานวิจัยในต่างประเทศ
- 3.2 งานวิจัยในประเทศ

1. ห้องสมุดประชาชน

ห้องสมุดที่ดำเนินการในประเทศไทยในขณะนี้มีอยู่ด้วยกันหลายประเภท ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานว่าเป็นลักษณะใดและองค์กรใดจัดตั้ง เช่น ห้องสมุดโรงเรียน ห้องสมุดมหาวิทยาลัย ห้องสมุดเฉพาะ ห้องสมุดประชาชน เป็นต้น

สำหรับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มุ่งศึกษาค้นคว้าไปที่ห้องสมุดประชาชน โดยเฉพาะห้องสมุดประชาชนจังหวัด สังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียน ฉะนั้นการศึกษาจึงต้องศึกษาค้นคว้าควบคู่ไปกับห้องสมุดประชาชนทั่วไปด้วย เพราะห้องสมุดประชาชนจังหวัด สังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียน มีลักษณะทั่วไปเหมือนกับห้องสมุดประชาชนทั่วไป ต่างกันที่ห้องสมุดประชาชนจังหวัด สังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียนใช้งบประมาณของกรมการศึกษานอกโรงเรียนเป็นส่วนใหญ่ และมอบให้ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ควบคุม ดูแล ดังนั้นในแง่ของความหมาย ความสำคัญ หน้าที่และวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งและการดำเนินการ จึงมีลักษณะคล้ายกัน

1.1 ความหมายและความสำคัญของห้องสมุดประชาชน

1.1.1 ความหมายของห้องสมุดประชาชน

ได้มีผู้ให้ความหมายของคำว่า "ห้องสมุดประชาชน" หรือ Public Library ซึ่งมีประเด็นที่เป็นสาระสำคัญคล้ายคลึงกันเช่น

พูล (Poole. 1876 : 477) ได้ให้ความหมายของห้องสมุดประชาชนโดยเน้นไปที่รัฐให้การสนับสนุนด้านกฎหมาย ส่วนเงินนั้นมาจากประชาชนบริจาค หรือเงินภาษีของท้องถิ่นว่า "ห้องสมุดประชาชน คือ ห้องสมุดที่ได้รับการจัดตั้งขึ้นโดยกฎหมายของรัฐ ได้รับการสนับสนุนการเงินจากภาษีท้องถิ่น หรือจากการบริจาค ดำเนินการบริหารงานโดยประชาชน ประชาชนทุกคนมีสิทธิร่วมกันในการอ่านและการใช้บริการ"

กู๊ด (Good. 1973 : 399) ได้ให้ความหมายของห้องสมุดประชาชนโดยเน้นการให้บริการประชาชนในเขตชุมชนหนึ่งๆ ว่า "ห้องสมุดประชาชน คือ ห้องสมุดที่ให้บริการแก่ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนใดชุมชนหนึ่ง หรือเขตใดเขตหนึ่งและได้รับความสนับสนุนทางการเงินบางส่วน หรือทั้งหมดจากเงินของประชาชน"

ฮาร์รอด (Harrod. 1977 : 673) ให้ความหมายของห้องสมุด โดยเน้นไปที่ประชาชนบริจาคเงินทั้งหมดหรือบางส่วนไว้ว่า "ห้องสมุดประชาชนคือ ห้องสมุดที่ได้รับการจัดตั้งขึ้นทั้งหมดหรือบางส่วนจากเงินของประชาชน การเข้าไปใช้บริการไม่จำกัดในเรื่องของฐานะบุคคล ให้บริการฟรีแก่ผู้ใช้ มีหน้าที่ให้การศึกษาแก่ผู้ใหญ่ ตลอดจนปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน หนังสือแก่เด็กเพื่อความเจริญงอกงามทางสติปัญญาในอนาคต"

ส่วนสหพันธ์นานาชาติแห่งสมาคมห้องสมุดและสถาบัน (IFLA. 1977 : 13) ได้ให้คำจำกัดความไว้ว่า ห้องสมุดประชาชนคือ "ห้องสมุดที่จัดตั้งขึ้นและได้รับงบประมาณจากท้องถิ่น ในบางกรณีได้รับงบประมาณจากรัฐบาลกลางหรือองค์กรอื่น มีหน้าที่ปฏิบัติให้เกิดประโยชน์ในเรื่องการจัดหาและให้บริการโดยไม่มีอคติไม่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล"

สำหรับนักวิชาการไทย เช่น สุทธิลักษณ์ ลำพันธ์วงศ์ (2521 : 38) ได้ให้ความหมายของห้องสมุดประชาชน โดยเน้นที่การบริการประชาชนฟรีว่า "ห้องสมุดประชาชนคือ ห้องสมุดที่จัดตั้งขึ้นเพื่อให้บริการในด้านหนังสือและวัสดุความรู้ด้านอื่นๆ แก่ประชาชนโดยไม่มีต้องเสียค่าบำรุง เป็นการให้บริการที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนแต่ละแห่ง ช่วยยกระดับชีวิตและสติปัญญา ทำให้เป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบ ห้องสมุดประชาชนจะต้องให้บริการแก่คนไม่จำกัดเพศ วัย ระดับความรู้และเชื้อชาติศาสนา"

สุพรรณิ วราทร (2528 : 1) ได้สรุปความหมายของห้องสมุดประชาชน โดยเน้นการเป็นภาระหน้าที่ของรัฐที่จะต้องออกกฎหมายและสนับสนุนงบประมาณว่า "เป็นห้องสมุดที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายของประเทศ ดำเนินงานด้วยงบประมาณของรัฐหรือของท้องถิ่น เพื่อให้บริการวัสดุการอ่าน และจัดบริการกิจกรรมอื่นๆ ตามขอบเขตที่กำหนดในวัตถุประสงค์ของห้องสมุดแก่ประชาชนทุกคนในชุมชนโดยไม่มีข้อจำกัด โดยยึดหลักการสนองความต้องการของผู้ใช้และความสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นและชุมชนเป็นสำคัญ ห้องสมุดประชาชนจึงเป็นสถาบันที่เกี่ยวข้องกับสังคมตั้งแต่การจัดตั้ง ดำเนินการและการบริการ มีขอบเขตความรับผิดชอบกว้างที่สุดในบรรดาห้องสมุดทุกประเภท"

ทองอยู่ แก้วไทรยะ และสมบัติ สุวรรณพิทักษ์ (2535 : 178) ได้กล่าวถึงความหมายของห้องสมุดประชาชน โดยเน้นที่การบริการประชาชนว่า "ห้องสมุดประชาชนเป็นสถานที่ให้บริการทางด้านการค้นคว้าความรู้ ข่าวสารและข้อมูลแก่ประชาชนในท้องถิ่น โดยทำ

หน้าที่เป็นศูนย์รวมเอกสารสิ่งพิมพ์ สื่อทางด้านความรู้และความบันเทิงทุกด้าน มีบุคลากรที่มีความรู้ทางบรรณารักษศาสตร์ เป็นผู้จัดระบบและอำนวยความสะดวกในการให้บริการทางด้านความรู้แก่ประชาชน"

สรุปได้ว่าห้องสมุดประชาชน หมายถึง "สถานที่ที่จัดตั้งขึ้นเพื่อบริการความรู้และข่าวสารข้อมูลที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน แก่ประชาชนทั่วไปไม่จำกัดเพศวัย ระดับความรู้ เชื้อชาติและศาสนา เป็นแหล่งรวมความรู้ที่หลากหลายที่มีอยู่ตามธรรมชาติและที่ชุมชนสร้างขึ้นใหม่ เป็นแหล่งรวมข้อมูลเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นศูนย์การเรียนรู้ของชุมชน เป็นแหล่งรวมสถาบันทางสังคม เป็นเครือข่ายการเรียนรู้ ซึ่งอาจตั้งขึ้นตามนโยบายของรัฐหรือหน่วยงานของภาครัฐหรือเอกชน มีหน่วยงานหรือองค์กรร่วมกับประชาชนเป็นผู้ควบคุมดูแล จัดกิจกรรมบริการอย่างเป็นระบบ โดยรัฐและประชาชนร่วมกันสนับสนุนงบประมาณ ส่วนการดำเนินงานนั้นเป็นไปในลักษณะบริการโดยประชาชนเพื่อประชาชน"

1.1.2 ความสำคัญของห้องสมุดประชาชน

ห้องสมุดประชาชนมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง กล่าวคือ ห้องสมุดประชาชนมีฐานะเป็นสถาบันหนึ่งของสังคม เป็นสถาบันประชาธิปไตย เพื่อการศึกษาวัฒนธรรมและข่าวสาร เป็นแหล่งให้การศึกษาค้นคว้าและตลอดชีพ เป็นศูนย์วัฒนธรรมที่บันทึกความรู้ ความคิด จินตนาการเชิงสร้างสรรค์อันเป็นสื่อทางความรู้และวัฒนธรรม ช่วยให้ความสุขสดชื่นแก่จิตใจ โดยจัดเตรียมหนังสือเพื่อความเพลิดเพลินและผ่อนคลายความเคร่งเครียด ให้ความช่วยเหลือแนะนำนักศึกษา จัดบริการข่าวสารที่ทันสมัยด้านเทคนิค วิทยาศาสตร์และสังคมวิทยา ให้บริการวัสดุอุปกรณ์ที่มีอยู่ในห้องสมุดประชาชนทั้งหมดเพื่อให้ทุกคนในชุมชนเข้าใช้ได้โดยสะดวกและเท่าเทียมกัน โดยไม่คำนึงถึงเชื้อชาติ สัญชาติ ศาสนา วัย เพศ สถานภาพและระดับการศึกษา (IFLA. 1977 : 13)

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงให้ความสำคัญกับห้องสมุดเป็นอย่างยิ่งเช่นเดียวกันซึ่งเห็นได้จากพระองค์ทรงพระราชนิพนธ์เกี่ยวกับห้องสมุดเรื่อง "ห้องสมุดในทัศนะของข้าพเจ้า" ว่า "ห้องสมุดเป็นสถานที่เก็บเอกสารต่างๆ อันเป็นแหล่งความรู้ ดังกล่าวแล้วจึงเรียกได้ว่าเป็นครู เป็นผู้ชี้แนะให้เราแก้ปัญหา วิเคราะห์ วิจัยทำให้รู้สิ่งควรรู้อันชอบด้วยเหตุผลได้ ข้าพเจ้าอยากให้เรามีห้องสมุดที่ดี มีหนังสือครบทุกประเภท ที่ข้าพเจ้าคิดว่าสำคัญ

ที่สุดอย่างหนึ่งคือหนังสือสำหรับเด็ก วัยเด็กเป็นวัยเรียนรู้ เด็กๆ ส่วนใหญ่สนใจจะทราบเรื่องราวต่างๆ แปลกๆ ใหม่ๆ อยู่แล้ว ถ้าเรามีหนังสือที่มีคุณค่าทั้งเนื้อหาและรูปภาพให้เขาอ่าน ให้ความรู้ ความบันเทิง เด็กๆจะได้เติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์ ที่รอบรู้ มีธรรมะประจำใจ มีความรัก บ้านเมือง มีความต้องการปรารถนาจะทำแต่ประโยชน์ที่สมควร" (สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี. 2521 : 287) ห้องสมุดประชาชนเป็นแหล่งซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้การศึกษาตลอดชีวิต รวมทั้งเป็นแหล่งรวบรวมและเผยแพร่สารนิเทศ เป็นแหล่งซึ่งจัดความรู้ เป็นแหล่งซึ่งให้บริการแก่ประชาชนอย่างเท่าเทียมกันในการศึกษาค้นคว้า และการเข้าร่วมกิจกรรม โดยถือว่าห้องสมุดประชาชนเป็นสถาบันหนึ่งของสังคมที่ช่วยพัฒนาประชาชน และประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้าในด้านต่างๆ คือ

- ด้านการพัฒนาสังคม ห้องสมุดประชาชนช่วยยกระดับมาตรฐานของสังคม
- ด้านการพัฒนาประเทศทางเศรษฐกิจ ห้องสมุดประชาชนเป็นแหล่งความรู้ ความเข้าใจในการดำเนินอาชีพของประชาชน ทำให้สามารถประกอบอาชีพและเพิ่มผลผลิตอย่างมีประสิทธิภาพ
- ด้านการพัฒนาประเทศทางการเมือง ห้องสมุดประชาชนเป็นสถาบันที่ดีสำหรับระบอบประชาธิปไตย และเป็นสถาบันส่งเสริมการเป็นพลเมืองดีของรัฐ ตลอดจนเป็นสื่อกลางในการติดต่อระหว่างประชาชนกับรัฐ โดยผ่านสื่อต่างๆในห้องสมุด ทำให้ประชาชนทราบและเข้าใจนโยบาย ปัญหาและข้อแนะนำต่างๆ
- ด้านการพัฒนาประเทศทางวัฒนธรรม ห้องสมุดประชาชนรวบรวมวัสดุที่เกี่ยวกับการเผยแพร่วัฒนธรรม ความเป็นอยู่และประเพณี ทำให้ผู้อ่านเกิดความจรรโลงใจ หนังสือด้านปรัชญาและศาสนาทำให้เกิดความซาบซึ้งในคุณธรรมความดี หนังสือด้านศิลปะช่วยให้เกิดความซาบซึ้งในคุณค่าความงามความประณีตบรรจงในศิลปกรรม การกำหนดระเบียบข้อบังคับในห้องสมุดทุกแห่งรวมทั้งห้องสมุดประชาชนทำให้ผู้ใช้ต้องเคารพในกฎเกณฑ์ ทำให้เกิดวัฒนธรรมที่ดีงาม ปลูกฝังนิสัยรักศึกษาความสะอาดและนิสัยรักการอ่านด้วย
- ด้านการศึกษาต่อเนื่อง ห้องสมุดประชาชนมีส่วนสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาความรู้ ทั้งการศึกษาในโรงเรียน และการศึกษานอกระบบ โดยจัดห้องสมุดประชาชนให้เป็น

ศูนย์กลางการเรียนรู้ตลอดชีวิต เป็นแหล่งข่าวสารข้อมูล (อรพินธุ์ พูนนารถ. 2534 : 2-4)

สำหรับรัฐบาลได้ให้ความสำคัญต่อห้องสมุดประชาชน โดยถือเป็นนโยบายให้จัดห้องสมุดประชาชนเพื่อรองรับการศึกษาผู้ใหญ่ และให้กระทรวงมหาดไทยร่วมมือกับกระทรวงศึกษาธิการจัดตั้งห้องสมุดประชาชนอำเภอละ 1 แห่ง (กรมสามัญศึกษา. 2520 : 225-228) ซึ่งในปัจจุบันกรมการศึกษานอกโรงเรียนเป็นผู้รับผิดชอบ และถือว่าห้องสมุดประชาชนเป็นแหล่งสำคัญที่จะให้ผู้ใช้บริการได้มีโอกาสเรียนรู้ตลอดชีวิต เป็นแหล่งความรู้ทุกประเภท ทำหน้าที่รวบรวมและให้บริการความรู้ เป็นหนทางที่ทุกคนสามารถศึกษาได้ด้วยตนเอง (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2532 : 1) โดยได้กำหนดเป็นระเบียบว่าด้วยห้องสมุดประชาชนหลายฉบับจนฉบับสุดท้ายเมื่อ พ.ศ. 2535

สรุปว่า ความสำคัญของห้องสมุดประชาชนในอดีตและปัจจุบันในเชิงวิชาการแล้วมีความสำคัญอยู่ในตัว กล่าวคือ ถือได้ว่าห้องสมุดประชาชนเป็นสถาบันสำคัญสถาบันหนึ่งของสังคม เพราะมีส่วนพัฒนาประเทศชาติในด้านต่างๆ และสำหรับในอนาคตนั้นจะยิ่งทวีความสำคัญมากขึ้น โดยถือว่า การจัดตั้งห้องสมุดประชาชนเป็นไปตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงของสังคมและความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี กล่าวคือ ให้ห้องสมุดประชาชน เป็นศูนย์การเรียนรู้ของชุมชน ในการดำเนินงานของห้องสมุดประชาชนจะต้องให้ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างแข็งขัน กิจกรรมที่ห้องสมุดประชาชนให้บริการจะต้องหลากหลาย คำนึงถึงความต้องการและความแตกต่างของกลุ่มเป้าหมาย และสุดท้ายห้องสมุดประชาชนจะต้องเป็นเครือข่ายในการส่งเสริมการเรียนรู้ของชุมชน

1.2 วัตถุประสงค์ของห้องสมุดประชาชน

วัตถุประสงค์ของห้องสมุดประชาชนของแต่ละประเทศย่อมแตกต่างกันไปตามความต้องการของแต่ละท้องถิ่น แต่ในภาพรวมแล้วจะคล้ายคลึงกัน ซึ่งจะเห็นได้ดังนี้

1.2.1 คำประกาศขององค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) ได้สรุปวัตถุประสงค์ทั่วไปของห้องสมุดประชาชนไว้ดังนี้ (Murison. 1988 : 93)

- สนับสนุนโปรแกรมการศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษาพื้นฐาน

- จัดบริการที่มีประสิทธิภาพสำหรับเด็ก เยาวชน รวมทั้งบริการที่จำเป็นสำหรับนักเรียนในโรงเรียน
- จัดหาข่าวสารและให้บริการช่วยการค้นคว้าตามที่ต้องการ
- ส่งเสริมและกระตุ้นการอ่านเพื่อความเพลิดเพลินและนันทนาการ
- จัดบริการแก่กลุ่มบุคคลตามความเหมาะสม โดยคำนึงถึงความทัดเทียมกันของสมาชิกในสังคม

1.2.2 สำหรับในประเทศไทย กรมการศึกษานอกโรงเรียนผู้ซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบได้กำหนดวัตถุประสงค์ของห้องสมุดประชาชน เมื่อปี พ.ศ. 2529 ไว้ดังนี้

- เป็นศูนย์ข้อมูลข่าวสารของชุมชน
- เป็นศูนย์รับบริจาคหนังสือ
- ให้บริการการอ่านและให้ยืมหนังสือแก่ประชาชน
- ให้บริการข่าวสารและความรู้ต่างๆ เพื่อให้ประชาชนเป็นคนทันต่อเหตุการณ์
- ให้บริการด้านโสตทัศนอุปกรณ์แก่ประชาชน
- ส่งเสริมให้ประชาชนรู้จักใช้เวลาว่างในทางที่เกิดประโยชน์ และได้รับการพักผ่อนหย่อนใจ
- ส่งเสริมให้ประชาชนมีนิสัยรักการอ่านและการศึกษาค้นคว้า
- ส่งเสริม เผยแพร่ ประสานงานให้บริการด้านวิชาการใหม่ๆ แก่ชุมชน และการจัดทำอ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2529 : 1)

ต่อมาในปี พ.ศ. 2535 กรมการศึกษานอกโรงเรียน ได้ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงวัตถุประสงค์ของห้องสมุดประชาชนให้กว้างขวาง พร้อมทั้งจะให้บริการประชาชนได้ทั่วถึงและครอบคลุม โดยเน้นให้ห้องสมุดประชาชนเป็นศูนย์การเรียนรู้ของชุมชน ดังนี้

- เพื่อเป็นศูนย์ข้อมูลข่าวสารของชุมชน
- เพื่อเป็นศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ของชุมชน
- เพื่อเป็นศูนย์กลางการจัดกิจกรรมของชุมชน
- เพื่อพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้ในชุมชน

สรุปได้ว่า วัตถุประสงค์ของห้องสมุดประชาชนนั้น มุ่งเน้นที่จะให้บริการแก่ประชาชนทั่วไป ในการศึกษาหาความรู้ทุกรูปแบบ อย่างเสมอภาคกัน ทั้งขึ้นอยู่กับพื้นฐานแห่งความต้องการของประชาชนแต่ละท้องถิ่น เป็นตัวกำหนด เพื่อประโยชน์ของประชาชนที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองได้

1.3 หน้าที่ของห้องสมุดประชาชน

หน้าที่ของห้องสมุดประชาชนได้มีการกำหนดไว้มากมายและกว้างขวางทั้งในประเทศและในต่างประเทศ เช่น ในประเทศอังกฤษได้กำหนดไว้ว่า ห้องสมุดประชาชนมีหน้าที่จะต้องจัดบริการสำหรับทุกคน โดยคำนึงถึงความต้องการของผู้ใช้ การอำนวยความสะดวกในการยืมหนังสือ วัสดุพิมพ์และไม้ตัดพิมพ์อื่นๆ สำหรับผู้ใหญ่และเด็ก รวมไปถึงมีหน้าที่กระตุ้นเด็กและผู้ใหญ่ได้ใช้บริการห้องสมุดโดยให้คำแนะนำวิธีการใช้ห้องสมุด จัดทำบรรณานุกรมและจัดการนิเทศตามความต้องการของบุคคล (Murison. 1988 : 3)

สมาคมห้องสมุดอเมริกัน ได้กำหนดหน้าที่ของห้องสมุดประชาชนไว้ว่า มีหน้าที่จัดหา รวบรวมและบริการวัสดุพิมพ์และไม้ตัดพิมพ์ที่จำเป็น โดยคำนึงถึงวัตถุประสงค์และความต้องการของประชาชน จัดระบบต่างๆ ให้สะดวกและง่ายต่อการใช้บริการ แนะนำการใช้ห้องสมุด (Murison. 1988 : 80-81) หน้าที่ของห้องสมุดประชาชนนอกจากจะรวบรวมวัสดุที่มีคุณค่า นำมาจัดระบบและให้บริการแก่คนในชุมชนทั้งเด็กและผู้ใหญ่ เป็นสถานช่วยเหลือกิจกรรมของสังคม ดำเนินการที่จะยกระดับมาตรฐานความเป็นอยู่ในบ้านในสังคมแล้ว ยังทำหน้าที่เป็นคลังข่าวสาร ข้อมูลที่จำเป็นแก่สังคมและต้องเป็นตัวกระตุ้นให้ชุมชนเกิดความต้องการข่าวสารด้วย (อรพินธุ์พนนารณ. 2534 : 13)

ในประเทศไทยห้องสมุดประชาชนในอดีต มีหน้าที่ให้การศึกษานอกโรงเรียนแก่ประชาชนทั่วไป ส่งเสริมประชาชนให้มีความรักการอ่านและศึกษาค้นคว้า ให้บริการทางข่าวสารและความรู้ต่างๆ เพื่อให้ประชาชนเป็นคนทันต่อเหตุการณ์ ส่งเสริมและแนะนำให้ประชาชนมีความรู้ มีทัศนคติที่ดี ที่จะปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ส่งเสริมและเผยแพร่วัฒนธรรม ส่งเสริมให้ประชาชนรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ แต่ในปัจจุบันห้องสมุดประชาชนได้ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตามสถานการณ์ของสังคม โดยมีหน้าที่เป็นศูนย์ข้อมูลข่าวสารภายในชุมชน เป็นศูนย์รับบริจาคหนังสือ เป็นศูนย์กลางพัฒนาบุคลากร

และกิจกรรมของระบบข้อมูลข่าวสารในระดับจังหวัดและระดับภูมิภาค ให้บริการการอ่านและยืมหนังสือแก่ประชาชน ให้บริการข่าวสาร ความรู้ต่างๆ เพื่อให้ประชาชนเป็นคนทันต่อเหตุการณ์ ให้บริการทางโทรศัพท์สนออุปกรณ์แก่ประชาชน ส่งเสริมให้ประชาชนรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และการพักผ่อนหย่อนใจ ส่งเสริมให้ประชาชนมีนิสัยรักการอ่านและการศึกษาค้นคว้า ส่งเสริมเผยแพร่ประสานงานให้บริการวิชาการใหม่ๆ แก่ชุมชน และการจัดที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน (ทองอยู่ แก้วไทรยะ และสมบัติ สุวรรณพิทักษ์. 2535 : 178-179)

สรุปว่าห้องสมุดประชาชนในปัจจุบันควรมีหน้าที่เป็นเครือข่ายการเรียนรู้ของชุมชน เป็นศูนย์รวบรวมสิ่งต่างๆ ที่ประชาชนในชุมชนต้องการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ เป็นศูนย์รวบรวมการบริการและเป็นศูนย์ส่งเสริมสิ่งต่างๆที่ประชาชนต้องการจะใช้ในทุกระดับ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต พัฒนาสังคมให้ดีขึ้น

2. ห้องสมุดประชาชนในสังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียน

2.1 นโยบาย ระเบียบและลักษณะการดำเนินงานห้องสมุดประชาชนในสังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียน

2.1.1 นโยบายที่เกี่ยวกับห้องสมุดประชาชน

จากการศึกษาความเป็นมาของห้องสมุดประชาชนที่เริ่มเป็นห้องสมุดที่ค่อนข้างชัดเจนจนถึงปัจจุบันนั้นพบว่า ระยะแรกไม่มีนโยบายเกี่ยวกับห้องสมุดประชาชนโดยตรง และบางยุคบางสมัยเพียงแต่มีการส่งเสริมให้มีห้องอ่านหนังสือขึ้นในจังหวัด เช่นระหว่างปี พ.ศ. 2459 มีการทดลอง 3 แห่งในกรุงเทพและธนบุรี และขยายไปตามมณฑลต่างๆ ได้ 9 แห่ง บางสมัยไม่มีการส่งเสริม หรือมีการส่งเสริม แต่จัดห้องสมุดประชาชนได้ไม่เต็มที่เพราะอยู่ในภาวะสงคราม เช่น ระหว่างปี พ.ศ. 2473-2491 บางสมัยเป็นเพียงให้มีการขยายห้องสมุดให้แพร่หลายมากยิ่งขึ้น เพื่อรองรับนโยบายขยายรูปแบบการศึกษาตลอดชีวิต เช่น ระหว่างปี พ.ศ. 2492-2494 ส่วนที่มียุทธศาสตร์ตามมติคณะรัฐมนตรีให้กระทรวงมหาดไทย และกระทรวงศึกษาธิการรับผิดชอบเมื่อปี พ.ศ. 2495 โดยให้จัดตั้งห้องสมุดประชาชนอำเภอขึ้นอำเภอละ 1 แห่ง และให้ดำเนินการต่อเนื่องมาถึงปี พ.ศ. 2517 บางสมัยถึงแม้มีส่วนราชการของรัฐรับผิดชอบ แต่ไม่มีนโยบายที่ชัดเจน

เท่าที่ควรเช่น ระหว่างปี พ.ศ.2518 - พ.ศ.2524 จนกระทั่งเมื่อแผนพัฒนาการศึกษาออก
โรงเรียนระยะที่ 5 (พ.ศ.2525 - พ.ศ.2529) และระยะที่ 6 (พ.ศ.2530 - พ.ศ.2534)
จึงมีนโยบายจัดตั้งห้องสมุดประชาชนที่ชัดเจนขึ้น โดยระบุว่าให้มีการจัดห้องสมุดเพิ่มขึ้นปีละ 10-20
แห่ง (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2535 : 83)

ในแผนพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียนฉบับที่ 7 (พ.ศ.2535 - พ.ศ.2539)
ได้กำหนดนโยบายการพัฒนาห้องสมุดประชาชนโดยเน้นในด้านคุณภาพ โดยเฉพาะห้องสมุดประชาชน
จังหวัดให้เป็นศูนย์กลางเครือข่ายการดำเนินงานห้องสมุดประชาชน แหล่งความรู้และที่อ่านหนังสือ
พิมพ์ประจำหมู่บ้าน โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมเข้ามารับผิดชอบ ตามนโยบายที่ 2 กำหนดว่า "เร่งรัด
พัฒนาเนื้อหา ระบบการเผยแพร่และการกระจายการให้บริการข่าวสารข้อมูลออกไปอย่างทั่วถึงและ
มีประสิทธิภาพเพื่อให้ประชาชนได้รับและสามารถใช้ประโยชน์จากข่าวสารข้อมูลที่จำเป็นต่อการพัฒนา
คุณภาพชีวิต การประกอบอาชีพ การพัฒนาชุมชนและสังคมให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ
และสังคมของประเทศ" และตามมาตรการข้อ 3 ที่ให้พัฒนาห้องสมุดประชาชนให้เป็นศูนย์การเรียนรู้
โดยมีรูปแบบ สื่อ วัสดุอุปกรณ์ และเนื้อหาการให้บริการที่หลากหลายสอดคล้องกับสภาพของชุมชน
และมีระบบการให้บริการที่มีประสิทธิภาพ มาตรการข้อ 4 ให้ห้องสมุดประชาชนจังหวัดเป็นศูนย์
กลางในการจัดเครือข่ายการดำเนินงานระหว่างห้องสมุดประชาชน แหล่งความรู้และที่อ่านหนังสือ
ประจำหมู่บ้าน เพื่อให้สามารถเกื้อหนุนแก่กันในการบริหาร การให้บริการ สื่อและวัสดุอุปกรณ์
ตลอดจนวิชาการ และมาตรการข้อ 5 ให้ชุมชนและเอกชนมีส่วนร่วมรับผิดชอบ ในการจัดบริการ
และเผยแพร่ข่าวสารข้อมูลของท้องถิ่นในรูปของคณะกรรมการห้องสมุดประชาชน อาสาสมัครเจ้า
หน้าที่ห้องสมุดประชาชนและการมีส่วนร่วมในการสมทบงบประมาณเพื่อดำเนินการ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2534 : 14-15)

สรุปว่านโยบายเกี่ยวกับห้องสมุดประชาชนนั้น ไม่ว่าจะเป็นในระดับ
จังหวัด หรืออำเภอ สมัยแรกๆ จะเน้นในเรื่องของการขยาย การจัดตั้งห้องสมุดประชาชน และ
ให้บริการเฉพาะการอ่าน และให้ยืมหนังสือเท่านั้น แต่ในระยะหลังได้เน้นไปในเรื่องคุณภาพและ
การจัดกิจกรรมที่หลากหลายมากขึ้น

2.1.2 ระเบียบและลักษณะการดำเนินงานห้องสมุดประชาชน

ระเบียบเกี่ยวกับห้องสมุดประชาชนที่กระทรวงศึกษาธิการใช้ฉบับแรกเมื่อปี พ.ศ. 2492 ได้กำหนดให้จังหวัดและอำเภอเป็นผู้จัดห้องสมุดสำหรับประชาชน รวมทั้งเป็นผู้รายงานผลด้วย ในปี พ.ศ. 2495 ได้ประกาศใช้ระเบียบว่าด้วยห้องสมุดประชาชนโดยแบ่งห้องสมุดประชาชนออกเป็น 3 ประเภท คือ ห้องสมุดประชาชนจังหวัด ห้องสมุดประชาชนอำเภอ และห้องสมุดประชาชนเคลื่อนที่ หลังจากประกาศจัดตั้งกรมการศึกษานอกโรงเรียนเมื่อปี พ.ศ. 2522 โดยโอนงานห้องสมุดประชาชนให้ด้วย ในปี พ.ศ. 2523 - พ.ศ. 2525 ได้มีประกาศใช้ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดการศึกษาในสถานศึกษาสังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียน โดยกำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการดำเนินงานห้องสมุดประชาชนเอาไว้ในระเบียบด้วย (เฉลิมฤทธิ์ เขมชัย. 2535 : 288) ในปี พ.ศ. 2529 ได้มีประกาศใช้ระเบียบกรมการศึกษานอกโรงเรียนว่าด้วยห้องสมุดประชาชนขึ้น เพื่อกำหนดเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ หลักการ ลักษณะและกิจกรรมการบริหาร ฯลฯ ให้ชัดเจนขึ้นกว่าเดิม (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2529 : 1)

ปัจจุบันห้องสมุดประชาชนจังหวัด ใช้ระเบียบกรมการศึกษานอกโรงเรียนว่าด้วยห้องสมุดประชาชน พ.ศ. 2535 (ประกาศใช้ตั้งแต่วันที่ 25 มิถุนายน 2535 และให้ยกเลิกระเบียบการศึกษานอกโรงเรียนว่าด้วยห้องสมุดประชาชน พ.ศ. 2529) โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

2.1.2.1 วัตถุประสงค์ เพื่อให้เป็นศูนย์ข้อมูลข่าวสารของชุมชน เพื่อเป็นศูนย์ส่งเสริม การเรียนรู้ของชุมชน เพื่อเป็นศูนย์กลางการจัดกิจกรรมของชุมชน และเพื่อพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้ในชุมชน

2.1.2.2 กำหนดประเภทของห้องสมุดประชาชนแบ่งเป็น ห้องสมุดประชาชนจังหวัด ห้องสมุดประชาชนอำเภอ ห้องสมุดประชาชน "เฉลิมราชกุมารี" และห้องสมุดประชาชนลักษณะอื่นๆ แล้วแต่กรมการศึกษานอกโรงเรียนกำหนด

2.1.2.3 กำหนดให้ลักษณะของห้องสมุดประชาชนมี 4 ลักษณะ ได้แก่

- เป็นห้องสมุดประชาชน โดยจัดกิจกรรมด้านส่งเสริม การอ่านและการค้นคว้า ด้านการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น มีการจัดห้องสมุดเคลื่อนที่สู่ชุมชน ส่งเสริม การรวมกลุ่มประชาชน ตามความรู้และความสนใจ สนับสนุนด้านครอบครัวสัมพันธ์และให้มีการจัด กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้อื่นๆ ตามความเหมาะสม

- จัดห้องสมุดให้เป็นศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ โดยจัดกิจกรรมด้านแนะแนวการศึกษาสถานนอกโรงเรียน และอื่นๆ มีการจัดให้บริการชุดทดลอง ชุดสาธิตต่างๆ จัดพื้นที่ให้บริการตามหลักสูตรการศึกษาสถานนอกโรงเรียนของสถาบันอื่นๆ ที่ได้รับความเห็นชอบจากกรมการศึกษานอกโรงเรียน

- จัดห้องสมุดให้เป็นศูนย์ประชาคมโดยจัดให้บริการสถานที่จัดประชุมสัมมนา การแสดงผลผลิตภัณฑ์ กิจกรรมของเด็กและครอบครัว กิจกรรมอเนกประสงค์ของชุมชนโดยเน้นด้านการศึกษา ศิลปและวัฒนธรรม ด้านส่งเสริมการดำเนินงานเชิงธุรกิจในห้องสมุด ด้านส่งเสริมการจัดนิทรรศการ ส่วนสุขภาพ สถานที่พักผ่อน สนามเด็กเล่น กิจกรรมชุมชนอื่นๆ ที่เหมาะสม

- ในด้านเครือข่ายการเรียนรู้ โดยจัดและพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้ทั้งภาครัฐ เอกชน ในด้านข้อมูลข่าวสาร สื่อ ในด้านพัฒนาการผลิต เผยแพร่จัดหา แลกเปลี่ยนหมุนเวียนฝึกอบรมให้เป็นไปอย่างกว้างขวางและเหมาะสม

2.1.2.4 การบริหาร ให้อยู่ในความควบคุมดูแลของศูนย์การศึกษาสถานนอกโรงเรียนจังหวัด หรือศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนอำเภอแล้วแต่กรณีโดยมีหน่วยงานของรัฐและเอกชนร่วมเป็นคณะกรรมการด้วย

2.1.2.5 กำหนดสื่อที่ใช้ในห้องสมุดประชาชนอย่างหลากหลายโดยแยกเป็น

- สื่อสิ่งพิมพ์ ได้แก่ หนังสือ หนังสือพิมพ์ วารสาร นิตยสาร
- สื่อโสตทัศน ได้แก่ วิทยุทัศน์ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว แถบบันทึกเสียง แผ่นเสียง แผ่นดิสก์ คอมพิวเตอร์ ไมโครฟิล์ม ฯลฯ

- สื่อข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ ข้อมูลดิสก์ ข้อมูลรูปแบบอื่นๆ

- สื่อทดลอง ได้แก่ สื่อทดลองวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี และคณิตศาสตร์ สื่อเครื่องเล่นและเกมส์ต่างๆ สื่อประเภทเครื่องหรือชุดตรวจสอบ สื่อทดลองเพื่อคุณภาพชีวิตและการศึกษานอกโรงเรียน

- สื่อสาริต ได้แก่ สื่อสาริตประเภทแผ่นภาพ แผนภูมิ ป้ายนิเทศ หุ่นจำลอง สื่อสาริตประเภทโสตทัศนและคอมพิวเตอร์ สื่อสาริตประเภทสื่อผสม
- สื่ออื่นๆ ที่คณะกรรมการดำเนินงานเห็นว่า เป็นประโยชน์ต่อท้องถิ่น

2.1.2.6 กำหนดสมาชิกโดยแบ่งออกเป็น สมาชิกสามัญ ได้แก่ บุคคล นิติบุคคล หน่วยงาน หรือสถาบัน และสมาชิกกิตติมศักดิ์ ได้แก่ ผู้ที่บริจาคทรัพย์สินมีมูลค่าตั้งแต่ 1,000 บาท หรือผู้ทรงคุณวุฒิที่จังหวัดเห็นสมควร ส่วนอัตราค่าสมาชิก กำหนดว่าสมาชิกสามัญ ชำระเงินค่าบำรุงเป็นรายปีหรือตลอดชีพ ตามอัตราที่กรมการศึกษานอกโรงเรียนกำหนด และปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยเงินบำรุงการศึกษา โดยให้เก็บในวันที่สมัครเข้าเป็นสมาชิก ถ้าสมาชิกรายปีจะเก็บครั้งต่อไปให้เก็บเมื่อเป็นสมาชิกครบรอบปี การเรียกเก็บเงินค่าปรับจากสมาชิกที่ส่งหนังสือหรือสื่อต่างๆ คืนล่าช้ากว่ากำหนดตามอัตรา และวิธีการที่กรมการศึกษานอกโรงเรียนกำหนด และการรับจ่ายเงินบำรุงสมาชิก เงินค่าปรับหรือเงินรายได้อื่นใดของห้องสมุดให้ปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยเงินบำรุงการศึกษา

2.1.2.7 กำหนดสถานที่และมาตรฐานห้องสมุดประชาชนว่า ห้องสมุดประชาชนต้องมีที่ทำการเป็นเอกเทศหรือเป็นส่วนหนึ่งของกรมการศึกษานอกโรงเรียนกำหนด และห้องสมุดประชาชนแต่ละขนาด สามารถปรับขนาดได้ตามเกณฑ์ของกรมการศึกษานอกโรงเรียน (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2535 : 5)

สรุปว่าระเบียบที่เกี่ยวกับห้องสมุดประชาชนได้มีมาหลายฉบับ แต่ละฉบับที่ออกมาได้ปรับปรุงให้ครอบคลุมในส่วนที่เกี่ยวข้องกับห้องสมุดประชาชนในแต่ละสมัยๆ โดยให้เหมาะสมกับเหตุการณ์และสภาพสังคมที่เปลี่ยนไป

2.2 องค์ประกอบในการดำเนินงานของห้องสมุดประชาชนในสังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียน

2.2.1 อาคารสถานที่ และ ครุภัณฑ์

เกี่ยวกับการจัดหาสถานที่ที่จะตั้งอาคารห้องสมุดประชาชนซึ่งมีความสำคัญอยู่ไม่น้อยเพราะเป็นสถานที่ให้บริการแก่ประชาชนโดยตรง สำหรับในประเทศไทยซึ่งให้ความสำคัญ

สำคัญและความจำเป็นของห้องสมุดประชาชนค่อนข้างน้อย ผู้ที่เกี่ยวข้องและเห็นความสำคัญของห้องสมุดประชาชนอยู่บ้างจึงได้กำหนดหลักในการจัดทำเลที่ตั้งอาคารว่า จะต้องคำนึงถึงความเหมาะสมหลาย ๆ ด้าน เช่น อยู่ในย่านที่ประชาชนผู้ใช้ไปมาสะดวกใกล้ชุมชน ไม่มีเสียงรบกวนมาก เนื้อที่พอสมควรและสามารถขยายได้ในอนาคต เพื่อตอบสนองหลักการดังกล่าวได้มีการกำหนดเนื้อที่ในการจัดตั้งห้องสมุดประชาชนโดยแบ่งเป็น 3 ขนาดคือ ห้องสมุดประชาชนขนาดใหญ่สำหรับชุมชนที่มีประชากร 20,000 คนขึ้นไป ต้องมีเนื้อที่ไม่น้อยกว่า 5 ไร่ สำหรับชุมชนที่มีประชากร 10,000 คนขึ้นไป ต้องมีเนื้อที่ไม่น้อยกว่า 2 ไร่ครึ่ง ห้องสมุดขนาดเล็ก สำหรับชุมชนที่มีประชากรต่ำกว่า 10,000 คน มีที่ดินไม่น้อยกว่า 1 ไร่ (กรมสามัญศึกษา. 2521 : 17-18, 325-326)

ปัจจุบันกรมการศึกษานอกโรงเรียนได้กำหนดเนื้อที่ภายในห้องสมุดประชาชนไว้ดังนี้

- ห้องสมุดขนาดใหญ่ ได้แก่ห้องสมุดประชาชนจังหวัด มีเนื้อที่ใช้สอยภายในอาคารประมาณ 800 ตารางเมตร
- ห้องสมุดขนาดกลาง ได้แก่ห้องสมุดประชาชนอำเภอ มีเนื้อที่ใช้สอยภายในอาคารประมาณ 600 ตารางเมตร
- ห้องสมุดขนาดเล็ก ได้แก่ห้องสมุดประชาชนตำบล มีเนื้อที่ใช้สอยภายในอาคารประมาณ 400 ตารางเมตร (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2532 : 1-2)
- ห้องอ่านหนังสือ ซึ่งเป็นที่ตั้งชั้นหนังสือ และที่นั่งอ่านสำหรับผู้ใ้ควรมีขนาดประมาณร้อยละ 48.2 ของเนื้อทั้งหมด หรือคำนวณตามเกณฑ์ 28 ตารางฟุต ต่อผู้ใช้ 1 คน

- ที่ทำงานของบรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ ควรมีเนื้อที่ประมาณร้อยละ

7.8 ของเนื้อห้องสมุด

- ที่เตรียมหนังสือสำหรับบริการ
- ที่รับ-จ่ายหนังสือประมาณร้อยละ 8.2 ของเนื้อห้องสมุด
- ห้องจัดวัสดุเพื่อบริการพิเศษ เช่น วัสดุทัศนวัสดุ ควรมีเนื้อที่ร้อยละ

10 ของเนื้อห้องสมุด

- ที่เก็บหนังสือและอุปกรณ์ต่างๆ ควรมีเนื้อที่ประมาณร้อยละ 17.8

ของเนื้อที่ห้องสมุด

- ห้องหรือมุมสำหรับค้นคว้า
- ห้องหรือมุมสำหรับเด็ก
- ห้องน้ำและอื่นๆ ประมาณร้อยละ 8 ของเนื้อที่
- ทางเข้า-ออก สำหรับผู้ใช้ควรมีทางเดียว อยู่ใกล้ถนนหรือทางเดิน

ใกล้ที่รับ-จ่ายหนังสือ บรรณารักษ์สามารถมองเห็นและดูแลได้ทั่วถึง

- ที่ทำงานบรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ห้องสมุด ในห้องสมุดใหญ่อาจมีห้องทำงานแยกต่างหากพร้อมทางเข้าเฉพาะ ห้องสมุดเล็กมักใช้ด้านหลังของโต๊ะรับ-จ่าย เป็นที่ทำงานของบรรณารักษ์

- เนื้อที่สำหรับค้นคว้า ควรอยู่ใกล้บรรณารักษ์เพื่อสะดวกในการแนะนำ แต่ไม่ควรอยู่ใกล้ทางเข้า-ออก

- ที่ทำงานด้านเทคนิค ควรอยู่ตอนในของห้องสมุด หากเป็นอาคารสองชั้นควรอยู่ชั้นล่างเพื่อสะดวกในการทำงาน

- โสตทัศนวัสดุ ห้องสมุดใหญ่ควรมีห้องเก็บเฉพาะ ห้องสมุดขนาดเล็กควรใส่ตู้ไว้ใกล้กับที่รับ-จ่ายหนังสือ (กรมสามัญศึกษา. 2521 : 18-20)

ส่วนครุภัณฑ์และอุปกรณ์ห้องสมุดประชาชน อาจแตกต่างกันในด้านประเภท รูปแบบและจำนวนตามฐานะและความจำเป็นของห้องสมุดแต่ละแห่ง สำหรับครุภัณฑ์ห้องสมุดประชาชนของไทย ได้มีการกำหนดมาตรฐานของห้องสมุดประชาชน พุทธศักราช 2508 ประกอบด้วย (กรมสามัญศึกษา. ม.ป.ป. : 2-21)

- ให้มีครุภัณฑ์และอุปกรณ์เครื่องใช้ที่จำเป็น เช่น โต๊ะ เก้าอี้ ชั้นไว้หนังสือ โต๊ะรับ-จ่ายหนังสือ ชั้นวารสาร นิตยสาร หนังสือพิมพ์ ตู้บัตรรายการ ตู้เก็บกฤตภาค ฯลฯ ให้ได้สัดส่วนกับความต้องการของผู้ใช้และเนื้อที่ โดยคำนึงถึงขนาดที่เหมาะสมและความทันสมัย

- ให้มีหนังสือ วารสารและสิ่งพิมพ์อื่นๆ ในทุกประเภท ซึ่งมีคุณค่าในการส่งเสริมการสร้างเสริมความคิดริเริ่ม ส่งเสริมคุณธรรม และรสนิยมของประชาชน

- จัดให้มีโสตทัศนวัสดุเท่าที่พอจัดหาได้ เช่น รูปภาพ ลูกโลก ฯลฯ

- ให้มีหนังสือใหม่ๆ กันสมัยอยู่เสมอ โดยการจัดหา ได้แก่ การซื้อ
ขอบริจาคหรือแลกเปลี่ยน

- จำนวนหนังสือต้องมีพอที่จะให้อ่านและให้ยืมกลับไปบ้านได้ อาจ
ประมาณว่ามีผู้ใช้ห้องสมุดร้อยละ 10 ของจำนวนประชากรในเขตนั้น ดังนั้นควรมีหนังสือ 2,000
- 3,000 เล่ม ต่อผู้ใช้ห้องสมุด 1,000 คน หรือ 2-3 เล่ม ต่อ 1' คน แล้วเพิ่มหนังสือขึ้นร้อยละ
10 ต่อปี ของจำนวนหนังสือที่มีอยู่ ห้องสมุดจึงควรมีหนังสือ ดังนี้

ห้องสมุดขนาดใหญ่ มีหนังสือไม่น้อยกว่า 6,000 เล่ม และควร
เพิ่มหนังสืออย่างน้อยปีละ 600 เล่ม

ห้องสมุดขนาดกลาง มีหนังสือไม่น้อยกว่า 4,000 เล่ม และควร
เพิ่มหนังสืออย่างน้อยปีละ 400 เล่ม

ห้องสมุดขนาดเล็ก มีหนังสือไม่น้อยกว่า 2,000 เล่ม และควร
เพิ่มหนังสืออย่างน้อยปีละ 200 เล่ม

สรุปว่าเกี่ยวกับอาคารสถานที่และครุภัณฑ์ของห้องสมุดประชาชนนั้น ไม่
ว่ากรมสามัญศึกษา หรือกรมการศึกษานอกโรงเรียนจะเป็นผู้รับผิดชอบ ต่างก็ให้ความสำคัญโดย
กำหนดเกณฑ์ของการจัดหา จัดสร้างรูปแบบของอาคารและครุภัณฑ์มาโดยตลอด ทั้งนี้ออกจากจะ
ให้ตอบสนองความต้องการของประชาชนแล้วยังคำนึงถึงความสะดวกในการใช้ของประชาชนด้วย
อย่างไรก็ตามถึงแม้ว่า จะมีการกำหนดหลักเกณฑ์ในการจัดหาทำเลที่ตั้ง
ของห้องสมุดเพื่อความเหมาะสมดังกล่าวแล้ว ในปัจจุบันปัญหาอาคารสถานที่ก็ยังคงมีอยู่และสืบเนื่อง
มาช้านาน ได้แก่ ปัญหาอาคารไม่เหมาะสม ครุภัณฑ์ที่จำเป็นยังไม่ครบ (บุญเกื้อ หลงสว่างสดี.
2519 : 70-72) สถานที่ตั้งอยู่ไกลไปมาไม่สะดวก จำนวนโต๊ะ เก้าอี้ที่นั่งไม่เพียงพอ
(ประภาศิลป์ พ่วงแผ้ว. 2534 : บทคัดย่อ ; ลัดดา รุ่งวิสัย. 2526 : บทคัดย่อ) และ
อาคารพื้นที่ภายในไม่ได้มาตรฐาน (สายหยุด ปิ่นสุวรรณ. 2534 : 105-106)

2.2.2 บุคลากร

การดำเนินงานใด ๆ ก็ตามบุคลากรนับว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุด
และยิ่งเมื่อต้องการให้งานมีประสิทธิภาพด้วยแล้วจะต้องมีบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ

เฉพาะด้าน การดำเนินงานห้องสมุดประชาชนก็เช่นเดียวกัน การที่จะให้ห้องสมุดประชาชนมีประสิทธิภาพได้นั้นบุคลากรที่รับผิดชอบในการดำเนินการจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้เหมาะสม และควรกำหนดเป็นนโยบายให้ชัดเจนว่าควรมีคุณสมบัติอย่างไร (สุพรรณี วราทร. 2528 : 48) ซึ่งเรื่องบุคลากรนี้ สมัยเมื่อตั้งห้องสมุดประชาชนใหม่ ๆ นั้น ไม่ได้มองเห็นความสำคัญตรงจุดนี้ กล่าวคือ ไม่มีบุคลากรปฏิบัติงานประจำในห้องสมุดโดยเฉพาะ อาศัยครูบ้าง พระภิกษุบ้างช่วยดำเนินการ ครั้นต่อมากำหนดให้มีบุคลากรประจำก็เป็นเพียงลูกจ้าง หรือเมื่อเป็นข้าราชการก็เป็นข้าราชการพลเรือนซึ่งมีความก้าวหน้าจำกัด จึงทำให้การดำเนินงานห้องสมุดประชาชนไม่เจริญก้าวหน้าเท่าที่ควร (เฉลิมฤทธิ์ เขมรัช. 2535 : 298)

ต่อมาเมื่อห้องสมุดประชาชนได้ขยายกิจกรรมมากขึ้น กระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนดคุณสมบัติของบุคลากรที่ทำหน้าที่ในห้องสมุดประชาชนให้มีความรู้ความสามารถมากขึ้นคือ

2.2.2.1 บรรณารักษ์ เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาบรรณารักษศาสตร์ มีประสบการณ์งานห้องสมุดอย่างน้อย 3 ปี มีความรู้เกี่ยวกับงานสารบรรณและสามารถพิมพ์ดีดภาษาไทยและอังกฤษได้ ปัจจุบันผู้ที่ทำหน้าที่บรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนบางแห่งอาจเป็นเจ้าหน้าที่ห้องสมุด หรืออาจารย์สังกัดศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน รับผิดชอบในด้านบริหารและวิชาการ

2.2.2.2 เจ้าหน้าที่ห้องสมุด (ผู้ช่วยบรรณารักษ์) มีวุฒิประกาศนียบัตรการศึกษาชั้นสูง (ป.ศ.สูง) สาขาบรรณารักษศาสตร์ หรือประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปว.ส.) และผู้มีวุฒิการศึกษาสามัญ ซึ่งสอบผ่านวิชาชุดบรรณารักษ์ หรือวุฒิบัตรจากการอบรมทางบรรณารักษศาสตร์ ส่วนใหญ่ มีหน้าที่รับผิดชอบด้านงานเทคนิคและการให้บริการ

2.2.2.3 เจ้าหน้าที่ธุรการ มีความรู้ประกาศนียบัตรวิชาชีพ พณิชยการ หรือเลขานุการ มีหน้าที่ปฏิบัติงานประจำของห้องสมุดด้านทะเบียน เอกสาร และงานพิมพ์ ได้แก่ รับ-ส่ง ลงทะเบียนเอกสารและงานพิมพ์ และมีหน้าที่ช่วยให้บริการและจัดกิจกรรมของห้องสมุด และปฏิบัติงานอื่น ๆ ของห้องสมุดตามที่ได้รับมอบหมายจากบรรณารักษ์

2.2.2.4 นักการภารโรง ไม่มีการกำหนดระดับความรู้ที่แน่นอน แต่มีเงื่อนไขเพียงเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ เหมาะสมในการปฏิบัติหน้าที่

2.2.2.5 คณะกรรมการห้องสมุด (Library board) เป็นกลุ่มบุคคล ซึ่งมีใช้บุคลากรประจำห้องสมุดประชาชน ปฏิบัติหน้าที่ในการกำหนดนโยบายของห้องสมุด ร่วมกับบรรณารักษ์ พิจารณาวางแผนงานของห้องสมุด พิจารณาเรื่องการเงินและประเมินผลแก้ปัญหาและให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับงานของห้องสมุด (กรมสามัญศึกษา. 2521 : 41-45)

สรุปว่าการกำหนดบุคลากรในการปฏิบัติหน้าที่ในห้องสมุดประชาชน ทั้งจำนวน และความรู้ความสามารถมากน้อยแค่ไหนขึ้นอยู่กับนโยบาย และการขยายกิจการของห้องสมุดประชาชน ทั้งนี้เพื่อสนองความต้องการของประชาชนผู้มาใช้บริการ

จากการดำเนินงานที่ผ่านมา พบว่า ปัญหาด้านบุคลากรเป็นปัญหาสำคัญมาตลอดทุกยุคทุกสมัย ได้แก่ ปัญหาการขาดแคลนบุคลากร บุคลากรไม่มีความรู้ (บุญเกื้อ หลงสวาสดี. 2519 : 70-72. สายหยุด ปิ่นสุวรรณ. 2534 : 105-106) อัตรากำลังของห้องสมุดมีน้อยและต้องให้บริการทั้งภายในและภายนอก จึงไม่สามารถปฏิบัติงานได้ และนอกจากมีอัตรากำลังน้อยแล้ว บรรณารักษ์ยังขาดความรู้ในเรื่องงานบางอย่าง ตลอดจนไม่ได้รับความร่วมมือจากสถาบันและหน่วยงานอื่นๆ (สารกวี ภูมิประเทศ. 2531 : 176-177)

2.2.3 การบริการ

การบริการ คือ การอำนวยความสะดวกแก่ผู้มาใช้บริการห้องสมุด เพื่อให้เกิดความประทับใจ บรรณารักษ์จะต้องเป็นผู้มีความสามารถ มีจิตใจกว้างขวาง พร้อมทั้งจะบริการทุกโอกาส นับตั้งแต่ประตูทางเข้าอาคารห้องสมุดจะต้องมีทางเดินที่สะดวก มีที่จอดรถ ส่วนในอาคารจะต้องมี โต๊ะเก้าอี้ ที่หนังสือที่เป็นระเบียบ มีห้องน้ำที่สะอาด จัดน้ำดื่มไว้เป็นที่เปิดประตูหน้าต่างให้แสงและอากาศถ่ายเท มีบริการตอบคำถาม การจัดยืมหนังสือรวดเร็ว การบริการเหล่านี้จะทำให้ผู้มาใช้บริการมีทัศนคติที่ดีต่อห้องสมุดและยินดีจะใช้บริการต่อไป

ตามปรัชญาของห้องสมุดกล่าวไว้ว่า ต้องบริการให้ดีที่สุด จึงถือเป็นหน้าที่ที่จะต้องแสวงหาวิสัยและวิธีการต่างๆ เพื่อจัดบริการให้ตอบสนองต่อความต้องการของผู้ใช้ห้องสมุดทุกคน

จุมพจน์ วณิชกุล (2528 : 199, 242) ได้กล่าวถึงงานบริการว่า ห้องสมุด ควรจัดงานบริการห้องสมุดเป็น 2 ประเภท

- งานบริการทั่วไปในฐานะที่เป็นห้องสมุดประชาชน ได้แก่ งานบริการของห้องสมุด

- งานบริการในฐานะที่เป็นสถานศึกษาสนองนโยบายของกรมการศึกษานอกโรงเรียน ห้องสมุดประชาชน ควรจะสนองนโยบายของกรมการศึกษานอกโรงเรียนในการจัดบริการในทุกรูปแบบเท่าที่สามารถจัดทำได้ ได้แก่ งานบริการห้องสมุดเคลื่อนที่ งานบริการเพื่อสนับสนุนโครงการรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ

บุญเรือน แสงทอง (2529 : 6-8) ได้กล่าวถึงบริการภายนอกห้องสมุดว่า อาจแยกได้ 6 รูปแบบ คือ กระดานข่าว เอกสารแผ่นปลิว หอกระจายข่าว หีบหนังสือเคลื่อนที่ การฉายภาพยนตร์ และทัวร์อาชีพ

สรุปได้ว่าการบริการ คือ งานที่ห้องสมุดจัดขึ้นเพื่อให้บริการ หรืออำนวยความสะดวก เช่น ช่วยเหลือแนะนำ ตลอดจนให้คำแนะนำแก่ผู้ใช้ห้องสมุด ให้ได้รับความรู้ข่าวสารและความบันเทิงจากทรัพยากรที่ห้องสมุดมีอยู่อย่างเต็มที่ และนับว่าเป็นหัวใจของห้องสมุด เนื่องจากเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับผู้ใช้ห้องสมุดมากที่สุด ผู้ใช้ห้องสมุดจะเห็นความสำคัญของห้องสมุดเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับงานบริการของห้องสมุดเป็นสำคัญ ดังนั้น ประสิทธิภาพของงานบริการจึงเป็นการประชาสัมพันธ์ห้องสมุดอย่างหนึ่ง

จะเห็นได้ว่าการบริการของห้องสมุดประชาชนนั้นต่างจากการให้บริการของห้องสมุดทั่ว ๆ ไป เพราะเป็นการให้บริการแก่ประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งส่วนใหญ่ระดับการศึกษาไม่สูงนักและต้องค้นคว้าเพื่อทอ้ง ทำให้ไม่มีเวลาไปใช้ห้องสมุด และห้องสมุดเปิดทำการบริการไม่ตรงกับเวลาว่าง (สุกัญญา ตันติกุลยาภรณ์. 2523 : 171-176) และรูปแบบการบริการข่าวสารที่ประชาชนต้องการมากที่สุด คือ รูปแบบหอกระจายข่าว (บุญเรือน แสงทอง. 2529 : 6-8) และประชาชนต้องการให้ห้องสมุดจัดบริการและกิจกรรมเพิ่มมากขึ้น (บุปผา เจริญทรัพย์. 2519 : 186-190)

2.2.4 การบริหารงาน

จากการศึกษาพบว่า การบริหารงานห้องสมุดมีผลต่อความเจริญก้าวหน้าของห้องสมุดมากที่สุด สิ่งซึ่งผลชัดเจนได้แก่ นโยบายการเพิ่มอัตรากำลังห้องสมุดของรัฐบาล

กฎหมายและระเบียบเกี่ยวกับห้องสมุดประชาชน การจัดองค์กรบริหาร การบริหารบุคคล ตลอดจนมาตรฐานของห้องสมุดประชาชน ซึ่งจะเห็นได้จากการบริหารงานห้องสมุดประชาชนยุคแรกยังไม่มีรูปแบบที่เป็นมาตรฐาน ไม่มีบุคลากรที่ปฏิบัติงานในห้องสมุดโดยเฉพาะ อาศัยครู พระภิกษุหรือเจ้าหน้าที่ฝ่ายอื่น ที่ว่างจากการสอนมาทำหน้าที่บรรณารักษ์ ซึ่งเป็นความช่วยเหลือของข้าราชการฝ่ายอื่น ๆ ที่ว่างจากงาน ในสมัยก่อนการรายงานผลการปฏิบัติงานห้องสมุดประชาชนระดับกรม เป็นหน้าที่ของราชบัณฑิตยสถาน ส่วนในระดับมณฑลและจังหวัดเป็นหน้าที่ของกรมการมณฑลและกรมการจังหวัด (เฉลิมฤทธิ์ เขมชัย. 2535 : 290, 298) ในยุคต่อมาการบริหารห้องสมุดประชาชนมีระบบขึ้น มีระเบียบสำหรับห้องสมุดประชาชนออกมารองรับ และมีบุคลากรรับผิดชอบการดำเนินงานของห้องสมุดประชาชนโดยตรง คือ มีบรรณารักษ์ซึ่งเป็นลูกจ้างประจำแต่ไม่มีความมั่นคงในหน้าที่การงานจึงมีปัญหาตามมาคือ บรรณารักษ์เมื่อมีวุฒิเพิ่มขึ้นก็จะโอนไปสู่ตำแหน่งอื่นที่มีความมั่นคงกว่า ยุคต่อมาการบริหารห้องสมุดประชาชนมีระบบมากขึ้นกว่าเดิม มีศึกษาธิการจังหวัดเป็นเจ้าของเรื่อง ทำหน้าที่ควบคุมดูแลและบริหารงานห้องสมุดประชาชน มีคณะกรรมการอำนวยการห้องสมุดประชาชนขึ้นมาช่วยบริหารงานอีกทางหนึ่ง ต่อมาถึงยุคการบริหารงานอยู่ในความควบคุมดูแลของกรมการศึกษานอกโรงเรียน โดยมอบให้ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดควบคุมการดำเนินงานห้องสมุดประชาชน และถือว่ากิจกรรมห้องสมุดประชาชนเป็นหน้าที่หนึ่งของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด โดยกรมการศึกษานอกโรงเรียนเป็นผู้ออกระเบียบ กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเพื่อใช้บริหารห้องสมุดประชาชน แต่ก็ยังฝากให้ศึกษาธิการอำเภอเป็นผู้ดูแลห้องสมุดประชาชนอีกต่อหนึ่ง มีบรรณารักษ์ซึ่งเป็นข้าราชการพลเรือนเป็นผู้ดำเนินงานห้องสมุดประชาชน มีระเบียบใหม่ออกมารองรับ โดยให้มีคณะกรรมการดำเนินงานที่เป็นภาคเอกชนเข้ามาร่วมด้วย (เฉลิมฤทธิ์ เขมชัย. 2535 : 290-298)

สำหรับในปัจจุบันการบริหารงานห้องสมุดประชาชนมีรูปแบบระบบที่ชัดเจนขึ้น กล่าวคือ มีระเบียบกรมการศึกษานอกโรงเรียนว่าด้วยห้องสมุดประชาชนพ.ศ. 2535 โดยกำหนดวัตถุประสงค์ ลักษณะการดำเนินงาน มีผู้รับผิดชอบทั้งในระดับกรมจนถึงในห้องสมุด มีการกำหนดอัตรากำลังบรรณารักษ์ กำหนดงบประมาณและการบริหารงบประมาณ กำหนดกิจกรรมและสื่อ มีคณะกรรมการที่ปรึกษา และคณะกรรมการดำเนินงานจากภาครัฐและภาคเอกชนร่วมรับผิดชอบในการบริหารงานห้องสมุดประชาชนมากขึ้น โดยเฉพาะมีการกำหนดนโยบาย และแผนงานใน

การดำเนินงานอย่างชัดเจนเป็นขั้นตอน เช่นมีการวางแผน มีการกำหนดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถดำเนินการ มีการประสานงาน มีการทำรายงาน มีการจัดงบประมาณ ฯลฯ ที่เป็นรูปธรรมมากขึ้น ซึ่งในแผนพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535 - พ.ศ. 2539) ได้กำหนดเป็นนโยบายที่ 2 ใน 8 นโยบาย ในส่วนของห้องสมุดประชาชนซึ่งอยู่ในการจัดการศึกษาเพื่อบริการข่าวสารข้อมูลไว้ว่า "เร่งรัดพัฒนา เนื้อหา ระบบการเผยแพร่และการกระจาย การให้บริการข่าวสารข้อมูลออกไปอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ประชาชนได้รับและสามารถใช้ประโยชน์จากข่าวสารข้อมูลที่จำเป็นต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต การประกอบอาชีพ การพัฒนาชุมชนและสังคมให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ" และเพื่อให้ชัดเจนในส่วนที่เกี่ยวกับห้องสมุดประชาชนจังหวัด ซึ่งการดำเนินการครบทุกจังหวัดแล้วให้เพิ่มกิจกรรมในห้องสมุด และเปิดโอกาสให้ชุมชนและเอกชนมีส่วนร่วมรับผิดชอบได้กำหนดมาตรการเพื่อสนองตามนโยบายนี้ไว้ 3 มาตรการ ได้แก่ มาตรการข้อ 3 กล่าวว่า "พัฒนาห้องสมุดประชาชนให้เป็นศูนย์การเรียนรู้ โดยมีรูปแบบ สื่อ วัสดุอุปกรณ์และเนื้อหาการให้บริการที่หลากหลายสอดคล้องกับสภาพของชุมชนและมีระบบการให้บริการที่มีประสิทธิภาพ มาตรการข้อ 4 ที่ว่า "ให้ห้องสมุดประชาชนประจำจังหวัดเป็นศูนย์กลางในการจัดเครือข่ายการดำเนินงานระหว่างห้องสมุดประชาชนแหล่งความรู้ และที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้านเพื่อให้สามารถเกื้อหนุนแก่กันในด้านการบริหาร การให้บริการ สื่อ และวัสดุอุปกรณ์ตลอดจนงานวิชาการ และมาตรการข้อ 5 "ให้ชุมชนและเอกชนมีส่วนร่วมรับผิดชอบ ในการจัดบริการและเผยแพร่ข่าวสารข้อมูลของท้องถิ่นในรูปของคณะกรรมการห้องสมุดประชาชน อาสาสมัครเจ้าหน้าที่ห้องสมุดประชาชน และการมีส่วนร่วมในการสมทบงบประมาณเพื่อการดำเนินการ และกำหนดเป็นเป้าหมายการดำเนินงานเกี่ยวกับห้องสมุดประชาชนไว้ 953 แห่ง (ห้องสมุดประชาชนจังหวัด 72 แห่ง ห้องสมุดประชาชนอำเภอ 808 แห่ง ห้องสมุดประชาชนตำบล 33 แห่ง ห้องสมุดประชาชนเคลื่อนที่ 3 หน่วย ห้องสมุดประชาชน "เฉลิมราชกุมารี" 37 แห่ง) วางแผนใช้บุคลากรดำเนินงานห้องสมุดประชาชนที่ขอเพิ่มในแผนพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนฉบับที่ 7 ทั้งหมด ข้าราชการ 1505 คน ลูกจ้างประจำ 643 คน งบประมาณที่ขอใช้ดำเนินงานห้องสมุดประชาชนในแผนพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนฉบับที่ 7 ทั้งหมด 983 ล้านบาท (กรมการศึกษาของโรงเรียน. 2534 : 14-15, 66, 77)

สรุปว่าการบริหารงานห้องสมุดประชาชน เป็นหัวใจในการกำหนดทิศทาง แนวทางให้การดำเนินงานห้องสมุดประชาชน และเน้นความเจริญก้าวหน้าของห้องสมุดประชาชนขึ้นอยู่กับการบริหารงาน และวิธีบริหารงานห้องสมุดให้ประสบความสำเร็จนั้น ศูนย์การศึกษาชนบทโรงเรียน จะต้องดูแลเอาใจใส่กิจกรรมห้องสมุดประชาชนในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของศูนย์ คือ ให้การสนับสนุนด้านงบประมาณ ให้ถือว่า บรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ห้องสมุดทุกคน คือ สมาชิกของศูนย์ ควรมีการประชุมปรึกษาหารือร่วมกัน ส่งเสริมขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่

2.2.5 งบประมาณ

องค์ประกอบในการดำเนินงานห้องสมุดประชาชนที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งคือ งบประมาณ เพราะการดำเนินงานนั้นจะต้องใช้จ่ายเงินในการก่อสร้างอาคาร ครุภัณฑ์ วัสดุ เพื่อจัดกิจกรรม เป็นต้น ในต่างประเทศได้งบประมาณมาจากรัฐบาลสนับสนุนบ้าง จากภาษีบำรุงท้องถิ่นบ้างและได้มาจากรายได้ที่ห้องสมุดจัดหามาเองบ้าง (สุพรรณี วราทร. 2528 : 71-75)

สำหรับในประเทศไทยนั้น งบประมาณในการดำเนินงานห้องสมุดประชาชน ส่วนใหญ่รัฐจัดสรรให้ตั้งแต่ห้องสมุดประชาชนอยู่ในความรับผิดชอบของกรมสามัญศึกษา โดยให้เป็น ค่าวัสดุ ค่าใช้สอย ค่าตอบแทน ค่าครุภัณฑ์ ค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง (กรมสามัญศึกษา. 2521 : 61-62) ในปัจจุบันงบประมาณที่เป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานห้องสมุดประชาชนได้มาจาก

2.2.5.1 เงินงบประมาณ ได้แก่ งบประมาณที่ได้รับจากการจัดสรรจากกรมการศึกษานอกโรงเรียน โดยแบ่งเป็นหมวด ดังนี้

- ค่าตอบแทนใช้สอยวัสดุ
- ค่าครุภัณฑ์ ที่ดินและสิ่งก่อสร้าง
- เงินเดือนและค่าจ้าง

2.2.5.2 เงินบำรุงการศึกษา

- เงินบำรุงห้องสมุด ได้แก่ เงินที่ห้องสมุดเก็บจากสมาชิก ตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการ

- เงินค่าปรับ ได้รับการปรับสมาชิกที่ส่งหนังสือเกิน

กำหนด ซึ่งจะต้องรวบรวมส่งศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด

2.2.5.3 เงินรายได้อื่นๆ

- จากการจัดงานหรือกิจกรรมต่างๆ
- เงินบริจาคที่ได้รับจากผู้มีจิตศรัทธา

เงินรายได้จากงบประมาณใช้จ่ายตามหมวดของเงินที่ได้ตามระเบียบของกระทรวงการคลัง ส่วนเงินบำรุงการศึกษานำมาใช้จ่ายได้ในการดำเนินกิจกรรมของห้องสมุดประชาชน ซึ่งผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเป็นผู้พิจารณาอนุมัติสิ่งจ่ายในวงเงินตามอำนาจ ส่วนเงินรายได้อื่นๆ ใช้จ่ายได้ตามวัตถุประสงค์จากการจัดงานหรือจัดกิจกรรม และผู้บริจาค ทั้งนี้ให้เป็นไปตามระเบียบว่าด้วยเงินบำรุงการศึกษาและเงินบริจาค

สรุปว่างบประมาณในการดำเนินงานห้องสมุดประชาชนนั้น ทั้งในอดีตและปัจจุบันส่วนใหญ่มาจากเงินงบประมาณของรัฐ แต่ในอนาคตกรมการศึกษานอกโรงเรียนพยายามที่จะให้ภาคเอกชนร่วมสนับสนุนงบประมาณบ้าง ทั้งนี้เพื่อให้ประชาชนเกิดความรู้สึกว่ามีส่วนร่วมเป็นเจ้าของกิจการ เพื่อให้เกิดผลกระทบในการพัฒนากิจการห้องสมุดประชาชนอย่างต่อเนื่อง จากการศึกษาผลการดำเนินงานที่ผ่านมาโดยตลอด ทugงานวิจัยที่ศึกษาในเรื่องของการดำเนินงานห้องสมุดนั้น จะพบว่ามีปัญหาในเรื่องของงบประมาณร่วมอยู่ด้วยทั้งสิ้น

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

งานวิจัยในต่างประเทศเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานห้องสมุดประชาชนโดยตรงนั้นไม่มี ส่วนใหญ่จะเป็นการศึกษาด้านการบริหารและโครงสร้างในการทำงาน เช่น

กรีเนอร์ (Greiner. 1984 : 3470-A) ได้ศึกษาเชิงเปรียบเทียบเกี่ยวกับรูปแบบพัฒนาทางอาชีพของผู้บริหารเทศาวยและเทศหญิงในห้องสมุดประชาชนขนาดใหญ่ โดยการรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์เกี่ยวกับอาชีพของผู้บริหารห้องสมุดประชาชน กลุ่มตัวอย่างคือผู้อำนวยกาารเทศาวย-และเทศหญิงจากห้องสมุดประชาชน 420 แห่ง คำตอบที่คืนมาเป็นเทศาวย 158 คน (58.88%) เทศหญิง 132 คน (41.12%) ผลการวิจัย พบว่าผู้อำนวยกาารเทศาวยได้รับเงินเดือนสูงกว่า และได้รับการสนับสนุนจากห้องสมุดมากกว่า ในห้องสมุดหลายแห่ง เทศาวยมักได้งานมากกว่า ในห้องสมุดหลายแห่งในตำแหน่งที่ก้าวหน้าสูงกว่า เทศหญิงจะมีโอกาสก้าวหน้าจากภายในองค์การเดี๋ยว ที่มีเครือข่ายที่ปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ ห้องสมุดที่บริหารโดยเทศาวยมีกิจกรรมมากกว่า และมีงบประมาณสูงกว่า ส่วนขนาดวัสดุที่มีอยู่ไม่มีนัยสำคัญ

มิตเตอร์ไมเออร์ (Mittermeyer. 1984 : 2683 A) ได้ศึกษาด้านมนทัศน์เกี่ยวกับการปกครองในการบริหารห้องสมุดประชาชน : การศึกษาตัวแปรทางด้านการจัดการในห้องสมุด 2 แห่งที่ต่างกัน จุดมุ่งหมายของการวิจัยเพื่อให้หาคำตอบต่อคำถามที่ว่า : ถ้าห้องสมุดประชาชน ซึ่งแทนที่จะเป็นอิสระจากการเมืองดังเช่นที่เป็นในปัจจุบันต้องถูกจัดเข้าไปอยู่ในขอบข่ายของการเมือง บทบาทของผู้ร่วมงานวิชาชีพจะเปลี่ยนแปลงได้ไหม? การวิจัยครั้งนี้ยังเปรียบเทียบถึงการจัดองค์การ 2 ประเภท คือการบริหารของคณะกรรมการกับการบริหารด้วยตนเอง ประเภทใดจะต้องเตรียมการสำหรับการบรรจุวิชาชีพสู่กระบวนการตัดสินใจ และได้วิเคราะห์ผู้ร่วมงานวิชาชีพในคณะกรรมการ 9 คน ที่บริหารห้องสมุดประชาชนในจังหวัดออนตาริโอ และ 9 คน จากห้องสมุดประชาชนที่บริหารด้วยตนเองในสหรัฐอเมริกา พบว่าห้องสมุดประชาชน ที่บริหารงานโดยคณะกรรมการไม่ได้แตกต่างไปจากแบบที่บริหารด้วยตนเอง จะแตกต่างกันเฉพาะความเชื่อในบริการประชาชน บรรณารักษ์ที่ทำงานในการจัดแบบบริหารด้วยการพึ่งตนเอง จะ

ทำหน้าที่ในการบริการเข้มแข็งกว่าพวกที่ทำงานในการจัดแบบบริหาร โดยคณะกรรมการตามทฤษฎีองค์การ แสดงให้เห็นว่าการจัดบริหารห้องสมุดประชาชนทั้ง 2 แบบ ที่สำรวจวิชาชีพระหว่างมีส่วนร่วมในระดับที่พอๆ กัน และไม่ได้รับรู้ว่าการจัดนั้นเป็นการบริหารแบบศูนย์รวม

บาร์โลว์ (Barlow. 1987 : Abstract) ได้วิจัยเรื่องการพัฒนาของโครงสร้างแบบทีมในห้องสมุดประชาชนของอังกฤษ ในช่วงปี ค.ศ.1969-1986 โดยการวิเคราะห์โครงสร้างห้องสมุดของมณฑลเคมบริดจ์เชอร์ (Cambridgeshire) อุสเซสเตอร์เชอร์ (Uicestershire) และเซอร์รีย์ (Surrey) โดยการกำหนดพัฒนาแต่ละขั้นตอนในด้านสังคม รัฐศาสตร์ เศรษฐกิจและวิชาชีพ ซึ่งพบว่าพัฒนาการด้านโครงสร้างเป็นไปตามรูปแบบที่คล้ายๆ กันในความรับผิดชอบด้านห้องสมุดแต่ละมณฑล : ในการตอบสนองต่อแรงกดดันทางด้านรัฐศาสตร์และเศรษฐกิจที่เพิ่มขึ้น โครงสร้างที่มีแนวโน้มที่ชัดเจน วัฒนธรรมของการจัดการแต่ละแห่งมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาโครงสร้างการจัดการใหม่ และมีการเสนอแนะว่าความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างและวัฒนธรรมมีอิทธิพลด้านการพิจารณาเกี่ยวกับลักษณะแนวทางและขอบข่ายของการเปลี่ยนแปลงภายในองค์การ ความสัมพันธ์นี้ แสดงนัยถึงความต้องการสำหรับวิธีการในการศึกษาด้านการจัดการในโครงสร้างและวัฒนธรรมที่เชื่อมกันอย่างหนีไม่พ้น การแสดงถึงหลักเกี่ยวกับความกลมกลืนทางวัฒนธรรมกับโครงสร้างสำหรับการออกแบบการจัดการได้มีการอภิปรายกันในส่วนที่สัมพันธ์กับห้องสมุดประชาชนภายในระบบการจัดการกับรัฐศาสตร์

3.2 งานวิจัยในประเทศ

ในประเทศไทยมีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหาในการดำเนินงานห้องสมุดประชาชนหลายเรื่องสำหรับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษารังนี้ ได้แก่

ในปี พ.ศ.2515 สมบูรณ์ ภู่อล้า ได้ศึกษาเรื่องปัญหาของห้องสมุดประชาชนในประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประวัติและพัฒนาการห้องสมุดประชาชนในประเทศไทยในด้านปัญหาในการจัดตั้ง การดำเนินงานและการบริหารงาน ตลอดจนวิธีแก้ปัญหา ผลการศึกษาพบว่าปัญหาในเรื่องงบประมาณ สถานภาพของบรรณารักษ์ ที่ตั้งและการบริการเกี่ยวกับผู้ใช้ห้องสมุดโดยทั่วไป (สมบูรณ์ ภู่อล้า. 2515 : 226-229)

ในปี พ.ศ. 2519 บุญเกื้อ หลงสวาสดี ได้ศึกษาสภาพและเกณฑ์ปกติของห้องสมุดประชาชนจังหวัด ซึ่งเป็นที่ตั้งเขตการศึกษารวมทั้งสิ้น 12 แห่งโดยศึกษากับบรรณารักษ์ ศึกษาธิการจังหวัด ศึกษาธิการเขตและสัมภาษณ์บุคคลต่างๆ เช่น ผู้อำนวยการกองการศึกษาผู้ใหญ่ หัวหน้างานห้องสมุดประชาชน ศึกษาพิเศษฝ่ายห้องสมุดประชาชน หัวหน้ากลุ่มวิเคราะห์ตำแหน่งข้าราชการกระทรวงศึกษาธิการ นายกสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยและเลขาธิการบริหารสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า อาคารสถานที่ไม่เหมาะสม ครุภัณฑ์ที่จำเป็นยังไม่ครบ หนังสือและสิ่งพิมพ์มีจำนวนน้อย งบประมาณ ตลอดจนบุคลากรไม่เพียงพอ หัวหน้าห้องสมุดไม่มีวุฒิทางบรรณารักษศาสตร์โดยตรง (บุญเกื้อ หลงสวาสดี. 2519 : 70-72)

ในปี พ.ศ. 2519 มีงานวิจัยที่มีลักษณะการสำรวจความคิดเห็นของผู้ใช้ห้องสมุดประชาชนในประเทศไทยของผู้วิจัยกลุ่มหนึ่ง คือ บุปผา เจริญทรัพย์ (2519 : 186-190) พิชรินทร์ ชันทอง (2519 : 170-176) สุภาพร นาทีกาญจนกุล (2519 : 168-170) สุนิตย์ เอ็นสบาย (2519 : 166-171) และอุบล รอดเอี่ยม (2519 : 175-184) ได้ทำการวิจัยด้วยกันเพื่อสำรวจความสนใจ ความคิดเห็น และความต้องการของประชาชน ต่อการบริการห้องสมุดประชาชนระดับจังหวัด สังกัดกระทรวงศึกษาธิการในภาคต่างๆ ของประเทศไทย ประกอบด้วย ภาคเหนือ ภาคกลางตอนบน ภาคใต้ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคกลางตอนล่าง รวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามภายในระยะเวลา 2 สัปดาห์ แบ่งกลุ่มตัวอย่างประชากรออกเป็น 4 กลุ่ม ตามระดับอายุ 9-18 ปี อายุ 19-25 ปี อายุ 26-39 ปี และอายุ 40 ปี ขึ้นไป ผลการวิจัยเป็นไปในทำนองเดียวกัน คือ ประชาชนที่มาใช้ห้องสมุดส่วนใหญ่อายุระหว่าง 9-18 ปี เป็นนักเรียน นักศึกษา มาใช้ห้องสมุดมากกว่าสัปดาห์ละ 1 ครั้ง แรงจูงใจที่มาใช้ คือ สนใจบริการและกิจกรรมของห้องสมุดประชาชน ทุกระดับเห็นว่าสภาพห้องสมุด วัสดุครุภัณฑ์ หนังสือ และสิ่งพิมพ์อื่นๆ บริการและกิจกรรมของห้องสมุดส่วนใหญ่เหมาะสมในระดับปานกลาง และมีความต้องการที่จะให้ห้องสมุดจัดบริการและกิจกรรมมากเป็นส่วนใหญ่ ยกเว้น ประชาชนในภาคใต้ และภาคกลางตอนบน ที่มีความต้องการปานกลาง ข้อเสนอแนะของผู้วิจัยให้เพิ่มงบประมาณ วัสดุครุภัณฑ์ หนังสือและบุคลากร สร้างและซ่อมแซมอาคารห้องสมุดให้ได้มาตรฐาน ยกฐานะห้องสมุดประชาชนขึ้นเป็นสำนักงานเทียบเท่ากรม และปรับปรุงมาตรฐานห้องสมุดประชาชนให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

ในปี พ.ศ. 2520 อรุณรักษ์ สุวรรณราช ได้ศึกษาปัญหาและความต้องการของผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชนจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พ.ศ. 2518 โดยศึกษากับประชาชนผู้มาใช้บริการ ผลการศึกษาพบว่า ผู้ใช้บริการส่วนมากเป็นนักเรียนอาชีวระหว่าง 14-21 ปี ที่มาใช้บริการ เพราะต้องการศึกษาค้นคว้า ปัญหาที่ผู้ใช้บริการประสบคือ ห้องสมุดมีหนังสือน้อยไม่เพียงพอกับผู้ใช้ ข้อเสนอแนะคือ ควรจัดสรรงบประมาณเพื่อนำไปสนับสนุนในการปรับปรุงซ่อมแซมอาคาร การซื้อวัสดุครุภัณฑ์ และควรปรับปรุงตำแหน่งบรรณารักษ์ (อรุณรักษ์ สุวรรณราช. 2520 : บทคัดย่อ)

ในปี พ.ศ. 2523 สุกัญญา ตันติกุลยาภรณ์ ได้ศึกษาความต้องการบริการ และกิจกรรมของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองภูเก็ต ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองภูเก็ตมีความต้องการการบริการและกิจกรรมมากที่สุด ต้องการให้ห้องสมุดมีจำนวนหนังสือประเภทต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น ขยายพื้นที่ของห้องสมุด และมีชั้นหนังสือเพิ่มขึ้น สาเหตุที่ประชาชนไม่เข้าไปใช้บริการและกิจกรรมจากห้องสมุดประชาชน เนื่องจากไม่มีเวลาไปใช้ห้องสมุด และเวลาที่ห้องสมุดเปิดทำการไม่ตรงกับเวลาว่าง และห้องสมุดประชาชนไม่มีอะไรที่ดึงดูดความสนใจอาคารของห้องสมุดประชาชนมีสภาพไม่น่าเข้าไปใช้ ไม่มีการประชาสัมพันธ์ในด้านบริการและกิจกรรมให้ประชาชนทราบ (สุกัญญา ตันติกุลยาภรณ์. 2523 : 171-176)

ในปี พ.ศ. 2525 กรมการศึกษานอกโรงเรียน ได้ประเมินผลการดำเนินงานห้องสมุดประชาชนทั่วประเทศ เพื่อประเมินความเหมาะสมของวัตถุประสงค์การดำเนินงานห้องสมุดประชาชน ในแง่ของความสอดคล้องสอดคล้องต่อสภาพการดำเนินงานปัจจุบัน ประเมินผลข้างเคียงของการดำเนินงานห้องสมุดประชาชน ที่มีต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม สาธารณสุข การศึกษา วัฒนธรรมและการปกครอง โดยการสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารระดับจังหวัดและอำเภอ เกี่ยวกับการเพิ่มบทบาทการดำเนินงานของห้องสมุดประชาชน ศึกษาสภาพทรัพยากรในการดำเนินงานในแง่ของความเหมาะสมกับสภาพที่เป็นอยู่และสภาพความต้องการของบุคลากร งบประมาณ ครุภัณฑ์ และอาคารสถานที่ ตลอดจนประเมินคุณภาพของกระบวนการดำเนินงานในแง่ของการบริหาร การบริการ การจัดกิจกรรม งานเทคนิค รวมทั้งการประเมินผลตามวัตถุประสงค์ของการดำเนินงาน ซึ่งสรุปในส่วนที่เกี่ยวข้องได้ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ มีความเหมาะสมและสมเหตุสมผลกับสภาพปัจจุบัน
2. สภาพทางเดินเข้าห้องสมุดส่วนใหญ่สะดวกดี มีเสียงรบกวนมากกว่าร้อยละ 50 ขึ้นไป แสงสว่างส่วนใหญ่เพียงพอ

3. งบประมาณที่กรมการศึกษานอกโรงเรียนจัดสรรให้ นั้นต่ำกว่าสภาพความต้องการที่แท้จริงร้อยละ 50

4. กระบวนการดำเนินงานด้านการบริหารงานห้องสมุดขนาดใหญ่ และขนาดกลาง จัดบุคลากรได้ตรงกับความรู้ ความสามารถดีแล้ว ส่วนห้องสมุดขนาดเล็กและห้องสมุดขนาดเล็กที่ไม่เข้าเกณฑ์มาตรฐานจัดบุคลากรได้ตรงกับความสามารถ ในระดับปานกลาง ส่วนการมอบหมายหน้าที่ให้แก่บุคลากรห้องสมุดขนาดใหญ่และขนาดกลางสามารถมอบได้ตรงหน้าที่อยู่ในระดับดี ส่วนห้องสมุดขนาดเล็กและห้องสมุดขนาดเล็กที่ไม่เข้าเกณฑ์มาตรฐานยังอยู่ในระดับปานกลาง (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2525 : 1-87)

ในปี พ.ศ. 2526 ลัดดา รุ่งวิสัย ได้ศึกษาผู้ใช้และผู้ไม่ใช้ห้องสมุดประชาชนจังหวัดเชียงใหม่ โดยศึกษากับประชาชนในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ทั้งชายและหญิงที่มีอายุตั้งแต่ 17 ปี ขึ้นไป จำนวน 200 คน และแบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็น 2 กลุ่มคือ ผู้ใช้และผู้ไม่ใช้ ผลการวิจัยพบว่า ผู้ใช้และผู้ไม่ใช้มีความคิดเห็นแตกต่างกันในระดับอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และการทราบว่าห้องสมุดประชาชนจังหวัดเชียงใหม่ ส่วนด้านระยะเวลาที่อยู่อาศัยในจังหวัดเชียงใหม่ ระยะทางระหว่างที่อยู่อาศัยกับห้องสมุดประชาชน และความทันสมัยของผู้ใช้และผู้ไม่ใช้ไม่แตกต่างกัน ในด้านทัศนคติของผู้ใช้ มีทัศนคติที่ดีต่อห้องสมุดประชาชนจังหวัดเชียงใหม่ ด้านเวลาที่เปิดบริการ วารสารวิชาการ นิตยสาร หนังสือพิมพ์ จำนวนหนังสือ บรรณารักษ์ของห้องสมุด และการบริการของเจ้าหน้าที่ห้องสมุด แต่ผู้ไม่ใช้มีความไม่พอใจในด้าน บัตรรายการ นวนิยาย ที่นั่งอ่าน บริการด้านโสตทัศนูปกรณ์และการบริการสำหรับเด็ก ส่วนเหตุผลที่ผู้ไม่ใช้ไม่ไปใช้ห้องสมุดประชาชนจังหวัดเชียงใหม่มีหลายประการ เช่น ห้องสมุดอยู่ไกลที่พัก ไม่สนใจไปใช้ห้องสมุด การเดินทางไม่สะดวก และคิดว่าหนังสือในห้องสมุดไม่เหมาะสมกับตน (ลัดดา รุ่งวิสัย. 2526 : บทคัดย่อ)

ในปี พ.ศ. 2527 กรมการศึกษานอกโรงเรียน ได้ประเมินโครงการห้องสมุดประชาชนทั่วประเทศปีงบประมาณ 2525 โดยศึกษากับศึกษาธิการจังหวัด และศึกษาธิการอำเภอ

บรรณารักษ์ เจ้าหน้าที่ห้องสมุด หัวหน้าศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน และหัวหน้าฝ่ายการศึกษา
มวลชน และผู้ใช้ห้องสมุดประชาชนทุกแห่ง ผลการวิจัยพบว่า วัตถุประสงค์ของการดำเนินงาน
ห้องสมุดประชาชนมีความเหมาะสม ด้านสภาพของการดำเนินงานห้องสมุดนั้น ห้องสมุดมีสภาพ
และปัญหาอุปสรรคในระดับปานกลาง ด้านทรัพยากรมีความพอเพียงในการดำเนินงาน แต่ยังขาด
บุคลากร ผู้วิจัยได้เสนอแนะว่าควรจะมีการพัฒนาห้องสมุดประชาชนให้มีบทบาทในการดำเนินงาน
มากขึ้นและควรที่จะเพิ่มบุคลากรให้เหมาะสม และสัมพันธ์กับลักษณะงานห้องสมุดให้มากยิ่งขึ้น
(กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2527 : บทคัดย่อ)

ในปี พ.ศ.2529 บุญเรือน แสงทอง ได้ศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มี
ต่อรูปแบบการบริการข่าวสารข้อมูลของห้องสมุดประชาชนอำเภอวิเศษชัยชาญ จังหวัดอ่างทอง
ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการบริการข่าวสารข้อมูลมีความเหมาะสมมาก 3 รูปแบบ คือ หอ
กระจายข่าว การฉายภาพยนตร์ และเอกสารแผ่นปลิว รูปแบบการบริการข่าวสารข้อมูลที่มี
ความเหมาะสมปานกลาง ได้แก่ กระดานข่าว ทีวีอาชีพ และหีบหนังสือเคลื่อนที่ นอกจากนี้
ยังพบว่า ประชาชนมีความคาดหวังอยากให้จัดบริการข่าวสารข้อมูลรูปแบบหอกระจายข่าวต่อไปอีก
มากที่สุด และประชาชนชอบรูปแบบหอกระจายข่าวมากที่สุดเช่นกัน (บุญเรือน แสงทอง. 2529
: บทคัดย่อ)

ในปี พ.ศ.2531 ประเสริฐ กัลยาประสิทธิ์ ได้สำรวจความต้องการของ
บรรณารักษ์ และผู้บริหารห้องสมุดโรงเรียน และบรรณารักษ์และผู้บริหารห้องสมุดประชาชนประจำ
อำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่มีต่อการจัดตั้งห้องสมุดแห่งความร่วมมือ ผลการวิจัยพบว่า
บรรณารักษ์ห้องสมุดทั้ง 2 ประเภท มีความเห็นว่าปัญหาการดำเนินงานด้านงบประมาณเป็นปัญหา
ในระดับมาก ด้านอาคารสถานที่ ด้านวัสดุครุภัณฑ์ และด้านบริการเป็นปัญหาระดับปานกลางตาม
ความต้องการของผู้ใช้ห้องสมุดทั้งสองประเภท ควรแบ่งเวลาสำหรับการให้บริการ และเปิด
เฉพาะวันราชการ โดยห้องสมุดโรงเรียนเปิดบริการตั้งแต่เวลา 07.30 น.-16.00 น. และ
ห้องสมุดประชาชนเปิดบริการตั้งแต่เวลา 16.00 น.-21.00 น. (ประเสริฐ กัลยาประสิทธิ์.
2531 : บทคัดย่อ)

ในปี พ.ศ.2531 สารภี ภูมิประเทศ ได้ศึกษาบทบาทที่ปฏิบัติจริงของบรรณารักษ์
และหัวหน้าฝ่ายส่งเสริมปฏิบัติการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ผลการวิจัยพบว่า บรรณารักษ์

ห้องสมุดประชาชนจังหวัดส่วนใหญ่ เห็นว่าตนเองได้ปฏิบัติงานในระดับมาก ได้แก่ การจัดบริการยืม-คืนหนังสือ การจัดบริการมุม มสธ. การจัดบริการหนังสือสำหรับเด็ก และการจัดบริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า ส่วนบทบาทที่บรรณารักษ์ไม่ได้ปฏิบัติมากที่สุดคือ การจัดบริการรวบรวมรายชื่อหนังสือเฉพาะวิชา ส่วนด้านการจัดกิจกรรมของห้องสมุด บรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนจังหวัดส่วนใหญ่ เห็นว่าตนเองได้ปฏิบัติงานในระดับปานกลาง และบทบาทย่อยที่ได้ปฏิบัติในระดับได้แก่ การจัดนิทรรศการเนื่องในวันสำคัญและโอกาสพิเศษต่างๆ และการจัดนิทรรศการแนะนำความรู้ทั่วไป ส่วนบทบาทที่บรรณารักษ์ไม่ได้ปฏิบัติมากที่สุดคือ การจัดทัวร์อาชีพ (สารกวี ภูมิประเทศ. 2531 : บทคัดย่อ)

ในปี พ.ศ.2534 ประภาศิลป์ ผ่องแผ้ว ได้ศึกษาปัญหาและความต้องการรับบริการจากห้องสมุดประชาชนของนักศึกษาทางไกลระดับมัธยมศึกษา ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัดปราจีนบุรี พบว่าปัญหาการบริการจากห้องสมุดประชาชนคือ ห้องสมุดอยู่ไกลไปมาไม่สะดวก จำนวนโต๊ะเก้าอี้สำหรับอ่านหนังสือมีจำนวนไม่เพียงพอ จำนวนหนังสือที่ให้ยืมมีน้อยเล่มเกินไป และมีเจ้าหน้าที่ให้บริการน้อย (ประภาศิลป์ ผ่องแผ้ว. 2534 : บทคัดย่อ)

ในปี พ.ศ.2534 สายหยุด ปิ่นสุวรรณ ได้ศึกษาสภาพการดำเนินงานของห้องสมุดประชาชนในเขตภาคกลาง โดยรวบรวมข้อมูลจากบรรณารักษ์ เจ้าหน้าที่ห้องสมุด นักการภารโรงและผู้ให้บริการห้องสมุดประชาชนจังหวัด 19 แห่ง พบว่า บุคลากรไม่เพียงพอและไม่มีความรู้ทางบรรณารักษศาสตร์ งบประมาณที่ได้รับต่ำ ระบบการบริหารควรปรับปรุง อาคารพื้นที่ภายในไม่ได้มาตรฐาน (สายหยุด ปิ่นสุวรรณ. 2534 : 30,105-106)

ในปี พ.ศ.2534 กรมการศึกษานอกโรงเรียน รายงานการประเมินผลแผนพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียนฉบับที่ 6 (พ.ศ.2530 - พ.ศ.2535) พบว่าบุคลากรไม่เพียงพอ ขาดความรู้ทางบรรณารักษศาสตร์ งบประมาณไม่เพียงพอ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2534 : 83-84)

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า สรุปได้ว่าห้องสมุดประชาชนจังหวัดประสบปัญหาในการดำเนินงานในหลายเรื่อง เช่น บุคลากร งบประมาณและครุภัณฑ์ไม่เพียงพอ อาคารไม่เหมาะสม สถานที่ตั้งทำเลไม่ดี เป็นต้น ฉะนั้นในส่วนที่จะต้องศึกษาค้นคว้าต่อไปคือ ศึกษาค้นหาหาสาเหตุของปัญหาต่างๆ เพื่อที่จะได้พิจารณาหาแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างถูกต้องต่อไป

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้านี้ได้แบ่งวิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้าออกเป็นขั้นตอน ตามลำดับดังนี้

1. การกำหนดกลุ่มประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การกำหนดกลุ่มประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

เนื่องจากในขณะที่ผู้วิจัยกำลังทำการศึกษาค้นคว้า ยังไม่มีพระราชบัญญัติจัดตั้งจังหวัดขึ้นใหม่ 3 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดสระแก้ว จังหวัดหนองบัวลำภู และจังหวัดอำนาจเจริญ กระทรวงศึกษาธิการจึงไม่สามารถประกาศจัดตั้งศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดใน 3 จังหวัด ดังกล่าวได้ นอกจากนั้นกรุงเทพมหานครไม่มีห้องสมุดประชาชนที่สังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียน ฉะนั้นประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้ จึงอยู่ในขอบเขตเพียง 72 จังหวัด

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า คือ

- 1.1.1 บรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนจังหวัด สังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียน มีทั้งสิ้น 72 จังหวัด รวม 112 คน
- 1.1.2 ผู้บริหาร ได้แก่ ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด จังหวัดละ 1 คน และผู้ช่วยผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด จังหวัดละ 2 คน รวม 216 คน
- 1.1.3 ผู้เชี่ยวชาญด้านห้องสมุดประชาชน จำนวน 10 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า คือ

1.2.1 บรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนจังหวัด สังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียน ใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจงจังหวัดละ 1 คน รวม จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่เป็น บรรณารักษ์ทั้งสิ้น 72 คน

1.2.2 ผู้บริหาร ใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจงเฉพาะผู้อำนวยการ การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด จังหวัดละ 1 คน รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหาร ทั้งสิ้น 72 คน

1.2.3 ผู้เชี่ยวชาญด้านห้องสมุดประชาชน ใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะ เจาะจงโดยสุ่มจากผู้ที่มีคุณวุฒิทางวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์ และทำหน้าที่หรือเคยทำหน้าที่ด้านการ จัดการ หรือดำเนินงานด้านห้องสมุดประชาชนไม่น้อยกว่า 5 ปี หรือผู้ที่ดำรงตำแหน่งศึกษานิเทศก์ ของกรมการศึกษานอกโรงเรียนและปฏิบัติหน้าที่ไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 10 คน

รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น จำนวน 154 คน

2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเกี่ยวกับ ปัญหาและสาเหตุของปัญหาในการดำเนินงานห้องสมุดประชาชน โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างตาม ขั้นตอน ดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานห้องสมุด ประชาชนจังหวัดซึ่งประกอบไปด้วย งานวิจัยรวม 11 เรื่อง และเอกสารของทางราชการ 4 เรื่อง ดังนี้

2.1.1 งานวิจัย ได้แก่

2.1.1.1 ปัญหาของห้องสมุดประชาชนในประเทศไทย โดย สมบูรณ์ ภู่อล้า ในปีพ.ศ. 2515

2.1.1.2 ศึกษาสภาพและเกณฑ์ปกติของห้องสมุดประชาชนจังหวัด ซึ่ง เป็นที่ตั้งเขตการศึกษา โดย บุญเกื้อ หลงสวาสดี ในปีพ.ศ. 2519

2.1.1.3 การสำรวจความคิดเห็นของประชาชนต่อบริการห้องสมุดประชาชนระดับจังหวัด สังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียน ในภาคเหนือของประเทศไทย โดย บุปผา เจริญทรัพย์ ในปีพ.ศ. 2519

2.1.1.4 การสำรวจความคิดเห็นของประชาชนต่อบริการห้องสมุดประชาชนระดับจังหวัด สังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียน ในภาคกลางตอนบนของประเทศไทย โดย พิชรินทร์ หันทอง ในปีพ.ศ. 2519

2.1.1.5 การสำรวจความคิดเห็นของประชาชนต่อบริการห้องสมุดประชาชนระดับจังหวัด สังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียน ในภาคกลางตอนล่างของประเทศไทย โดย อุบล รอดเอี่ยม ในปีพ.ศ. 2519

2.1.1.6 การสำรวจความคิดเห็นของประชาชนต่อบริการห้องสมุดประชาชนระดับจังหวัด สังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย โดย สุนิตย์ เย็นสบาย ในปีพ.ศ. 2519

2.1.1.7 การสำรวจความคิดเห็นของประชาชนต่อบริการห้องสมุดประชาชนระดับจังหวัด สังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียน ในภาคใต้ของประเทศไทย โดย สุภาพร นาทีกาญจนกุล ในปีพ.ศ. 2519

2.1.1.8 การศึกษาปัญหาและความต้องการของผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชนจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดย อรุณรักษ์ สุวรรณราช ในปีพ.ศ. 2520

2.1.1.9 ศึกษาความต้องการบริการ และกิจกรรมของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองภูเก็ต โดย สุกัญญา ตันติภักย์ภรณ์ ในปีพ.ศ. 2523

2.1.1.10 ศึกษาผู้ใช้และผู้ไม่ใช้ห้องสมุดประชาชนจังหวัดในจังหวัดเชียงใหม่ โดย ลัดดา รุ่งวิสัย ในปีพ.ศ. 2526

2.1.1.11 ศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อรูปแบบการบริการข่าวสารของห้องสมุดประชาชนอำเภอวิเศษชัยชาญ จังหวัดอ่างทอง โดย บุญเรือน แสงทอง ในปีพ.ศ. 2529

2.1.1.12 การสำรวจความต้องการของบรรณารักษ์และผู้บริหารห้องสมุดโรงเรียน และบรรณารักษ์และผู้บริหารห้องสมุดประชาชนประจำอำเภอในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดย ประเสริฐ กัลยาประสิทธิ์ ในปีพ.ศ. 2531

2.1.1.13 ศึกษาบทบาทที่ปฏิบัติจริงของบรรณารักษ์ และหัวหน้าฝ่ายส่งเสริมปฏิบัติการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด โดย สารภี ภูมิประเทศ ในปีพ.ศ.2531

2.1.1.14 การศึกษาปัญหาและความต้องการการรับบริการจากห้องสมุดประชาชนของนักศึกษาทางไกลระดับมัธยมศึกษา โดย ประภาศิลป์ ผ่องแผ้ว ในปีพ.ศ.2534

2.1.2 เอกสารทางราชการ ได้แก่

2.1.2.1 การประเมินผลการดำเนินงานห้องสมุดประชาชนทั่วประเทศ ของกรมการศึกษานอกโรงเรียนในปีพ.ศ. 2525

2.1.2.2 การประเมินโครงการห้องสมุดประชาชนทั่วประเทศ (ปีงบประมาณ 2525) ในปีพ.ศ.2527

2.1 2.3 รายงานการประเมินผลแผนพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน ฉบับที่ 6 (พ.ศ.2530 - พ.ศ.2535) ของกรมการศึกษานอกโรงเรียนในปีพ.ศ.2534

2.1.2.4 การศึกษาสภาพการดำเนินงานของห้องสมุดประชาชนในเขตภาคกลางปี 2534 โดย สายหยุด ปิ่นสุวรรณ ศึกษาในเทศกกรมการศึกษานอกโรงเรียน

2.2 สัมภาษณ์บรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนจังหวัด หรือผู้ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานห้องสมุดประชาชนจังหวัด เกี่ยวกับสาเหตุของปัญหา

2.3 สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ จำนวน 1 ชุด โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบและเติมคำ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาในการดำเนินงานห้องสมุดประชาชน โดยแบ่งเป็น 5 ด้าน รวมทั้งหมด 26 ข้อ จำแนกเป็นรายด้านดังนี้

- ด้านอาคารสถานที่ และ ครุภัณฑ์ เป็นปัญหจำนวน 5 ข้อ และสาเหตุจำนวน 25 ข้อ

- ด้านบุคลากร เป็นปัญหจำนวน 5 ข้อ และสาเหตุจำนวน 22 ข้อ

- ด้านบริการ เป็นปัญหจำนวน 7 ข้อ และสาเหตุจำนวน 40 ข้อ

- ด้านบริหาร เป็นปัญหจำนวน 5 ข้อ และสาเหตุจำนวน 23 ข้อ

- ด้านงบประมาณ เป็นปัญหจำนวน 4 ข้อ และสาเหตุจำนวน 16 ข้อ

ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

2.4 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ผู้ควบคุมปริญาานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความชัดเจนของข้อความ ความถูกต้องของเนื้อหา ความเหมาะสมในการใช้ถ้อยคำภาษา ความยากง่ายของคำถาม รวมทั้งครอบคลุมและตรงตามเนื้อหาที่ต้องการ

2.5 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปทดลองใช้ (Tryout) กับกลุ่มประชากรที่มีใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 15 คน ได้แก่

2.5.1 บรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนอำเภอ สังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียน จำนวน 5 คน

2.5.2 ผู้ที่ทำหน้าที่หัวหน้าศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ หรือผู้ที่ทำหน้าที่ผู้ประสานงานการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ จำนวน 5 คน

2.5.3 ศึกษาในเทศกกรมการศึกษานอกโรงเรียนประจำจังหวัด จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบแบบสอบถามเกี่ยวกับความชัดเจนของข้อความ และความสมบูรณ์ของเนื้อหา รวมถึงลดทั้งการใช้ถ้อยคำภาษา

2.6 นำแบบสอบถามมาแก้ไข ปรับปรุงเพิ่มเติมแล้วนำเสนอต่ออาจารย์ผู้ควบคุมปริญาานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบ และให้ความเห็นชอบเพื่อใช้เป็นแบบสอบถามสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลบางส่วนด้วยตนเองและบางส่วนส่งทางไปรษณีย์ โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

3.1 กลุ่มตัวอย่างที่เป็นบรรณารักษ์และผู้บริหาร ผู้วิจัยดำเนินการโดย

3.1.1 ขอหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ไปขออนุญาตทำการวิจัยต่อกรมการศึกษานอกโรงเรียน และขอความอนุเคราะห์ขอหนังสือราชการเพื่ออำนวยความสะดวกในการขอความร่วมมือตอบแบบสอบถามของบรรณารักษ์และผู้บริหาร

3.1.2 นำหนังสืออนุญาตจากกรมการศึกษานอกโรงเรียน แบบสอบถามพร้อมจดหมายของผู้วิจัย พร้อมเงินค่าตอบรับ ส่งไปทางไปรษณีย์ด่วนพิเศษ (EMS) ให้แก่ ผู้อำนวยการศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ทุกจังหวัด ตอบแบบสอบถามและขอรับคืนโดยทางไปรษณีย์ด่วนพิเศษ (EMS)

3.1.3 นำหนังสืออนุญาตจากกรมการศึกษานอกโรงเรียน แบบสอบถามพร้อมจดหมายของผู้วิจัย พร้อมเงินค่าตอบรับ ส่งไปทางไปรษณีย์ด่วนพิเศษ (EMS) ให้แก่บรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนจังหวัด ทุกจังหวัด ตอบแบบสอบถามและขอรับคืนโดยทางไปรษณีย์ด่วนพิเศษ (EMS)

3.2 กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านห้องสมุดประชาชน ผู้วิจัยดำเนินการโดยส่งหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร พร้อมจดหมายของผู้วิจัยและแบบสอบถาม และเงินค่าตอบรับ ส่งไปทางไปรษณีย์ด่วนพิเศษ (EMS) เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม และขอรับคืนโดยทางไปรษณีย์ด่วนพิเศษ (EMS) เช่นกัน

การส่งแบบสอบถามและรับคืน ได้ดำเนินการในระหว่างวันที่ 10-31 ธันวาคม 2536 จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งสิ้น 154 ฉบับ ได้รับคืนกลับมาครบทุกฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล ได้ดำเนินการดังนี้

1. จัดแยกแบบสอบถามตามสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง
2. ข้อมูลจากแบบสอบถาม ตอนที่ 1 นำมาแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ จำแนกตามสถานภาพ
3. ข้อมูลจากแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบประมาณค่า 5 ระดับ นำมาแจกแจงความถี่ และกำหนดค่าน้ำหนักของสาเหตุของปัญหาการดำเนินงานห้องสมุดประชาชนจังหวัดในแต่ละระดับ ดังนี้

ข้อที่เป็นสาเหตุของปัญหาในระดับมากที่สุด	ให้คะแนนเป็น 5
ข้อที่เป็นสาเหตุของปัญหาในระดับมาก	ให้คะแนนเป็น 4

ข้อที่เป็นสาเหตุของปัญหาในระดับปานกลาง	ให้คะแนนเป็น 3
ข้อที่เป็นสาเหตุของปัญหาในระดับน้อย	ให้คะแนนเป็น 2
ข้อที่เป็นสาเหตุของปัญหาในระดับน้อยที่สุด	ให้คะแนนเป็น 1

หาค่าเฉลี่ยของแต่ละข้อคำถามและกำหนดการแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ของแต่ละข้อคำถามดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.50-5.00 หมายถึง ข้อที่เป็นสาเหตุของปัญหาในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.50-4.49 หมายถึง ข้อที่เป็นสาเหตุของปัญหาในระดับมาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.50-3.49 หมายถึง ข้อที่เป็นสาเหตุของปัญหาในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.50-2.49 หมายถึง ข้อที่เป็นสาเหตุของปัญหาในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.49 หมายถึง ข้อที่เป็นสาเหตุของปัญหาในระดับน้อยที่สุด

4. หาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5. วิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของสาเหตุของปัญหาในแต่ละข้อ ในแต่ละด้านระหว่างบรรณารักษ์ ผู้บริหารและผู้เชี่ยวชาญ โดยหาค่า F-test และหากพบความแตกต่างก็มีนัยสำคัญทางสถิติ จะทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้วิธีการของ นิวแมน-คูลส์ (Newman-Kuels method)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าเฉลี่ย คำนวณจากสูตร (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2531 : 146)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{n}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทนค่าเฉลี่ย
 $\sum X$ แทนผลรวมทั้งหมดของคะแนน
 n แทนจำนวนคนของกลุ่มตัวอย่าง

2. ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้สูตร (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2531 : 152)

$$S = \sqrt{\frac{n \sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ S แทนค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 $\sum x^2$ แทนค่าผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
 $(\sum x)^2$ แทนค่าผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
 n แทนจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

3. วิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่มีมากกว่า 2 กลุ่ม โดยใช้สถิติค่า F-test (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2534 : 255)

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

เมื่อ	F	แทนค่าความแปรปรวน
	MS _b	แทนความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม
	MS _w	แทนความแปรปรวนภายในกลุ่ม

4. ในการวิเคราะห์ความแปรปรวนหากพบว่ามีนัยสำคัญทางสถิติจะทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีการของนิวแมน-คูลส์ (Newman-Kuels method) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2531 : 231)

$$q = \frac{\bar{X}_{\max} - \bar{X}_{\min}}{\sqrt{MS_w}}$$

เมื่อ	$\bar{X}_{\max}$	แทนค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่มีค่าสูง
	$\bar{X}_{\min}$	แทนค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่มีค่าต่ำ
	MS _w	แทนค่าความแปรปรวนภายในกลุ่ม
	n	แทนค่าจำนวนคนในกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่ม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ขอเสนอตามลำดับ ดังต่อไปนี้

1. ค่าร้อยละข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง
2. ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของบรรณารักษ์ ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาในการดำเนินงานห้องสมุดประชาชน
3. การวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของบรรณารักษ์ ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาในการดำเนินงานห้องสมุดประชาชน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าร้อยละข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง

ค่าร้อยละข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวกับเพศ อายุ ระดับการศึกษา วุฒิ การศึกษาทางบรรณารักษศาสตร์ ประสบการณ์ในตำแหน่ง และประสบการณ์ด้านห้องสมุด ปรากฏดังตาราง 1

ตาราง 1 ค่าร้อยละข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสถานภาพ

ข้อมูลส่วนตัว	บรรณารักษ์		ผู้บริหาร		ผู้เชี่ยวชาญ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
<u>เพศ</u>								
ชาย	9	12.5	65	90.3	6	60.0	80	51.9
หญิง	63	87.5	7	9.7	4	40.0	74	48.1
รวม	72	100.0	72	100.0	10	100.0	154	100.0
<u>อายุ</u>								
ไม่เกิน 25 ปี	9	12.5	-	-	-	-	9	5.8
26 - 35 ปี	43	59.7	5	6.9	2	20.0	50	32.5
36 - 45 ปี	17	23.6	29	40.3	3	30.0	49	31.8
46 - 55 ปี	3	4.2	34	47.2	3	30.0	40	26.0
56 ปีขึ้นไป	-	-	4	5.6	2	20.0	6	3.9
รวม	72	100.0	72	100.0	10	100.0	154	100.0

ตาราง 1 (ต่อ)

ข้อมูลส่วนตัว	บรรณารักษ์		ผู้บริหาร		ผู้เชี่ยวชาญ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
<u>ระดับการศึกษา</u>								
ต่ำกว่าปริญญาตรี	12	16.7	—	—	—	—	12	7.8
ปริญญาตรี	59	81.9	47	65.3	7	70.0	113	73.4
ปริญญาโท	1	1.4	24	33.3	3	30.0	28	18.2
ปริญญาเอก	—	—	1	1.4	—	—	1	.6
รวม	72	100.0	72	100.0	10	100.0	154	100.0
<u>ความรู้ทางบรรณารักษศาสตร์</u>								
ต่ำกว่าปริญญาตรี	10	13.9	23	31.9	1	10.0	34	22.1
ปริญญาตรี	36	50.0	7	9.7	1	10.0	44	28.6
ผ่านการอบรมของ สมาคมห้องสมุดฯ	11	15.3	—	—	4	40.0	15	9.7
ผ่านการอบรมจาก หน่วยงานอื่น	2	2.8	3	4.2	—	—	5	3.2
ไม่มีความรู้	13	18.1	39	54.2	4	40.0	56	36.4
รวม	72	100.0	72	100.0	10	100.0	154	100.0

ตาราง 1 (ต่อ)

ข้อมูลส่วนตัว	บรรณารักษ์		ผู้บริหาร		ผู้เชี่ยวชาญ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ประสบการณ์ในตำแหน่ง								
ไม่เกิน 1 ปี	9	12.5	2	2.8	-	-	11	7.1
2 - 5 ปี	25	34.7	40	55.6	1	10.0	66	42.9
6 - 10 ปี	27	37.5	16	22.2	5	50.0	48	31.2
11 ปีขึ้นไป	11	15.3	14	19.4	4	40.0	29	18.8
รวม	72	100.0	72	100.0	10	100.0	154	100.0
ประสบการณ์ด้านห้องสมุด								
ไม่เกิน 1 ปี	9	12.5	30	41.7	-	-	39	25.3
2 - 5 ปี	27	37.5	16	22.2	1	10.0	44	28.6
6 - 10 ปี	25	34.7	19	26.4	6	60.0	50	32.5
11 ปีขึ้นไป	11	15.3	7	9.7	3	30.0	21	13.6
รวม	72	100.0	72	100.0	10	100.0	154	100.0

จากตาราง 1 แสดงว่า เมื่อพิจารณาโดยรวมแล้วกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 51.9 เมื่อแยกพิจารณาแต่ละกลุ่ม พบว่า บรรณารักษ์ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็น

ร้อยละ 87.5 ผู้บริหารส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 90.3 และผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 60.0

อายุของกลุ่มตัวอย่างโดยรวมส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 26-35 ปี คิดเป็นร้อยละ 32.5 เมื่อแยกพิจารณาเป็นแต่ละกลุ่ม พบว่า บรรณารักษ์ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 26-35 ปี คิดเป็นร้อยละ 59.7 ส่วนผู้บริหารและผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 46-55 ปี และ 36-45 ปี คิดเป็นร้อยละ 47.2 และ 30.0 ตามลำดับ

ระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างโดยรวม ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 73.4 เมื่อแยกพิจารณาแต่ละกลุ่ม พบว่าทั้งบรรณารักษ์ ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีทั้งสิ้น คิดเป็นร้อยละ 81.9 65.3 และ 70.0 ตามลำดับ

วุฒิการศึกษาทางบรรณารักษศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่างโดยรวม พบว่าส่วนใหญ่ไม่มีความรู้ทางบรรณารักษศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 36.4 บรรณารักษ์ส่วนใหญ่มีวุฒิทางบรรณารักษศาสตร์ระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 50.0 ผู้บริหารส่วนใหญ่ไม่มีวุฒิทางบรรณารักษศาสตร์ คิดเป็นร้อยละ 54.2 และผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่ไม่มีวุฒิทางบรรณารักษศาสตร์ และมีวุฒิทางบรรณารักษศาสตร์โดยผ่านการอบรมของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย คิดเป็นร้อยละ 40.0 เท่ากัน

ประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งของกลุ่มตัวอย่างโดยรวม พบว่าส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในตำแหน่ง ระหว่าง 2-5 ปี คิดเป็นร้อยละ 42.9 เมื่อแยกพิจารณาแต่ละกลุ่มพบว่า บรรณารักษ์ส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งระหว่าง 6-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 37.5 ผู้บริหารส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในตำแหน่งระหว่าง 2-5 ปี คิดเป็นร้อยละ 55.6 ส่วนผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในตำแหน่ง 6-10 ปี

ประสบการณ์ในการทำงานด้านห้องสมุดของกลุ่มตัวอย่างโดยรวม พบว่าส่วนใหญ่มีประสบการณ์ด้านห้องสมุดระหว่าง 6-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 32.5 เมื่อแยกพิจารณาแต่ละกลุ่มพบว่า บรรณารักษ์ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ด้านห้องสมุดระหว่าง 2-5 ปี คิดเป็นร้อยละ 37.5 ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีประสบการณ์ด้านห้องสมุด ระหว่าง 6-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 60.0 ผู้บริหารส่วนใหญ่มีประสบการณ์ด้านห้องสมุดไม่เกิน 1 ปี คิดเป็นร้อยละ 41.7

2. ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของบรรณารักษ์ ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาในการดำเนินงานห้องสมุดประชาชน

ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาในการดำเนินงานห้องสมุดประชาชน จะเสนอแยกเป็น 5 ด้าน คือ ด้านอาคารสถานที่และครุภัณฑ์ ด้านบุคลากร ด้านบริการ ด้านบริหาร และด้านงบประมาณ ดังนี้

2.1 ด้านอาคารสถานที่และครุภัณฑ์

2.1.1 ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของบรรณารักษ์ ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาความคับแคบของอาคารห้องสมุดประชาชน ปรากฏผลดังตาราง 2

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหา ความคับแคบของอาคารห้องสมุดประชาชน

สาเหตุของปัญหา	บรรณารักษ์		ผู้บริหาร		ผู้เชี่ยวชาญ		รวม	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. กรม ฯ กำหนดให้จัดมุมต่าง ๆ ในห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเองมากเกินไป เช่น มุมเกษตรกรรม มุมอาชีพ ฯลฯ	3.44	1.02	3.33	0.90	3.30	1.64	3.38	1.01
2. ใช้ห้องสมุดเป็นสถานที่ทำงานอื่นด้วย เช่น ที่ประชุม ห้องรับแขก ที่ทำงานของฝ่ายหรืองานต่าง ๆ หรือใช้งานอื่น	2.75	1.31	3.47	1.11	3.10	1.20	3.11	1.26
3. แบบแปลนที่กรม ฯ กำหนดมีขนาดเล็กเกินไปตั้งแต่แรกสร้าง	3.57	1.15	3.82	1.01	3.30	1.16	3.67	1.09

ตาราง 2 (ต่อ)

สาเหตุของปัญหา	บรรณารักษ์		ผู้บริหาร		ผู้เชี่ยวชาญ		รวม	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
4. แบบแปลนที่กรมฯ กำหนดไม่ได้ คำนึงถึงขนาดที่จะต้องมีการขยาย	3.97	1.11	4.00	1.05	3.80	1.03	3.97	1.07
5. มีวัสดุและครุภัณฑ์เพิ่มมากขึ้นแต่พื้นที่ อาคารยังเท่าเดิม อาคารจึงเล็กไปเมื่อ เทียบกับสภาพความเป็นจริง	3.76	1.12	3.93	0.91	3.40	0.97	3.82	1.02

จากตาราง 2 แสดงว่า ความคิดเห็นโดยรวมของบรรณารักษ์ ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาความคับแคบของอาคาร เนื่องมาจากแบบแปลนที่กรมฯ กำหนดไม่ได้คำนึงถึงขนาดที่จะต้องมีการขยาย เป็นอันดับแรกและอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.97$) รองลงมา คือ มีวัสดุและครุภัณฑ์เพิ่มมากขึ้นแต่พื้นที่อาคารยังเท่าเดิม อาคารจึงเล็กไปเมื่อเทียบกับสภาพความเป็นจริง และแบบแปลนที่กรมฯ กำหนดมีขนาดเล็กเกินไปตั้งแต่แรกสร้าง ซึ่งอยู่ในระดับมากเช่นกัน ($\bar{X} = 3.82$ และ 3.67 ตามลำดับ)

2.1.2 ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของบรรณารักษ์ ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาสถานที่ตั้งอาคารไม่สะดวกแก่การไปมาของผู้ใช้บริการ ปรากฏผลดังตาราง 3

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาสถานที่ตั้งอาคารไม่สะดวกแก่
การไปมาของผู้ใช้บริการ

สาเหตุของปัญหา	บรรณารักษ์		ผู้บริหาร		ผู้เชี่ยวชาญ		รวม	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. ผู้ที่รับผิดชอบในการจัดหาสถานที่ก่อสร้างห้องสมุดไม่ได้คำนึงถึงความเหมาะสมของสถานที่	3.22	1.26	3.19	1.17	3.70	1.16	3.24	1.21
2. สถานที่ที่เหมาะสมย่านชุมชนมีราคาสูง กรมฯ ไม่สามารถที่จะดำเนินการด้านงบประมาณได้	3.44	1.30	4.15	1.00	4.50	0.71	3.84	1.19
3. มีการย้ายชุมชน แต่ไม่ได้ย้ายห้องสมุดตามไปด้วย	2.43	1.24	3.13	1.34	2.40	1.51	2.75	1.34
4. ผู้ที่รับผิดชอบในการจัดหาสถานที่ตั้งห้องสมุดให้ความสำคัญกับสถานที่ของอาคารอื่นๆ มากกว่าสถานที่อาคารห้องสมุด	3.28	1.20	3.24	1.23	3.30	1.06	3.26	1.20
5 อาคารห้องสมุดไม่ได้ตั้งอยู่ใกล้ถนนหรือทางสัญจรไปมา	2.96	1.45	3.31	1.25	3.60	1.08	3.16	1.35

จากตาราง 3 แสดงว่า ความคิดเห็นโดยรวมของบรรณารักษ์ ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาสถานที่ตั้งอาคารไม่สะดวกแก่การไปมาของผู้ใช้บริการ เนื่องมาจากสถานที่ที่เหมาะสมย่านชุมชนมีราคาสูง กรมฯ ไม่สามารถที่จะดำเนินการด้านงบประมาณได้เป็น

อันดับแรก และอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.84$) รองลงมา คือ ผู้ที่รับผิดชอบในการจัดหาสถานที่ตั้งห้องสมุดให้ความสำคัญกับสถานที่ของอาคารอื่น ๆ มากกว่าสถานที่อาคารห้องสมุด และผู้ที่รับผิดชอบในการจัดหาสถานที่ก่อสร้างห้องสมุด ไม่ได้คำนึงถึงความเหมาะสมของสถานที่ ซึ่งอยู่ในระดับปานกลางทั้ง 2 สาเหตุ ($\bar{X} = 3.26$ และ 3.24 ตามลำดับ)

2.1.3 ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของบรรณารักษ์ ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาเสียงรบกวน ชาติความเจ็บสับสนภายในห้องสมุด ปรากฏผลดังตาราง 4

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาเสียงรบกวน ชาติความเจ็บสับสนภายในห้องสมุด

สาเหตุของปัญหา	บรรณารักษ์		ผู้บริหาร		ผู้เชี่ยวชาญ		รวม	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. ใช้ห้องสมุดเป็นสถานที่จัดประชุมหรือทำงานของฝ่ายหรืองานอื่น	2.75	1.28	2.93	1.09	3.10	0.88	2.86	1.17
2. ฝ้า เพดานและพื้นอาคารไม่ใช้วัสดุซับเสียง ทำให้เกิดเสียงดังเวลาเดินหรือเคลื่อนโต๊ะ-เก้าอี้	3.07	1.09	3.04	1.23	3.50	0.85	3.08	1.14
3. การจัดพื้นที่บริเวณภายในไม่เหมาะสม เช่น มุมเด็กอยู่ใกล้กับส่วนที่นั่งอ่านค้นคว้า	2.81	1.19	3.25	1.07	2.90	1.10	3.02	1.15
4. เจ้าหน้าที่ทำเสียงดังเอง	2.19	1.10	2.79	1.21	1.90	0.88	2.45	1.18
5. ห้องสมุดอยู่ใกล้ถนน โรงงาน หรืออยู่ริมรถ ฯลฯ ที่ส่งเสียงดัง	3.07	1.42	3.17	1.29	2.50	1.27	3.08	1.35

ตาราง 4 (ต่อ)

สาเหตุของปัญหา	บรรณารักษ์		ผู้บริหาร		ผู้เชี่ยวชาญ		รวม	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
6. จากนโยบายของกรมฯ กำหนดให้ห้องสมุดเป็นสถานศึกษา ห้องสมุดจึงกลายเป็นศูนย์กลางการติดต่อของนักศึกษาไป	3.58	1.10	3.46	1.14	2.80	1.14	3.47	1.13

จากตาราง 4 แสดงว่า ความคิดเห็นโดยรวมของบรรณารักษ์ ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาเสียงรบกวน ขาดความเงียบสงบภายในห้องสมุด เนื่องจากนโยบายของกรมฯ กำหนดให้ห้องสมุดเป็นสถานศึกษา ห้องสมุดจึงกลายเป็นศูนย์กลางการติดต่อของนักศึกษาไป เป็นอันดับแรก แต่อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.47$) รองลงมาคือ ฟ้า เพดานและพื้นอาคารไม่ใช้วัสดุซับเสียง ทำให้เกิดเสียงดังเวลาเดิน หรือเคลื่อนโต๊ะ-เก้าอี้ และห้องสมุดอยู่ใกล้ถนน โรงงาน หรืออยู่ซ่อมรถ ฯลฯ ที่ส่งเสียงดัง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางเท่ากัน ($\bar{X} = 3.08$)

2.1.4 ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของบรรณารักษ์ ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาครุภัณฑ์ เช่น โต๊ะ เก้าอี้ ชั้นหนังสือ ไม่เหมาะสมกับผู้ให้บริการ ปรากฏผลดังตาราง 5

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาครุภัณฑ์ ไม่เหมาะสมกับผู้ใช้บริการ

สาเหตุของปัญหา	บรรณารักษ์		ผู้บริหาร		ผู้เชี่ยวชาญ		รวม	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. ผู้ออกแบบครุภัณฑ์ไม่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องครุภัณฑ์ห้องสมุดดีพอ	3.43	1.02	3.26	0.98	3.20	1.14	3.34	1.00
2. บรรณารักษ์ไม่มีส่วนในการออกแบบและกำหนดคุณลักษณะ	3.93	0.98	3.47	1.22	3.30	1.16	3.68	1.13
3. เป็นครุภัณฑ์ที่ได้จากการบริจาค ซึ่งไม่เหมาะสมที่จะใช้เป็นครุภัณฑ์ห้องสมุด	3.11	1.16	3.10	1.18	3.30	0.82	3.17	1.14
4. ผู้ใช้ห้องสมุดมีทั้งที่เป็นเด็กและผู้ใหญ่ ทำให้ไม่สามารถจัดหาครุภัณฑ์ที่เหมาะสมกับผู้ใช้งาน 2 ระดับได้	3.19	1.02	3.35	1.05	2.90	0.74	3.25	1.02

จากตาราง 5 แสดงว่า ความคิดเห็นโดยรวมของบรรณารักษ์ ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาครุภัณฑ์ ไม่เหมาะสมกับผู้ใช้บริการ เนื่องจากบรรณารักษ์ไม่มีส่วนในการออกแบบและกำหนดคุณลักษณะ เป็นอันดับแรกและอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.68$) และรองลงมาคือ ผู้ออกแบบครุภัณฑ์ไม่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องครุภัณฑ์ห้องสมุดดีพอ และผู้ใช้ห้องสมุดมีทั้งที่เป็นเด็กและผู้ใหญ่ ทำให้ไม่สามารถจัดหาครุภัณฑ์ที่เหมาะสมกับผู้ใช้งาน 2 ระดับได้ ซึ่งอยู่ในระดับปานกลางเช่นกันทั้ง 2 สาเหตุ ($\bar{X} = 3.34$ และ 3.25 ตามลำดับ)

2.1.5 ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของบรรณารักษ์ ผู้บริหารและผู้เชี่ยวชาญ
เกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาครุภัณฑ์ไม่เพียงพอ ปรากฏผลดังตาราง 6

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาครุภัณฑ์ไม่เพียงพอ

สาเหตุของปัญหา	บรรณารักษ์		ผู้บริหาร		ผู้เชี่ยวชาญ		รวม	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. มีหนังสือเพิ่มขึ้น แต่ไม่สามารถจัดหา หนังสือเพิ่มขึ้นได้	4.04	0.93	3.61	0.93	3.60	1.08	3.81	0.96
2. งบประมาณมีน้อยจึงไม่สามารถจัดซื้อ ครุภัณฑ์ให้เพียงพอได้	4.46	0.71	4.01	0.83	4.40	0.70	4.25	0.79
3. เมื่อโต๊ะ-เก้าอี้เกิดชำรุด ไม่ได้จัด การซ่อมทันที ทำให้ชำรุดมากขึ้น จนไม่ สามารถซ่อมแซมได้	3.69	1.04	3.75	0.90	4.20	0.92	3.75	0.97
4. ผู้ใช้บริการเพิ่มขึ้น แต่ไม่สามารถจัด หาโต๊ะ-เก้าอี้เพิ่มขึ้นได้	3.42	0.93	3.72	0.89	3.90	0.74	3.59	0.91
5. เจ้าหน้าที่ใช้โต๊ะ-เก้าอี้ ซึ่งเป็นที่นั่ง อ่านค้นคว้าของผู้ให้อามาใช้เป็นที่พัก งานเช่น จัดหมวดหมู่หนังสือ ซ่อมหนังสือ	2.49	1.24	3.04	1.13	2.80	1.03	2.77	1.20

จากตาราง 6 แสดงว่า ความคิดเห็นโดยรวมของบรรณารักษ์ ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาครุภัณฑ์ไม่เพียงพอ เนื่องจากงบประมาณมีน้อยจึงไม่สามารถจัดซื้อครุภัณฑ์ให้เพียงพอได้ เป็นอันดับแรก และอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$) รองลงมาคือ มีหนังสือเพิ่มขึ้น แต่ไม่สามารถจัดหาหนังสือเพิ่มขึ้นได้ และเมื่อโต๊ะเก้าอี้เกิดชำรุด ไม่ได้จัดการซ่อมทันที ทำให้ชำรุดมากขึ้นจนไม่สามารถซ่อมแซมได้ ซึ่งอยู่ในระดับมากเช่นกัน ($\bar{X} = 3.81$ และ 3.75 ตามลำดับ)

2.2 ด้านบุคลากร

2.1.2 ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของบรรณารักษ์ ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาการขาดแคลนบุคลากรในการปฏิบัติงานในห้องสมุด ปรากฏผลดังตาราง 7

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาการขาดแคลนบุคลากรในการปฏิบัติงานในห้องสมุด

สาเหตุของปัญหา	บรรณารักษ์		ผู้บริหาร		ผู้เชี่ยวชาญ		รวม	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. ไม่ได้มีการจัดสรรอัตรากำลังสำหรับห้องสมุดประชาชนจังหวัดให้สอดคล้องกับปริมาณงานที่เพิ่มขึ้น	4.49	0.69	4.18	0.92	4.20	1.03	4.32	0.84
2. ขึ้นอัตราเงินเดือนตามตำแหน่งบรรณารักษ์ของกรม ฯ ได้น้อยกว่าขึ้นอัตราเงินเดือนของข้าราชการครูใน								

ตาราง 7 (ต่อ)

สาเหตุของปัญหา	บรรณารักษ์		ผู้บริหาร		ผู้เชี่ยวชาญ		รวม	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
สังกัศกรม ๙ เดียวกัน เมื่อมีโอกาศ จะขอย้ายเปลี่ยนตำแหน่งทันที	4.50	0.90	3.93	1.05	4.60	0.52	4.24	1.00
3. บรรณารักษ์หรือเจ้าหน้าที่ห้องสมุด ต้องทำงานหนักและรับผิดชอบงานมาก กว่าบรรณารักษ์ของห้องสมุดประเภทอื่น จึงทำให้ตำแหน่งนี้ไม่ได้รับความสนใจ	4.46	0.67	3.64	1.03	4.40	0.84	4.07	0.95
4. ตำแหน่งบรรณารักษ์และตำแหน่งเจ้า หน้าที่ห้องสมุดไม่สามารถเลื่อนตำแหน่ง ได้ส่งผลให้ข้าราชการครูในสังกัดกรมการ ศึกษานอกโรงเรียน	4.67	0.75	0.14	0.98	4.10	1.20	4.38	0.93
5. บรรณารักษ์มีความเห็นว่าตำแหน่ง บรรณารักษ์และตำแหน่งเจ้าหน้าที่ห้อง สมุดไม่มีความก้าวหน้าเหมือนตำแหน่งอื่น	4.51	0.77	4.08	0.90	4.50	0.71	4.31	0.85

จากตาราง 7 แสดงว่า ความคิดเห็นโดยรวมของบรรณารักษ์ ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาการขาดแคลนบุคลากรในการปฏิบัติงานในห้องสมุด อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีสาเหตุหนึ่งเนื่องมาจากตำแหน่งบรรณารักษ์ และตำแหน่งเจ้าหน้าที่ห้องสมุดไม่สามารถเลื่อนตำแหน่งได้สูง เช่นข้าราชการครูในสังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียน เป็นอันดับแรก ($\bar{X} = 4.38$) รองลงมาคือ ไม่ได้รับการจัดสรรอัตรากำลังสำหรับห้องสมุดประชาชนจังหวัดให้สอดคล้องกับปริมาณงานที่เพิ่มขึ้น และบรรณารักษ์มีความเห็นว่าตำแหน่งบรรณารักษ์ และตำแหน่งเจ้าหน้าที่ห้องสมุดไม่มีความก้าวหน้าเหมือนตำแหน่งอื่น ($\bar{X} = 4.32$ และ 4.31 ตามลำดับ)

2.2.2 ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของบรรณารักษ์ ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาบุคลากรไม่มีวุฒิทางบรรณารักษศาสตร์ ปรากฏผลดังตาราง 8

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาบุคลากรไม่มีวุฒิทาง
บรรณารักษศาสตร์

สาเหตุของปัญหา	บรรณารักษ์		ผู้บริหาร		ผู้เชี่ยวชาญ		รวม	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. เดิมการรับบุคลากรทำหน้าที่ในห้องสมุด(เจ้าหน้าที่ห้องสมุด)กำหนดวุฒิ ป.กศ.สูง แต่ไม่ระบุมิวิชาเอกจึงทำให้ได้บุคลากรที่ไม่มีวุฒิทางบรรณารักษศาสตร์	4.19	0.95	3.74	0.92	3.90	1.29	3.96	0.98
2. บุคลากรในห้องสมุด(เจ้าหน้าที่ห้องสมุด)ไม่ได้รับอนุญาตให้ศึกษาต่อ หรืออบรมทางด้านบรรณารักษศาสตร์ เพราะขาดบุคลากรทำหน้าที่แทน	3.78	1.09	3.38	1.18	3.60	0.70	3.58	1.12
3. บุคลากรในห้องสมุด(เจ้าหน้าที่ห้องสมุด)ที่ได้รับอนุญาตให้ศึกษาต่อไปเรียนสาขาวิชาอื่นที่ไม่ใช่สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ เพื่อหาโอกาสในการปรับย้ายตำแหน่ง	4.04	0.94	3.61	1.03	3.10	0.99	3.78	1.02

จากตาราง 8 แสดงว่า ความคิดเห็นโดยรวมของบรรณารักษ์ ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาบุคลากรไม่มีวุฒิทางบรรณารักษศาสตร์ อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยมีสาเหตุอื่นเนื่องมาจากเดิมการรับบุคลากรทำหน้าที่ในห้องสมุด (เจ้าหน้าที่ห้องสมุด) กำหนดวุฒิ ป.กศ.สูง แต่ไม่ระบุวิชาเอก จึงทำให้ได้บุคลากรที่ไม่มีวุฒิทางบรรณารักษศาสตร์ เป็นอันดับแรก ($\bar{X} = 3.96$) รองลงมา คือ บุคลากรในห้องสมุด (เจ้าหน้าที่ห้องสมุด) ที่ได้รับอนุญาตให้ศึกษาต่อไปเรียนสาขาวิชาอื่นที่ไม่ใช่สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ เพื่อหาโอกาสในการปรับย้ายตำแหน่ง และบุคลากรในห้องสมุด (เจ้าหน้าที่ห้องสมุด) ไม่ได้รับอนุญาตให้ศึกษาต่อ หรืออบรมทางด้านบรรณารักษศาสตร์ เพราะขาดบุคลากรทำหน้าที่แทน ($\bar{X} = 3.78$ และ 3.58 ตามลำดับ)

2.2.3 ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของบรรณารักษ์ ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาบุคลากรขาดขวัญและกำลังใจ ปรากฏผลดังตาราง 9

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาบุคลากรขาดขวัญและกำลังใจ

สาเหตุของปัญหา	บรรณารักษ์		ผู้บริหาร		ผู้เชี่ยวชาญ		รวม	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. บุคลากรในห้องสมุด (เจ้าหน้าที่ห้องสมุด) ขาดความรู้ทางด้านวิชาชีพการทำงานมักประสบปัญหา ทำให้ท้อแท้หมดกำลังใจ	3.44	1.20	3.64	0.92	3.50	1.08	3.54	1.07
2. บรรณารักษ์หรือเจ้าหน้าที่ห้องสมุดทำงานหนัก แต่ไม่ได้รับความสนใจ จากผู้บริหาร	4.35	0.84	3.50	1.13	3.90	1.10	3.92	1.08
3. ตำแหน่งเจ้าหน้าที่ห้องสมุดของกรมฯ เลื่อนตำแหน่งได้สูงสุดเพียงระดับ 4 ตำแหน่งบรรณารักษ์เลื่อนตำแหน่งสูงสุดได้เพียงระดับ 5 ซึ่งน้อยกว่าตำแหน่งในสายงานอื่น ที่มีวุฒิปะดับเดียวกัน	4.78	0.48	4.19	0.74	4.70	0.48	4.50	0.68
4. ผู้ใช้บริการห้องสมุดมองบรรณารักษ์หรือเจ้าหน้าที่ห้องสมุด เป็นเพียงผู้เฝ้าหนังสือ จึงไม่ได้ให้เกียรติเหมือนข้าราชการอื่น	4.07	1.07	3.42	1.07	3.40	1.35	3.72	1.13

จากตาราง 9 แสดงว่า ความคิดเห็นโดยรวมของบรรณารักษ์ ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาบุคลากรขาดขวัญและกำลังใจ เนื่องจากตำแหน่งเจ้าหน้าที่ห้องสมุดของกรม ฯ เลื่อนตำแหน่งได้สูงสุดเพียงระดับ 4 ตำแหน่งบรรณารักษ์เลื่อนตำแหน่งสูงสุดได้เพียงระดับ 5 ซึ่งน้อยกว่าตำแหน่งในสายงานอื่นที่มีอัตราระดับเดียวกัน เป็นอันดับแรก และอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.50$) รองลงมา คือ บรรณารักษ์หรือเจ้าหน้าที่ห้องสมุดทำงานหนัก แต่ไม่ได้รับความสนใจจากผู้บริหาร และผู้มาใช้บริการห้องสมุดมองบรรณารักษ์หรือเจ้าหน้าที่ห้องสมุดเป็นเพียงผู้เฝ้าหนังสือ จึงไม่ได้ให้เกียรติเหมือนข้าราชการอื่น ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 2 สาเหตุ ($\bar{X} = 3.92$ และ 3.72 ตามลำดับ)

2.2.4 ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของบรรณารักษ์ ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาบรรณารักษ์ขาดความก้าวหน้า ปรากฏผลดังตาราง 10

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาบรรณารักษ์ขาดความก้าวหน้า

สาเหตุของปัญหา	บรรณารักษ์		ผู้บริหาร		ผู้เชี่ยวชาญ		รวม	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. ตำแหน่งเจ้าหน้าที่ห้องสมุดที่บรรจุวุฒิ ป.ศศ. สูง ไม่มีโอกาสปรับเป็นตำแหน่ง บรรณารักษ์ เพราะไม่มีวุฒิปริญญาตรี สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์	4.29	0.87	3.82	1.01	4.00	1.15	4.05	0.98
2. บรรณารักษ์หรือเจ้าหน้าที่ห้องสมุด ส่วนใหญ่ไม่มีโอกาสได้รับอนุญาตให้ศึกษา ต่อ เพราะขาดบุคลากรทำหน้าที่แทน	4.01	0.97	3.40	0.97	4.00	1.05	3.73	1.02
3. ตำแหน่งเจ้าหน้าที่ห้องสมุดไม่ สามารถเลื่อนตำแหน่งได้เหมือนกับ ข้าราชการครูของกรมฯ	4.63	0.65	4.06	0.82	4.30	1.06	4.34	0.81
4. กลุ่มผู้ใช้บริการห้องสมุดส่วนใหญ่เป็น ชาวบ้านทั่วไปที่มีระดับการศึกษาต่ำ การ ให้บริการส่วนใหญ่จึงมีเพียงการยืมและ คืนหนังสือเท่านั้นทำให้บรรณารักษ์ไม่ชวน ขว้าวหาความรู้เพิ่มเติม หรือศึกษาต่อ	3.46	1.08	0.44	1.09	4.00	0.82	3.49	1.07
5. บรรณารักษ์ต้องทำงานหนักตลอด เวลา ทำให้ไม่มีเวลาไปศึกษาค้นคว้า	3.96	0.95	3.22	1.04	0.40	0.70	3.64	1.07

จากตาราง 10 แสดงว่า ความคิดเห็นโดยรวมของบรรณารักษ์ ผู้บริหารและผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาบรรณารักษ์ขาดความก้าวหน้า เนื่องจากจากตำแหน่งเจ้าหน้าที่ห้องสมุดไม่สามารถเลื่อนตำแหน่งได้เหมือนกับข้าราชการครูของกรมฯ เป็นอันดับแรก และอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.34$) รองลงมา คือ ตำแหน่งเจ้าหน้าที่ห้องสมุดที่บรรจุ ป.กศ. สูง ไม่มีโอกาสปรับเป็นตำแหน่งบรรณารักษ์ เพราะไม่มีวุฒิปรียกยาศรีสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ และบรรณารักษ์หรือเจ้าหน้าที่ห้องสมุดส่วนใหญ่ไม่มีโอกาสได้รับอนุญาตให้ศึกษาต่อ เพราะขาดบุคลากรทำหน้าที่แทน ซึ่งอยู่ในระดับมากเช่นกัน ($\bar{X} = 4.05$ และ 3.73 ตามลำดับ)

2.2.5 ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของบรรณารักษ์ ผู้บริหารและผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาบุคลากรในห้องสมุดขาดความสามัคคี ปรากฏผลดังตาราง 11

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาบุคลากรในห้องสมุดฯ
ความสามัคคี

สาเหตุของปัญหา	บรรณารักษ์		ผู้บริหาร		ผู้เชี่ยวชาญ		รวม	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. เจ้าหน้าที่ห้องสมุดเดิมไม่มีวุฒิทาง บรรณารักษศาสตร์ ทำให้ไม่มีความรู้ เรื่องการจัดการห้องสมุด ส่งผลให้ผู้ได้ บังคับบัญชาไม่ศรัทธาเชื่อฟัง	3.32	1.21	3.43	0.96	3.10	1.20	3.36	1.09
2. งานห้องสมุดเคร่งเครียดทำให้ไม่มี เวลาพูดคุยเป็นกันเองระหว่างกัน	2.79	1.08	3.08	1.08	3.20	0.92	2.95	1.08
3. ใช้ห้องสมุดเป็นที่ทำงานของฝ่ายงาน อื่นด้วย ทำให้เกิดปัญหามากจนมากเรื่อง	2.69	1.30	3.24	1.14	3.50	1.08	3.00	1.24
4. บุคลากรในห้องสมุดแต่ละคนหวังได้ รับการพิจารณาความดีความชอบ(2 ชั้น) มากเกินไป	2.90	1.15	3.29	1.03	3.00	0.94	3.09	1.09
5. มีความแตกต่างในเรื่องอาวุโสกับ คุณวุฒิจึงทำให้เกิดปัญหาการไม่ยอมรับกัน และกัน	3.18	1.28	3.39	1.06	3.60	0.84	3.31	1.16

จากตาราง 11 แสดงว่า ความคิดเห็นโดยรวมของบรรณารักษ์ ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาบุคลากรในห้องสมุดขาดความสามัคคี เนื่องจากเจ้าหน้าที่ห้องสมุดเดิมไม่มีวุฒิทางบรรณารักษศาสตร์ ทำให้ไม่มีความรู้ เรื่องการจัดการห้องสมุด ส่งผลให้ผู้ได้บังคับบัญชาไม่ศรัทธาเชื่อฟัง เป็นอันดับแรกแต่อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.36$) รองลงมาคือ มีความแตกต่างในเรื่องอาวุโสกับคุณวุฒิจึงทำให้เกิดปัญหาการไม่ยอมรับกันและกัน และบุคลากรในห้องสมุดแต่ละคนหวังได้รับการพิจารณาความดีความชอบ (2 ชั้น) มากเกินไป ซึ่งอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน ($\bar{X} = 3.31$ และ 3.09 ตามลำดับ)

2.3 ด้านบริการ

2.1.3 ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของบรรณารักษ์ ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาบรรณารักษ์ไม่สามารถออกไปให้บริการภายนอกห้องสมุดได้ ปรากฏผลดังตาราง 12

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาบรรณารักษ์ไม่สามารถออกไปให้บริการภายนอกห้องสมุดได้

สาเหตุของปัญหา	บรรณารักษ์		ผู้บริหาร		ผู้เชี่ยวชาญ		รวม	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. ห้องสมุดมีบรรณารักษ์เพียงคนเดียว ทำให้การออกไปบริการนอกสถานที่ทำได้ค่อนข้างยาก	4.51	0.69	4.19	0.83	4.80	0.42	4.38	0.77
2. งานห้องสมุดมีมากและต้องให้บริการตลอดทั้งวัน	4.56	0.66	3.96	0.93	4.60	0.52	4.28	0.84
3. บรรณารักษ์ไม่ตระหนักและไม่เข้าใจการให้บริการ	2.44	1.12	3.47	0.93	2.60	0.97	2.94	1.14
4. งบประมาณที่จะใช้ในการดำเนินการให้บริการภายนอกห้องสมุดยังไม่มี	4.08	1.09	3.82	1.00	4.40	0.70	3.98	1.04
5. เจ้าหน้าที่ห้องสมุดหรือบรรณารักษ์ไม่หาวิธีการกระจายการบริการออกไปให้ทั่วถึง	2.93	0.87	3.56	1.02	3.40	0.84	3.25	0.99

จากตาราง 12 แสดงว่า ความคิดเห็นโดยรวมของบรรณารักษ์ ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาบรรณารักษ์ไม่สามารถออกไปให้บริการภายนอกห้องสมุดได้ เนื่องจากห้องสมุดมีบรรณารักษ์เพียงคนเดียวทำให้การออกไปบริการนอกสถานที่ทำได้ค่อนข้างยาก เป็นอันดับแรก และอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.39$) รองลงมาคือ งานห้องสมุดมีมากและต้องให้บริการตลอดทั้งวัน และงบประมาณที่จะใช้ในการดำเนินการให้บริการภายนอกห้องสมุดยังไม่มี ซึ่งอยู่ในระดับมากเช่นกัน ($\bar{X} = 4.28$ และ 3.98 ตามลำดับ)

2.3.2 ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของบรรณารักษ์ ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาห้องสมุดไม่สามารถให้บริการข่าวสาร เช่น ข่าวเกษตรกร ข่าวแรงงาน แก่ประชาชนในท้องถิ่นได้ทั่วถึง ปรากฏผลดังตาราง 13

ตาราง 13 ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาห้องสมุดไม่สามารถให้บริการ
ข่าวสาร แก่ประชาชนในท้องถิ่นได้ทั่วถึง

สาเหตุของปัญหา	บรรณารักษ์		ผู้บริหาร		ผู้เชี่ยวชาญ		รวม	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. ในท้องถิ่นไม่มีแหล่งที่จะนำข่าวสาร ไปบริการได้ เช่น ไม่มีกระดานข่าว	2.94	1.12	3.14	1.08	2.90	1.10	3.03	1.10
2. สภาพของแหล่งที่ติดสื่อเช่น กระดาน ข่าวไม่สามารถบ่งลมนได้ ทำให้สื่อ เสื่อมสภาพเร็วจนถึงเวลาอันควร	3.11	1.14	3.53	0.95	3.10	1.10	3.31	1.07
3. ระบบการจัดส่งสื่อไม่มีประสิทธิภาพ ทำให้สื่อไม่ถึง	3.64	1.10	3.76	0.83	3.80	1.03	3.71	0.98
4. บรรณารักษ์ไม่สนใจที่จะนำสื่อไป บริการในชุมชน	2.83	1.21	3.58	0.92	3.10	0.74	3.20	1.11
5. ขาดผู้ดูแลสื่อตามแหล่งที่ให้บริการทำ ให้สื่อเสียหายก่อนเวลาอันควร	3.85	1.05	3.92	1.06	3.90	0.88	3.88	1.04

จากตาราง 13 แสดงว่า ความคิดเห็นโดยรวมของบรรณารักษ์ ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาห้องสมุดไม่สามารถให้บริการข่าวสารแก่ประชาชนในท้องถิ่นได้ทั่วถึง เนื่องจากขาดผู้ดูแลสื่อตามแหล่งให้บริการทำให้สื่อเสียหายก่อนเวลาอันควร เป็นอันดับแรกและอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.88$) รองลงมา คือ ระบบการจัดส่งสื่อไม่มีประสิทธิภาพ ทำให้สื่อไม่ถึง ซึ่งอยู่ในระดับมากเช่นกัน ($\bar{X} = 3.71$) และสภาพของแหล่งที่ติดสื่อ เช่น กระจกหน้าต่างไม่สามารถบังลมฝนได้ ทำให้สื่อเสื่อมสภาพเร็วก่อนถึงเวลาอันควร ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.31$)

2.3.3 ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของบรรณารักษ์ ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับสาเหตุของปัญหามีผู้มาใช้บริการห้องสมุดน้อย ปรากฏผลดังตาราง 14

ตาราง 14) ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหามีผู้มาใช้บริการห้องสมุดน้อย

สาเหตุของปัญหา	บรรณารักษ์		ผู้บริหาร		ผู้เชี่ยวชาญ		รวม	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. สภาพของห้องสมุดไม่น่าเข้าใช้ไม่มีสิ่งดึงดูดความสนใจ	3.33	1.23	3.81	0.91	3.80	0.92	3.58	1.10
2. การประชาสัมพันธ์งานห้องสมุดไม่สม่ำเสมอ และไม่มีรูปแบบที่ดึงดูดความสนใจของประชาชนได้	3.42	1.08	4.00	0.79	3.90	0.99	3.72	0.99
3. กำหนดวัน/เวลาเปิดบริการของห้องสมุดตรงกับช่วงเวลาทำงานของประชาชน ประชาชนจึงไม่มีเวลามาใช้ห้องสมุด	3.22	1.23	3.61	0.94	3.70	1.34	3.44	1.13

ตาราง 14 (ต่อ)

สาเหตุของปัญหา	บรรณารักษ์		ผู้บริหาร		ผู้เชี่ยวชาญ		รวม	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
4. หนังสือไม่ตรงกับความต้องการของผู้ใช้บริการที่เป็นผู้ใหญ่ ที่ชอบอ่านหนังสือประเภทนวนิยาย แต่กรมฯ ไม่สนับสนุนให้จัดซื้อ ทำให้ห้องสมุดมีหนังสือนวนิยายน้อย ประชาชนจึงไม่สนใจมาใช้บริการ	3.78	1.15	3.79	0.79	3.80	1.03	3.79	0.98
5. มีหนังสือที่เด็กต้องการอ่านน้อย เพราะราคาแพง จึงไม่สามารถจัดซื้อให้เพียงพอกับความต้องการของเด็ก ทำให้เด็กไม่สนใจมาใช้บริการ	3.49	1.10	3.65	0.94	3.70	1.06	3.58	1.02
6. ประชาชนไม่ได้รับความสะดวกจากเจ้าหน้าที่ในการใช้บริการ	2.46	1.26	3.14	1.07	2.30	0.82	2.77	1.20
7. ห้องสมุดอยู่ไกลจากชุมชน ประชาชนจึงไม่สะดวกในการเดินทางมาใช้บริการ	2.72	1.36	3.19	1.17	3.20	1.03	2.97	1.27
8. ผู้ใช้บริการอยู่นอกชุมชนทำให้ไม่สะดวกในการเดินทางมาใช้บริการ	3.06	1.24	3.36	1.08	3.70	0.82	3.24	1.16

จากตาราง 14 แสดงว่า ความคิดเห็นโดยรวมของบรรณารักษ์ ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาที่มีผู้มาใช้บริการการห้องสมุดน้อย เนื่องจากหนังสือไม่ตรงกับความต้องการของผู้ใช้บริการที่เป็นผู้ใหญ่ ที่ชอบอ่านหนังสือประเภทนวนิยาย แต่กรมฯ ไม่สนับสนุนให้จัดซื้อ ทำให้ห้องสมุดมีหนังสือนวนิยายน้อย เป็นอันดับแรก และอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.79$) รองลงมา คือ การประชาสัมพันธ์งานห้องสมุดไม่สม่ำเสมอ และไม่มีรูปแบบที่ดึงดูดความสนใจของประชาชนได้ ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.72$) และมีหนังสือที่เด็กต้องการอ่านน้อยเพราะราคาแพง จึงไม่สามารถจัดซื้อให้เพียงพอกับความต้องการของเด็ก และสภาพของห้องสมุดไม่น่าเข้าใช้ไม่มีสิ่งดึงดูดความสนใจ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเท่ากัน ($\bar{X} = 3.58$)

2.3.4 ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของบรรณารักษ์ ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาประชาชนไม่สนใจและเข้าร่วมในกิจกรรมของห้องสมุด เช่น กิจกรรมวันเด็ก ปรากฏผลดังตาราง 15

ตาราง 15 ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาประชาชนไม่สนใจและเข้าร่วมในกิจกรรมของห้องสมุด

สาเหตุของปัญหา	บรรณารักษ์		ผู้บริหาร		ผู้เชี่ยวชาญ		รวม	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. กิจกรรมไม่น่าสนใจเพราะมีเนื้อหาสาระไม่สอดคล้องกับความต้องการหรือสภาพของชุมชน	3.24	1.09	3.52	0.87	3.60	1.26	3.40	1.01
2. ขาดการวางแผนในด้านรูปแบบและวิธีการในการจัดกิจกรรม	3.32	1.16	3.78	0.92	3.60	1.43	3.55	1.09
3. ขาดการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการจัดกิจกรรม	3.31	1.12	3.92	0.90	3.80	1.40	3.62	1.08
4. ไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่างๆ ของห้องสมุด	3.14	0.93	3.64	0.88	3.30	1.16	3.38	0.95
5. ช่วงเวลาที่จัดไม่เหมาะสมเช่น ตรงกับเวลาทำงานของประชาชนในท้องถิ่น	3.08	1.21	3.65	0.94	3.40	1.14	3.37	1.12

จากตาราง 15 แสดงว่า ความคิดเห็นโดยรวมของบรรณารักษ์ ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาประชาชนไม่สนใจและเข้าร่วมในกิจกรรมของห้องสมุด เช่น กิจกรรมวันเด็ก เนื่องมาจากขาดการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการจัดกิจกรรม เป็นอันดับแรก และอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.62$) รองลงมา คือขาดการวางแผนในด้านรูปแบบและวิธีการในการจัดกิจกรรม ซึ่งอยู่ในระดับมากเช่นกัน ($\bar{X} = 3.55$) และกิจกรรมไม่น่าสนใจเพราะมีเนื้อหาสาระไม่สอดคล้องกับความต้องการหรือสภาพของชุมชน ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.40$)

2.3.5 ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของบรรณารักษ์ ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญ
เกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาการส่งหนังสือล่าช้ากว่ากำหนด ปรากฏผลดังตาราง 16

ตาราง 16 ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาการส่งหนังสือล่าช้ากว่า
กำหนด

สาเหตุของปัญหา	บรรณารักษ์		ผู้บริหาร		ผู้เชี่ยวชาญ		รวม	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. ผู้ให้บริการใช้สิทธิความเป็นกันเอง กับบรรณารักษ์	3.49	1.25	3.60	0.94	3.60	0.97	3.55	1.10
2. ขาดมาตรการที่ชัดเจนในการปรับ โทษผู้ที่ส่งหนังสือล่าช้ากว่ากำหนด	3.44	1.29	3.56	1.10	3.10	0.88	3.47	1.18
3. ช่วงเวลาที่ห้องสมุดเปิดบริการเป็น ช่วงเวลาที่ผู้ใช้บริการมีภารกิจ ทำให้ลืม ส่งหนังสือ	3.26	1.12	3.63	0.91	2.80	1.14	3.40	1.05
4. ไม่มีบริการคืนหนังสือนอกเวลา	3.17	1.21	3.56	1.16	3.40	0.70	3.36	1.17
5. ระยะเวลาของการให้ยืมหนังสือน้อย เกินไป	2.47	1.08	3.18	1.07	2.50	0.85	2.81	1.11
6. ประชาชนยังขาดความรับผิดชอบใน การส่งหนังสือตามกำหนดเวลา	4.00	0.99	3.83	1.02	4.00	1.05	3.92	1.01

จากตาราง 16 แสดงว่า ความคิดเห็นโดยรวมของบรรณารักษ์ ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาการส่งหนังสือล่าช้ากว่ากำหนด เนื่องมาจากประชาชนยังขาดความรับผิดชอบในการส่งหนังสือตามกำหนดเวลา เป็นอันดับแรก และอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.92$) รองลงมา คือ ผู้ใช้บริการใช้สิทธิความเป็นกันเองกับบรรณารักษ์ ซึ่งอยู่ในระดับมากเช่นกัน ($\bar{X} = 3.55$) และขาดมาตรการที่ชัดเจนในการปรับโทษผู้ที่ส่งหนังสือล่าช้ากว่ากำหนด อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.47$)

2.3.6 ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของบรรณารักษ์ ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาสมาชิกยืมหนังสือแล้วไม่ส่งคืน ปรากฏผลดังตาราง 17

ตาราง 17 ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาสมาชิกยืมหนังสือแล้วไม่ส่งคืน

สาเหตุของปัญหา	บรรณารักษ์		ผู้บริหาร		ผู้เชี่ยวชาญ		รวม	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. ไม่มีการเรียกเก็บเงินประกันหรือหลักฐานผูกมัด	4.11	1.02	3.71	1.05	3.60	1.17	3.89	1.06
2. ประชาชนบางคนไม่เป็นสมาชิก แต่ยืมด้วยความคุ้นเคย โดยไม่มีหลักฐานทำให้ลืมเมื่อเวลาผ่านไปนาน	3.13	1.38	3.31	1.12	3.00	1.33	3.20	1.26
3. ไม่มีการติดตามทวงหนังสือคืน	2.71	1.09	3.43	1.02	3.10	0.88	3.07	1.10
4. เมื่อหนังสือเกินกำหนดส่งนานๆ ต้องเสียค่าปรับมาก ทำให้ไม่อยากเสียค่าปรับ จึงไม่ส่งหนังสือคืน	3.76	1.15	3.63	1.07	3.50	1.18	3.68	1.11

ตาราง 17 (ต่อ)

สาเหตุของปัญหา	บรรณารักษ์		ผู้บริหาร		ผู้ใช้วิชาญ		รวม	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
5. ไม่มีระบบการยืม-คืนหนังสือที่ดีและรัดกุม	3.00	1.15	3.43	1.09	2.90	1.10	3.19	1.13
6. บรรณารักษ์ไม่สนใจและเอาใจใส่เท่าที่ควร	2.54	1.26	3.38	1.14	2.20	0.79	2.91	1.26
7. ประชาชนขาดสำนึกที่ดีในเรื่องสมบัติของส่วนรวม	3.90	1.12	3.83	1.03	4.20	1.03	3.89	1.08

จากตาราง 17 แสดงว่า ความคิดเห็นโดยรวมของบรรณารักษ์ ผู้บริหาร และผู้ใช้วิชาญ เกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาสมาชิกยืมหนังสือแล้วไม่ส่งคืน เนื่องจากไม่มีการเรียกเก็บเงินประกันหรือหลักฐานผูกมัด และประชาชนขาดสำนึกที่ดีในเรื่องสมบัติของส่วนรวม เป็นอันดับแรกและมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเท่ากันทั้ง 2 สาเหตุ ($\bar{X} = 3.89$) รองลงมา คือ เมื่อหนังสือเกินกำหนดส่งนานๆ ต้องเสียค่าปรับมาก ทำให้ไม่อยากเสียค่าปรับ จึงไม่ส่งหนังสือคืน ซึ่งอยู่ในระดับมากเช่นกัน ($\bar{X} = 3.68$)

2.3.7 ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของบรรณารักษ์ ผู้บริหาร และผู้ใช้วิชาญ เกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาไม่สามารถเปิดบริการนอกเวลาราชการ (16.30 - 20.00 น.) ได้ปรากฏผลดังตาราง 18

ตาราง 18 ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาไม่สามารถเปิดบริการนอกเวลาราชการ (16.30 - 20.00 น.) ได้

สาเหตุของปัญหา	บรรณารักษ์		ผู้บริหาร		ผู้เชี่ยวชาญ		รวม	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. เมื่อเปิดล่วงหน้าแล้วบรรณารักษ์ไม่สามารถกลับที่พักได้ (ไม่สะดวกและไม่ปลอดภัย)	3.49	1.40	3.49	1.14	4.20	0.79	3.53	1.26
2. บรรณารักษ์มีภาระครอบครัว	3.49	1.27	3.65	1.12	4.00	0.94	3.60	1.19
3. ไม่มีงบประมาณค่าตอบแทนการทำงานล่วงเวลา	4.01	1.18	3.60	1.12	4.20	1.03	3.83	1.16
4. บรรณารักษ์ทำงานหนักทั้งวันแล้ว จึงไม่สามารถทำงานล่วงเวลาได้	3.17	1.26	3.25	0.98	3.60	1.26	3.23	1.14

จากตาราง 18 แสดงว่า ความคิดเห็นโดยรวมของบรรณารักษ์ ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาไม่สามารถเปิดบริการนอกเวลาราชการ (16.30 - 20.00 น.) ได้ เนื่องจากไม่มีงบประมาณค่าตอบแทนการทำงานล่วงเวลาเป็นอันดับแรก และอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.83$) รองลงมาคือ บรรณารักษ์มีภาระครอบครัวและเมื่อเปิดล่วงหน้าแล้วบรรณารักษ์ไม่สามารถกลับที่พักได้ (ไม่สะดวกและไม่ปลอดภัย) ซึ่งอยู่ในระดับมากเช่นกัน ($\bar{X} = 3.60$ และ 3.53 ตามลำดับ)

2.4 ด้านบริหาร

2.4.1 ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของบรรณารักษ์ ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาการไม่จัดตั้งคณะกรรมการห้องสมุด ตามระเบียบของกรมฯ ว่าด้วยห้องสมุดประชาชนจังหวัด พ.ศ. 2535 ปรากฏผลดังตาราง 19

ตาราง 19 ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาการไม่จัดตั้งคณะกรรมการห้องสมุด ตามระเบียบของกรมฯ ว่าด้วยห้องสมุดประชาชนจังหวัด พ.ศ. 2535

สาเหตุของปัญหา	บรรณารักษ์		ผู้บริหาร		ผู้เชี่ยวชาญ		รวม	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. บรรณารักษ์ขาดมนุษยสัมพันธ์กับประชาชนในท้องถิ่น จึงไม่ได้รับความร่วมมือในการร่วมเป็นคณะกรรมการ	2.86	1.09	3.22	1.09	2.50	0.97	3.01	1.10
2. ประชาชนในท้องถิ่นที่ห้องสมุดตั้งอยู่มีการแบ่งพรรคแบ่งพวก ทำให้ไม่สามารถจัดตั้งคณะกรรมการห้องสมุดได้	2.50	0.97	2.78	1.06	2.10	0.99	2.60	1.03
3. บรรณารักษ์ไม่สนใจและให้ความสำคัญกับการจัดตั้งคณะกรรมการห้องสมุด	2.74	1.08	3.43	1.27	2.60	1.08	3.05	1.22
4. บรรณารักษ์ไม่เข้าใจขั้นตอนในการจัดตั้งคณะกรรมการห้องสมุด	2.94	1.08	3.29	1.09	2.90	1.20	3.10	1.10
5. การเป็นคณะกรรมการห้องสมุดไม่มีค่าตอบแทน ประชาชนจึงไม่สนใจที่จะร่วมเป็นคณะกรรมการห้องสมุด	3.49	1.27	3.42	1.17	3.60	1.26	3.46	1.22

ตาราง 19 (ต่อ)

สาเหตุของปัญหา	บรรณารักษ์		ผู้บริหาร		ผู้เชี่ยวชาญ		รวม	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
6. ผู้บริหารระดับผู้อำนวยการศูนย์ฯ ไม่สนับสนุนให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการ ห้องสมุด	2.74	1.26	2.83	1.24	2.60	1.26	2.77	1.25

จากตาราง 19 แสดงว่า ความคิดเห็นโดยรวมของบรรณารักษ์ ผู้บริหารและผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาการไม่จัดตั้งคณะกรรมการห้องสมุด ตามระเบียบของกรมฯ ว่าด้วยห้องสมุดประชาชนจังหวัด พ.ศ.2535 เนื่องมาจากการเป็นคณะกรรมการห้องสมุดไม่มีค่าตอบแทน ประชาชนจึงไม่สนใจที่จะร่วมเป็นคณะกรรมการห้องสมุด เป็นอันดับแรกแต่อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.46$) รองลงมาคือ บรรณารักษ์ไม่เข้าใจขั้นตอนในการจัดตั้งคณะกรรมการห้องสมุด และบรรณารักษ์ไม่สนใจและให้ความสำคัญกับการจัดตั้งคณะกรรมการห้องสมุด ซึ่งอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน ($\bar{X} = 3.10$ และ 3.05 ตามลำดับ)

2.4.2 ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของบรรณารักษ์ ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาการไม่เรียกเก็บเงินค่าปรับจากสมาชิกที่ส่งคืนหนังสือ หรือสื่อต่างๆ ล่าช้ากว่ากำหนดตามอัตราที่กรมฯ กำหนด ปรากฏผลดังตาราง 20

ตาราง 20 ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาการไม่เรียกเก็บเงินค่าปรับจากสมาชิกที่ส่งคืนหนังสือ หรือสื่อต่างๆ ล้ำช้ากว่ากำหนดตามอัตราที่กรมฯ กำหนด

สาเหตุของปัญหา	บรรณารักษ์		ผู้บริหาร		ผู้เชี่ยวชาญ		รวม	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. ประชาชนในท้องถิ่นไม่สามารถจ่ายค่าปรับตามอัตราที่กรมฯ กำหนดได้	3.19	1.15	2.96	1.18	3.10	1.10	3.08	1.16
2. อัตราค่าปรับที่กรมฯ กำหนดไว้สูงเกินไป	3.28	1.15	3.01	1.16	2.80	1.13	3.12	1.16
3. บรรณารักษ์เกรงว่าเมื่อเรียกค่าปรับแล้วผู้ที่ถูกปรับอาจจะไม่มาใช้บริการอีก	3.56	1.04	3.43	1.07	3.10	1.20	3.47	1.07
4. ตามระเบียบของกรมฯ การเรียกเก็บเงินค่าปรับนั้นจะต้องออกใบเสร็จรับเงินและนำส่งเป็นเงินบำรุงการศึกษาซึ่งทำให้เสียเวลาและยุ่งยากในการปฏิบัติ	3.07	1.20	3.12	1.30	3.60	1.51	3.13	1.27

จากตาราง 20 แสดงว่า ความคิดเห็นโดยรวมของบรรณารักษ์ ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาการไม่เรียกเก็บเงินค่าปรับจากสมาชิกที่ส่งคืนหนังสือ หรือสื่อต่างๆ ล้ำช้ากว่ากำหนดตามอัตราที่กรมฯ กำหนด เนื่องมาจากบรรณารักษ์เกรงว่า เมื่อเรียกค่าปรับแล้วผู้ที่ถูกปรับอาจจะไม่มาใช้บริการอีก เป็นอันดับแรก แต่อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.47$) รองลงมา คือ ตามระเบียบของกรมฯ การเรียกเก็บเงินค่าปรับนั้นจะต้องออกใบเสร็จรับเงินและนำส่งเป็นเงินบำรุงการศึกษาซึ่งทำให้เสียเวลาและยุ่งยากในการปฏิบัติ และอัตราค่าปรับที่กรมฯ กำหนดไว้สูงเกินไป ซึ่งอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน ($\bar{X} = 3.13$ และ 3.12 ตามลำดับ)

2.4.3 ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของบรรณารักษ์ ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาคณะกรรมการห้องสมุดไม่ดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพได้ ปรากฏผลดังตาราง 21

ตาราง 21 ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาคณะกรรมการห้องสมุดไม่ดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพได้

สาเหตุของปัญหา	บรรณารักษ์		ผู้บริหาร		ผู้เชี่ยวชาญ		รวม	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. คณะกรรมการไม่สามารถที่จะออกัสเวลาให้กับงานห้องสมุดได้	3.78	0.85	3.72	0.92	4.00	0.67	3.77	0.88
2. เกิดความขัดแย้งในคณะกรรมการห้องสมุด	2.39	1.15	2.62	1.17	2.10	1.29	2.48	1.17
3. คณะกรรมการไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตน	3.29	1.09	3.40	1.00	3.60	0.97	3.36	1.04
4. คณะกรรมการไม่ให้ความสำคัญต่อบทบาทหน้าที่เท่าที่ควร	3.53	1.13	3.53	0.93	3.30	0.95	3.51	1.03
5. ผู้บริหารไม่สนับสนุนห้องสมุดคณะกรรมการห้องสมุดจึงหมดกำลังใจ	3.07	1.27	2.89	1.17	3.10	1.45	2.99	1.23

จากตาราง 21 แสดงว่า ความคิดเห็นโดยรวมของบรรณารักษ์ ผู้บริหารและผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาคณะกรรมการห้องสมุด ไม่ดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ ได้ เนื่องจากคณะกรรมการไม่สามารถที่จะอุทิศเวลาให้กับงานห้องสมุดได้เป็นอันดับแรก และอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.77$) รองลงมาคือคณะกรรมการไม่ให้ความสำคัญต่อบทบาทหน้าที่เท่าที่ควร ซึ่งอยู่ในระดับมากเช่นกัน ($\bar{X} = 3.51$) และคณะกรรมการไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.36$)

2.4.4 ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของบรรณารักษ์ ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาบรรณารักษ์ไม่สามารถดำเนินงานห้องสมุดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ปรากฏผลดังตาราง 22

ตาราง 22 ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาบรรณารักษ์ไม่สามารถดำเนินงานห้องสมุดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สาเหตุของปัญหา	บรรณารักษ์		ผู้บริหาร		ผู้เชี่ยวชาญ		รวม	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. บรรณารักษ์ไม่มีวุฒิทางด้านบรรณารักษศาสตร์ ทำให้ขาดความเข้าใจงานห้องสมุดบางอย่าง โดยเฉพาะงานด้านเทคนิค	2.82	1.34	3.40	1.17	2.90	1.20	3.10	1.28
2. ห้องสมุดมีบรรณารักษ์เพียงคนเดียว จึงทำให้ทำงานได้ไม่ครบทุกอย่าง	4.14	1.06	3.97	0.89	4.40	0.84	4.08	.97
3. ไม่มีวัสดุ อุปกรณ์สำหรับการดำเนินงานห้องสมุดอย่างเพียงพอ เช่น ขาดอุปกรณ์ซ่อมหนังสือ	3.61	1.32	3.57	1.12	4.00	0.94	3.62	1.21

ตาราง 22 (ต่อ)

สาเหตุของปัญหา	บรรณารักษ์		ผู้บริหาร		ผู้เชี่ยวชาญ		รวม	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
4. บรรณารักษ์ขาดความกระตือรือร้นในการทำงาน	2.74	1.22	3.47	1.03	2.70	0.95	3.08	1.17

จากตาราง 22 แสดงว่า ความคิดเห็นโดยรวมของบรรณารักษ์ ผู้บริหารและผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาบรรณารักษ์ไม่สามารถดำเนินงานห้องสมุดได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากห้องสมุดมีบรรณารักษ์เพียงคนเดียว จึงทำให้ทำงานได้ไม่ครบทุกอย่าง เป็นอันดับแรกและอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.08$) รองลงมาคือ ไม่มีวัสดุ อุปกรณ์สำหรับการดำเนินงานห้องสมุดอย่างเพียงพอ เช่น ขาดอุปกรณ์ซ่อมหนังสือ ซึ่งอยู่ในระดับมากเช่นกัน ($\bar{X} = 3.62$) และบรรณารักษ์ไม่มีวุฒิทางบรรณารักษศาสตร์ ทำให้ขาดความเข้าใจงานห้องสมุดบางอย่าง โดยเฉพาะงานด้านเทคนิค ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.10$)

2.4.5 ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของบรรณารักษ์ ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาความขัดแย้งในการปฏิบัติงานระหว่างหัวหน้าฝ่ายการศึกษาทางสื่อมวลชนของศูนย์ฯ กับบุคลากรห้องสมุดประชาชนจังหวัด ปราภผลดังตาราง 23

ตาราง 23 ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาความขัดแย้งในการปฏิบัติงานระหว่างหัวหน้าฝ่ายการศึกษาทางสื่อมวลชนของศูนย์ฯ กับบุคลากรห้องสมุดประชาชนจังหวัด

สาเหตุของปัญหา	บรรณารักษ์		ผู้บริหาร		ผู้เชี่ยวชาญ		รวม	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. บรรณารักษ์ไม่ได้วางแผนการดำเนินงานห้องสมุดร่วมกับหัวหน้าฝ่ายฯ	3.53	1.13	3.49	1.10	3.60	1.43	3.51	1.13
2. บรรณารักษ์ไม่ได้ทำโครงการหรือแผนปฏิบัติงานก่อนการดำเนินงาน	2.99	1.22	3.53	1.17	3.50	1.43	3.27	1.24
3. หัวหน้าฝ่ายฯ ไม่เข้าใจบทบาทและหน้าที่ของห้องสมุดอย่างแท้จริง	3.42	1.21	3.32	1.27	3.40	1.17	3.37	1.23
4. บรรณารักษ์ขาดการประสานงานกับหัวหน้าฝ่ายฯ อย่างต่อเนื่อง	3.01	1.18	3.42	1.06	3.30	1.25	3.22	1.14

จากตาราง 23 แสดงว่า ความคิดเห็นโดยรวมของบรรณารักษ์ ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาความขัดแย้งในการปฏิบัติงานระหว่างหัวหน้าฝ่ายการศึกษาทางสื่อมวลชนของศูนย์ฯ กับบุคลากรห้องสมุดประชาชนจังหวัด เนื่องมาจากบรรณารักษ์ไม่ได้วางแผนการดำเนินงานห้องสมุดร่วมกับหัวหน้าฝ่ายฯ เป็นอันดับแรก และอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.51$) รองลงมาคือ หัวหน้าฝ่ายฯ ไม่เข้าใจบทบาทและหน้าที่ของห้องสมุดอย่างแท้จริง และบรรณารักษ์ไม่ได้ทำโครงการหรือแผนปฏิบัติงานก่อนการดำเนินงาน ซึ่งอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน ($\bar{X} = 3.37$ และ 3.27 ตามลำดับ)

2.5 ด้านงบประมาณ

2.5.1 ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของบรรณารักษ์ ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาการได้รับการจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงานห้องสมุดจากกรมฯ น้อยปรากฏผลดังตาราง 24

ตาราง 24 ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาการได้รับการจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงานห้องสมุดจากกรมฯ น้อย

สาเหตุของปัญหา	บรรณารักษ์		ผู้บริหาร		ผู้เชี่ยวชาญ		รวม	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. นโยบายของกรมฯ ไม่ได้เน้นการพัฒนาห้องสมุดประชาชนจังหวัดโดยตรง	4.08	0.91	3.50	0.99	4.20	0.92	3.82	0.99
2. บรรณารักษ์ไม่จัดทำแผนงานและโครงการที่รายงานต่อศูนย์ฯ เพื่อของบประมาณ	3.17	1.19	3.62	1.03	3.40	1.26	3.40	1.14
3. เจ้าหน้าที่ฝ่ายแผนงานจัดทำรายงานและโครงการเพื่อของบประมาณไม่ชัดเจน	3.28	0.98	3.24	1.01	3.60	1.35	3.28	1.02
4. การกำหนดวงเงินค่าใช้จ่ายสำหรับการดำเนินงานห้องสมุดประชาชนจังหวัดไม่ได้คิดจากโครงการหรือแผนงานที่ห้องสมุดจัดทำ	3.63	0.06	3.54	0.89	3.90	1.29	3.60	1.00

จากตาราง 24 แสดงว่า ความคิดเห็นโดยรวมของบรรณารักษ์ ผู้บริหารและผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาการได้รับการจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงานห้องสมุดจากกรมฯ น้อย เนื่องจากนโยบายของกรมฯ ไม่ได้เห็นที่การพัฒนาห้องสมุดประชาชนจังหวัดโดยตรง เป็นอันดับแรก และอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.82$) รองลงมาคือ การกำหนดวงเงินค่าใช้จ่ายสำหรับการดำเนินงานห้องสมุดประชาชนจังหวัดไม่ได้คิดจากโครงการหรือแผนงานที่ห้องสมุดจัดทำ ซึ่งอยู่ในระดับมากเช่นกัน ($\bar{X} = 3.60$) และบรรณารักษ์ไม่จัดทำแผนงานและโครงการที่รายงานต่อศูนย์ฯ เพื่อของบประมาณ ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.40$)

2.5.2 ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของบรรณารักษ์ ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหางบประมาณแผ่นดินในการจัดซื้อหนังสือ ฯลฯ ไม่เพียงพอแก่การให้บริการ ปรากฏผลดังตาราง 25

ตาราง 25 ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหางบประมาณแผ่นดินในการจัดซื้อหนังสือ ฯลฯ ไม่เพียงพอแก่การให้บริการ

สาเหตุของปัญหา	บรรณารักษ์		ผู้บริหาร		ผู้เชี่ยวชาญ		รวม	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. งบประมาณที่กรมฯ จัดสรรมาให้สำหรับซื้อหนังสือนั้น รวมอยู่กับค่าใช้จ่ายอื่น เช่น ค่าตอบแทนทำการล่วงเวลา หรือค่าซื้อวัสดุ ทำให้เหลือเงินสำหรับซื้อหนังสือน้อย	4.35	0.80	3.82	0.94	4.70	0.48	4.12	0.90

ตาราง 25 (ต่อ)

สาเหตุของปัญหา	บรรณารักษ์		ผู้บริหาร		ผู้เชี่ยวชาญ		รวม	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
2. ผู้บริหารไม่ให้ความสำคัญกับการจัดหาหนังสือเพิ่มจึงไม่คิดหาวิธีการหาเงินนอกงบประมาณเพิ่มเติมให้	3.76	1.09	3.21	1.13	4.20	1.14	3.53	1.15
3. บรรณารักษ์เข้าใจว่า การหาเงินงบประมาณเพื่อการจัดซื้อหนังสือและวารสารเพิ่มเติมให้เพียงพอกับความต้องการของประชาชนนั้น เป็นหน้าที่ของผู้บริหารที่จะต้องดำเนินการ	3.26	1.10	3.54	0.99	3.80	0.92	3.43	1.05
4. หนังสือมีราคาสูงขึ้นทุกปีแต่งบประมาณที่ได้รับยังเท่าเดิม	4.51	0.73	3.90	0.91	4.60	0.70	4.23	0.87

จากตาราง 25 แสดงว่า ความคิดเห็นโดยรวมของบรรณารักษ์ ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหางบประมาณแผ่นดินในการจัดซื้อหนังสือ ฯลฯ ไม่เพียงพอแก่การให้บริการเนื่องจาก หนังสือมีราคาสูงขึ้นทุกปีแต่งบประมาณที่ได้รับยังเท่าเดิม เป็นอันดับแรกและอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23$) รองลงมาคือ งบประมาณที่กรมฯ จัดสรรมาให้สำหรับซื้อหนังสือนั้นรวมอยู่กับค่าใช้จ่ายอื่น เช่น ค่าตอบแทนทำการล่วงเวลา หรือค่าซื้อวัสดุ ทำให้เหลือเงินสำหรับซื้อหนังสือน้อย และผู้บริหารไม่ให้ความสำคัญกับการจัดหาหนังสือเพิ่มจึงไม่คิดหาวิธีการหาเงินนอกงบประมาณเพิ่มเติมให้ ซึ่งอยู่ในระดับมากเช่นกัน ($\bar{X} = 4.12$ และ 3.53 ตามลำดับ)

2.5.3 ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของบรรณารักษ์ ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาห้องสมุดไม่มั่งบประมาณในการดำเนินงานบริการภายนอกห้องสมุดให้แก่ประชาชน เช่น การบริการนำเทปบันทึกเสียงไปให้หอกระจายข่าว การนำสื่อสิ่งพิมพ์บางประเภทไปติดที่กระดานข่าวในหมู่บ้าน เป็นต้น ปรากฏผลดังตาราง 26

ตาราง 26 ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาห้องสมุดไม่มั่งบประมาณในการดำเนินงานบริการภายนอกห้องสมุดให้แก่ประชาชน

สาเหตุของปัญหา	บรรณารักษ์		ผู้บริหาร		ผู้เชี่ยวชาญ		รวม	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. ผู้บริหารไม่เห็นความสำคัญของการบริการภายนอกห้องสมุดจึงไม่จัดสรรงบประมาณให้	3.54	1.03	3.25	1.12	3.90	1.10	3.43	1.09
2. บรรณารักษ์ไม่ทำแผนขอตั้งงบประมาณในการดำเนินการบริการภายนอกห้องสมุด เนื่องจากไม่เข้าใจวิธีการขอใช้งบประมาณว่าต้องทำแผนขอตั้งงบประมาณก่อน	3.50	1.08	3.75	0.90	4.00	1.25	3.65	1.02
3. บรรณารักษ์คิดว่าการทำแผนขอตั้งงบประมาณเป็นหน้าที่ของผู้บริหารหรือหัวหน้าฝ่ายการศึกษาทางสื่อมวลชน	3.50	1.12	3.99	0.90	3.80	1.23	3.75	1.05
4. บรรณารักษ์ไม่เห็นความสำคัญของการให้บริการภายนอกห้องสมุด จึงไม่ทำแผนขอตั้งงบประมาณ	2.94	1.04	3.56	1.01	3.50	1.08	3.27	1.07

จากตาราง 26 แสดงว่า ความคิดเห็นโดยรวมของบรรณารักษ์ ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาห้องสมุดไม่มีงบประมาณในการดำเนินงานบริการภายนอกห้องสมุดให้แก่ประชาชน เนื่องจากบรรณารักษ์คิดว่าการทำแผนขอตั้งงบประมาณเป็นหน้าที่ของผู้บริหารหรือหัวหน้าฝ่ายการศึกษาทางไกลมวลชน เป็นอันดับแรก และอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.75$) รองลงมาคือ บรรณารักษ์ไม่ทำแผนขอตั้งงบประมาณในการดำเนินการบริการภายนอกห้องสมุดเนื่องจากไม่เข้าใจวิธีการขอใช้งบประมาณว่า ต้องทำแผนขอตั้งงบประมาณก่อน ซึ่งอยู่ในระดับมากเช่นกัน ($\bar{X} = 3.65$) และผู้บริหารไม่เห็นความสำคัญของการบริการภายนอกห้องสมุดจึงไม่จัดสรรงบประมาณให้ ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.43$)

2.5.4 ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของบรรณารักษ์ ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหากรมฯ ไม่จัดสรรงบประมาณปรับปรุงตกแต่งบริเวณภายนอกอาคารห้องสมุดให้สวยงามร่มรื่น เพื่อสร้างความสนใจให้ประชาชนมาใช้บริการห้องสมุด ปรากฏผลดังตาราง 27

ตาราง 27 ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหากรมฯ ไม่จัดสรรงบประมาณปรับปรุงตกแต่งบริเวณภายนอกอาคารห้องสมุดให้สวยงามร่มรื่น เพื่อสร้างความสนใจให้ประชาชนมาใช้บริการห้องสมุด

สาเหตุของปัญหา	บรรณารักษ์		ผู้บริหาร		ผู้เชี่ยวชาญ		รวม	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. กรมฯ เห็นว่าห้องสมุดมีกิจกรรมอื่นสร้างความสนใจประชาชนอยู่แล้ว	3.64	1.09	3.51	1.14	4.20	0.92	3.62	1.11
2. กรมฯ เห็นว่าเป็นการใช้งบประมาณฟุ่มเฟือย	3.64	1.11	3.61	1.15	3.80	1.14	3.64	1.13
3. กรมฯ เห็นว่าผู้บริหาร หรือ บรรณารักษ์ สามารถหาเงินนอกงบประมาณมาดำเนินการได้	3.83	1.00	3.62	1.00	3.90	1.29	3.74	1.02
4. กรมฯ ต้องการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการดังกล่าว	3.88	1.09	3.71	0.94	4.30	0.95	3.82	1.02

จากตาราง 27 แสดงว่า ความคิดเห็นโดยรวมของบรรณารักษ์ ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหากรมฯ ไม่จัดสรรงบประมาณปรับปรุงตกแต่งบริเวณภายนอกอาคารห้องสมุดให้สวยงามร่มรื่น เพื่อสร้างความสนใจให้ประชาชนมาใช้บริการห้องสมุด อยู่ในระดับมากทุกข้อโดยมีสาเหตุอันเนื่องมาจาก กรมฯ ต้องการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการดังกล่าว เป็นอันดับแรก ($\bar{X} = 3.82$) รองลงมาคือ กรมฯ เห็นว่าผู้บริหารหรือบรรณารักษ์สามารถหาเงินนอกงบประมาณมาดำเนินการได้ และกรมฯ เห็นว่าเป็นการใช้งบประมาณฟุ่มเฟือย ($\bar{X} = 3.72$ และ 3.64 ตามลำดับ)

3. การวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของ บรรณารักษ์ ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาในการดำเนินงานห้องสมุดประชาชน

การวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของ บรรณารักษ์ ผู้บริหารและ ผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาในการดำเนินงานห้องสมุดประชาชน จะเสนอแยกเป็น 5 ด้าน คือ ด้านอาคารสถานที่ และครุภัณฑ์ ด้านบุคลากร ด้านบริการ ด้านบริหารและ ด้านงบประมาณ ดังนี้

3.1 ด้านอาคารสถานที่และครุภัณฑ์

3.1.1 การวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของ บรรณารักษ์ ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาความคับแคบของอาคาร ปรากฏ ผลดังตาราง 28

ตาราง 28 การวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหา ความคับแคบของอาคาร

สาเหตุของปัญหา	df	SS	MS	F
1. กรมฯ กำหนดให้จัดมุมต่างๆ ในห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเองมากเกินไปเช่น มุมเกษตรกรรม มุมอาชีพ ฯลฯ				
ระหว่างกลุ่ม	2	0.52	0.26	0.25
ภายในกลุ่ม	151	155.88	1.03	

ตาราง 28 (ต่อ)

สาเหตุของปัญหา	df	SS	MS	F
2. ใช้ห้องสมุดเป็นสถานที่ทำงานอื่นด้วยเช่น ที่ประชุม ห้องรับแขก ที่ทำงานของฝ่ายหรืองานต่างๆ หรือ ใช้งานอื่น				
ระหว่างกลุ่ม	2	18.78	9.39	6.38**
ภายในกลุ่ม	151	222.34	1.47	
3. แบบแปลนที่กรมฯ กำหนดมีขนาดเล็กเกินไปตั้งแต่ แรกสร้าง				
ระหว่างกลุ่ม	2	3.70	1.85	1.57
ภายในกลุ่ม	151	178.41	1.18	
4. แบบแปลนที่กรมฯ กำหนดไม่ได้คำนึงถึงอนาคตว่า จะต้องมีการขยาย				
ระหว่างกลุ่ม	2	0.35	0.18	0.15
ภายในกลุ่ม	151	175.54	1.16	
5. มีวัสดุและครุภัณฑ์เพิ่มมากขึ้นแต่พื้นที่อาคารยังเท่า เดิม อาคารจึงเล็กไปเมื่อเทียบกับสภาพความเป็น จริง				
ระหว่างกลุ่ม	2	2.87	1.44	1.39
ภายในกลุ่ม	151	156.04	1.03	

* * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 28 แสดงว่า บรรณารักษ์ ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาความคับแคบของอาคารว่า เกิดจากการใช้ห้องสมุดเป็นสถานที่ทำงานอื่น ๆ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนข้ออื่นๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เพื่อให้ทราบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นแตกต่างกันในคู่ใดบ้าง จึงนำไปคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นไปทดสอบเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของนิวแมน-คูลล์ ปรากฏผลดังตาราง 29

ตาราง 29 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุการใช้ห้องสมุดเป็นสถานที่ทำงานอื่นด้วยฯ จำแนกตามสถานภาพเป็นรายคู่

สถานภาพ	บรรณารักษ์	ผู้เชี่ยวชาญ	ผู้บริหาร
X	2.75	3.10	3.47
บรรณารักษ์	2.75	—	0.35
ผู้เชี่ยวชาญ	3.10	—	0.37
ผู้บริหาร	3.47	—	—

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 29 แสดงว่า ผู้บริหารมีคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุการใช้ห้องสมุดเป็นสถานที่ทำงานอื่นด้วย สูงกว่าบรรณารักษ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.1.2 การวิเคราะห์ความแปรปรวนและแผนเฉลี่ยความคิดเห็นของบรรณารักษ์
ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาสถานที่ตั้งอาคารไม่สะดวกแก่การไปมาของผู้ใช้
บริการ ปรากฏผลดังตาราง 30

ตาราง 30 การวิเคราะห์ความแปรปรวนและแผนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหา
สถานที่ตั้งอาคารไม่สะดวกแก่การไปมาของผู้ใช้บริการ

สาเหตุของปัญหา	df	SS	MS	F
1. ผู้ที่รับผิดชอบในการจัดหาสถานที่ก่อสร้างห้องสมุด ไม่ได้คำนึงถึงความเหมาะสมของสถานที่				
ระหว่างกลุ่ม	2	2.29	1.14	0.78
ภายในกลุ่ม	151	221.82	1.47	
2. สถานที่ที่เหมาะสมมีราคาสูงเกินไป ไม่ สามารถที่จะดำเนินการด้านงบประมาณได้				
ระหว่างกลุ่ม	2	22.66	11.33	8.75**
ภายในกลุ่ม	151	195.60	1.30	
3. มีการย้ายชุมชน แต่ไม่ได้ย้ายห้องสมุดตามไปด้วย				
ระหว่างกลุ่ม	2	18.70	9.35	5.47**
ภายในกลุ่ม	151	257.93	1.71	

ตาราง 30 (ต่อ)

สาเหตุของปัญหา	df	SS	MS	F
4. ผู้ที่รับผิดชอบในการจัดหาสถานที่ตั้งห้องสมุดให้ ความสำคัญกับสถานที่ของอาคารอื่นๆ มากกว่า สถานที่อาคารห้องสมุด				
ระหว่างกลุ่ม	2	0.08	0.04	0.03
ภายในกลุ่ม	151	219.53	1.53	
5. อาคารห้องสมุดไม่ได้ตั้งอยู่ใกล้ถนนหรือทางสัญจร ไปมา				
ระหว่างกลุ่ม	2	6.39	3.19	1.78
ภายในกลุ่ม	151	270.55	1.80	

* * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 30 แสดงว่า บรรณารักษ์ ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาสถานที่ตั้งอาคารไม่สะดวกแก่การไปมาของผู้ใช้บริการว่า เกิดจากสถานที่ที่เหมาะสมย่านชุมชนมีราคาสูง กรมฯ ไม่สามารถที่จะดำเนินการด้านงบประมาณได้ และมีการย้ายชุมชน แต่ไม่ได้ย้ายห้องสมุดตามไปด้วย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนข้ออื่นแตกต่างกันอย่างไม่มีความสำคัญทางสถิติ

เพื่อให้ทราบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นแตกต่างกันในแง่ใดบ้าง จึงนำเสนอแผนผังความคิดเห็นไปทดสอบเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของนิวแมน-คูลล์ ปรากฏผลดังตาราง 31 - 32

ตาราง 31 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุสถานที่ที่เหมาะสมย่านชุมชนมีราคาสูง กรมฯ ไม่สามารถที่จะดำเนินการด้านงบประมาณได้ จำแนกตามสถานภาพเป็นรายคู่

สถานภาพ		บรรณารักษ์	ผู้บริหาร	ผู้เชี่ยวชาญ
	$\bar{X}$	3.44	4.15	4.50
บรรณารักษ์	3.44	—	0.71 [*]	1.06 [*]
ผู้บริหาร	4.15	—	—	0.35
ผู้เชี่ยวชาญ	4.50	—	—	—

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 31 แสดงว่า ผู้เชี่ยวชาญและผู้บริหารมีคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุสถานที่ที่เหมาะสมย่านชุมชนมีราคาสูง กรมฯ ไม่สามารถที่จะดำเนินการด้านงบประมาณได้สูงกว่าบรรณารักษ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกเหนือแตกต่างกันอย่างไรไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 32 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุการย้ายชุมชน แต่ไม่ได้ย้ายห้องสมุดตามไปด้วย จำแนกตามสถานภาพเป็นรายคู่

สถานภาพ	$\bar{X}$	ผู้เชี่ยวชาญ	ผู้บริหาร	บรรณารักษ์
		2.40	2.43	3.13
ผู้เชี่ยวชาญ	2.40	—	0.03	0.73
ผู้บริหาร	2.43	—	—	0.70*
บรรณารักษ์	3.13	—	—	—

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 32 แสดงว่า บรรณารักษ์มีคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุ มีการย้ายชุมชนแต่ไม่ได้ย้ายห้องสมุดตามไปด้วย สูงกว่าผู้บริหารอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นแตกต่างกันอย่างไรไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.1.3 การวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของ
บรรณารักษ์ ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาเสียงรบกวน ชาติความเงียบสงบ
ภายในห้องสมุด ปรากฏผลดังตาราง 33

ตาราง 33 การวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหา
เสียงรบกวน ชาติความเงียบสงบภายในห้องสมุด

สาเหตุของปัญหา	df	SS	MS	F
1. ใช้ห้องสมุดเป็นสถานที่จัดประชุมหรือที่ทำงานของ ฝ่ายหรืองานอื่น				
ระหว่างกลุ่ม	2	1.80	0.90	0.67
ภายในกลุ่ม	151	207.05	1.37	
2. ฟ้า เพดานและผนังอาคารไม่ใช้วัสดุซับเสียง ทำให้ เกิดเสียงดังเวลาเดิน หรือเคลื่อนไหวโต๊ะ-เก้าอี้				
ระหว่างกลุ่ม	2	1.88	0.95	0.71
ภายในกลุ่ม	151	198.04	1.31	
3. การจัดพื้นที่บริเวณภายในไม่เหมาะสม เช่น มุมเด็กอยู่ใกล้กับส่วนที่นั่งอ่านค้นคว้า				
ระหว่างกลุ่ม	2	7.26	3.63	2.83
ภายในกลุ่ม	151	193.69	1.28	

ตาราง 33 (ต่อ)

สาเหตุของปัญหา	df	SS	MS	F
4. เจ้าหน้าที่ทำเสียงตัวเอง				
ระหว่างกลุ่ม	2	16.14	8.06	6.21**
ภายในกลุ่ม	151	196.05	1.31	
5. ห้องสมุดอยู่ใกล้ถนน โรงงาน หรืออยู่ซ่อมรถ ฯลฯ				
ระหว่างกลุ่ม	2	3.91	1.97	1.07
ภายในกลุ่ม	151	275.15	1.82	
6. จากนโยบายของกรมฯ กำหนดให้ห้องสมุดเป็น สถานศึกษา ห้องสมุดจึงกลายเป็นศูนย์กลางการ ติดต่อของนักศึกษาไป				
ระหว่างกลุ่ม	2	5.42	2.71	2.18
ภายในกลุ่ม	151	188.99	1.25	

* * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 33 แสดงว่า บรรณารักษ์ ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาเสียงรบกวน ขาดความเงียบสงบภายในห้องสมุดว่า เกิดจากเจ้าหน้าที่ทำเสียงตัวเอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนข้ออื่นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เพื่อให้ทราบว่าการกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นแตกต่างกันในข้อใดบ้าง จึงนำคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นไปทดสอบเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของนิวแมน-คูลล์ ปรากฏผลดังตาราง 34

ตาราง 34 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุเจ้าหน้าที่ทำเสียงตัวเอง
จำแนกตามสถานภาพเป็นรายคู่

สถานภาพ	$\bar{X}$	ผู้เชี่ยวชาญ	บรรณารักษ์	ผู้บริหาร
		1.90	2.19	2.79
ผู้เชี่ยวชาญ	1.90	—	0.29	0.89*
บรรณารักษ์	2.19	—	—	0.06
ผู้บริหาร	2.79	—	—	—

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 34 แสดงว่า ผู้บริหาร มีคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุ
เจ้าหน้าที่ทำเสียงตัวเอง สูงกว่าผู้เชี่ยวชาญ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้
แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.1.4 การวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของบรรณารักษ์
ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาครุภัณฑ์ เช่น โต๊ะ เก้าอี้ ชั้นหนังสือ ไม่เหมาะสม
กับผู้ใช้บริการ ปรากฏผลดังตาราง 35

ตาราง 35 การวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหา
ครุภัณฑ์ที่ไม่เหมาะสมกับผู้ใช้บริการ

สาเหตุของปัญหา	df	SS	MS	F
1. ผู้ออกแบบครุภัณฑ์ไม่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่อง ครุภัณฑ์ห้องสมุดดีพอ				
ระหว่างกลุ่ม	2	1.20	0.60	0.60
ภายในกลุ่ม	151	153.25	1.01	
2. บรรณารักษ์ไม่มีส่วนในการออกแบบและกำหนด คุณลักษณะของครุภัณฑ์				
ระหว่างกลุ่ม	2	9.08	4.53	3.68*
ภายในกลุ่ม	151	186.71	1.25	
3. เป็นครุภัณฑ์ที่ได้จากการบริจาคซึ่งไม่เหมาะสมที่จะ ใช้เป็นครุภัณฑ์ห้องสมุด				
ระหว่างกลุ่ม	2	0.38	0.19	0.15
ภายในกลุ่ม	151	199.53	1.32	

ตาราง 35 (ต่อ)

สาเหตุของปัญหา	df	SS	MS	F
4. ผู้ใช้ห้องสมุดมีทั้งที่เป็นเด็กและผู้ใหญ่ ทำให้ไม่สามารถจัดหาครุภัณฑ์ที่เหมาะสมกับผู้ใช้งาน 2 ระดับได้				
ระหว่างกลุ่ม	2	2.14	1.06	1.04
ภายในกลุ่ม	151	156.45	1.05	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 35 แสดงว่า บรรณารักษ์ ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาครุภัณฑ์ที่ไม่เหมาะสมกับผู้ให้บริการว่า เกิดจากบรรณารักษ์ไม่มีส่วนในการออกแบบและกำหนดคุณลักษณะของครุภัณฑ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนข้ออื่นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เพื่อให้ทราบว่าการกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นแตกต่างกันในข้อใดบ้าง จึงนำเสนอแผนเฉลยความคิดเห็นไปทดสอบเป็นรายข้อ ด้วยวิธีการของนิวแมน-คูลล์ ปรากฏผลดังตาราง 36

ตาราง 36 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุบรรณารักษ์ไม่มีส่วนในการออกแบบและกำหนดคุณลักษณะของครุภัณฑ์ จำแนกตามสถานภาพเป็นรายคู่

สถานภาพ	$\bar{X}$	ผู้เชี่ยวชาญ	ผู้บริหาร	บรรณารักษ์
		3.30	3.47	3.93
ผู้เชี่ยวชาญ	3.30	—	0.17	0.63
ผู้บริหาร	3.47	—	—	0.46*
บรรณารักษ์	3.93	—	—	—

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 36 แสดงว่า บรรณารักษ์มีคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุบรรณารักษ์ไม่มีส่วนในการออกแบบและกำหนดคุณลักษณะของครุภัณฑ์ สูงกว่าผู้บริหารอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.1.5 การวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของบรรณารักษ์
ผู้บริหาร และผู้ใช้สาขา เกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาครุภัณฑ์ไม่เพียงพอ ปรากฏผลดังตาราง 37

ตาราง 37 การวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของ
ปัญหาครุภัณฑ์ไม่เพียงพอ

สาเหตุของปัญหา	df	SS	MS	F
1. มีหนังสือเพิ่มขึ้น แต่ไม่สามารถจัดหาขึ้นหนังสือ เพิ่มขึ้นได้				
ระหว่างกลุ่ม	2	7.15	3.59	4.09*
ภายในกลุ่ม	151	132.40	0.89	
2. งบประมาณมีน้อยจึงไม่สามารถจัดซื้อครุภัณฑ์ให้ เพียงพอได้				
ระหว่างกลุ่ม	2	7.36	3.69	6.24**
ภายในกลุ่ม	151	89.26	0.60	
3. เมื่อโต๊ะ-เก้าอี้เกิดชำรุด ไม่ได้จัดการซ่อมทันที ทำให้ชำรุดมากขึ้นจนไม่สามารถซ่อมแซมได้				
ระหว่างกลุ่ม	2	2.26	1.12	1.19
ภายในกลุ่ม	151	142.39	0.94	

ตาราง 37 (ต่อ)

สาเหตุของปัญหา	df	SS	MS	F
4. ผู้ใช้บริการเพิ่มขึ้น แต่ไม่สามารถจัดหาโต๊ะ-เก้าอี้เพิ่มขึ้นได้				
ระหว่างกลุ่ม	2	4.39	2.19	2.70
ภายในกลุ่ม	151	122.84	0.81	
5. เจ้าหน้าที่ใช้โต๊ะ เก้าอี้ ซึ่งเป็นที่นั่งอ่านค้นคว้าของผู้ใช้เอามาใช้เป็นที่ทำงานเช่น จัดหมวดหมู่หนังสือ ซ่อมหนังสือ				
ระหว่างกลุ่ม	2	11.12	5.56	4.00*
ภายในกลุ่ม	151	210.46	1.39	

* * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 37 แสดงว่า บรรณารักษ์ ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาครุภัณฑ์ไม่เพียงพอว่า เกิดจากงบประมาณมีน้อยจึงไม่สามารถจัดซื้อครุภัณฑ์ให้เพียงพอได้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเกิดจากมีหนังสือเพิ่มขึ้นแต่ไม่สามารถจัดหาหนังสือเพิ่มขึ้นได้ และเจ้าหน้าที่ใช้โต๊ะ เก้าอี้ ซึ่งเป็นที่นั่งอ่านค้นคว้าของผู้ใช้เอามาใช้เป็นที่ทำงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนข้ออื่นแตกต่างกันอย่างไรไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เพื่อให้ทราบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นแตกต่างกันในคู่ใดบ้าง จึงนำคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นไปทดสอบเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของนิวแมน-คูลล์ ปรากฏผลดังตาราง 38 - 40

ตาราง 38 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุที่มีหนังสือเพิ่มขึ้นแต่ไม่สามารถจัดหาขึ้นหนังสือเพิ่มขึ้นได้ จำแนกตามสถานภาพเป็นรายคู่

สถานภาพ		ผู้เชี่ยวชาญ	ผู้บริหาร	บรรณารักษ์
	$\bar{X}$	3.60	3.61	4.04
ผู้เชี่ยวชาญ	3.60	—	0.01	0.44*
ผู้บริหาร	3.61	—	—	0.43
บรรณารักษ์	4.04	—	—	—

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 38 แสดงว่า บรรณารักษ์มีคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุที่มีหนังสือเพิ่มขึ้น แต่ไม่สามารถจัดหาขึ้นหนังสือเพิ่มขึ้นได้ สูงกว่าผู้เชี่ยวชาญอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 39 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุงบประมาณมีน้อย
จึงไม่สามารถจัดซื้อครุภัณฑ์ให้เพียงพอได้ จำแนกตามสถานภาพเป็นรายคู่

สถานภาพ	$\bar{X}$	ผู้บริหาร	ผู้เชี่ยวชาญ	บรรณารักษ์
		4.01	4.40	0.46
ผู้บริหาร	4.01	—	0.39	0.45*
ผู้เชี่ยวชาญ	4.40	—	—	0.06
บรรณารักษ์	4.46	—	—	—

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 39 แสดงว่า บรรณารักษ์มีคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุ
งบประมาณมีน้อย จึงไม่สามารถจัดซื้อครุภัณฑ์ให้เพียงพอได้ สูงกว่าผู้บริหารอย่างมีนัยสำคัญทาง
สถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 40 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุเจ้าหน้าที่ใช้โต๊ะเก้าอี้ ซึ่งเป็นที่นั่งอ่านคั่นคว่ำของผู้ให้บริการเอามาใช้เป็นที่ทำงาน เช่น จัดหมวดหมู่หนังสือ ช่อมหนังสือ จำแนกตามสถานภาพเป็นรายคู่

สถานภาพ		บรรณารักษ์	ผู้เชี่ยวชาญ	ผู้บริหาร
	$\bar{X}$	2.49	2.80	3.04
บรรณารักษ์	2.49	—	0.31	0.55*
ผู้เชี่ยวชาญ	2.80	—	—	0.24
ผู้บริหาร	3.04	—	—	—

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 40 แสดงว่า ผู้บริหารมีคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุเจ้าหน้าที่ใช้โต๊ะ เก้าอี้ ซึ่งเป็นที่นั่งอ่านคั่นคว่ำของผู้ให้บริการเอามาใช้เป็นที่ทำงาน เช่น จัดหมวดหมู่หนังสือ ช่อมหนังสือ สูงกว่าบรรณารักษ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.2 ด้านบุคลากร

3.2.1 การวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของบรรณารักษ์
ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาการขาดแคลนบุคลากรในการปฏิบัติงานใน
ห้องสมุด ปรากฏผลดังตาราง 41

ตาราง 41 การวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาการ
ขาดแคลนบุคลากร ในการปฏิบัติงานในห้องสมุด

สาเหตุของปัญหา	df	SS	MS	F
1. ไม่ได้รับการจัดสรรอัตรากำลังสำหรับห้องสมุด ประชาชนจังหวัดให้สอดคล้องกับปริมาณงานที่เพิ่ม				
ระหว่างกลุ่ม	2	3.54	1.76	2.56
ภายในกลุ่ม	151	104.25	0.70	
2. ขึ้นอัตราเงินเดือนตามตำแหน่งบรรณารักษ์ของกรม ได้น้อยกว่าขึ้นอัตราเงินเดือนของข้าราชการครูใน สังกัดกรมฯ เดียวกัน เมื่อมีโอกาสจะขอย้าย เปลี่ยนตำแหน่งทันที				
ระหว่างกลุ่ม	2	13.07	6.55	7.10**
ภายในกลุ่ม	151	139.05	0.92	

ตาราง 41 (ต่อ)

สาเหตุของปัญหา	df	SS	MS	F
3. บรรณารักษ์หรือเจ้าหน้าที่ห้องสมุดต้องทำงานหนัก และรับผิดชอบงานมากกว่าบรรณารักษ์ของห้องสมุด ประเภทอื่น จึงทำให้ตำแหน่งนี้ไม่ได้รับความสนใจ				
ระหว่างกลุ่ม	2	25.34	12.66	16.95**
ภายในกลุ่ม	151	112.90	0.77	
4. ตำแหน่งบรรณารักษ์และตำแหน่งเจ้าหน้าที่ห้องสมุด ไม่สามารถเลื่อนตำแหน่งได้สูงเช่นข้าราชการครูใน สังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียน				
ระหว่างกลุ่ม	2	10.90	5.44	6.76**
ภายในกลุ่ม	151	121.51	0.80	
5. บรรณารักษ์มีความเห็นว่าตำแหน่งบรรณารักษ์และ ตำแหน่งเจ้าหน้าที่ห้องสมุดไม่มีความก้าวหน้าเหมือน ตำแหน่งอื่น				
ระหว่างกลุ่ม	2	7.05	3.55	5.12**
ภายในกลุ่ม	151	104.00	0.71	

** มีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .01

จากตาราง 41 แสดงว่า บรรณารักษ์ ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาการขาดแคลนบุคลากรในการปฏิบัติงานในห้องสมุดว่า เกิดจากชั้นอัตราเงินเดือนตามตำแหน่งบรรณารักษ์ของกรมฯ ได้น้อยกว่าชั้นอัตราเงินเดือนของข้าราชการครูในสังกัดกรมฯ เดียวกัน เมื่อมีโอกาสจะขอย้ายเปลี่ยนตำแหน่งทันที บรรณารักษ์หรือเจ้าหน้าที่ห้องสมุดต้องทำงานหนัก และรับผิดชอบงานมากกว่าบรรณารักษ์ของห้องสมุดประเภทอื่น จึงทำให้ตำแหน่งนี้ไม่ได้รับความสนใจ ตำแหน่งบรรณารักษ์และตำแหน่งเจ้าหน้าที่ห้องสมุดไม่สามารถเลื่อนตำแหน่งได้สูง เช่น ข้าราชการครูในสังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียน และบรรณารักษ์มีความเห็นว่าตำแหน่งบรรณารักษ์และตำแหน่งเจ้าหน้าที่ห้องสมุดไม่มีความก้าวหน้าเหมือนตำแหน่งอื่นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนข้ออื่นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เพื่อให้ทราบว่าการกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นแตกต่างกันในข้อใดบ้าง จึงนำคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นไปทดสอบเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของนิวแมน-คูลล์ ปรากฏผลดังตาราง 42 - 45

ตาราง 42 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุชั้นอัตราเงินเดือนตามตำแหน่งบรรณารักษ์ของกรมฯ ได้น้อยกว่าชั้นอัตราเงินเดือนของข้าราชการครูในสังกัดกรมฯ เดียวกัน เมื่อมีโอกาสจะขอย้ายเปลี่ยนตำแหน่งทันที จำแนกตามสถานภาพเป็นรายคู่

สถานภาพ		ผู้บริหาร	บรรณารักษ์	ผู้เชี่ยวชาญ
	$\bar{X}$	3.93	4.50	4.60
ผู้บริหาร	3.93	—	0.57*	0.67*
บรรณารักษ์	4.50	—	—	0.10
ผู้เชี่ยวชาญ	4.60	—	—	—

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 42 แสดงว่า ผู้เชี่ยวชาญและบรรณารักษ์มีคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุที่อัตราเงินเดือนตามตำแหน่งบรรณารักษ์ของกรมฯ ได้น้อยกว่าอัตราเงินเดือนของข้าราชการครูในสังกัดกรมฯ เดียวกัน เมื่อมีโอกาสจะขอย้ายเปลี่ยนตำแหน่งกันที่สูงกว่าผู้บริหารอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 43 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุบรรณารักษ์หรือเจ้าหน้าที่ห้องสมุดต้องทำงานหนักและรับผิดชอบงานมากกว่าบรรณารักษ์ของห้องสมุดประเภทอื่น จึงทำให้ตำแหน่งนี้ไม่ได้รับความสนใจ จำแนกตามสถานภาพเป็นรายคู่

สถานภาพ		ผู้บริหาร	ผู้เชี่ยวชาญ	บรรณารักษ์
	$\bar{X}$	3.64	4.40	4.46
ผู้บริหาร	3.64	—	0.76*	0.82*
ผู้เชี่ยวชาญ	4.40	—	—	0.06
บรรณารักษ์	4.46	—	—	—

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 43 แสดงว่า บรรณารักษ์และผู้เชี่ยวชาญ มีคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุ บรรณารักษ์หรือเจ้าหน้าที่ห้องสมุดต้องทำงานหนัก และรับผิดชอบงานมากกว่าบรรณารักษ์ของห้องสมุดประเภทอื่น จึงทำให้ตำแหน่งนี้ไม่ได้รับความสนใจ สูงกว่าผู้บริหารอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 44 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุตำแหน่งบรรณารักษ์และตำแหน่งเจ้าหน้าที่ห้องสมุดไม่สามารถเลื่อนตำแหน่งได้สูงเช่นข้าราชการครูในสังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียนด้วยกัน จำแนกตามสถานภาพเป็นรายคู่

สถานภาพ	$\bar{X}$	ผู้เชี่ยวชาญ	ผู้บริหาร	บรรณารักษ์
		4.10	4.14	4.67
ผู้เชี่ยวชาญ	4.10	—	0.04	0.57
ผู้บริหาร	4.14	—	—	0.53*
บรรณารักษ์	4.67	—	—	—

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 44 แสดงว่า บรรณารักษ์มีคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุตำแหน่งบรรณารักษ์ และตำแหน่งเจ้าหน้าที่ห้องสมุดไม่สามารถเลื่อนตำแหน่งได้สูงเช่นข้าราชการครูในสังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียน สูงกว่าผู้บริหารอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 45 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุบรรณารักษ์มีความเห็นว่า ตำแหน่งบรรณารักษ์และตำแหน่งเจ้าหน้าที่ห้องสมุดไม่มีความก้าวหน้าเหมือนตำแหน่งอื่น จำแนกตามสถานภาพเป็นรายคู่

สถานภาพ		ผู้บริหาร	ผู้เชี่ยวชาญ	บรรณารักษ์
	$\bar{X}$	4.08	4.50	4.51
ผู้บริหาร	4.08	—	0.42	0.43*
ผู้เชี่ยวชาญ	4.50	—	—	0.01
บรรณารักษ์	4.51	—	—	—

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 45 แสดงว่า บรรณารักษ์มีคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุ บรรณารักษ์มีความเห็นว่า ตำแหน่งบรรณารักษ์และตำแหน่งเจ้าหน้าที่ห้องสมุดไม่มีความก้าวหน้า เหมือนตำแหน่งอื่น สูงกว่าผู้บริหารอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นแตกต่างกันอย่าง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.2.2 การวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของบรรณารักษ์
ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาบุคลากรไม่มีวุฒิทางบรรณารักษศาสตร์ ปรากฏผล
ดังตาราง 46

ตาราง 46 การวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหา
บุคลากรไม่มีวุฒิทางบรรณารักษศาสตร์

สาเหตุของปัญหา	df	SS	MS	F
1. เดิมการรับบุคลากรทำหน้าที่ในห้องสมุด (เจ้าหน้าที่ห้องสมุด) กำหนดวุฒิ ป.กศ.สูง แต่ไม่ระบ่วิชาเอกจึงทำให้ได้บุคลากรที่ไม่มีวุฒิทางบรรณารักษศาสตร์				
ระหว่างกลุ่ม	2	7.60	3.80	4.11*
ภายในกลุ่ม	151	140.16	0.94	
2. บุคลากรในห้องสมุด (เจ้าหน้าที่ห้องสมุด) ไม่ได้รับอนุญาตให้ศึกษาต่อ หรืออบรมทางด้านบรรณารักษศาสตร์เพราะขาดบุคลากรทำหน้าที่แทน				
ระหว่างกลุ่ม	2	5.58	2.92	2.35
ภายในกลุ่ม	151	187.73	1.24	

สาเหตุของปัญหา	df	SS	MS	F
3. บุคลากรในห้องสมุด (เจ้าหน้าที่ห้องสมุด) ที่ได้รับอนุญาตให้ศึกษาต่อไปเรียนสาขาวิชาอื่นที่ไม่ใช่สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ เพื่อหาโอกาสในการปรับย้ายตำแหน่ง				
ระหว่างกลุ่ม	2	11.62	5.80	5.98**
ภายในกลุ่ม	151	146.90	0.97	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 46 แสดงว่า บรรณารักษ์ ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาคณากรไม่มีวุฒิทางบรรณารักษศาสตร์นั้นเกิดจาก เดิมการรับบุคลากรทำหน้าที่ในห้องสมุด (เจ้าหน้าที่ห้องสมุด) กำหนดวุฒิ บ.กศ.สูง แต่ไม่ระบุนิยามเอกจึงทำให้ได้บุคลากรที่ไม่มีวุฒิทางบรรณารักษศาสตร์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสาเหตุที่บุคลากรในห้องสมุด (เจ้าหน้าที่ห้องสมุด) ที่ได้รับอนุญาตให้ศึกษาต่อไปเรียนสาขาวิชาอื่นที่ไม่ใช่สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ เพื่อหาโอกาสในการปรับย้ายตำแหน่ง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนข้ออื่นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เพื่อให้ทราบว่าการกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นแตกต่างกันในคู่ใดบ้าง จึงนำคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นไปทดสอบเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของนิวแมน-คูลล์ ปรากฏผลดังตาราง 47 - 48

ตาราง 47 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุ เดิมการรับบุคลากรทำ
หน้าที่ในห้องสมุด (เจ้าหน้าที่ห้องสมุด) กำหนดวุฒิ ป.กศ.สูง แต่ไม่ระบุนิชาเอกจึงทำให้ได้
บุคลากรที่ไม่มีวุฒิทางบรรณารักษศาสตร์ จำแนกตามสถานภาพเป็นรายคู่

สถานภาพ		ผู้บริหาร	ผู้เชี่ยวชาญ	บรรณารักษ์
	$\bar{X}$	3.74	3.90	4.19
ผู้บริหาร	3.74	—	0.16	0.45*
ผู้เชี่ยวชาญ	3.90	—	—	0.29
บรรณารักษ์	4.19	—	—	—

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 47 แสดงว่า บรรณารักษ์มีคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุ
เดิมการรับบุคลากรทำหน้าที่ในห้องสมุด (เจ้าหน้าที่ห้องสมุด) กำหนดวุฒิ ป.กศ.สูง แต่ไม่ระบุนิชา
เอกจึงทำให้ได้บุคลากรที่ไม่มีวุฒิทางบรรณารักษศาสตร์ สูงกว่าผู้บริหารอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
ระดับ .05 นอกนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 48 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุบุคลากรในห้องสมุด (เจ้าหน้าที่ห้องสมุด) ที่ได้รับอนุญาตให้ศึกษาต่อ ไปเรียนสาขาวิชาอื่นที่ไม่ใช่สาขาวิชา บรรณารักษศาสตร์เพื่อหาโอกาสในการปรับย้ายตำแหน่ง จำแนกตามสถานภาพเป็นรายคู่

สถานภาพ	$\bar{X}$	ผู้เชี่ยวชาญ	ผู้บริหาร	บรรณารักษ์
		3.10	3.61	4.04
ผู้เชี่ยวชาญ	3.10	—	0.51	0.94 [*]
ผู้บริหาร	3.61	—	—	0.43 [*]
บรรณารักษ์	4.04	—	—	—

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 48 แสดงว่า บรรณารักษ์ มีคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุบุคลากรในห้องสมุด (เจ้าหน้าที่ห้องสมุด) ที่ได้รับอนุญาตให้ศึกษาต่อ ไปเรียนสาขาวิชาอื่นที่ไม่ใช่สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์เพื่อหาโอกาสในการปรับย้ายตำแหน่ง สูงกว่าผู้เชี่ยวชาญและผู้บริหาร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.2.3 การวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของบรรณารักษ์
ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาบุคลากรขาดขวัญและกำลังใจ ปรากฏผลดัง
ตาราง 49

ตาราง 49 การวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหา
บุคลากรขาดขวัญและกำลังใจ

สาเหตุของปัญหา	df	SS	MS	F
1. บุคลากรในห้องสมุด (เจ้าหน้าที่ห้องสมุด) ขาด ความรู้ทางด้านวิชาชีพ การทำงานมักประสบปัญหา ทำให้ท้อแท้หมดกำลังใจ				
ระหว่างกลุ่ม	2	1.39	0.70	0.60
ภายในกลุ่ม	151	174.90	1.17	
2. บรรณารักษ์หรือเจ้าหน้าที่ห้องสมุดทำงานหนัก แต่ ไม่ได้รับความสนใจจากผู้บริหาร				
ระหว่างกลุ่ม	2	25.85	12.92	12.90**
ภายในกลุ่ม	151	151.23	1.00	
3. ตำแหน่งเจ้าหน้าที่ห้องสมุดของกรม ฯ เลื่อนตำแหน่ง ได้สูงสุดเพียง ระดับ 4 ตำแหน่งบรรณารักษ์ เลื่อนตำแหน่งสูงสุดได้เพียง ระดับ 5 ซึ่งน้อยกว่า ตำแหน่งในสายงานอื่นที่มีวุฒิระดับเดียวกัน				
ระหว่างกลุ่ม	2	12.69	6.35	16.55**
ภายในกลุ่ม	151	57.82	0.38	

ตาราง 49 (ต่อ)

สาเหตุของปัญหา	df	SS	MS	F
4. ผู้ใช้บริการห้องสมุดมองบรรณารักษ์หรือเจ้าหน้าที่ ห้องสมุดเป็นเพียงผู้เฝ้าหนังสือ จึงไม่ได้ให้ เกียรติเหมือนข้าราชการอื่น				
ระหว่างกลุ่ม	2	16.44	8.22	6.88**
ภายในกลุ่ม	151	180.55	1.21	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 49 แสดงว่า บรรณารักษ์ ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาบุคลากรขาดขวัญและกำลังใจว่า เกิดจาก บรรณารักษ์หรือเจ้าหน้าที่ห้องสมุดทำงานหนัก แต่ไม่ได้รับความสนใจจากผู้บริหาร ตำแหน่งเจ้าหน้าที่ห้องสมุดของกรม ฯ เลื่อนตำแหน่งได้สูงสุดเพียงระดับ 4 ตำแหน่งบรรณารักษ์เลื่อนตำแหน่งสูงสุดได้เพียงระดับ 5 ซึ่งน้อยกว่าตำแหน่งในสายงานอื่นที่มีวุฒิระดับเดียวกัน และผู้ใช้บริการห้องสมุดมองบรรณารักษ์หรือเจ้าหน้าที่ห้องสมุดเป็นเพียงผู้เฝ้าหนังสือ จึงไม่ได้ให้เกียรติเหมือนข้าราชการอื่น แตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนข้ออื่นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เพื่อให้ทราบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นแตกต่างกันในคู่ใดบ้าง จึงนำคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นไปทดสอบเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของนิวแมน-คูลล์ ปรากฏผลดังตาราง 50 - 52

ตาราง 50 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุบรรณารักษ์ หรือเจ้าหน้าที่ห้องสมุดทำงานหนัก แต่ไม่ได้รับความสนใจจากผู้บริหาร จำแนกตามสถานภาพเป็นรายคู่

สถานภาพ	$\bar{X}$	ผู้บริหาร	ผู้เชี่ยวชาญ	บรรณารักษ์
		3.50	3.90	4.35
ผู้บริหาร	3.50	—	0.40	0.85*
ผู้เชี่ยวชาญ	3.90	—	—	0.45
บรรณารักษ์	4.35	—	—	—

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 50 แสดงว่า บรรณารักษ์มีคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุบรรณารักษ์หรือเจ้าหน้าที่ของห้องสมุดทำงานหนัก แต่ไม่ได้รับความสนใจจากผู้บริหาร สูงกว่าผู้บริหารอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 51 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุตำแหน่งเจ้าหน้าที่ห้องสมุดของกรมฯ เลื่อนตำแหน่งได้สูงสุดเพียงระดับ 4 ตำแหน่งบรรณารักษ์เลื่อนตำแหน่งได้สูงสุดเพียงระดับ 5 ซึ่งน้อยกว่าตำแหน่งในสายงานอื่นที่มีวุฒิระดับเดียวกัน จำแนกตามสถานภาพเป็นรายคู่

สถานภาพ		ผู้บริหาร	ผู้เชี่ยวชาญ	บรรณารักษ์
	$\bar{X}$	4.19	4.70	4.78
ผู้บริหาร	4.19	—	0.51*	0.59*
ผู้เชี่ยวชาญ	4.70	—	—	0.08
บรรณารักษ์	4.78	—	—	—

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 51 แสดงว่า บรรณารักษ์และผู้เชี่ยวชาญ มีคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุตำแหน่งเจ้าหน้าที่ห้องสมุดของกรมฯ เลื่อนตำแหน่งได้สูงสุดเพียงระดับ 4 ตำแหน่งบรรณารักษ์ เลื่อนตำแหน่งได้สูงสุดเพียงระดับ 5 ซึ่งน้อยกว่าตำแหน่งในสายงานอื่นที่มีวุฒิในระดับเดียวกัน สูงกว่าผู้บริหารอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 52 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุผู้ใช้บริการห้องสมุดมอง
บรรณารักษ์ หรือเจ้าหน้าที่ห้องสมุดเป็นเพียงผู้เฝ้าหนังสือ จึงไม่ได้ให้เกียรติเหมือนข้าราชการ
อื่น จำแนกตามสถานภาพเป็นรายคู่

สถานภาพ	$\bar{X}$	ผู้เชี่ยวชาญ	ผู้บริหาร	บรรณารักษ์
		3.40	3.42	4.07
ผู้เชี่ยวชาญ	3.40	—	0.02	0.67
ผู้บริหาร	3.42	—	—	0.65*
บรรณารักษ์	4.07	—	—	—

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 52 แสดงว่า บรรณารักษ์มีคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุผู้ใช้
บริการห้องสมุดมองบรรณารักษ์ หรือเจ้าหน้าที่ห้องสมุดเป็นเพียงผู้เฝ้าหนังสือ จึงไม่ได้ให้เกียรติ
เหมือนข้าราชการอื่น สูงกว่าผู้บริหารอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นแตกต่างกัน
อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.2.4 การวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของบรรณารักษ์
ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับสาเหตุของปัญหา บรรณารักษ์ขาดความก้าวหน้า ปรากฏผลดัง
ตาราง 53

ตาราง 53 การวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหา
บรรณารักษ์ขาดความก้าวหน้า

สาเหตุของปัญหา	df	SS	MS	F
1. ตำแหน่งเจ้าหน้าที่ห้องสมุดที่บรรจุ ป.กศ.สูง ไม่มีโอกาสปรับเป็นตำแหน่งบรรณารักษ์ เพราะ ไม่มีวุฒิปริญญาตรีสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์				
ระหว่างกลุ่ม	2	8.07	4.02	4.36*
ภายในกลุ่ม	151	139.54	0.92	
2. บรรณารักษ์หรือเจ้าหน้าที่ห้องสมุดส่วนใหญ่ไม่มี โอกาสได้รับอนุญาตให้ศึกษาต่อ เพราะขาด บุคลากร ทำหน้าที่แทน				
ระหว่างกลุ่ม	2	14.25	7.13	7.45**
ภายในกลุ่ม	151	144.32	0.97	
3. ตำแหน่งเจ้าหน้าที่ห้องสมุดไม่สามารถเลื่อน ตำแหน่งเหมือนกับข้าราชการครูของกรม การศึกษานอกโรงเรียนด้วยกัน				
ระหว่างกลุ่ม	2	11.70	5.84	9.94**
ภายในกลุ่ม	151	88.75	0.60	

สาเหตุของปัญหา	df	SS	MS	F
4. กลุ่มผู้ใช้บริการห้องสมุดส่วนใหญ่เป็นชาวบ้านทั่วไป ที่มีระดับการศึกษาต่ำ การให้บริการส่วนใหญ่จึงมี เพียงการยืมและคืนหนังสือ ทำให้บรรณารักษ์ไม่ ชนวนขยายหาความรู้เพิ่มเติม หรือศึกษาต่อ				
ระหว่างกลุ่ม	2	2.82	1.41	1.24
ภายในกลุ่ม	151	173.65	1.15	
5. บรรณารักษ์ต้องทำงานหนักตลอดเวลา ทำให้ไม่มี เวลาไปศึกษาค้นคว้า				
ระหว่างกลุ่ม	2	25.65	12.83	12.94**
ภายในกลุ่ม	151	149.73	1.00	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 53 แสดงว่า บรรณารักษ์ ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาบรรณารักษ์ขาดความก้าวหน้า เกิดจากตำแหน่งเจ้าหน้าที่ห้องสมุดที่บรรจุวุฒิ ป.กศ. ซึ่งไม่มีโอกาสปรับเป็นตำแหน่งบรรณารักษ์ เพราะไม่มีวุฒิปริญญาตรีสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนสาเหตุบรรณารักษ์หรือเจ้าหน้าที่ห้องสมุดส่วนใหญ่ ไม่มีโอกาสได้รับอนุญาตให้ศึกษาต่อ เพราะขาดบุคลากรทำหน้าที่แทนตำแหน่งเจ้าหน้าที่ห้องสมุด ไม่สามารถเลื่อนตำแหน่งเหมือนกับข้าราชการครูของกรมฯ และบรรณารักษ์ต้องทำงานหนักตลอดเวลาทำให้ไม่มีเวลาไปศึกษาค้นคว้า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนข้ออื่นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เพื่อให้ทราบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นแตกต่างกันในคู่ใดบ้าง จึงนำเสนอเฉลี่ยความคิดเห็นไปทดสอบเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของนิวแมน-คูลล์ ปรากฏผลดังตาราง 54 - 57

ตาราง 54 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุตำแหน่งเจ้าหน้าที่ห้องสมุดที่บรรจุมติ ป.กศ.สูง ไม่มีโอกาสปรับเป็นตำแหน่งบรรณารักษ์ เพราะไม่มีวุฒิปริญาตรีสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ จำแนกตามสถานภาพเป็นรายคู่

สถานภาพ		ผู้บริหาร	ผู้เชี่ยวชาญ	บรรณารักษ์
	$\bar{X}$	3.82	4.00	4.29
ผู้บริหาร	3.82	—	0.38*	0.47*
ผู้เชี่ยวชาญ	4.00	—	—	0.29*
บรรณารักษ์	4.29	—	—	—

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 54 แสดงว่า บรรณารักษ์และผู้เชี่ยวชาญ มีคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุตำแหน่งเจ้าหน้าที่ห้องสมุดที่บรรจุมติ ป.กศ.สูง ไม่มีโอกาสปรับเป็นตำแหน่งบรรณารักษ์ เพราะไม่มีวุฒิปริญาตรีสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ สูงกว่าผู้บริหารอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และบรรณารักษ์ มีคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็น เกี่ยวกับสาเหตุตำแหน่งเจ้าหน้าที่ห้องสมุดที่บรรจุมติ ป.กศ.สูง ไม่มีโอกาสปรับเป็นตำแหน่งบรรณารักษ์ เพราะไม่มีวุฒิปริญาตรีสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ สูงกว่าผู้เชี่ยวชาญ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เช่นกัน

ตาราง 55 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุบรรณารักษ์หรือเจ้าหน้าที่ห้องสมุดส่วนใหญ่ไม่มีโอกาสได้รับอนุญาตให้ศึกษาต่อเพราะขาดบุคลากรทำหน้าที่แทน จำแนกตามสถานภาพเป็นรายคู่

สถานภาพ	$\bar{X}$	ผู้บริหาร	ผู้เชี่ยวชาญ	บรรณารักษ์
		3.40	4.00	4.01
ผู้บริหาร	3.40	—	0.60*	0.61*
ผู้เชี่ยวชาญ	4.00	—	—	0.01
บรรณารักษ์	4.01	—	—	—

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 55 แสดงว่า บรรณารักษ์และผู้เชี่ยวชาญ มีคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุบรรณารักษ์หรือเจ้าหน้าที่ห้องสมุดส่วนใหญ่ไม่มีโอกาสได้รับอนุญาตให้ศึกษาต่อเพราะขาดบุคลากรทำหน้าที่แทน สูงกว่าผู้บริหารอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 56 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุตำแหน่งเจ้าหน้าที่ห้องสมุด
ไม่สามารถเลื่อนตำแหน่งเหมือนกับข้าราชการครูของกรมการศึกษานอกโรงเรียนด้วยกัน จำแนก
ตามสถานภาพเป็นรายคู่

สถานภาพ	$\bar{X}$	ผู้บริหาร	ผู้เชี่ยวชาญ	บรรณารักษ์
		4.06	4.30	4.63
ผู้บริหาร	4.06	—	0.24	0.57*
ผู้เชี่ยวชาญ	4.30	—	—	0.33
บรรณารักษ์	4.63	—	—	—

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 56 แสดงว่า บรรณารักษ์มีคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุ
ตำแหน่งเจ้าหน้าที่ห้องสมุดไม่สามารถเลื่อนตำแหน่งเหมือนกับข้าราชการครูของกรมการศึกษานอก
โรงเรียนด้วยกัน สูงกว่าผู้บริหารอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นแตกต่างกันอย่าง
ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 57 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุบรรณารักษ์ต้องทำงานหนักตลอดเวลาทำให้ไม่มีเวลาไปศึกษาค้นคว้า จำแนกตามสถานภาพเป็นรายคู่

สถานภาพ	$\bar{X}$	ผู้บริหาร	บรรณารักษ์	ผู้เชี่ยวชาญ
		3.22	3.97	4.40
ผู้บริหาร	3.22	—	0.75*	1.18*
บรรณารักษ์	3.97	—	—	0.44
ผู้เชี่ยวชาญ	4.40	—	—	—

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 57 แสดงว่า บรรณารักษ์และผู้เชี่ยวชาญมีคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุบรรณารักษ์ต้องทำงานหนักตลอดเวลา ทำให้ไม่มีเวลาไปศึกษาค้นคว้า สูงกว่าผู้บริหาร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.2.5 การวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของบรรณารักษ์
ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาบุคลากรในห้องสมุดความสามัคคี ปรากฏผล
ดังตาราง 58

ตาราง 58 การวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหา
บุคลากรในห้องสมุดความสามัคคี

สาเหตุของปัญหา	df	SS	MS	F
1. เจ้าหน้าที่ห้องสมุดเดิมไม่มีวุฒิทางบรรณารักษศาสตร์ ทำให้ไม่มีความรู้เรื่องการจัดการห้องสมุด ส่งผลให้ ผู้ได้บังคับบัญชาไม่ศรัทธาเชื่อฟัง				
ระหว่างกลุ่ม	2	1.16	0.59	0.48
ภายในกลุ่ม	151	182.22	1.22	
2. งานห้องสมุดเคร่งเครียดทำให้ไม่มีเวลาพูดคุยเป็น กันเองระหว่างกัน				
ระหว่างกลุ่ม	2	3.72	1.85	1.60
ภายในกลุ่ม	151	174.99	1.16	
3. ใช้ห้องสมุดเป็นที่ทำงานของฝ่ายและงานอื่นด้วย ทำให้เกิดปัญหามากคนมากเรื่อง				
ระหว่างกลุ่ม	2	13.25	6.63	4.49*
ภายในกลุ่ม	151	222.76	1.49	

ตาราง 58 (ต่อ)

สาเหตุของปัญหา	df	SS	MS	F
4. บุคลากรในห้องสมุดแต่ละคนหวังได้รับการพิจารณา ความดีความชอบ (2 ชั้น) มากเกินไป				
ระหว่างกลุ่ม	2	5.53	2.78	2.37
ภายในกลุ่ม	151	177.19	1.17	
5. มีความแตกต่างในเรื่องอาวุโสกับคุณวุฒิจึงทำให้เกิด ปัญหาการไม่ยอมรับกันและกัน				
ระหว่างกลุ่ม	2	2.49	1.26	0.93
ภายในกลุ่ม	151	202.16	1.35	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 58 แสดงว่า บรรณารักษ์ ผู้บริหาร และผู้เฝ้าระวังงานมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาคณากรในห้องสมุดขาดความสามัคคีว่าเกิดจากการใช้ห้องสมุดเป็นทำงานของฝ่ายและงานอื่นด้วย ทำให้เกิดปัญหามากคนมากเรื่อง แตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนข้ออื่นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เพื่อให้ทราบว่าคุณลักษณะตัวอย่างมีความคิดเห็นแตกต่างกันในคู่ใดบ้าง จึงนำคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นไปทดสอบเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของนิวแมน-คูลล์ ปรากฏผลดังตาราง 59

ตาราง 59 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุการใช้ห้องสมุดเป็น
ที่ทำงานของฝ่ายและงานอื่นด้วย ทำให้เกิดปัญหามากคนมากเรื่อง จำแนกตามสถานภาพเป็น
รายคู่

สถานภาพ		บรรณารักษ์	ผู้บริหาร	ผู้ใช้วิชาชีพ
	$\bar{X}$	2.69	3.24	3.50
บรรณารักษ์	2.69	—	0.55*	0.81
ผู้บริหาร	3.24	—	—	0.26
ผู้ใช้วิชาชีพ	3.50	—	—	—

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 59 แสดงว่า ผู้บริหารมีคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุการใช้ห้องสมุดเป็นที่ทำงานของฝ่ายและงานอื่นด้วย ทำให้เกิดปัญหามากคนมากเรื่อง สูงกว่าบรรณารักษ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.3 ด้านบริการ

3.3.1 การวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของบรรณารักษ์ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาบรรณารักษ์ไม่สามารถออกไปให้บริการแก่ประชาชนนอกสถานที่ได้

ตาราง 60 การวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาบรรณารักษ์ไม่สามารถออกไปให้บริการแก่ประชาชนนอกสถานที่ได้

สาเหตุของปัญหา	df	SS	MS	F
1. ห้องสมุดมีบรรณารักษ์เพียงคนเดียว ทำให้การออกไปบริการนอกสถานที่ทำได้ค่อนข้างยาก				
ระหว่างกลุ่ม	2	5.53	2.77	4.92**
ภายในกลุ่ม	151	84.86	0.56	
2. งานห้องสมุดมีมากและต้องให้บริการตลอดทั้งวัน				
ระหว่างกลุ่ม	2	13.94	6.97	11.07**
ภายในกลุ่ม	151	95.05	0.63	
3. บรรณารักษ์ไม่ตระหนักและไม่เข้าใจในการให้บริการ				
ระหว่างกลุ่ม	2	39.23	19.61	18.50**
ภายในกลุ่ม	151	160.12	1.06	

ตาราง 60 (ต่อ)

สาเหตุของปัญหา	df	SS	MS	F
4. งบประมาณที่จะใช้ในการดำเนินการให้บริการภายนอกห้องสมุดยังมี				
ระหว่างกลุ่ม	2	4.39	2.19	2.06
ภายในกลุ่ม	151	160.55	1.06	
5. เจ้าหน้าที่ห้องสมุดหรือบรรณารักษ์ไม่หาวิธีการกระจายการบริการออกไปให้ทั่วถึง				
ระหว่างกลุ่ม	2	14.29	7.15	8.00**
ภายในกลุ่ม	151	134.83	0.89	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 60 แสดงว่า บรรณารักษ์ ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาบรรณารักษ์ไม่สามารถออกไปให้บริการแก่ประชาชนนอกสถานที่ได้ว่า เกิดจากห้องสมุดมีบรรณารักษ์เพียงคนเดียว ทำให้ออกไปบริการนอกสถานที่ได้ค่อนข้างยาก งานห้องสมุดมีมากและต้องให้บริการตลอดทั้งวัน บรรณารักษ์ไม่ตระหนักและไม่เข้าใจในการให้บริการ และเจ้าหน้าที่ห้องสมุดหรือบรรณารักษ์ไม่หาวิธีการกระจายการบริการออกไปให้ทั่วถึง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนข้ออื่นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เพื่อให้ทราบว่าคุณลักษณะมีความคิดเห็นแตกต่างกันในคู่ใดบ้าง จึงนำคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นไปทดสอบเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของนิวแมน-คูลล์ ปรากฏผลดังตาราง 61 - 64

ตาราง 61 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุห้องสมุดมีบรรณารักษ์เพียงคนเดียว ทำให้การออกไปบริการนอกสถานที่ทำได้ค่อนข้างยาก จำแนกตามสถานภาพเป็นรายคู่

สถานภาพ		ผู้บริหาร	บรรณารักษ์	ผู้เชี่ยวชาญ
	$\bar{X}$	4.19	4.51	4.80
ผู้บริหาร	4.19	—	0.32*	0.61*
บรรณารักษ์	4.51	—	—	0.29
ผู้เชี่ยวชาญ	4.80	—	—	—

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 61 แสดงว่า ผู้เชี่ยวชาญและบรรณารักษ์ มีคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุห้องสมุดมีบรรณารักษ์เพียงคนเดียว ทำให้การออกไปบริการนอกสถานที่ทำได้ค่อนข้างยาก สูงกว่าผู้บริหารอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 62 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุนานห้องสมุดมีมากและต้องให้บริการตลอดทั้งวัน จำแนกตามสถานภาพเป็นรายคู่

สถานภาพ	$\bar{X}$	ผู้บริหาร	บรรณารักษ์	ผู้เชี่ยวชาญ
		3.96	4.56	4.60
ผู้บริหาร	3.96	—	0.60*	0.64*
บรรณารักษ์	4.56	—	—	0.04
ผู้เชี่ยวชาญ	4.60	—	—	—

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 62 แสดงว่า ผู้เชี่ยวชาญและบรรณารักษ์มีคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุนานห้องสมุดมีมากและต้องให้บริการตลอดทั้งวัน สูงกว่าผู้บริหารอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 63 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุบรรณารักษ์ไม่ตระหนักและไม่เข้าใจในการให้บริการ จำแนกตามสถานภาพเป็นรายคู่

สถานภาพ	$\bar{X}$	บรรณารักษ์	ผู้เชี่ยวชาญ	ผู้บริหาร
		2.44	2.60	3.47
บรรณารักษ์	2.44	—	0.16	1.03*
ผู้เชี่ยวชาญ	2.60	—	—	0.87*
ผู้บริหาร	3.47	—	—	—

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 63 แสดงว่า ผู้บริหารมีคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุบรรณารักษ์ไม่ตระหนักและไม่เข้าใจในการให้บริการ สูงกว่าบรรณารักษ์และผู้เชี่ยวชาญอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 64 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุเจ้าหน้าที่ห้องสมุดหรือบรรณารักษ์ไม่หาวิธีการกระจายการบริการออกไปให้ทั่วถึง จำแนกตามสถานภาพเป็นรายคู่

สถานภาพ		บรรณารักษ์	ผู้เชี่ยวชาญ	ผู้บริหาร
	$\bar{X}$	2.93	3.40	3.56
บรรณารักษ์	2.93	—	0.47	0.63*
ผู้เชี่ยวชาญ	3.40	—	—	0.16
ผู้บริหาร	3.56	—	—	—

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 64 แสดงว่า ผู้บริหารมีคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุเจ้าหน้าที่ห้องสมุดหรือบรรณารักษ์ไม่หาวิธีการกระจายการบริการออกไปให้ทั่วถึง สูงกว่าบรรณารักษ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.3.2 การวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของบรรณารักษ์
ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาห้องสมุดไม่สามารถให้บริการข่าวสารแก่
ประชาชนในท้องถิ่นได้ทั่วถึง ปรากฏผลดังตาราง 65

ตาราง 65 การวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหา
ห้องสมุดไม่สามารถให้บริการข่าวสารแก่ประชาชนในท้องถิ่นได้ทั่วถึง

สาเหตุของปัญหา	df	SS	MS	F
1. ในท้องถิ่นไม่มีแหล่งที่จะนำข่าวสารไปบริการได้ เช่น ไม่มีกระดานข่าว				
ระหว่างกลุ่ม	2	1.55	0.77	0.64
ภายในกลุ่ม	151	183.29	1.21	
2. สภาพของแหล่งที่ติดสื่อ เช่น กระดานข่าว ไม่ สามารถบังลมฝนได้ ทำให้สื่อเสื่อมสภาพเร็วก่อน ถึงเวลาอันควร				
ระหว่างกลุ่ม	2	6.70	3.35	3.01
ภายในกลุ่ม	151	167.96	1.11	
3. ระบบการจัดส่งสื่อไม่มีประสิทธิภาพทำให้สื่อไม่ถึง				
ระหว่างกลุ่ม	2	0.65	0.33	0.34
ภายในกลุ่ม	151	145.20	0.96	

สาเหตุของปัญหา	df	SS	MS	F
4. บรรณารักษ์ไม่สนใจที่จะนำสื่อไป บริการในชุมชน				
ระหว่างกลุ่ม	2	20.36	10.18	9.13**
ภายในกลุ่ม	151	168.40	1.12	
5. ขาดผู้ดูแลสื่อตามแหล่งที่ให้บริการทำให้สื่อเสียหาย				
ก่อนเวลาอันควร				
ระหว่างกลุ่ม	2	0.18	0.09	0.08
ภายในกลุ่ม	151	165.72	1.10	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 65 แสดงว่า บรรณารักษ์ ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาห้องสมุดไม่สามารถให้ข่าวสารแก่ประชาชนในท้องถิ่นได้ทั่วถึงว่า เกิดจาก บรรณารักษ์ไม่สนใจที่จะนำสื่อไปบริการในชุมชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนข้ออื่นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เพื่อให้ทราบว่าคุณลักษณะมีความคิดเห็นแตกต่างกันในคู่ใดบ้าง จึงนำคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นไปทดสอบเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของนิวแมน-คูลล์ ปรากฏผลดังตาราง 66

ตาราง 66 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุบรรณารักษ์ไม่สนใจที่จะ
นำสื่อไปบริการในชุมชน จำแนกตามสถานภาพเป็นรายคู่

สถานภาพ		บรรณารักษ์	ผู้ใช้วิชาชีพ	ผู้บริหาร
	$\bar{X}$	2.83	3.10	3.58
บรรณารักษ์	2.83	—	0.27	0.75*
ผู้ใช้วิชาชีพ	3.10	—	—	0.48
ผู้บริหาร	3.58	—	—	—

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 66 แสดงว่า ผู้บริหารมีคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุ
บรรณารักษ์ไม่สนใจที่จะนำสื่อไปบริการในชุมชน สูงกว่าบรรณารักษ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ .05 นอกนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.3.3 การวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของบรรณารักษ์
ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาที่มีผู้มาใช้บริการห้องสมุดน้อย ปรากฏผลดัง
ตาราง 67

ตาราง 67 การวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาที่มี
มาใช้บริการห้องสมุดน้อย

สาเหตุของปัญหา	df	SS	MS	F
1. สภาพของห้องสมุดไม่น่าเข้าใช้ไม่มีสิ่งดึงดูดความสนใจ				
ระหว่างกลุ่ม	2	8.52	4.26	3.68*
ภายในกลุ่ม	151	174.88	1.16	
2. การประชาสัมพันธ์งานห้องสมุดไม่สม่ำเสมอ และไม่มีรูปแบบที่ดึงดูดความสนใจของประชาชนได้				
ระหว่างกลุ่ม	2	12.59	6.30	6.97**
ภายในกลุ่ม	151	136.40	0.90	
3. กำหนดวัน/เวลาเปิดบริการของห้องสมุดตรงกับช่วงเวลาทำงานของประชาชน ประชาชนจึงไม่มีเวลามาใช้ห้องสมุด				
ระหว่างกลุ่ม	2	6.20	3.10	2.49
ภายในกลุ่ม	151	187.66	1.24	

ตาราง 67 (ต่อ)

สาเหตุของปัญหา	df	SS	MS	F
4. หนังสือไม่ตรงกับความต้องการของผู้ใช้บริการที่เป็นผู้ใหญ่ ที่ชอบอ่านหนังสือประเภทนวนิยาย แต่กรมฯ ไม่สนับสนุนให้จัดซื้อ ทำให้ห้องสมุดมีหนังสือนวนิยายน้อย ประชาชนจึงไม่สนใจมาใช้บริการ				
ระหว่างกลุ่ม	2	0.01	0.00	0.00
ภายในกลุ่ม	151	147.92	0.98	
5. มีหนังสือที่เด็กต้องการอ่านน้อยเพราะราคาแพง จึงไม่สามารถจัดซื้อได้เพียงพอกับความต้องการของเด็ก ทำให้เด็กไม่สนใจมาใช้บริการ				
ระหว่างกลุ่ม	2	1.16	0.58	0.55
ภายในกลุ่ม	151	158.41	1.05	
6. ประชาชนไม่ได้รับความสะดวกจากเจ้าหน้าที่ในการมาติดต่อขอใช้บริการ				
ระหว่างกลุ่ม	2	19.00	9.50	7.15**
ภายในกลุ่ม	151	200.58	1.33	
7. ห้องสมุดอยู่ไกลจากชุมชน ประชาชนจึงไม่สะดวกในการเดินทางมาใช้บริการ				
ระหว่างกลุ่ม	2	8.57	4.29	2.70
ภายในกลุ่ม	151	239.32	1.58	

สาเหตุของปัญหา	df	SS	MS	F
8. ผู้ใช้บริการอยู่นอกชุมชนทำให้ไม่สะดวกในการเดินทางมาใช้บริการ				
ระหว่างกลุ่ม	2	5.62	2.81	2.14
ภายในกลุ่ม	151	198.49	1.31	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 67 แสดงว่า บรรณารักษ์ ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุที่ทำให้ผู้มาใช้บริการห้องสมุดน้อยว่า เกิดจากสภาพของห้องสมุดไม่น่าเข้าใช้ ไม่มีสิ่งดึงดูดความสนใจ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนสาเหตุจากการประชาสัมพันธ์งานห้องสมุดไม่สม่ำเสมอ และไม่มีการดึงดูดความสนใจของประชาชนได้ และประชาชนไม่ได้รับความสะดวกจากเจ้าหน้าที่ในการมาติดต่อขอใช้บริการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนข้ออื่นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เพื่อให้ทราบว่าการกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นแตกต่างกันในข้อใดบ้าง จึงนำคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นไปทดสอบเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของนิวแมน-คูลล์ ปรากฏผลดังตาราง 68 - 70

ตาราง 68 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุสภาพของห้องสมุดไม่น่า
 เข้าใช้ ไม่มีสิ่งดึงดูดความสนใจ จำแนกตามสถานภาพเป็นรายคู่

สถานภาพ	$\bar{X}$	บรรณารักษ์	ผู้เชี่ยวชาญ	ผู้บริหาร
		3.33	3.80	3.81
บรรณารักษ์	3.33	—	0.47	0.48*
ผู้เชี่ยวชาญ	3.80	—	—	0.01
ผู้บริหาร	3.81	—	—	—

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 68 แสดงว่า ผู้บริหารมีคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุสภาพ
 ของห้องสมุดไม่น่าเข้าใช้ ไม่มีสิ่งดึงดูดความสนใจ สูงกว่าบรรณารักษ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
 ระดับ .05 นอกนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 69 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุการประชาสัมพันธ์งาน
ห้องสมุดไม่สม่ำเสมอและไม่มีรูปแบบที่ดึงดูดความสนใจของประชาชนได้ จำแนกตามสถานภาพ
เป็นรายคู่

สถานภาพ		บรรณารักษ์	ผู้ใช้วิชาญ	ผู้บริหาร
	$\bar{X}$	3.42	3.90	4.00
บรรณารักษ์	3.42	—	0.48	0.58*
ผู้ใช้วิชาญ	3.90	—	—	0.10
ผู้บริหาร	4.00	—	—	—

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 69 แสดงว่า ผู้บริหารมีคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุการ
ประชาสัมพันธ์งานห้องสมุดไม่สม่ำเสมอ และไม่มีรูปแบบที่ดึงดูดความสนใจของประชาชนได้ สูงกว่า
บรรณารักษ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 70 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุประชาชนไม่ได้รับความ
สะดวกจากเจ้าหน้าที่ในการมาติดต่อขอใช้บริการ

สถานภาพ	$\bar{X}$	ผู้สื่อข่าว	บรรณารักษ์	ผู้บริหาร
		2.30	2.46	3.14
ผู้สื่อข่าว	2.30	—	0.16	0.84*
บรรณารักษ์	2.46	—	—	0.68*
ผู้บริหาร	3.14	—	—	—

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 70 แสดงว่า ผู้บริหาร มีคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุ
ประชาชนไม่ได้รับความสะดวกจากเจ้าหน้าที่ในการมาติดต่อขอใช้บริการ สูงกว่าผู้สื่อข่าว
และบรรณารักษ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แยกแยะแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทาง
สถิติ

3.3.4 การวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของบรรณารักษ์
ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาประชาชนไม่สนใจ และเข้าร่วมในกิจกรรมของ
ห้องสมุด

ตาราง 71 การวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหา
ประชาชนไม่สนใจ และเข้าร่วมในกิจกรรมของห้องสมุด

สาเหตุของปัญหา	df	SS	MS	F
1. กิจกรรมไม่น่าสนใจเพราะมีเนื้อหาสาระไม่ สอดคล้องกับความต้องการหรือสภาพของชุมชน				
ระหว่างกลุ่ม	2	3.51	1.75	1.73
ภายในกลุ่ม	151	153.33	1.02	
2. ขาดการวางแผนในด้านรูปแบบและวิธีการในการ จัดกิจกรรม				
ระหว่างกลุ่ม	2	7.59	3.79	3.28*
ภายในกลุ่ม	151	174.50	1.15	
3. ขาดการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการจัดกิจกรรม				
ระหว่างกลุ่ม	2	13.78	6.89	6.33**
ภายในกลุ่ม	151	164.38	1.09	

ตาราง 72 (ต่อ)

สาเหตุของปัญหา	df	SS	MS	F
4. ไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของห้องสมุด				
ระหว่างกลุ่ม	2	9.07	4.54	5.30**
ภายในกลุ่ม	151	129.32	0.86	
5. ช่วงเวลาที่จัดไม่เหมาะสม เช่น ตรงกับเวลาทำงานของประชาชนในท้องถิ่น				
ระหว่างกลุ่ม	2	11.68	5.84	4.89**
ภายในกลุ่ม	151	180.22	1.19	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 71 แสดงว่า บรรณารักษ์ ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาประชาชนไม่สนใจและเข้าร่วมในกิจกรรมของห้องสมุดว่า เกิดจากขาดการวางแผนในด้านรูปแบบและวิธีการในการจัดกิจกรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนสาเหตุขาดการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการจัดกิจกรรม ไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของห้องสมุด และช่วงเวลาที่จัดไม่เหมาะสม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนข้ออื่นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เพื่อให้ทราบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นแตกต่างกันในคู่ใดบ้าง จึงนำคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นไปทดสอบเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของนิวแมน-คูลล์ ปรากฏผลดังตาราง 72 - 75

ตาราง 72 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุขาดการวางแผนในด้านรูปแบบและวิธีการในการจัดกิจกรรม จำแนกตามสถานภาพเป็นรายคู่

สถานภาพ	$\bar{X}$	บรรณารักษ์	ผู้เชี่ยวชาญ	ผู้บริหาร
		3.32	3.60	3.78
บรรณารักษ์	3.32	—	0.28	0.46*
ผู้เชี่ยวชาญ	3.60	—	—	0.18
ผู้บริหาร	3.78	—	—	—

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 72 แสดงว่า ผู้บริหารมีคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุขาดการวางแผนในด้านรูปแบบและวิธีการในการจัดกิจกรรม สูงกว่าบรรณารักษ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 73 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุขาดการประชาสัมพันธ์
เกี่ยวกับการจัดกิจกรรม จำแนกตามสถานภาพเป็นรายคู่

สถานภาพ	$\bar{X}$	บรรณารักษ์	ผู้เชี่ยวชาญ	ผู้บริหาร
		3.31	3.80	3.92
บรรณารักษ์	3.31	—	0.49	0.61*
ผู้เชี่ยวชาญ	3.80	—	—	0.12
ผู้บริหาร	3.92	—	—	—

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 73 แสดงว่า ผู้บริหารมีคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุขาดการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการจัดกิจกรรม สูงกว่าบรรณารักษ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 74 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของห้องสมุด จำแนกตามสถานภาพเป็นรายคู่

สถานภาพ	$\bar{X}$	บรรณารักษ์	ผู้เชี่ยวชาญ	ผู้บริหาร
		3.14	3.30	3.64
บรรณารักษ์	3.14	—	0.16	0.50*
ผู้เชี่ยวชาญ	3.30	—	—	0.34
ผู้บริหาร	3.64	—	—	—

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 74 แสดงว่า ผู้บริหารมีคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของห้องสมุด สูงกว่าบรรณารักษ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 75 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุช่วงเวลาที่จัดไม่เหมาะสม
เช่น ตรงกับเวลาทำงานของประชาชนในท้องถิ่น จำแนกตามสถานภาพเป็นรายคู่

สถานภาพ	$\bar{X}$	บรรณารักษ์	ผู้เชี่ยวชาญ	ผู้บริหาร
		3.08	3.40	3.65
บรรณารักษ์	3.08	—	0.32	0.57*
ผู้เชี่ยวชาญ	3.48	—	—	0.25
ผู้บริหาร	3.65	—	—	—

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 75 แสดงว่า ผู้บริหารมีคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุช่วงเวลาที่จัดไม่เหมาะสม เช่น ตรงกับเวลาทำงานของประชาชนในท้องถิ่น สูงกว่าบรรณารักษ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.3.5 การวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของบรรณารักษ์
ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาการส่งหนังสือล่าช้ากว่ากำหนด ปรากฏผลดัง
ตาราง 76

ตาราง 76 การวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาการ
ส่งหนังสือล่าช้ากว่ากำหนด

สาเหตุของปัญหา	df	SS	MS	F
1. ผู้ใช้บริการใช้สิทธิความเป็นกันเองกับบรรณารักษ์				
ระหว่างกลุ่ม	2	0.48	0.24	0.20
ภายในกลุ่ม	151	183.71	1.22	
2. ขาดมาตรการที่ชัดเจนในการปรับโทษผู้ส่ง หนังสือไม่ล่าช้ากว่ากำหนด				
ระหว่างกลุ่ม	2	1.94	0.97	0.69
ภายในกลุ่ม	151	212.46	1.41	
3. ช่วงเวลาที่ห้องสมุดเปิดบริการเป็นช่วงเวลาที่ ผู้ใช้ต้องยุ่งอยู่กับภารกิจการงาน ทำให้ลืมที่จะไป ส่งหนังสือคืน				
ระหว่างกลุ่ม	2	8.58	4.29	4.04*
ภายในกลุ่ม	151	160.46	1.06	

ตาราง 76 (ต่อ)

สาเหตุของปัญหา	df	SS	MS	F
4. ไม่มีบริการคืนหนังสือนอกเวลา				
ระหว่างกลุ่ม	2	5.46	2.73	2.01
ภายในกลุ่ม	151	204.18	1.35	
5. ระยะเวลาของการให้ยืมหนังสือน้อยเกินไป				
ระหว่างกลุ่ม	2	19.06	9.53	8.41**
ภายในกลุ่ม	151	171.10	1.13	
6. ประชาชนยังขาดความรับผิดชอบในการส่งหนังสือตามกำหนดเวลา				
ระหว่างกลุ่ม	2	1.06	0.53	0.52
ภายในกลุ่ม	151	154.00	1.02	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 76 แสดงว่า บรรณารักษ์ ผู้บริหาร และผู้เลขาฯ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาการส่งหนังสือล่าช้ากว่ากำหนดว่า เกิดจากช่วงเวลาที่ห้องสมุดเปิดบริการเป็นช่วงเวลาที่ผู้ใช้บริการมีภารกิจ ทำให้ลืมส่งหนังสือ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนสาเหตุระยะเวลาของการให้ยืมหนังสือน้อยเกินไป แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนข้ออื่นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เพื่อให้ทราบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นแตกต่างกันในคู่ใดบ้าง จึงนำคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นไปทดสอบเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของนิวแมน-คูลล์ ปรากฏผลดังตาราง 77 - 78

ตาราง 77 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุช่วงเวลาที่ห้องสมุดเปิดบริการเป็นช่วงเวลาที่ผู้ใช้ต้องยุ่งอยู่กับการกิจการงาน ทำให้ลืมที่จะไปส่งหนังสือคืน

สถานภาพ	$\bar{X}$	ผู้เชี่ยวชาญ	บรรณารักษ์	ผู้บริหาร
		2.80	3.26	3.63
ผู้เชี่ยวชาญ	3.80	—	0.46	0.83*
บรรณารักษ์	3.26	—	—	0.37*
ผู้บริหาร	3.63	—	—	—

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 77 แสดงว่า ผู้บริหารมีคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุช่วงเวลาที่ห้องสมุดเปิดบริการ เป็นช่วงเวลาที่ผู้ใช้ต้องยุ่งอยู่กับการกิจการงาน ทำให้ลืมที่จะไปส่งหนังสือคืน สูงกว่าผู้เชี่ยวชาญและบรรณารักษ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกเหนือแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 78 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุระยะเวลาของการให้ยืมหนังสือเกินไป จำแนกตามสถานภาพเป็นรายคู่

สถานภาพ	$\bar{X}$	บรรณารักษ์	ผู้เชี่ยวชาญ	ผู้บริหาร
		2.47	2.50	3.18
บรรณารักษ์	2.47	—	0.03	0.71 [*]
ผู้เชี่ยวชาญ	2.50	—	—	0.68 [*]
ผู้บริหาร	3.18	—	—	—

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 78 แสดงว่า ผู้บริหารมีคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุระยะเวลาของการให้ยืมหนังสือเกินไป สูงกว่าบรรณารักษ์และผู้เชี่ยวชาญ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.3.6 การวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของบรรณารักษ์
ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาสมาชิกยืมหนังสือแล้วไม่ส่งคืน

ตาราง 79 การวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหา
สมาชิกยืมหนังสือแล้วไม่ส่งคืน

สาเหตุของปัญหา	df	SS	MS	F
1. ไม่มีการเรียกเก็บเงินประกันหรือหลักฐานผูกมัด				
ระหว่างกลุ่ม	2	6.74	3.37	3.06*
ภายในกลุ่ม	151	166.39	1.10	
2. ประชาชนบางคนไม่เป็นสมาชิก แต่ขอยืมด้วยความ คุ้นเคย โดยไม่มีหลักฐานทำให้ลืมเมื่อเวลาผ่านไปนาน				
ระหว่างกลุ่ม	2	1.61	0.80	0.50
ภายในกลุ่ม	151	241.15	1.60	
3. ไม่มีการติดตามทางหนังสือคืน				
ระหว่างกลุ่ม	2	18.79	9.39	8.57**
ภายในกลุ่ม	151	165.43	1.10	
4. เมื่อยืมหนังสือเกินกำหนดส่งนาน ๆ ต้องเสียค่า ปรับมาก ทำให้ไม่อยากรับปรับจึงไม่ส่งหนังสือคืน				
ระหว่างกลุ่ม	2	1.05	0.52	0.42
ภายในกลุ่ม	151	188.36	1.25	

ตาราง 79 (ต่อ)

สาเหตุของปัญหา	df	SS	MS	F
5. ไม่มีระบบการยืม-คืนหนังสือที่ดี และรัดกุม				
ระหว่างกลุ่ม	2	7.60	3.80	3.04
ภายในกลุ่ม	151	188.55	1.25	
6. บรรณารักษ์ไม่สนใจและเอาใจใส่เท่าที่ควร				
ระหว่างกลุ่ม	2	30.38	15.19	10.80**
ภายในกลุ่ม	151	212.35	1.41	
7. ประชาชนขาดสำนึกที่ดีในเรื่องสมบัติของส่วนรวม				
ระหว่างกลุ่ม	2	1.20	0.60	0.52
ภายในกลุ่ม	151	175.91	1.17	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 79 แสดงว่า บรรณารักษ์ ผู้บริหาร และผู้ใช้ชาวชุมชน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหา การที่สมาชิกยืมหนังสือแล้วไม่ส่งคืนว่า เกิดจากไม่มีการเรียกเก็บเงินประกันหรือหลักฐานผูกมัด แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนสาเหตุไม่มีการติดตามทวงหนังสือคืน และบรรณารักษ์ไม่สนใจและเอาใจใส่เท่าที่ควร แตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนข้ออื่นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เพื่อให้ทราบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นแตกต่างกันในคู่ใดบ้าง จึงนำคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นไปทดสอบเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของนิวแมน-คูลล์ ปรากฏผลดังตาราง 80 - 83

ตาราง 80 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุไม่มีการเรียกเก็บเงินประกันหรือหลักฐานผูกมัด จำแนกตามสถานภาพเป็นรายคู่

สถานภาพ	$\bar{X}$	ผู้เช่าชาญ	ผู้บริหาร	บรรณารักษ์
		3.60	3.71	4.11
ผู้เช่าชาญ	3.60	—	0.11	0.51
ผู้บริหาร	3.71	—	—	0.40*
บรรณารักษ์	4.11	—	—	—

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 80 แสดงว่า บรรณารักษ์มีคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุไม่มีการเรียกเก็บเงินประกันหรือหลักฐานผูกมัด สูงกว่าผู้บริหารอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นแตกต่างกันอย่างไรไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 81 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุไม่มีการติดตามทวงหนี้
คือ จำแนกตามสถานภาพเป็นรายคู่

สถานภาพ	$\bar{X}$	บรรณารักษ์	ผู้เชี่ยวชาญ	ผู้บริหาร
		2.71	3.10	3.43
บรรณารักษ์	2.71	—	0.39	0.72*
ผู้เชี่ยวชาญ	3.10	—	—	0.33
ผู้บริหาร	3.43	—	—	—

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 81 แสดงว่า ผู้บริหารมีคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุไม่มีการ
ติดตามทวงหนี้คือ สูงกว่าบรรณารักษ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นแตกต่างกัน
อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 82 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุบรรณารักษ์ไม่สนใจและเอาใจใส่เท่าที่ควร จำแนกตามสถานภาพเป็นรายคู่

สถานภาพ	$\bar{X}$	ผู้เชี่ยวชาญ	บรรณารักษ์	ผู้บริหาร
		2.20	2.54	3.38
ผู้เชี่ยวชาญ	2.20	—	0.34	1.18*
บรรณารักษ์	2.54	—	—	0.84*
ผู้บริหาร	3.38	—	—	—

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 82 แสดงว่า ผู้บริหารมีคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุบรรณารักษ์ไม่สนใจและเอาใจใส่เท่าที่ควร สูงกว่าผู้เชี่ยวชาญและบรรณารักษ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นแตกต่างกันอย่างไรไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.3.7 การวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของบรรณารักษ์
ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาไม่สามารถเปิดบริการนอกเวลาราชการ
(16.30 - 20.00 น.) ได้ ปรากฏผลดังตาราง 83

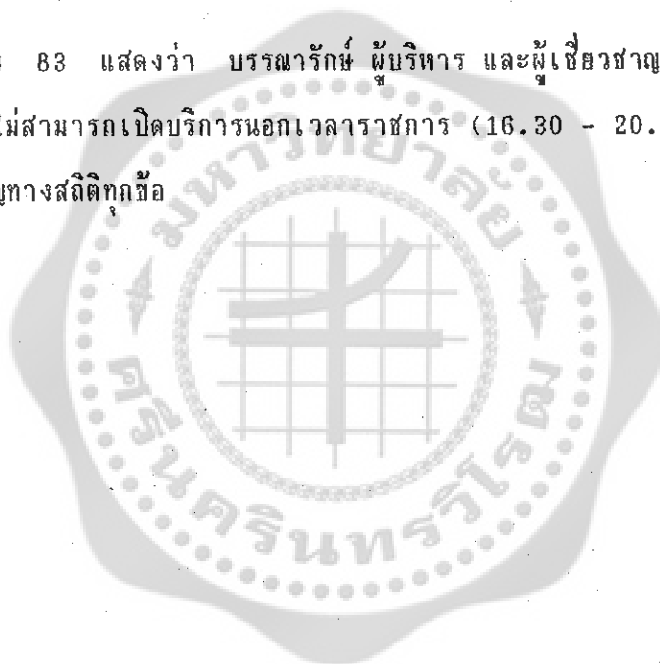
ตาราง 83 การวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับ สาเหตุของปัญหา
ไม่สามารถเปิดบริการนอกเวลาราชการ (16.30 - 20.00 น.) ได้

สาเหตุของปัญหา	df	SS	MS	F
1. เมื่อเปิดล่วงเวลาแล้วบรรณารักษ์ไม่สามารถกลับ ที่พักได้ (ไม่สะดวกและไม่ปลอดภัย)				
ระหว่างกลุ่ม	2	4.77	2.38	1.51
ภายในกลุ่ม	151	237.57	1.57	
2. บรรณารักษ์มีภาระครอบครัว				
ระหว่างกลุ่ม	2	2.73	1.37	0.97
ภายในกลุ่ม	151	212.31	1.41	
3. ไม่มีงบประมาณค่าตอบแทนการทำงานล่วงเวลา				
ระหว่างกลุ่ม	2	7.70	3.85	2.94
ภายในกลุ่ม	151	197.10	1.31	

ตาราง 83 (ต่อ)

สาเหตุของปัญหา	df	SS	MS	F
4. บรรณารักษ์ทำงานหนักทั้งวันแล้ว จึงไม่สามารถทำงานล่วงเวลาได้				
ระหว่างกลุ่ม	2	1.68	0.84	0.65
ภายในกลุ่ม	151	195.90	1.30	

จากตาราง 83 แสดงว่า บรรณารักษ์ ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาไม่สามารถเปิดบริการนอกเวลาราชการ (16.30 - 20.00 น.) แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติทุกข้อ

3.4 ด้านบริหาร

3.4.1 การวิเคราะห์ความแปรปรวนและแผนเฉลี่ยความคิดเห็นของบรรณารักษ์ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาการไม่จัดตั้งคณะกรรมการห้องสมุด ตามระเบียบของกรมฯ ว่าด้วยห้องสมุดประชาชนจังหวัด พ.ศ.2535 ปรากฏผลดังตาราง 84

ตาราง 84 การวิเคราะห์ความแปรปรวนและแผนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาการไม่จัดตั้งคณะกรรมการห้องสมุด ตามระเบียบของกรมฯ ว่าด้วยห้องสมุดประชาชนจังหวัด พ.ศ. 2535

สาเหตุของปัญหา	df	SS	MS	F
1. บรรณารักษ์ขาดมนุษยสัมพันธ์กับประชาชนในท้องถิ่น จึงไม่ได้รับความร่วมมือในการร่วมเป็นคณะกรรมการ				
ระหว่างกลุ่ม	2	7.44	3.72	3.16*
ภายในกลุ่ม	151	177.56	1.18	
2. ประชาชนในท้องถิ่นที่ห้องสมุดตั้งอยู่มีการแบ่งพรรค แบ่งพวก ทำให้ไม่สามารถจัดตั้งคณะกรรมการ ห้องสมุดได้				
ระหว่างกลุ่ม	2	5.49	2.75	2.64
ภายในกลุ่ม	151	157.34	1.04	

ตารางที่ 84 (ต่อ)

สาเหตุของปัญหา	df	SS	MS	F
3. บรรณารักษ์ไม่สนใจและให้ความสำคัญกับการจัดตั้ง คณะกรรมการห้องสมุด				
ระหว่างกลุ่ม	2	19.55	9.77	7.09**
ภายในกลุ่ม	151	208.04	1.38	
4. บรรณารักษ์ไม่เข้าใจขั้นตอนในการจัดตั้งคณะกรรมการห้องสมุด				
ระหว่างกลุ่ม	2	4.78	2.39	1.99
ภายในกลุ่ม	151	181.55	1.20	
5. การเป็นคณะกรรมการห้องสมุดไม่มีค่าตอบแทน ประชาชนจึงไม่สนใจที่จะร่วมเป็นคณะกรรมการ ห้องสมุด				
ระหว่างกลุ่ม	2	0.38	0.19	0.13
ภายในกลุ่ม	151	227.89	1.51	
6. ผู้บริหารระดับผู้อำนวยการศูนย์ ฯ ไม่สนับสนุนให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการห้องสมุด				
ระหว่างกลุ่ม	2	0.66	0.33	0.21
ภายในกลุ่ม	151	238.39	1.58	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 84 แสดงว่า บรรณารักษ์ ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาการไม่จัดตั้งคณะกรรมการห้องสมุด ตามระเบียบของกรม ฯ ว่าด้วยห้องสมุดประชาชนจังหวัด พ.ศ. 2535 ว่า เกิดจากบรรณารักษ์ขาดมนุษยสัมพันธ์กับประชาชนในท้องถิ่น จึงไม่ได้รับความร่วมมือในการร่วมเป็นคณะกรรมการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนสาเหตุบรรณารักษ์ไม่สนใจและให้ความสำคัญกับการจัดตั้งคณะกรรมการห้องสมุด แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนข้ออื่นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เพื่อให้ทราบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นแตกต่างกันในข้อใดบ้าง จึงนำคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นไปทดสอบเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของนิวแมน-คูลล์ ปรากฏผลดังตาราง 85 - 86

ตาราง 85 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุบรรณารักษ์ขาดมนุษยสัมพันธ์กับประชาชนในท้องถิ่นจึงไม่ได้รับความร่วมมือในการร่วมเป็นคณะกรรมการ จำแนกตามสถานภาพเป็นรายคู่

สถานภาพ	$\bar{X}$	ผู้เชี่ยวชาญ	บรรณารักษ์	ผู้บริหาร
		2.50	2.86	3.22
ผู้เชี่ยวชาญ	2.50	—	0.06	0.42
บรรณารักษ์	2.86	—	—	0.36*
ผู้บริหาร	3.22	—	—	—

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 85 แสดงว่า ผู้บริหารมีคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุบรรณารักษ์ขาดมนุษยสัมพันธ์กับประชาชนในท้องถิ่นจึงไม่ได้รับความร่วมมือในการร่วมเป็นคณะกรรมการ สูงกว่าบรรณารักษ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 86 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุบรรณารักษ์ไม่สนใจและให้ความสำคัญกับการจัดตั้งคณะกรรมการห้องสมุด จำแนกตามสถานภาพเป็นรายคู่

สถานภาพ		ผู้เชี่ยวชาญ	บรรณารักษ์	ผู้บริหาร
	$\bar{X}$	2.60	2.74	3.43
ผู้เชี่ยวชาญ	2.60	—	0.14	0.83*
บรรณารักษ์	2.74	—	—	0.69*
ผู้บริหาร	3.43	—	—	—

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 86 แสดงว่า ผู้บริหารมีคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุบรรณารักษ์ไม่สนใจและให้ความสำคัญกับการจัดตั้งคณะกรรมการห้องสมุด สูงกว่าผู้เชี่ยวชาญและบรรณารักษ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.4.2 การวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของบรรณารักษ์
ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาการไม่เรียกเก็บเงินค่าปรับจากสมาชิกที่ส่งคืน
หนังสือ หรือสื่อต่างๆ ล้ำช้ากว่ากำหนดตามอัตราที่กรมฯ กำหนด ปรากฏผลดังตาราง 87

ตาราง 87 การวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาการ
ไม่เรียกเก็บเงินค่าปรับจากสมาชิกที่ส่งคืนหนังสือ หรือสื่อต่างๆ ล้ำช้ากว่ากำหนดตามอัตราที่
กรมฯ กำหนด

สาเหตุของปัญหา	df	SS	MS	F
1. ประชาชนในท้องถิ่นไม่สามารถจ่ายค่าปรับตาม อัตราที่กรมฯ กำหนดได้				
ระหว่างกลุ่ม	2	2.01	1.01	0.74
ภายในกลุ่ม	151	205.05	1.36	
2. อัตราค่าปรับที่กรมฯ กำหนดไว้สูงเกินไป				
ระหว่างกลุ่ม	2	3.63	1.81	1.36
ภายในกลุ่ม	151	201.03	1.33	
3. บรรณารักษ์เกรงว่า เมื่อเรียกปรับแล้วผู้ที่ถูกปรับ อาจจะไม่มาใช้บริการอีก				
ระหว่างกลุ่ม	2	2.01	1.00	0.88
ภายในกลุ่ม	151	172.33	1.14	

ตาราง 87 (ต่อ)

สาเหตุของปัญหา	df	SS	MS	F
4. ตามระเบียบของกรมฯ การเรียกเก็บเงินค่าปรับ นั้นจะต้องออกไปเสร็จรับเงิน และนำส่งเป็นเงิน บำรุงการศึกษา ซึ่งทำให้เสียเวลาและยุ่งยาก				
ระหว่างกลุ่ม	2	2.47	1.24	0.77
ภายในกลุ่ม	151	242.93	1.61	

จากตาราง 87 แสดงว่า บรรณารักษ์ ผู้บริหาร และผู้ใช้ชาวชุมมีความคิดเห็นเกี่ยวข้องกับสาเหตุของปัญหาการไม่เรียกเก็บเงินค่าปรับจากสมาชิกที่ส่งคืนหนังสือ หรือสื่อต่างๆ ล่าช้ากว่ากำหนดตามอัตราที่กรมฯ กำหนด แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติทุกข้อ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

3.4.3 การวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของบรรณารักษ์
ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาคณะกรรมการห้องสมุดไม่ดำเนินงานตามบทบาท
หน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพได้

ตาราง 88 การวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหา
คณะกรรมการห้องสมุดไม่ดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพได้

สาเหตุของปัญหา	df	SS	MS	F
1. คณะกรรมการไม่สามารถที่จะอุทิศเวลาให้กับงาน ห้องสมุดได้				
ระหว่างกลุ่ม	2	0.70	0.35	0.45
ภายในกลุ่ม	151	116.89	0.77	
2. เกิดความขัดแย้งในคณะกรรมการห้องสมุด				
ระหว่างกลุ่ม	2	3.56	1.78	1.30
ภายในกลุ่ม	151	206.89	1.37	
3. คณะกรรมการไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตน				
ระหว่างกลุ่ม	2	1.04	0.52	0.48
ภายในกลุ่ม	151	164.59	1.09	

ตาราง 88 (ต่อ)

สาเหตุของปัญหา	df	SS	MS	F
4. คณะกรรมการไม่ให้ความสำคัญต่อบทบาทหน้าที่ เท่าที่ควร				
ระหว่างกลุ่ม	2	0.49	0.24	0.23
ภายในกลุ่ม	151	161.99	1.07	
5. ผู้บริหารไม่สนับสนุนห้องสมุด คณะกรรมการ ห้องสมุดจึงหมดกำลังใจ				
ระหว่างกลุ่ม	2	1.31	0.66	0.43
ภายในกลุ่ม	151	230.66	1.53	

จากตาราง 88 แสดงว่า บรรณารักษ์ ผู้บริหาร และผู้เฝ้าระวังฯ มีความคิดเห็นเกี่ยวข้องกับสาเหตุของปัญหาคณะกรรมการห้องสมุดไม่ดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพได้แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติทุกข้อ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

3.4.4 การวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของบรรณารักษ์
ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาบรรณารักษ์ไม่สามารถดำเนินงานห้องสมุดได้
อย่างมีประสิทธิภาพ ปรากฏผลดังตาราง 89

ตาราง 89 การวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหา
บรรณารักษ์ไม่สามารถดำเนินงานห้องสมุดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สาเหตุของปัญหา	df	SS	MS	F
1. บรรณารักษ์ไม่มีวุฒิทางด้านบรรณารักษศาสตร์ ทำให้ขาดความเข้าใจงานห้องสมุดบางอย่าง โดยเฉพาะงานด้านเทคนิค				
ระหว่างกลุ่ม	2	12.67	6.33	4.00*
ภายในกลุ่ม	151	238.87	1.58	
2. ห้องสมุดมีบรรณารักษ์เพียงคนเดียว จึงทำให้ทำงานได้ไม่ครบทุกอย่าง				
ระหว่างกลุ่ม	2	2.11	1.05	1.11
ภายในกลุ่ม	151	142.96	0.95	
3. ไม่มีวัสดุ อุปกรณ์สำหรับการดำเนินงานห้องสมุดอย่างเพียงพอ เช่น ขาดอุปกรณ์ซ่อมหนังสือ				
ระหว่างกลุ่ม	2	1.63	0.82	0.55
ภายในกลุ่ม	151	222.76	1.48	

ตาราง 89 (ต่อ)

สาเหตุของปัญหา	df	SS	MS	F
4. บรรณารักษ์ขาดความกระตือรือร้นในการทำงาน				
ระหว่างกลุ่ม	2	21.03	10.52	8.36**
ภายในกลุ่ม	151	190.03	1.26	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 89 แสดงว่า บรรณารักษ์ ผู้บริหาร และผู้เข้าข่ายมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาบรรณารักษ์ไม่สามารถดำเนินงานห้องสมุดได้อย่างมีประสิทธิภาพว่า เกิดจากบรรณารักษ์ไม่มีวุฒิทางด้านบรรณารักษศาสตร์ ทำให้ขาดความเข้าใจงานห้องสมุดบางอย่าง โดยเฉพาะงานด้านเทคนิค แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนสาเหตุบรรณารักษ์ขาดความกระตือรือร้นในการทำงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนข้ออื่นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เพื่อให้ทราบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นแตกต่างกันในข้อใดบ้าง จึงนำคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นไปทดสอบเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของนิวแมน-คูลล์ ปรากฏผลดังตาราง 90 - 91

ตาราง 90 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุบรรณารักษ์ไม่มีวุฒิทางด้านบรรณารักษศาสตร์ จึงทำให้ไม่สามารถเข้าใจงานห้องสมุดบางอย่างได้โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานทางด้านเทคนิค จำแนกตามสถานภาพเป็นรายคู่

สถานภาพ		บรรณารักษ์	ผู้เชี่ยวชาญ	ผู้บริหาร
	$\bar{X}$	2.82	2.90	3.40
บรรณารักษ์	2.82	—	0.08	0.58 [*]
ผู้เชี่ยวชาญ	2.90	—	—	0.50
ผู้บริหาร	3.40	—	—	—

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 90 แสดงว่า ผู้บริหารมีคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุบรรณารักษ์ไม่มีวุฒิทางด้านบรรณารักษศาสตร์ ทำให้ขาดความเข้าใจงานห้องสมุดบางอย่างโดยเฉพาะงานด้านเทคนิค สูงกว่าบรรณารักษ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 91 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุบรรณารักษ์ขาดความกระตือรือร้นในการทำงาน จำแนกตามสถานภาพเป็นรายคู่

สถานภาพ	$\bar{X}$	ผู้เชี่ยวชาญ	บรรณารักษ์	ผู้บริหาร
		2.70	2.74	3.47
ผู้เชี่ยวชาญ	2.70	—	0.04	0.77*
บรรณารักษ์	2.74	—	—	0.73*
ผู้บริหาร	3.47	—	—	—

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 91 แสดงว่า ผู้บริหาร มีคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุบรรณารักษ์ขาดความกระตือรือร้นในการทำงาน สูงกว่าผู้เชี่ยวชาญและบรรณารักษ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกเหนือแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.4.5 การวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของบรรณารักษ์
ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาความขัดแย้งในการปฏิบัติงานระหว่างหัวหน้า
ฝ่ายการศึกษาทางสื่อมวลชนของศูนย์ฯ กับบุคลากรห้องสมุดประชาชนจังหวัด

ตาราง 92 การวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหา
ความขัดแย้งในการปฏิบัติงานระหว่างหัวหน้าฝ่ายการศึกษาทางสื่อมวลชนของศูนย์ฯ กับบุคลากร
ห้องสมุดประชาชนจังหวัด

สาเหตุของปัญหา	df	SS	MS	F
1. บรรณารักษ์ไม่ได้วางแผนการดำเนินงานห้องสมุด ร่วมกับหัวหน้าฝ่ายฯ				
ระหว่างกลุ่ม	2	0.14	0.07	0.06
ภายในกลุ่ม	151	196.33	1.30	
2. บรรณารักษ์ไม่ได้ทำโครงการหรือแผนปฏิบัติงาน ก่อนการดำเนินงาน				
ระหว่างกลุ่ม	2	11.11	5.56	3.76*
ภายในกลุ่ม	151	223.43	1.48	
3. หัวหน้าฝ่ายฯ ไม่เข้าใจบทบาทและหน้าที่ของ ห้องสมุดอย่างแท้จริง				
ระหว่างกลุ่ม	2	0.35	0.17	0.11
ภายในกลุ่ม	151	231.55	1.53	

ตาราง 92 (ต่อ)

สาเหตุของปัญหา	df	SS	MS	F
4. บรรณารักษ์ขาดการประสานงานกับหัวหน้าฝ่ายฯ อย่างต่อเนื่อง				
ระหว่างกลุ่ม	2	5.91	2.95	2.32
ภายในกลุ่ม	151	192.59	1.28	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 92 แสดงว่า บรรณารักษ์ ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นเกี่ยวข้องกับสาเหตุของปัญหาความขัดแย้งในการปฏิบัติงานระหว่างหัวหน้าฝ่ายการศึกษาทางสื่อมวลชนของศูนย์ฯ กับบุคลากรห้องสมุดประชาชนจังหวัดฯ เกิดจาก บรรณารักษ์ไม่ได้ทำโครงการหรือแผนปฏิบัติงานก่อนการดำเนินงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนข้ออื่นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เพื่อให้ทราบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นแตกต่างกันในข้อใดบ้าง จึงนำคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นไปทดสอบเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของนิวแมน-คูลล์ ปรากฏผลดังตาราง 93

ตาราง 93 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุบรรณารักษ์ไม่ได้ทำโครงการหรือแผนปฏิบัติงานก่อนการดำเนินงาน จำแนกตามสถานภาพเป็นรายคู่

สถานภาพ	$\bar{X}$	บรรณารักษ์	ผู้เชี่ยวชาญ	ผู้บริหาร
		2.99	3.50	3.53
บรรณารักษ์	2.99	—	0.51	0.77*
ผู้เชี่ยวชาญ	3.50	—	—	0.03
ผู้บริหาร	3.53	—	—	—

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 93 แสดงว่า ผู้บริหารมีคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุบรรณารักษ์ไม่ได้ทำโครงการหรือแผนปฏิบัติงานก่อนการดำเนินงาน สูงกว่าผู้เชี่ยวชาญ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.5 ด้านงบประมาณ

3.5.1 การวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของบรรณารักษ์
ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาการได้รับการจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงานห้องสมุดจากกรมฯ น้อย ปรากฏผลดังตาราง 94

ตาราง 94 การวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหา
การได้รับการจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงานห้องสมุดจากกรมฯ น้อย

สาเหตุของปัญหา	df	SS	MS	F
1. นโยบายของกรมฯ ไม่ได้เน้นที่การพัฒนาห้องสมุด ประชาชนจังหวัดโดยตรง				
ระหว่างกลุ่ม	2	13.81	6.90	7.60**
ภายในกลุ่ม	151	137.10	0.91	
2. บรรณารักษ์ไม่จัดทำแผนงานและโครงการที่ รายงานต่อศูนย์ฯ เพื่อยกงบประมาณ				
ระหว่างกลุ่ม	2	7.56	3.78	2.99
ภายในกลุ่ม	151	191.28	1.27	
3. เจ้าหน้าที่ฝ่ายแผนงานจัดทำรายงานและโครงการ เพื่อยกงบประมาณไม่ชัดเจน				
ระหว่างกลุ่ม	2	1.16	0.58	0.56
ภายในกลุ่ม	151	157.83	1.04	

ตารางที่ 94 (ต่อ)

สาเหตุของปัญหา	df	SS	MS	F
4. การกำหนดวงเงินค่าใช้จ่ายสำหรับการดำเนินงาน ห้องสมุดประชาชนจังหวัดไม่ได้คิดจากโครงการ หรือแผนงานที่ห้องสมุดจัดทำ				
ระหว่างกลุ่ม	2	1.19	0.59	0.59
ภายในกลุ่ม	151	151.65	1.00	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 94 แสดงว่า บรรณารักษ์ ผู้บริหาร และผู้เข้าข่ายมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหา การได้รับการจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงานห้องสมุดจากกรม ฯ น้อยกว่า เกิดจากนโยบายของกรมฯ ไม่ได้เห็นที่การพัฒนาห้องสมุดประชาชนจังหวัดโดยตรง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนข้ออื่นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เพื่อให้ทราบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นแตกต่างกันในข้อใดบ้าง จึงนำคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นไปทดสอบเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของนิวแมน-คูลล์ ปรากฏผลดังตาราง 95

ตาราง 95 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุนโยบายของกรมฯ
ไม่ได้เน้นที่การพัฒนาห้องสมุดประชาชนจังหวัดโดยตรง จำแนกตามสถานภาพเป็นรายคู่

สถานภาพ		บรรณารักษ์	ผู้เชี่ยวชาญ	ผู้บริหาร
	$\bar{X}$	3.17	3.40	3.63
บรรณารักษ์	3.17	—	0.23	0.46*
ผู้เชี่ยวชาญ	3.40	—	—	0.23
ผู้บริหาร	3.63	—	—	—

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 95 แสดงว่า ผู้บริหารมีคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุนโยบายของกรมฯ ไม่ได้เน้นที่การพัฒนาห้องสมุดประชาชนจังหวัดโดยตรง สูงกว่าบรรณารักษ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.5.2 การวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของบรรณารักษ์
ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับสาเหตุของปัญหางบประมาณแผ่นดินในการจัดซื้อหนังสือ ฯลฯ
ไม่เพียงพอแก่การให้บริการ ปรากฏผลดังตาราง 96

ตาราง 96 การวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหา
งบประมาณแผ่นดินในการจัดซื้อหนังสือ ฯลฯ ไม่เพียงพอแก่การให้บริการ

สาเหตุของปัญหา	df	SS	MS	F
1. งบประมาณที่กรมฯ จัดสรรมาให้สำหรับซื้อหนังสือ นั้น รวมอยู่กับค่าใช้จ่ายอื่นเช่น ค่าตอบแทนทำการ ล่วงเวลา หรือค่าซื้อวัสดุ ทำให้เหลือเงินสำหรับ ซื้อหนังสือน้อย				
ระหว่างกลุ่ม	2	13.58	6.79	9.23**
ภายในกลุ่ม	151	111.07	0.74	
2. ผู้บริหารไม่ให้ความสำคัญกับการจัดหาหนังสือเพิ่ม จึงไม่คิดหาวิธีการหาเงินนอกงบประมาณเพิ่มเติม ให้				
ระหว่างกลุ่ม	2	15.88	7.94	6.43**
ภายในกลุ่ม	151	186.46	1.23	

ตาราง 96 (ต่อ)

สาเหตุของปัญหา	df	SS	MS	F
3. บรรณารักษ์เข้าใจว่า การหาเงินงบประมาณเพื่อการจัดซื้อหนังสือและวารสารเพิ่มเติมให้เพียงพอ กับความต้องการของประชาชนนั้น เป็นหน้าที่ของ ผู้บริหารที่จะต้องดำเนินการ				
ระหว่างกลุ่ม	2	4.25	2.13	1.96
ภายในกลุ่ม	151	163.46	1.08	
4. หนังสือมีราคาสูงขึ้นทุกปีแต่งบประมาณที่ได้รับยังเท่าเดิม				
ระหว่างกลุ่ม	2	14.88	7.44	11.15**
ภายในกลุ่ม	151	100.71	0.67	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 96 แสดงว่า บรรณารักษ์ ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหางบประมาณแผ่นดินในการจัดซื้อหนังสือ ฯลฯ ไม่เพียงพอแก่การให้บริการว่าเกิดจาก งบประมาณที่กรมฯ จัดสรรมาให้สำหรับซื้อหนังสือนั้น รวมอยู่กับค่าใช้จ่ายอื่น... ทำให้เหลือเงินสำหรับซื้อหนังสือน้อย ผู้บริหารไม่ให้ความสำคัญกับการจัดหาหนังสือเพิ่มจึงไม่หาวิธีการหาเงินนอกงบประมาณเพิ่มเติมให้ และหนังสือมีราคาสูงขึ้นทุกปีแต่งบประมาณที่ได้รับยังเท่าเดิม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนข้ออื่นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เพื่อให้ทราบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นแตกต่างกันในคู่ใดบ้าง จึงนำเสนอแผนเฉลี่ยความคิดเห็นไปทดสอบเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของนิวแมน-คูลล์ ปรากฏผลดังตาราง 97 - 99

ตาราง 97 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุงบประมาณที่กรม ฯ จัดสรรมาให้สำหรับซื้อหนังสือนั้น รวมอยู่กับค่าใช้จ่ายอื่นเช่น ค่าตอบแทนทำการล่วงเวลา ค่าซื้อวัสดุ ทำให้เงินเหลือสำหรับซื้อหนังสือน้อย จำแนกตามสถานภาพเป็นรายคู่

สถานภาพ		ผู้บริหาร	บรรณารักษ์	ผู้เชี่ยวชาญ
	$\bar{X}$	3.82	4.35	4.70
ผู้บริหาร	3.82	—	0.53*	0.88*
บรรณารักษ์	4.35	—	—	0.35
ผู้เชี่ยวชาญ	4.70	—	—	—

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 97 แสดงว่า ผู้เชี่ยวชาญและบรรณารักษ์มีคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุงบประมาณที่กรม ฯ จัดสรรมาให้สำหรับซื้อหนังสือนั้นรวมอยู่กับค่าใช้จ่ายอื่น... ทำให้เงินเหลือสำหรับซื้อหนังสือน้อย สูงกว่าผู้บริหารอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นแตกต่างกันอย่างไรไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 98 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุผู้บริหารไม่ให้ความสำคัญกับการจัดซื้อหนังสือพิมพ์ จึงไม่คิดหาวิธีการหาเงินนอกงบประมาณเพิ่มเติมให้ จำแนกตามสถานภาพเป็นรายคู่

สถานภาพ	$\bar{X}$	ผู้บริหาร	บรรณารักษ์	ผู้เชี่ยวชาญ
		3.21	3.76	4.20
ผู้บริหาร	3.21	—	0.55*	0.99*
บรรณารักษ์	3.76	—	—	0.44
ผู้เชี่ยวชาญ	4.20	—	—	—

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 98 แสดงว่า ผู้เชี่ยวชาญและบรรณารักษ์มีคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุผู้บริหารไม่ให้ความสำคัญกับการจัดซื้อหนังสือพิมพ์ จึงไม่คิดหาวิธีการหาเงินนอกงบประมาณเพิ่มเติมให้ สูงกว่าผู้บริหารอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 99 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุหนึ่งส้อมีราคาสูงขึ้นทุกปี
 แต่งบประมาณที่ได้รับยังเท่าเดิม จำแนกตามสถานภาพเป็นรายคู่

สถานภาพ	$\bar{X}$	ผู้บริหาร	บรรณารักษ์	ผู้เชี่ยวชาญ
		3.90	4.51	4.60
ผู้บริหาร	3.90	—	0.61*	0.70*
บรรณารักษ์	4.51	—	—	0.09
ผู้เชี่ยวชาญ	4.60	—	—	—

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 99 แสดงว่า ผู้เชี่ยวชาญและบรรณารักษ์มีคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุหนึ่งส้อมีราคาสูงขึ้นทุกปี แต่งบประมาณที่ได้รับยังเท่าเดิม สูงกว่าผู้บริหารอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.5.3 การวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของบรรณารักษ์
ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาห้องสมุดไม่มั่งบประมาณในการดำเนินงาน
บริการภายนอกห้องสมุดให้แก่ประชาชน เช่น การบริการนำเทปบันทึกเสียงไปให้หอกระจายข่าว
การนำสื่อสิ่งพิมพ์บางประเภทไปติดที่กระดานข่าวในหมู่บ้าน ปรากฏผลดังตาราง 100

ตาราง 100 การวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหา
ห้องสมุดไม่มั่งบประมาณในการดำเนินงานบริการภายนอกห้องสมุดให้แก่ประชาชน

สาเหตุของปัญหา	df	SS	MS	F
1. ผู้บริหารไม่เห็นความสำคัญของการบริการภายนอก ห้องสมุดจึงไม่จัดสรรงบประมาณให้				
ระหว่างกลุ่ม	2	5.44	2.72	2.33
ภายในกลุ่ม	151	176.28	1.17	
2. บรรณารักษ์ไม่ทำแผนขอตั้งงบประมาณในการ ดำเนินการบริการภายนอกห้องสมุด เนื่องจากไม่ เข้าใจวิธีการขอใช้งบประมาณว่าต้องทำแผนขอตั้ง งบประมาณก่อน				
ระหว่างกลุ่ม	2	3.56	1.78	1.73
ภายในกลุ่ม	151	155.50	1.03	

ตาราง 100 (ต่อ)

สาเหตุของปัญหา	df	SS	MS	F
3. บรรณารักษ์คิดว่าการทำแผนขอตั้งงบประมาณเป็นหน้าที่ของผู้บริหารหรือหัวหน้าฝ่ายการศึกษาทางสื่อมวลชน				
ระหว่างกลุ่ม	2	8.54	4.27	4.01*
ภายในกลุ่ม	151	160.59	1.06	
4. บรรณารักษ์ไม่เห็นความสำคัญของการให้บริการภายนอกห้องสมุดจึงไม่ทำแผนขอตั้งงบประมาณ				
ระหว่างกลุ่ม	2	14.03	7.01	6.62**
ภายในกลุ่ม	151	160.06	1.06	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 100 แสดงว่า บรรณารักษ์ ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาห้องสมุดไม่ใช้งบประมาณในการดำเนินงานบริการภายนอกห้องสมุดให้แก่ประชาชนว่า เกิดจากบรรณารักษ์คิดว่าการทำแผนขอตั้งงบประมาณเป็นหน้าที่ของผู้บริหารหรือหัวหน้าฝ่ายการศึกษาทางสื่อมวลชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนสาเหตุบรรณารักษ์ไม่เห็นความสำคัญของการให้บริการภายนอกห้องสมุด จึงไม่ทำแผนขอตั้งงบประมาณ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนข้ออื่นๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เพื่อให้ทราบว่าคุณลักษณะมีความคิดเห็นแตกต่างกันในคู่ใดบ้าง จึงนำคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นไปทดสอบเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของนิวแมน-คูลล์ ปรากฏผลดังตาราง 101 - 102

ตาราง 101 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุบรรณารักษ์คิดว่าการทำแผนขอตั้งงบประมาณเป็นหน้าที่ของผู้บริหารหรือหัวหน้าฝ่ายการศึกษาทางสื่อมวลชน จำแนกตามสถานภาพเป็นรายคู่

สถานภาพ	$\bar{X}$	บรรณารักษ์	ผู้เชี่ยวชาญ	ผู้บริหาร
		3.50	3.80	3.99
บรรณารักษ์	3.50	—	0.30	0.49*
ผู้เชี่ยวชาญ	3.80	—	—	0.19
ผู้บริหาร	3.99	—	—	—

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 101 แสดงว่า ผู้บริหารมีคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุบรรณารักษ์คิดว่าการทำแผนขอตั้งงบประมาณเป็นหน้าที่ของผู้บริหารหรือหัวหน้าฝ่ายการศึกษาทางสื่อมวลชน สูงกว่าบรรณารักษ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 102 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุบรรณารักษ์ไม่เห็นความสำคัญของการให้บริการภายนอกห้องสมุดจึงไม่ทำแผนขอตั้งงบประมาณ จำแนกตามสถานภาพเป็นรายคู่

สถานภาพ		บรรณารักษ์	ผู้เชี่ยวชาญ	ผู้บริหาร
	$\bar{X}$	2.94	3.50	3.56
บรรณารักษ์	2.94	—	0.56	0.62*
ผู้เชี่ยวชาญ	3.50	—	—	0.06
ผู้บริหาร	3.56	—	—	—

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 102 แสดงว่า ผู้บริหารมีคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุบรรณารักษ์ไม่เห็นความสำคัญของการให้บริการภายนอกห้องสมุดจึงไม่ทำแผนขอตั้งงบประมาณสูงกว่าบรรณารักษ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.5.4 การวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของบรรณารักษ์
ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับสาเหตุของปัญหากรมฯ ไม่จัดสรรงบประมาณปรับปรุงตกแต่ง
บริเวณภายนอกอาคารห้องสมุดให้สวยงามร่มรื่น เพื่อสร้างความสนใจให้ประชาชนมาใช้บริการ
ห้องสมุด ปรากฏผลดังตาราง 103

ตาราง 103 การวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหากรมฯ
ไม่จัดสรรงบประมาณปรับปรุงตกแต่งบริเวณภายนอกอาคารห้องสมุดให้สวยงามร่มรื่น เพื่อ
สร้างความสนใจให้ประชาชนมาใช้บริการห้องสมุด

สาเหตุของปัญหา	df	SS	MS	F
1. กรมฯ เห็นว่าห้องสมุดมีกิจกรรมอื่นสร้างความ สนใจประชาชนอยู่แล้ว				
ระหว่างกลุ่ม	2	4.21	2.11	1.72
ภายในกลุ่ม	151	184.21	1.23	
2. กรมฯ เห็นว่าเป็นการใช้งบประมาณฟุ่มเฟือย				
ระหว่างกลุ่ม	2	0.31	0.17	0.12
ภายในกลุ่ม	151	193.32	1.28	
3. กรมฯ เห็นว่าผู้บริหารหรือบรรณารักษ์สามารถหา เงินนอกงบประมาณมาดำเนินการได้				
ระหว่างกลุ่ม	2	1.85	0.93	0.88
ภายในกลุ่ม	151	157.79	1.04	

ตาราง 103 (ต่อ)

สาเหตุของปัญหา	df	SS	MS	F
4. กรมฯ ต้องการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการ ดำเนินการดังกล่าว				
ระหว่างกลุ่ม	2	3.43	1.72	1.64
ภายในกลุ่ม	151	156.85	1.05	

จากตาราง 103 แสดงว่า บรรณารักษ์ ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหากรมฯ ไม่จัดสรรงบประมาณปรับปรุงตกแต่งบริเวณภายนอกอาคารห้องสมุดให้สวยงามร่มรื่น เพื่อสร้างความสนใจให้ประชาชนมาใช้บริการห้องสมุด แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติทุกข้อ

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาสาเหตุของปัญหาการดำเนินงานห้องสมุดประชาชนจังหวัด
ในทัศนะของบรรณารักษ์ ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญด้านห้องสมุดประชาชน ซึ่งสรุปได้ดังนี้

ความมุ่งหมายของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของบรรณารักษ์ ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญด้านห้องสมุด
ประชาชนเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาในการดำเนินงานห้องสมุดประชาชนจังหวัด
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของบรรณารักษ์ ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญด้าน
ห้องสมุดประชาชนเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาการดำเนินงานห้องสมุดประชาชนจังหวัด

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

ความคิดเห็นของบรรณารักษ์ ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญด้านห้องสมุดประชาชนเกี่ยวกับ
สาเหตุของปัญหาในการดำเนินงานห้องสมุดประชาชนมีความแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

1. กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ บรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนจังหวัด 72
จังหวัดๆ ละ 1 คน รวม 72 คน ผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด 72 จังหวัด
จังหวัดละ 1 คน รวม 72 คน และผู้เชี่ยวชาญทางด้านห้องสมุดประชาชน จำนวน 10 คน
รวมทั้งสิ้น 154 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 1 ฉบับ โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบเลือกตอบและเติมคำ

ตอนที่ 2 สาเหตุของปัญหาในการดำเนินงานห้องสมุดประชาชนใน 5 ด้าน คือ ด้านอาคารสถานที่และครุภัณฑ์ ด้านบุคลากร ด้านบริการ ด้านบริหาร และด้านงบประมาณ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้จัดส่งและรับคืนแบบสอบถามบางส่วนด้วยตนเอง และบางส่วนได้จัดส่งและรับคืนทางไปรษณีย์ จนได้ครบถ้วนตามจำนวนที่กำหนดไว้คือ 154 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

4.1 หาค่าร้อยละข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง

4.2 หาค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นของบรรณารักษ์ ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาในการดำเนินงานห้องสมุดประชาชน

4.3 วิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของบรรณารักษ์ ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาในการดำเนินงานห้องสมุดประชาชน โดยหาค่า F-test ในกรณีที่พบความแตกต่าง จะทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ระหว่างบรรณารักษ์ ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้วิธีการของ นิวแมน-คูลส์ (Newman-Kuels method)

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

จากการศึกษาสามารถสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

1. ข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่างในด้านเพศ พบว่า บรรณารักษ์ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 26 - 45 ปี ผู้บริหารส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 46 - 55 ปี ส่วนผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 36-45 ปี และ 46-55 ปี จำนวนเท่ากัน

ระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างทุกกลุ่ม ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี ส่วนวุฒิการศึกษาทางบรรณารักษศาสตร์ พบว่า บรรณารักษ์ส่วนใหญ่มีคุณวุฒิทางบรรณารักษศาสตร์ระดับปริญญาตรี ผู้บริหารส่วนใหญ่ไม่มีคุณวุฒิทางบรรณารักษศาสตร์ และผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่ผ่านการอบรมของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย และไม่มีคุณวุฒิทางบรรณารักษศาสตร์จำนวนเท่ากัน

ประสบการณ์การทำงานในตำแหน่ง พบว่า บรรณารักษ์ส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงาน 6-10 ปี ผู้บริหารส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงาน 2-5 ปี และผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงาน 6-10 ปี

ประสบการณ์การทำงานด้านห้องสมุดประชาชน พบว่า บรรณารักษ์ส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงาน 2-5 ปี ผู้บริหารส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงานไม่เกิน 1 ปี และผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงาน 6-10 ปี

2. ความคิดเห็นของบรรณารักษ์ ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาในการดำเนินงานห้องสมุดประชาชน

2.1 ด้านอาคารสถานที่ และครุภัณฑ์

2.1.1 ปัญหาความคับแคบของอาคารห้องสมุดประชาชน มีสาเหตุอันเนื่องมาจาก แบบแปลนที่กรมฯ กำหนดไม่ได้คำนึงถึงอนาคตว่าจะต้องมีการขยาย เป็นอันดับแรกในระดับมาก รองลงมาคือ มีวัสดุและครุภัณฑ์เพิ่มมากขึ้นแต่พื้นที่อาคารยังเท่าเดิม อาคารจึงเล็กไปเมื่อเทียบกับสภาพความเป็นจริง และแบบแปลนที่กรมฯ กำหนดมีขนาดเล็กเกินไปตั้งแต่แรกสร้าง ซึ่งอยู่ในระดับมากเช่นกัน

2.1.2 ปัญหาสถานที่ตั้งอาคารไม่สะดวกแก่การไปมาของผู้ใช้บริการ มีสาเหตุอันเนื่องมาจากสถานที่ที่เหมาะสมย่านชุมชนมีราคาสูง กรมฯ ไม่สามารถที่จะดำเนินการด้านงบประมาณได้เป็นอันดับแรกในระดับมาก รองลงมาคือ ผู้ที่รับผิดชอบในการจัดหาสถานที่ตั้งห้องสมุดให้ความสำคัญกับสถานที่ของอาคารอื่นๆ มากกว่าสถานที่อาคารห้องสมุด และผู้ที่รับผิดชอบในการจัดหาสถานที่ก่อสร้างห้องสมุดไม่ได้คำนึงถึงความเหมาะสมของสถานที่ ในระดับปานกลาง

2.1.3 ปัญหาเสียงรบกวน ขาดความเงียบสงบภายในห้องสมุด มีสาเหตุอื่นเนื่องมาจากนโยบายของกรมกำหนดให้ห้องสมุดเป็นสถานศึกษา ห้องสมุดจึงกลายเป็นศูนย์กลางการติดต่อของนักศึกษาไป เป็นอันดับแรก รองลงมา คือ ฟ้า เพดานและพื้นอาคารไม่ใช้วัสดุซับเสียง ทำให้เกิดเสียงดังเวลาเดิน หรือเคลื่อนโต๊ะ-เก้าอี้ และห้องสมุดอยู่ใกล้ถนน โรงงาน หรืออยู่ซ่อมรถ ฯลฯ ที่ส่งเสียงดัง ซึ่งอยู่ในระดับปานกลางทุกสาขาเขต

2.1.4 ปัญหาครุภัณฑ์ เช่น โต๊ะ เก้าอี้ ชั้นหนังสือ ไม่เหมาะสมกับผู้ใช้บริการ มีสาเหตุอื่นเนื่องมาจากบรรณารักษ์ไม่มีส่วนในการออกและกำหนดคุณลักษณะ เป็นอันดับแรก ในระดับมาก รองลงมาคือ ผู้ออกแบบครุภัณฑ์ไม่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องครุภัณฑ์ห้องสมุดดีพอ และผู้ใช้ห้องสมุดมีทั้งที่เป็นเด็กและผู้ใหญ่ ทำให้ไม่สามารถจัดหาครุภัณฑ์ที่เหมาะสมกับผู้ใช้ทั้ง 2 ระดับได้ ในระดับปานกลาง

2.1.5 ปัญหาครุภัณฑ์ไม่เพียงพอ มีสาเหตุอื่นเนื่องมาจากงบประมาณมีน้อย จึงไม่สามารถจัดซื้อครุภัณฑ์ให้เพียงพอได้ เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ มีหนังสือเพิ่มขึ้น แต่ไม่สามารถจัดหาชั้นหนังสือเพิ่มขึ้นได้ และเมื่อโต๊ะเก้าอี้เกิดชำรุด ไม่ได้จัดการซ่อมทันที ทำให้ชำรุดมากขึ้นจนไม่สามารถซ่อมแซมได้ ซึ่งอยู่ในระดับมากทุกสาขาเขต

2.2 ด้านบุคลากร

2.2.1 ปัญหาการขาดแคลนบุคลากรในการปฏิบัติงานในห้องสมุด มีสาเหตุอื่นเนื่องมาจาก ตำแหน่งบรรณารักษ์และตำแหน่งเจ้าหน้าที่ห้องสมุดไม่สามารถเลื่อนตำแหน่งได้สูง เช่นข้าราชการครูในสังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียน เป็นอันดับแรก รองลงมาคือไม่ได้รับการจัดสรรอัตราค่าจ้างสำหรับห้องสมุดประชาชนจังหวัดให้สอดคล้องกับปริมาณงานที่เพิ่มขึ้น และบรรณารักษ์มีความเห็นว่าตำแหน่งบรรณารักษ์และตำแหน่งเจ้าหน้าที่ห้องสมุดไม่มีความก้าวหน้าเหมือนตำแหน่งอื่น ซึ่งอยู่ในระดับมากทุกสาขาเขต

2.2.2 ปัญหาบุคลากรไม่มีวุฒิทางบรรณารักษศาสตร์ มีสาเหตุอื่นเนื่องมาจากเดิมการรับบุคลากรทำหน้าที่ในห้องสมุด (เจ้าหน้าที่ห้องสมุด) กำหนดวุฒิ ป.กศ. สูง แต่ไม่ระบุนิยามเอกจึงทำให้ได้บุคลากรที่ไม่มีวุฒิทางบรรณารักษศาสตร์ เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ บุคลากรในห้องสมุด (เจ้าหน้าที่ห้องสมุด) ที่ได้รับอนุญาตให้ศึกษาต่อไปเรียนสาขาวิชาอื่นที่

ไม่ใช่สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ เพื่อหาโอกาสในการปรับย้ายตำแหน่ง และบุคลากรในห้องสมุด (เจ้าหน้าที่ห้องสมุด) ที่ไม่ได้รับอนุญาตให้ศึกษาต่อ หรืออบรมทางด้านบรรณารักษศาสตร์เพราะขาดบุคลากรทำหน้าที่แทน ซึ่งอยู่ในระดับมากทุกสาขาเหตุ

2.2.3 ปัญหาบุคลากรขาดขวัญและกำลังใจ มีสาเหตุอันเนื่องมาจาก ตำแหน่งเจ้าหน้าที่ห้องสมุดของกรมฯ เลื่อนตำแหน่งได้สูงสุดเพียงระดับ 4 ตำแหน่งบรรณารักษ์เลื่อนตำแหน่งสูงสุดได้เพียง ระดับ 5 ซึ่งน้อยกว่าตำแหน่งในสายงานอื่นที่มีวุฒิระดับเดียวกัน เป็นอันดับแรกในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ บรรณารักษ์หรือเจ้าหน้าที่ห้องสมุดทำงานหนัก แต่ไม่ได้รับความสนใจจากผู้บริหาร และผู้ใช้บริการห้องสมุดมองบรรณารักษ์หรือเจ้าหน้าที่ห้องสมุด เป็นเพียงผู้เฝ้าหนังสือ จึงไม่ได้ให้เกียรติเหมือนข้าราชการอื่น ในระดับมาก

2.2.4 ปัญหาบรรณารักษ์ขาดความก้าวหน้า มีสาเหตุอันเนื่องมาจาก ตำแหน่งเจ้าหน้าที่ห้องสมุดไม่สามารถเลื่อนตำแหน่งได้เหมือนกับข้าราชการครูของกรมฯ เป็นอันดับแรกในระดับมาก รองลงมาคือ ตำแหน่งเจ้าหน้าที่ห้องสมุดที่บรรจุวุฒิ ป.กศ. สูง ไม่มีโอกาสปรับเป็นตำแหน่งบรรณารักษ์ เพราะไม่มีวุฒิปริญญาตรีสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ และบรรณารักษ์หรือเจ้าหน้าที่ห้องสมุดส่วนใหญ่ไม่มีโอกาสได้รับอนุญาตให้ศึกษาต่อ เพราะขาดบุคลากรทำหน้าที่แทน ในระดับมาก

2.2.5 ปัญหาบุคลากรในห้องสมุดขาดความสามัคคี มีสาเหตุอันเนื่องมาจาก เจ้าหน้าที่ห้องสมุดเดิมไม่มีวุฒิทางบรรณารักษศาสตร์ ทำให้ไม่มีความรู้เรื่องการจัดการห้องสมุด ส่งผลให้ผู้ได้บังคับบัญชาไม่ศรัทธาเชื่อฟัง เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ มีความแตกต่างในเรื่องอายุสักับคุณวุฒิจึงทำให้เกิดปัญหาการไม่ยอมรับกันและกัน และบุคลากรในห้องสมุดแต่ละคนหวังได้รับการพิจารณาความดีความชอบ (2 ชั้น) มากเกินไป ซึ่งอยู่ในระดับปานกลางทุกสาขาเหตุ

2.3 ด้านบริการ

2.3.1 ปัญหาบรรณารักษ์ไม่สามารถออกไปให้บริการภายนอกห้องสมุดได้ มีสาเหตุอันเนื่องมาจากห้องสมุดมีบรรณารักษ์เพียงคนเดียว ทำให้การออกไปบริการนอกสถานที่ทำได้ค่อนข้างยาก เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ งานห้องสมุดมีมากและต้องให้บริการตลอดทั้งวัน และงบประมาณที่จะใช้ในการดำเนินการให้บริการภายนอกห้องสมุดยังไม่มี ซึ่งอยู่ในระดับมากทุกสาขาเหตุ

2.3.2 ปัญหาห้องสมุดไม่สามารถให้บริการข่าวสารแก่ประชาชนในท้องถิ่น ได้ทั่วถึง มีสาเหตุอันเนื่องมาจากขาดผู้ดูแลสื่อตามแหล่งที่ให้บริการทำให้สื่อเสียหายก่อนเวลาอันควรเป็นอันดับแรก ในระดับมาก รองลงมาคือ ระบบการจัดส่งสื่อไม่มีประสิทธิภาพทำให้สื่อไม่ถึงในระดับมาก และสภาพของแหล่งที่ติดสื่อ เช่น กระดานข่าวไม่สามารถบังลมฝนได้ ทำให้สื่อเสื่อมสภาพเร็วก่อนถึงเวลาอันควร ในระดับปานกลาง

2.3.3 ปัญหาที่มีผู้มาใช้บริการห้องสมุดน้อย มีสาเหตุอันเนื่องมาจาก หนังสือไม่ตรงกับความต้องการของผู้ใช้บริการที่เป็นผู้ใหญ่ ที่ชอบอ่านหนังสือประเภทนวนิยาย แต่กรมฯ ไม่สนับสนุนให้จัดซื้อ ทำให้ห้องสมุดมีหนังสือนวนิยายน้อย เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ การประชาสัมพันธ์งานห้องสมุดไม่สม่ำเสมอและไม่มีรูปแบบที่ดึงดูดความสนใจของประชาชนได้ มีหนังสือที่เด็กต้องการอ่านน้อยเพราะราคาแพงจึงไม่สามารถจัดซื้อให้เพียงพอับความต้องการของเด็ก และสภาพของห้องสมุดไม่น่าเข้าใช้ไม่มีสิ่งดึงดูดความสนใจ ซึ่งอยู่ในระดับมากทุกสาเหตุ

2.3.4 ปัญหาประชาชนไม่สนใจและเข้าร่วมในกิจกรรมของห้องสมุด เช่น กิจกรรมวันเด็ก มีสาเหตุอันเนื่องมาจากขาดการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการจัดกิจกรรม เป็นอันดับแรก ในระดับมาก รองลงมาคือ ขาดการวางแผนในด้านรูปแบบและวิธีการในการจัดกิจกรรม ในระดับมาก และกิจกรรมไม่น่าสนใจเพราะมีเนื้อหาสาระไม่สอดคล้องกับความต้องการหรือสภาพของชุมชน ในระดับปานกลาง

2.3.5 ปัญหาการส่งหนังสือล่าช้ากว่ากำหนด มีสาเหตุอันเนื่องมาจาก ประชาชนยังขาดความรับผิดชอบในการส่งหนังสือตามกำหนดเวลา เป็นอันดับแรก ในระดับมาก รองลงมาคือ ผู้ใช้บริการใช้สิทธิความเป็นกันเองกับบรรณารักษ์ ในระดับมาก และขาดมาตรการที่ชัดเจนในการปรับโทษผู้ที่ส่งหนังสือล่าช้ากว่ากำหนด ในระดับปานกลาง

2.3.6 ปัญหาสมาชิกยืมหนังสือแล้วไม่ส่งคืน มีสาเหตุอันเนื่องมาจากไม่มีการเรียกเก็บเงินประกันหรือหลักฐานผูกมัด และประชาชนขาดสำนึกที่ดีในเรื่องสมบัติของส่วนรวม เป็นอันดับแรกในระดับมากเท่ากัน รองลงมาคือ เมื่อหนังสือเกินกำหนดส่งนานๆ ต้องเสียค่าปรับมาก ทำให้ไม่อยากเสียค่าปรับ จึงไม่ส่งหนังสือคืน ในระดับมากเช่นกัน

2.3.7 ปัญหาไม่สามารถเปิดบริการนอกเวลาราชการ (16.30 - 20.00 น.) ได้ มีสาเหตุอันเนื่องมาจากไม่มีงบประมาณค่าตอบแทนการทำงานล่วงเวลา เป็น

อันดับแรก รองลงมาคือ บรรณารักษ์มีภาระครอบครัวย และเมื่อเปิดช่วงเวลแล้วบรรณารักษ์ไม่สามารถกลับที่พักได้ (ไม่สะดวกและไม่ปลอดภัย) ในระดับมากทุกสาขาเขต

2.4 ด้านบริหาร

2.4.1 ปัญหาการไม่จัดตั้งคณะกรรมการห้องสมุดตามระเบียบของกรมฯ ว่าด้วยห้องสมุดประชาชนจังหวัด พ.ศ. 2535 มีสาเหตุอื่นเนื่องมาจากการเป็นคณะกรรมการห้องสมุดไม่มีค่าตอบแทน ประชาชนจึงไม่สนใจที่จะร่วมเป็นคณะกรรมการห้องสมุด เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ บรรณารักษ์ไม่เข้าใจขั้นตอนในการจัดตั้งคณะกรรมการห้องสมุด และบรรณารักษ์ไม่สนใจและให้ความสำคัญกับการจัดตั้งคณะกรรมการห้องสมุด ซึ่งอยู่ในระดับปานกลางทุกสาขาเขต

2.4.2 ปัญหาการไม่เรียกเก็บเงินค่าปรับจากสมาชิกที่ส่งคืนหนังสือ หรือสื่อต่างๆ ละช้ากว่ากำหนดตามอัตราที่กรมฯ กำหนด มีสาเหตุอื่นเนื่องมาจากบรรณารักษ์เกรงว่าเมื่อเรียกค่าปรับแล้วผู้ที่ถูกปรับอาจจะไม่มาใช้บริการอีก เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ ตามระเบียบของกรมฯ การเรียกเก็บเงินค่าปรับนั้นจะต้องออกไปเสัรับเงิน และนำส่งเป็นเงินบำรุงการศึกษาซึ่งทำให้เสียเวลาและยุ่งยากในการปฏิบัติ และอัตราค่าปรับที่กรมฯ กำหนดไว้สูงเกินไป ซึ่งอยู่ในระดับปานกลางทุกสาขาเขต

2.4.3 ปัญหาคณะกรรมการห้องสมุดไม่ดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพได้ มีสาเหตุอื่นเนื่องมาจากคณะกรรมการไม่สามารถที่จะอุทิศเวลาให้กับงานห้องสมุดได้ เป็นอันดับแรกในระดับมาก รองลงมาคือ คณะกรรมการไม่ให้ความสำคัญต่อบทบาทหน้าที่เท่าที่ควรในระดับมาก และคณะกรรมการไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตน ในระดับปานกลาง

2.4.4 ปัญหาบรรณารักษ์ไม่สามารถดำเนินงานห้องสมุดได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีสาเหตุอื่นเนื่องมาจากห้องสมุดมีบรรณารักษ์เพียงคนเดียวจึงทำให้ทำงานได้ไม่ครบทุกอย่างเป็นอันดับแรกในระดับมาก รองลงมาคือ ไม่มีวัสดุ อุปกรณ์สำหรับการดำเนินงานห้องสมุดอย่างเพียงพอ เช่น ขาดอุปกรณ์ซ่อมหนังสือ ในระดับมาก และบรรณารักษ์ไม่มีวิทยาทาน บรรณารักษ์ศาสตร์ ทำให้ขาดความเข้าใจงานห้องสมุดบางอย่าง โดยเฉพาะงานด้านเทคนิค ในระดับปานกลาง

2.4.5 ปัญหาความขัดแย้งในการปฏิบัติงานระหว่างหัวหน้าฝ่ายการศึกษาทางสื่อมวลชนของศูนย์ฯ กับบุคลากรห้องสมุดประชาชนจังหวัด มีสาเหตุอันเนื่องมาจากบรรณารักษ์ไม่ได้วางแผนการดำเนินงานห้องสมุดร่วมกับหัวหน้าฝ่ายฯ เป็นอันดับแรกในระดับมาก รองลงมา หัวหน้าฝ่ายฯ ไม่เข้าใจบทบาทและหน้าที่ของห้องสมุดอย่างแท้จริง และบรรณารักษ์ไม่ได้ทำโครงการหรือแผนปฏิบัติงานก่อนการดำเนินงาน ในระดับปานกลาง

2.5 ด้านงบประมาณ

2.5.1 ปัญหาการได้รับการจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงานห้องสมุดจากกรมฯ น้อย มีสาเหตุอันเนื่องมาจากนโยบายของกรมฯ ไม่ได้เน้นการพัฒนาห้องสมุดประชาชนจังหวัดโดยตรง เป็นอันดับแรกในระดับมาก รองลงมาคือ การกำหนดวงเงินค่าใช้จ่ายสำหรับการดำเนินงานห้องสมุดประชาชนจังหวัดไม่ได้คิดจากโครงการหรือแผนงานที่ห้องสมุดจัดทำในระดับมาก และบรรณารักษ์ไม่จัดทำแผนงานและโครงการที่รายงานต่อศูนย์ฯ เพื่อขอยงบประมาณในระดับปานกลาง

2.5.2 ปัญหางบประมาณแผ่นดินในการจัดซื้อหนังสือ ฯลฯ ไม่เพียงพอแก่การให้บริการ มีสาเหตุอันเนื่องมาจากหนังสือมีราคาสูงขึ้นทุกปีแต่งบประมาณที่ได้รับยังเท่าเดิม เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ งบประมาณที่กรมฯ จัดสรรมาให้สำหรับซื้อหนังสือนั้น รวมอยู่กับค่าใช้จ่ายอื่น เช่น ค่าตอบแทนทำการล่วงเวลา หรือค่าซื้อวัสดุ ทำให้เหลือเงินสำหรับซื้อหนังสือ น้อย และผู้บริหารไม่ให้ความสำคัญกับการจัดหาหนังสือเพิ่มจึงไม่คิดหาวิธีการหาเงินนอกงบประมาณเพิ่มเติมให้ ซึ่งอยู่ในระดับมากทุกสาเหตุ

2.5.3 ปัญหาห้องสมุดไม่มีงบประมาณในการดำเนินงานบริการภายนอกห้องสมุดให้แก่ประชาชน มีสาเหตุอันเนื่องมาจากบรรณารักษ์คิดว่าการทำแผนขอตั้งงบประมาณเป็นหน้าที่ของผู้บริหารหรือหัวหน้าฝ่ายการศึกษาทางสื่อมวลชน เป็นอันดับแรกในระดับมาก รองลงมา คือ บรรณารักษ์ไม่ทำแผนขอตั้งงบประมาณในการดำเนินการบริการภายนอกห้องสมุด เนื่องจากไม่เข้าใจวิธีการขอใช้งบประมาณว่าต้องทำแผนขอตั้งงบประมาณก่อน ในระดับมาก และผู้บริหารไม่เห็นความสำคัญของการบริการภายนอกห้องสมุดจึงไม่จัดสรรงบประมาณให้ ในระดับปานกลาง

2.5.4 ปัญหากรมฯ ไม่จัดสรรงบประมาณปรับปรุงตกแต่งบริเวณภายนอกอาคารห้องสมุดให้สวยงามร่มรื่น เพื่อสร้างความสนใจให้ประชาชนมาใช้บริการห้องสมุด มีสาเหตุอื่นเนื่องมาจากกรมฯ ต้องการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการดังกล่าว เป็นอันดับแรก รองลงมา คือ กรมฯ เห็นว่าผู้บริหารหรือบรรณารักษ์สามารถหาเงินนอกงบประมาณมาดำเนินการได้และกรมฯ เห็นว่าเป็นการใช้งบประมาณฟุ่มเฟือย ซึ่งอยู่ในระดับมากทุกสาเหตุ

3. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของบรรณารักษ์ ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาในการดำเนินงานห้องสมุดประชาชน

3.1 ด้านอาคารสถานที่และครุภัณฑ์

3.1.1 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาความคับแคบของอาคาร พบว่า บรรณารักษ์ ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญ มีความคิดเห็นว่าเป็นเกิดจากการใช้ห้องสมุดเป็นสถานที่ทำงานอื่นด้วย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนสาเหตุอื่นแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จากผลการเปรียบเทียบเป็นรายคู่เกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาการใช้ห้องสมุดเป็นสถานที่ทำงานอื่นด้วย พบว่า ผู้บริหารมีคะแนนเฉลี่ย สูงกว่าบรรณารักษ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.1.2 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาสถานที่ตั้งอาคารไม่สะดวกแก่การไปมาของผู้ใช้บริการ พบว่า บรรณารักษ์ ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญ มีความคิดเห็นว่าเป็นเกิดจากสถานที่ที่เหมาะสมย่านชุมชนมีราคาสูง กรมฯ ไม่สามารถที่จะดำเนินการด้านงบประมาณได้ และมีการย้ายชุมชน แต่ไม่ได้ย้ายห้องสมุดตามไปด้วย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนสาเหตุอื่นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จากผลการเปรียบเทียบเป็นรายคู่เกี่ยวกับสาเหตุปัญหาสถานที่ที่เหมาะสมย่านชุมชนมีราคาสูง กรมฯ ไม่สามารถที่จะดำเนินการด้านงบประมาณได้ พบว่า ผู้เชี่ยวชาญและผู้บริหารมีคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นสูงกว่าบรรณารักษ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนสาเหตุของปัญหามีการย้ายชุมชน แต่ไม่ได้ย้ายห้องสมุดตามไปด้วย พบว่า บรรณารักษ์มีคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นสูงกว่าผู้บริหาร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.1.3 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาเสียงรบกวน ชาติความเจ็บบงบภายในห้องสมุด พบว่า บรรณารักษ์ ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญ มีความคิดเห็นว่า เกิดจากเจ้าหน้าที่ทำเสียงดังเอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนสาเหตุอื่นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จากผลการเปรียบเทียบเป็นรายคู่เกี่ยวกับสาเหตุเสียงรบกวนเกิดจากเจ้าหน้าที่ทำเสียงดังเอง พบว่า ผู้บริหารมีคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นสูงกว่าผู้เชี่ยวชาญ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.1.4 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาครุภัณฑ์ เช่น โต๊ะ เก้าอี้ ชั้นหนังสือไม่เหมาะสมกับผู้ให้บริการ พบว่า บรรณารักษ์ ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญ มีความคิดเห็นว่าเกิดจาก บรรณารักษ์ไม่มีส่วนในการออกแบบและกำหนดคุณลักษณะของครุภัณฑ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนสาเหตุอื่นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จากผลการเปรียบเทียบเป็นรายคู่เกี่ยวกับสาเหตุบรรณารักษ์ไม่มีส่วนร่วมในการออกแบบและกำหนดคุณลักษณะของครุภัณฑ์ พบว่า บรรณารักษ์มีคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นสูงกว่าผู้บริหารอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.1.5 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหา ครุภัณฑ์ไม่เพียงพอ พบว่า บรรณารักษ์ ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญ มีความคิดเห็นว่าเกิดจากงบประมาณมีน้อยจึงไม่สามารถจัดซื้อครุภัณฑ์ให้เพียงพอได้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีหนังสือเพิ่มขึ้นแต่ไม่สามารถจัดหาชั้นหนังสือเพิ่มขึ้นได้ และเจ้าหน้าที่ใช้โต๊ะ เก้าอี้ ซึ่งเป็นที่นั่งอ่านค้นคว้าของผู้ใช้เอามาใช้เป็นเก้าอี้ทำงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนสาเหตุอื่นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จากผลการเปรียบเทียบเป็นรายคู่เกี่ยวกับสาเหตุมีหนังสือเพิ่มขึ้นแต่ไม่สามารถจัดหาชั้นหนังสือเพิ่มขึ้นได้ งบประมาณมีน้อยจึงไม่สามารถจัดซื้อครุภัณฑ์ให้เพียงพอได้ พบว่า บรรณารักษ์มีคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นสูงกว่าผู้บริหาร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสาเหตุเจ้าหน้าที่ใช้โต๊ะ-เก้าอี้ ซึ่งเป็นที่นั่งอ่านค้นคว้าของผู้ใช้เอามาใช้เป็นเก้าอี้ทำงาน พบว่า ผู้บริหารมีคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นสูงกว่าบรรณารักษ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2 ด้านบุคลากร

3.2.1 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาการขาดแคลนบุคลากรในการปฏิบัติงานในห้องสมุด พบว่า บรรณารักษ์ ผู้บริหารและผู้เชี่ยวชาญ มีความคิดเห็นว่า เกิดจากชั้นอัตราเงินเดือนตามตำแหน่งบรรณารักษ์ของกรมฯ ได้น้อยกว่าชั้นอัตราเงินเดือนของข้าราชการครูในสังกัดกรมฯ เดียวกัน เมื่อมีโอกาสจะขอย้ายเปลี่ยนตำแหน่งทันที บรรณารักษ์หรือเจ้าหน้าที่ห้องสมุดต้องทำงานหนัก และรับผิดชอบงานมากกว่าบรรณารักษ์ของห้องสมุดประเภทอื่น จึงทำให้ตำแหน่งนี้ไม่ได้รับความสนใจ ตำแหน่งบรรณารักษ์และตำแหน่งเจ้าหน้าที่ห้องสมุดไม่สามารถเลื่อนตำแหน่งได้สูง เช่น ข้าราชการครูในสังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียน และบรรณารักษ์มีความเห็นว่าตำแหน่งบรรณารักษ์และตำแหน่งเจ้าหน้าที่ห้องสมุดไม่มีความก้าวหน้าเหมือนตำแหน่งอื่น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนสาเหตุอื่นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จากผลการเปรียบเทียบเป็นรายคู่ เกี่ยวกับสาเหตุปัญหาชั้นอัตราเงินเดือนตามตำแหน่งบรรณารักษ์ของกรมฯ ได้น้อยกว่าชั้นอัตราเงินเดือนของข้าราชการครูในสังกัดกรมฯ เดียวกัน เมื่อมีโอกาสจะขอย้ายเปลี่ยนตำแหน่งทันที พบว่า ผู้เชี่ยวชาญและบรรณารักษ์ มีคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นว่าสูงกว่าผู้บริหารอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนสาเหตุบรรณารักษ์ หรือเจ้าหน้าที่ห้องสมุดต้องทำงานหนักและรับผิดชอบงานมากกว่าบรรณารักษ์ของห้องสมุดประเภทอื่น จึงทำให้ตำแหน่งนี้ไม่ได้รับความสนใจ พบว่า บรรณารักษ์และผู้เชี่ยวชาญ มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าผู้บริหาร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนสาเหตุตำแหน่งบรรณารักษ์และตำแหน่งเจ้าหน้าที่ห้องสมุด ไม่สามารถเลื่อนตำแหน่งได้สูงเช่นข้าราชการครูในสังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียนด้วยกัน และสาเหตุบรรณารักษ์มีความเห็นว่า ตำแหน่งบรรณารักษ์และตำแหน่งเจ้าหน้าที่ห้องสมุดไม่มีความก้าวหน้าเหมือนตำแหน่งอื่น พบว่า บรรณารักษ์มีคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็น สูงกว่าผู้บริหาร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2.2 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาคูคลาการไม่มีวุฒิทางบรรณารักษศาสตร์ พบว่า บรรณารักษ์ ผู้บริหารและผู้เชี่ยวชาญ มีความคิดเห็นว่า เกิดจาก เดิมการรับบุคลากรทำหน้าที่ในห้องสมุด (เจ้าหน้าที่ห้องสมุด) กำหนดวุฒิ ป.กศ.สูง แต่ไม่ระบุนิวิชาเอกจึงทำให้ได้บุคลากรที่ไม่มีวุฒิทางบรรณารักษศาสตร์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง

สถิติที่ระดับ .05 และสาเหตุที่บุคลากรในห้องสมุด (เจ้าหน้าที่ห้องสมุด) ที่ได้รับอนุญาตให้ศึกษาต่อไปเรียนสาขาวิชาอื่นที่ไม่ใช่สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ เพื่อหาโอกาสในการปรับย้ายตำแหน่ง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนสาเหตุอื่นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จากผลการเปรียบเทียบเป็นรายคู่เกี่ยวกับสาเหตุ เดิมการรับบุคลากรทำหน้าที่ในห้องสมุด (เจ้าหน้าที่ห้องสมุด) กำหนดวุฒิ ป.กศ.สูง แต่ไม่ระบುವิชาเอกจึงทำให้ได้บุคลากรที่ไม่มีวุฒิทางบรรณารักษศาสตร์ พบว่า บรรณารักษ์มีคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นสูงกว่าผู้บริหารอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนสาเหตุบุคลากรในห้องสมุด (เจ้าหน้าที่ห้องสมุด) ที่ได้รับอนุญาตให้ศึกษาต่อไปเรียนสาขาวิชาอื่นที่ไม่ใช่สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์เพื่อหาโอกาสในการปรับย้ายตำแหน่ง พบว่า บรรณารักษ์มีคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นสูงกว่าผู้เชี่ยวชาญและผู้บริหาร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2.3 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหา

บุคลากรขาดขวัญและกำลังใจว่า พบว่า บรรณารักษ์ ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญ มีความคิดเห็นว่าเกิดจาก บรรณารักษ์หรือเจ้าหน้าที่ห้องสมุดทำงานหนัก แต่ไม่ได้รับความสนใจจากผู้บริหาร ตำแหน่งเจ้าหน้าที่ห้องสมุดของกรม ฯ เลื่อนตำแหน่งได้สูงสุดเพียงระดับ 4 ตำแหน่งบรรณารักษ์เลื่อนตำแหน่งสูงสุดได้เพียงระดับ 5 ซึ่งน้อยกว่าตำแหน่งในสายงานอื่นที่มีวุฒิระดับเดียวกัน และผู้ใช้บริการห้องสมุดมองบรรณารักษ์หรือเจ้าหน้าที่ห้องสมุดเป็นเพียงผู้เฝ้าหนังสือ จึงไม่ได้ให้เกียรติเหมือนข้าราชการอื่น แตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนสาเหตุอื่นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จากผลการเปรียบเทียบเป็นรายคู่เกี่ยวกับสาเหตุ บรรณารักษ์หรือเจ้าหน้าที่ของห้องสมุดทำงานหนัก แต่ไม่ได้รับความสนใจจากผู้บริหาร พบว่า บรรณารักษ์มีคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นสูงกว่าผู้บริหารอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนสาเหตุตำแหน่งเจ้าหน้าที่ห้องสมุดของกรม ฯ เลื่อนตำแหน่งได้สูงสุดเพียงระดับ 4 ตำแหน่งบรรณารักษ์เลื่อนตำแหน่งได้สูงสุดเพียงระดับ 5 ซึ่งน้อยกว่าตำแหน่งในสายงานอื่นที่มีวุฒิในระดับเดียวกัน พบว่า บรรณารักษ์และผู้เชี่ยวชาญ มีคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นสูงกว่าผู้บริหารอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสาเหตุผู้ใช้บริการห้องสมุดมองบรรณารักษ์ หรือเจ้าหน้าที่ห้องสมุดเป็นเพียง

ผู้เฝ้าหนังสือ จึงไม่ได้ให้เกียรติเหมือนข้าราชการอื่น พบว่า บรรณารักษ์ มีคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นสูงกว่าผู้บริหารอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2.4 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหา

บรรณารักษ์ขาดความก้าวหน้า พบว่า บรรณารักษ์ ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่าการเกิดจากตำแหน่งเจ้าหน้าที่ห้องสมุดที่บรรจุ ป.กศ. สูง ไม่มีโอกาสปรับเป็นตำแหน่งบรรณารักษ์ เพราะไม่มีวุฒิปริญาตรีสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนสาเหตุบรรณารักษ์หรือเจ้าหน้าที่ห้องสมุดส่วนใหญ่ไม่มีโอกาสได้รับอนุญาตให้ศึกษาต่อเพราะขาดบุคลากรทำหน้าที่แทน ตำแหน่งเจ้าหน้าที่ห้องสมุดไม่สามารถเลื่อนตำแหน่งเหมือนกับข้าราชการครูของกรมฯ และบรรณารักษ์ต้องทำงานหนักตลอดเวลาทำให้ไม่มีเวลาไปศึกษาค้นคว้า แตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนสาเหตุอื่นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จากผลการเปรียบเทียบเป็นรายคู่เกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาดำเนินการเจ้าหน้าที่ห้องสมุดที่บรรจุ ป.กศ. สูง ไม่มีโอกาสปรับเป็นตำแหน่งบรรณารักษ์ เพราะไม่มีวุฒิปริญาตรีสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ พบว่า บรรณารักษ์และผู้เชี่ยวชาญ มีคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นสูงกว่าผู้บริหารอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และบรรณารักษ์ มีคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นสูงกว่าผู้เชี่ยวชาญอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เช่นกัน ส่วนสาเหตุ บรรณารักษ์หรือเจ้าหน้าที่ห้องสมุดส่วนใหญ่ ไม่มีโอกาสได้รับอนุญาตให้ศึกษาต่อเพราะขาดบุคลากรทำหน้าที่แทน พบว่า บรรณารักษ์และผู้เชี่ยวชาญ มีคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นสูงกว่าผู้บริหาร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสาเหตุตำแหน่งเจ้าหน้าที่ห้องสมุด ไม่สามารถเลื่อนตำแหน่งเหมือนกับข้าราชการครูของกรมการศึกษานอกโรงเรียนด้วยกัน พบว่า บรรณารักษ์ มีคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นสูงกว่าผู้บริหาร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสาเหตุที่บรรณารักษ์ต้องทำงานหนักตลอดเวลา ทำให้ไม่มีเวลาไปศึกษาค้นคว้า พบว่า ผู้เชี่ยวชาญและบรรณารักษ์ มีคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นสูงกว่า ผู้บริหาร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.2.5 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาคณากร

ในห้องสมุดขาดความสามัคคี พบว่า บรรณารักษ์ ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่าการเกิดจากการใช้ห้องสมุดเป็นที่ทำงานของฝ่ายและงานอื่นด้วย ทำให้เกิดปัญหามากคนมากเรื่อง แตก

ต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนสาเหตุอื่นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จากผลการเปรียบเทียบเป็นรายคู่เกี่ยวกับสาเหตุการใช้ห้องสมุดเป็นทำงานของฝ่ายและงานอื่นด้วย ทำให้เกิดปัญหามากคนมากเรื่อง พบว่า ผู้บริหารมีคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นสูงกว่า บรรณารักษ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.3 ด้านบริการ

3.3.1 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาบรรณารักษ์ไม่สามารถออกไปให้บริการแก่ประชาชนนอกสถานที่ได้ พบว่า บรรณารักษ์ ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่าเป็นสาเหตุจากห้องสมุดมีบรรณารักษ์เพียงคนเดียวทำให้ต้องไปให้บริการนอกสถานที่ได้ค่อนข้างยาก งานห้องสมุดมีมากและต้องให้บริการตลอดทั้งวัน บรรณารักษ์ไม่ตระหนักและไม่เข้าใจการให้บริการ และเจ้าหน้าที่ห้องสมุด หรือบรรณารักษ์ไม่หาวิธีการกระจายการบริการออกไปให้ทั่วถึง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนสาเหตุอื่นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จากผลการเปรียบเทียบเป็นรายคู่เกี่ยวกับสาเหตุห้องสมุดมีบรรณารักษ์เพียงคนเดียวทำให้ต้องไปให้บริการนอกสถานที่ได้ค่อนข้างยาก งานห้องสมุดมีมากและต้องให้บริการตลอดทั้งวัน พบว่า ผู้เชี่ยวชาญและบรรณารักษ์ มีคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นสูงกว่าผู้บริหาร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสาเหตุบรรณารักษ์ไม่ตระหนัก และไม่เข้าใจในการให้บริการ พบว่า ผู้บริหาร มีคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นสูงกว่า ผู้เชี่ยวชาญและบรรณารักษ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนสาเหตุเจ้าหน้าที่ห้องสมุด หรือบรรณารักษ์ไม่หาวิธีการกระจายการบริการออกไปให้ทั่วถึง พบว่า ผู้บริหาร มีคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นสูงกว่าบรรณารักษ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.3.2 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาห้องสมุดไม่สามารถให้บริการข่าวสารแก่ประชาชนในท้องถิ่นได้ทั่วถึง พบว่า บรรณารักษ์ ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญ มีความคิดเห็นว่าเป็นสาเหตุจาก บรรณารักษ์ไม่สนใจที่จะนำสื่อไปบริการในชุมชน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนสาเหตุอื่นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จากผลการเปรียบเทียบเป็นรายคู่เกี่ยวกับสาเหตุบรรณารักษ์ไม่สนใจที่จะนำสื่อไปบริการในชุมชน พบว่า ผู้บริหารมีคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นสูงกว่าบรรณารักษ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.3.3 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาที่มีผู้มาใช้บริการห้องสมุดน้อย พบว่า บรรณารักษ์ ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญ มีความคิดเห็นที่เกิดจากสภาพของห้องสมุดไม่น่าเข้าใช้ ไม่มีสิ่งดึงดูดความสนใจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนสาเหตุการประชาสัมพันธ์งานห้องสมุดไม่สม่ำเสมอและไม่มีรูปแบบที่ดึงดูดความสนใจของประชาชนได้ และประชาชนไม่ได้รับความสะดวกจากเจ้าหน้าที่ในการมาติดต่อขอใช้บริการ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนสาเหตุอื่นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากผลการเปรียบเทียบเป็นรายคู่เกี่ยวกับสาเหตุของสภาพของห้องสมุดไม่น่าเข้าใช้ ไม่มีสิ่งดึงดูดความสนใจ การประชาสัมพันธ์งาน ห้องสมุดไม่สม่ำเสมอ และไม่มีรูปแบบที่ดึงดูดความสนใจของประชาชนได้ พบว่า ผู้บริหาร มีคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นสูงกว่าบรรณารักษ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนสาเหตุประชาชนไม่ได้รับความสะดวกจากเจ้าหน้าที่ในการมาติดต่อขอใช้บริการ พบว่า ผู้บริหาร มีคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นสูงกว่าบรรณารักษ์และผู้เชี่ยวชาญ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.3.4 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาประชาชนไม่สนใจและเข้าร่วมในกิจกรรมของห้องสมุด เช่น กิจกรรมวันเด็ก พบว่า บรรณารักษ์ ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญ มีความคิดเห็นที่เกิดจาก ขาดการวางแผนในด้านรูปแบบและวิธีการในการจัดกิจกรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนสาเหตุขาดการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการจัดกิจกรรม ไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่างๆ ของห้องสมุด และช่วงเวลาจัดไม่เหมาะสม เช่น ตรงกับเวลาทำงานของประชาชนในท้องถิ่น แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนสาเหตุอื่นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากผลการเปรียบเทียบเป็นรายคู่เกี่ยวกับสาเหตุขาดการวางแผนในด้านรูปแบบและวิธีการในการจัดกิจกรรม ขาดการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการจัด ไม่เปิด

โอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของห้องสมุด และช่วงเวลาที่จัดไม่เหมาะสม พบว่า ผู้บริหาร มีคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นสูงกว่าบรรณารักษ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.3.5 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาการส่งหนังสือล่าช้ากว่ากำหนด พบว่า บรรณารักษ์ ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญ มีความคิดเห็นว่าเกิดจากช่วงเวลาที่ห้องสมุดเปิดบริการ เป็นช่วงเวลาที่ผู้ใช้บริการต้องอยู่อยู่กับกิจการงานทำให้ลืมส่งหนังสือคืน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนสาเหตุระยะเวลาของการให้ยืมหนังสือน้อยเกินไป แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนสาเหตุอื่นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จากผลการเปรียบเทียบเป็นรายคู่เกี่ยวกับสาเหตุช่วงเวลาที่ห้องสมุดเปิดบริการเป็นช่วงเวลาที่ผู้ใช้ต้องอยู่อยู่กับภารกิจการงานทำให้ลืมที่จะไปส่งหนังสือคืน พบว่า ผู้บริหารมีคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นสูงกว่าผู้เชี่ยวชาญและบรรณารักษ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนสาเหตุระยะเวลาของการให้ยืมหนังสือน้อยเกินไป พบว่า ผู้บริหารมีคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นสูงกว่าบรรณารักษ์ และผู้เชี่ยวชาญอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.3.6 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาสมาชิกยืมหนังสือแล้วไม่ส่งคืน พบว่า บรรณารักษ์ ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญ มีความคิดเห็นว่าเกิดจาก ไม่มีการเรียกเก็บเงินประกันหรือหลักฐานผูกมัดและ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนสาเหตุที่ไม่มีการติดตามทวงหนังสือคืน และบรรณารักษ์ไม่สนใจและเอาใจใส่เท่าที่ควร แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนสาเหตุอื่นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จากผลการเปรียบเทียบเป็นรายคู่เกี่ยวกับสาเหตุไม่มีการเรียกเก็บเงินประกันหรือหลักฐานผูกมัด พบว่า บรรณารักษ์มีคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นสูงกว่าผู้บริหาร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสาเหตุไม่มีการติดตามทวงหนังสือคืน พบว่า ผู้บริหารมีคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นสูงกว่าบรรณารักษ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนสาเหตุบรรณารักษ์ไม่สนใจและเอาใจใส่เท่าที่ควร พบว่า ผู้บริหาร มีคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นสูงกว่าบรรณารักษ์และผู้เชี่ยวชาญ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.3.7 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาไม่สามารถเปิดบริการนอกเวลาราชการ (16.30 - 20.00 น.) ได้ พบว่า บรรณารักษ์ ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญ มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.4 ด้านบริหาร

3.4.1 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาการไม่จัดตั้งคณะกรรมการห้องสมุดตามระเบียบของกรมฯ ว่าด้วยห้องสมุดประชาชนจังหวัด พ.ศ. 2535 พบว่า บรรณารักษ์ ผู้บริหารและผู้เชี่ยวชาญ มีความคิดเห็นที่เกิดจาก บรรณารักษ์ขาดมนุษยสัมพันธ์กับประชาชนในท้องถิ่น จึงไม่ได้รับความร่วมมือในการเป็นคณะกรรมการ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนสาเหตุบรรณารักษ์ไม่สนใจและให้ความสำคัญกับการจัดตั้งคณะกรรมการห้องสมุด แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนสาเหตุอื่นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จากผลการเปรียบเทียบเป็นรายคู่เกี่ยวกับสาเหตุบรรณารักษ์ขาดมนุษยสัมพันธ์กับประชาชนในท้องถิ่น จึงไม่ได้รับความร่วมมือในการร่วมเป็นคณะกรรมการ พบว่า ผู้บริหารมีคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นสูงกว่าบรรณารักษ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสาเหตุบรรณารักษ์ไม่สนใจและให้ความสำคัญกับการจัดตั้งคณะกรรมการห้องสมุด พบว่า ผู้บริหารมีคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นสูงกว่าบรรณารักษ์และผู้เชี่ยวชาญ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.4.2 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาการไม่เรียกเก็บเงินค่าปรับจากสมาชิกที่ส่งคืนหนังสือ หรือสื่อต่าง ๆ ล่าช้ากว่ากำหนดตามอัตราที่กรมฯ กำหนด พบว่า บรรณารักษ์ ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญ มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติทุกสาเหตุ

3.4.3 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาคณะกรรมการห้องสมุดไม่ดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพได้ พบว่า บรรณารักษ์ ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญ มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติทุกสาเหตุ

3.4.4 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาบรรณารักษ์ไม่สามารถดำเนินงานห้องสมุดได้อย่างมีประสิทธิภาพ พบว่า บรรณารักษ์ ผู้บริหาร

และผู้เชี่ยวชาญ มีความคิดเห็นว่าเป็นมาจาก บรรณารักษ์ไม่มีวุฒิทางด้านบรรณารักษศาสตร์ ทำให้ขาดความเข้าใจงานห้องสมุดบางอย่าง โดยเฉพาะงานด้านเทคนิค แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนสาเหตุบรรณารักษ์ขาดความกระตือรือร้นในการทำงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนสาเหตุอื่นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จากผลการเปรียบเทียบเป็นรายคู่เกี่ยวกับสาเหตุบรรณารักษ์ไม่มีวุฒิทางด้านบรรณารักษศาสตร์ ทำให้ขาดความเข้าใจงานห้องสมุดบางอย่างโดยเฉพาะงานด้านเทคนิค พบว่า ผู้บริหาร มีคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นสูงกว่าบรรณารักษ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสาเหตุบรรณารักษ์ขาดความกระตือรือร้นในการทำงาน พบว่า ผู้บริหาร มีคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นสูงกว่าผู้เชี่ยวชาญและบรรณารักษ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.4.5 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาความขัดแย้งในการปฏิบัติงานระหว่างหัวหน้าฝ่ายการศึกษาทางสื่อมวลชนของศูนย์ฯ กับบุคลากรห้องสมุดประชาชนจังหวัด พบว่า บรรณารักษ์ ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญ มีความคิดเห็นว่าเป็นมาจาก บรรณารักษ์ไม่ได้ทำโครงการหรือแผนปฏิบัติงานก่อนการดำเนินงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนสาเหตุอื่นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จากผลการเปรียบเทียบเป็นรายคู่เกี่ยวกับสาเหตุบรรณารักษ์ไม่ได้ทำโครงการหรือแผนปฏิบัติงานก่อนการดำเนินงาน พบว่า ผู้บริหาร มีคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นสูงกว่าบรรณารักษ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.5 ค่านงบประมาณ

3.5.1 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาการได้รับการจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงานห้องสมุดจากกรมฯ น้อย พบว่า บรรณารักษ์ ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญ มีความคิดเห็นว่าเป็นมาจาก นโยบายของกรมฯ ไม่ได้เน้นการพัฒนาห้องสมุดประชาชนจังหวัดโดยตรง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนสาเหตุอื่นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จากผลการเปรียบเทียบเป็นรายคู่เกี่ยวกับสาเหตุนโยบายของกรมฯ ไม่ได้เน้นการพัฒนาห้องสมุดประชาชนจังหวัดโดยตรง พบว่า ผู้บริหาร มีคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นสูงกว่าบรรณารักษ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.5.2 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหางบประมาณแผ่นดินในการจัดซื้อหนังสือ ฯลฯ ไม่เพียงพอแก่การให้บริการ พบว่า บรรณารักษ์ ผู้บริหารและผู้เชี่ยวชาญ มีความคิดเห็นว่าเป็นจาก งบประมาณที่กรมฯ จัดสรรมาให้สำหรับซื้อหนังสือนั้นรวมอยู่กับค่าใช้จ่ายอื่น ทำให้เหลือเงินสำหรับซื้อหนังสือน้อย ผู้บริหารไม่ให้ความสำคัญกับการจัดหาหนังสือเพิ่ม จึงไม่หาวิธีการหาเงินนอกงบประมาณเพิ่มเติมให้ และหนังสือมีราคาสูงขึ้นทุกปี แต่งบประมาณที่ได้รับยังเท่าเดิม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนสาเหตุอื่นแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จากผลการเปรียบเทียบเป็นรายคู่เกี่ยวกับสาเหตุงบประมาณที่กรมฯ จัดสรรมาให้สำหรับซื้อหนังสือนั้น รวมอยู่กับค่าใช้จ่ายอื่นทำให้เงินเหลือสำหรับซื้อหนังสือน้อย ผู้บริหารไม่ให้ความสำคัญกับการจัดซื้อหนังสือเพิ่ม จึงไม่คิดหาวิธีการหาเงินนอกงบประมาณเพิ่มเติมให้ และหนังสือมีราคาสูงขึ้นทุกปี แต่งบประมาณที่ได้รับยังเท่าเดิม พบว่า ผู้เชี่ยวชาญและบรรณารักษ์ มีคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นสูงกว่าผู้บริหาร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.5.3 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาห้องสมุดไม่มีงบประมาณในการดำเนินงานบริการภายนอกห้องสมุดให้แก่ประชาชน พบว่า บรรณารักษ์ ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญ มีความคิดเห็นว่าเป็นจาก บรรณารักษ์คิดว่าการทำแผนขอตั้งงบประมาณเป็นหน้าที่ของผู้บริหารหรือหัวหน้าฝ่ายการศึกษาทางสื่อมวลชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนสาเหตุบรรณารักษ์ไม่เห็นความสำคัญของการให้บริการภายนอกห้องสมุด จึงไม่ทำแผนขอตั้งงบประมาณ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนสาเหตุอื่นแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จากผลการเปรียบเทียบเป็นรายคู่เกี่ยวกับสาเหตุบรรณารักษ์คิดว่าการทำแผนขอตั้งงบประมาณเป็นหน้าที่ของผู้บริหารหรือหัวหน้าฝ่ายการศึกษาทางสื่อมวลชน และส่วนสาเหตุบรรณารักษ์ไม่เห็นความสำคัญของการให้บริการภายนอกห้องสมุด จึงไม่ทำแผนขอตั้งงบประมาณ พบว่า ผู้บริหารมีคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นสูงกว่าบรรณารักษ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3.5.4 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาห้องสมุดกรมฯ ไม่จัดสรรงบประมาณปรับปรุงตกแต่งบริเวณภายนอกห้องสมุดให้สวยงามร่มรื่น เพื่อสร้างความ

สนใจให้ประชาชนมาใช้บริการห้องสมุด พบว่า บรรณารักษ์ ผู้บริหารและผู้เชี่ยวชาญ มีความ
 คิดเห็นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติทุกสาเหตุ

อภิปรายผล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ทำการศึกษาความคิดเห็นของบรรณารักษ์ ผู้บริหาร
 และผู้เชี่ยวชาญด้านห้องสมุดประชาชนเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาในการดำเนินงานห้องสมุดประชาชน
 จังหวัด

ผลการวิจัยครั้งนี้พบข้อที่น่าสนใจหลายประการดังนี้

1. ปัญหาด้านอาคารสถานที่และครุภัณฑ์

1.1 ความคับแคบของอาคาร

จากการศึกษาพบว่าสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิด ความคับแคบของอาคาร
 คือ แบบแปลนที่กรมฯ กำหนดไม่ได้คำนึงถึงขนาดที่จะต้องมีการขยาย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก เดิม
 กรมฯ กำหนดแบบแปลนของห้องสมุดประชาชนจังหวัด อาศัยขนาดตามเกณฑ์ของประชาชนในท้องถิ่น
 เป็นหลักซึ่งจะเหมาะสมในขณะนั้น แต่ต่อมามีประชากรเพิ่มขึ้น ผู้มาใช้บริการเพิ่มขึ้น และการมี
 วัสดุและครุภัณฑ์เพิ่มขึ้น จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาความคับแคบของอาคาร ประกอบกับแบบ
 แปลนที่กรมฯ กำหนดไม่ได้ออกแบบให้มีการยืดหยุ่นได้ในอนาคต ทำให้ไม่สามารถขยายหรือต่อเติม
 ได้ อีกทั้งนโยบายของกรมฯ ที่ต้องการให้ห้องสมุดเป็นศูนย์การเรียนรู้ จึงทำให้อาคารคับแคบลง
 ไปอีก นอกจากนี้ การใช้ห้องสมุดเป็นสถานที่ทำงานอื่น เช่น ใช้เป็นที่ประชุม เป็นที่ทำงานของฝ่าย
 และงานอื่นนั้น มีส่วนทำให้อาคารของห้องสมุดคับแคบไปอีก ซึ่งจากการเปรียบเทียบความคิดเห็น
 พบว่า ผู้บริหาร ให้ความสำคัญกับสาเหตุนี้สูงกว่าบรรณารักษ์ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหาร
 ทราบดีว่าสาเหตุดังกล่าวทำให้เกิดปัญหาห้องสมุดคับแคบ แต่เมื่อพิจารณาว่า ที่ทำงานของฝ่ายและ
 งานอื่นจำเป็นจะต้องอยู่ในห้องสมุด เพราะไม่มีอาคารอื่นที่เหมาะสมกว่า

1.2 สถานที่ตั้งอาคารไม่สะดวกแก่การไป-มาของผู้ใช้บริการ

จากการศึกษาพบว่า สาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดสถานที่ตั้งอาคารไม่สะดวก

แก่การไป-มาของผู้ใช้บริการ คือ สถานที่เหมาะสมย่านชุมชนมีราคาสูง กรมฯ ไม่สามารถที่จะ
ดำเนินการด้านงบประมาณได้ ทั้งนี้เนื่องจาก ที่ดินย่านชุมชนมีราคาสูงต้องใช้งบประมาณ
ในการจัดซื้อมากและกรมฯ จะต้องรับผิดชอบกับห้องสมุดทุกแห่ง ดังนั้นกรมฯ จึงไม่อาจให้การสนับสนุนในเรื่องนี้ได้ ซึ่งจากการเปรียบเทียบความคิดเห็นพบว่า ผู้เชี่ยวชาญ และผู้บริหารให้ความสำคัญกับสาเหตุที่สูงกว่าบรรณารักษ์ ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้เชี่ยวชาญ และผู้บริหารส่วนใหญ่
การได้สถานที่ที่เหมาะสมในการก่อสร้างห้องสมุด เมื่อเสนอกรมฯ ไป กรมฯ ไม่มีงบประมาณให้
จัดซื้อ ส่วนบรรณารักษ์นั้น เป็นผู้ปฏิบัติและบรรจุมารเมื่อมีอาคารเรียบร้อยแล้ว จึงให้ความสำคัญ
กับสาเหตุที่น้อยกว่า

สำหรับสาเหตุอื่นๆ ที่ทำให้เกิดปัญหา สถานที่ตั้งอาคารไม่สะดวกแก่การ
ไป-มาของผู้ใช้บริการ คือ ผู้ที่รับผิดชอบในการจัดหาสถานที่ก่อสร้างไม่ได้คำนึงถึงความเหมาะสม
ของสถานที่ และยังให้ความสำคัญกับสถานที่อาคารอื่นมากกว่าสถานที่อาคารห้องสมุด จึงทำให้การ
หาสถานที่ตั้งห้องสมุดจึงไม่ได้พิจารณาถึงหลักการตั้งห้องสมุดเท่าที่ควร และสาเหตุการย้ายชุมชน
แต่ไม่ได้ย้ายห้องสมุดตามไปด้วย ทำให้ห้องสมุดอยู่ไกล ประชาชนจึงไม่สะดวกที่จะมาใช้บริการ
ซึ่งจากการเปรียบเทียบความคิดเห็นพบว่า บรรณารักษ์ให้ความสำคัญกับสาเหตุที่สูงกว่าผู้บริหาร
ทั้งนี้อาจเนื่องจาก บรรณารักษ์ มีความคิดว่า เมื่อมีการย้ายชุมชน เช่นที่ว่าการอำเภอ หรือ
ตลาด อาจจะเป็นสาเหตุให้ประชาชนย้ายที่อยู่ตามไปด้วย เพื่อการประกอบอาชีพและการคมนาคม
มักจะเปลี่ยนไปด้วย

1.3 เสียงรบกวนขาดความเงียบสงบภายในห้องสมุด

จากการศึกษาพบว่า สาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิด ปัญหาเสียงรบกวนขาด
ความเงียบสงบภายในห้องสมุด คือ นโยบายของกรมฯ กำหนดให้ห้องสมุดเป็นสถานศึกษา ห้องสมุด
จึงกลายเป็นศูนย์กลางการติดต่อของนักศึกษาไป ทั้งนี้เนื่องจาก การเป็นสถานศึกษานั้นมี
กิจกรรมหลากหลาย รวมทั้งกรมฯ อาจหวังที่จะให้ห้องสมุดเป็นสถานที่ที่มีความสำคัญมากกว่าที่
จะให้ห้องสมุดมีหน้าที่เพียงให้ความรู้ด้านข่าวสารข้อมูลแก่ชุมชนเท่านั้น แต่ควรเป็นแหล่งความรู้
ศูนย์การเรียนรู้ สถานที่จัดกิจกรรมชุมชน ฯลฯ เมื่อมีกิจกรรมหลากหลายเรื่องเสียงรบกวนจะเป็นสิ่ง
ที่ตามมาจะหลีกเลี่ยงไม่ได้

สำหรับสาเหตุอื่นๆ ที่ทำให้เกิดปัญหา ปัญหาเสียงรบกวนขาดความเงียบ
สงบภายในห้องสมุด คือ ฝ้า เพดานและพื้นอาคาร ไม่ใช้วัสดุซับเสียง ในขณะเดียวกัน การจัดพื้นที่
บริเวณภายในไม่เหมาะสม เช่นจัดมุมเด็กให้อยู่ใกล้กับที่นั่งอ่านคั่นคั่ว และยังใช้ห้องสมุดเป็นสถานที่
จัดประชุม โดยที่ไม่ได้จัดเป็นห้องเฉพาะ จึงไม่มีอะไรกันเสียง จึงทำให้เกิดปัญหาเสียงรบกวน
เป็นธรรมดา และสาเหตุสุดท้าย เจ้าหน้าที่ทำเสียงดังเอง ก็เป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาดัง
กล่าวด้วย ซึ่งจากการเปรียบเทียบความคิดเห็นพบว่า ผู้บริหาร ให้ความสำคัญกับสาเหตุนี้สูงกว่า
ผู้เชี่ยวชาญ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้เชี่ยวชาญทราบว่า บรรณารักษ์ย่อมรู้ดีว่าห้องสมุดต้องการความ
เงียบสงบ ฉะนั้น บรรณารักษ์ย่อมไม่ทำเสียงดังเสียเอง

1.4 ปัญหาครุภัณฑ์ เช่น โต๊ะ เก้าอี้ ชั้นหนังสือ ไม่เหมาะสมกับผู้ใช้บริการ

จากการศึกษาพบว่า สาเหตุที่สำคัญที่ทำให้เกิดปัญหาครุภัณฑ์ เช่น โต๊ะ
เก้าอี้ ชั้นหนังสือ ไม่เหมาะสมกับผู้ใช้บริการ คือ บรรณารักษ์ไม่มีส่วนในการออกแบบและกำหนด
คุณลักษณะ ทั้งนี้เนื่องจากบรรณารักษ์ เป็นผู้มีความรู้ในเรื่องหลักวิชา ว่าครุภัณฑ์ที่เหมาะสมนั้น
จะต้องมีคุณสมบัติอย่างไร ฉะนั้นการออกแบบครุภัณฑ์ควรให้บรรณารักษ์มีส่วนร่วมให้ข้อมูลและแสดง
ความคิดเห็นบ้าง ซึ่งจากการเปรียบเทียบความคิดเห็น พบว่า บรรณารักษ์ให้ความสำคัญกับสาเหตุนี้
สูงกว่าผู้บริหาร ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากบรรณารักษ์คิดว่า ถ้าบรรณารักษ์ไม่ได้มีส่วนในการออกแบบ
และกำหนดครุภัณฑ์แล้ว อาจจะได้ครุภัณฑ์ที่ไม่เหมาะสมที่จะใช้ในห้องสมุด

สำหรับสาเหตุอื่นๆ ที่ทำให้เกิดปัญหาครุภัณฑ์ เช่น โต๊ะ เก้าอี้ ชั้นหนังสือ
ไม่เหมาะสมกับผู้ใช้บริการ คือ ผู้ออกแบบครุภัณฑ์ไม่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องครุภัณฑ์ห้องสมุดดีพอ
และผู้ใช้ห้องสมุดมีทั้งที่เป็นเด็กและผู้ใหญ่ ทำให้ไม่สามารถจัดหาครุภัณฑ์ที่เหมาะสมกับผู้ใช้ได้ นอก
จากนี้ครุภัณฑ์ที่ได้จากการบริจาค ซึ่งไม่เหมาะสมที่จะใช้เป็นครุภัณฑ์ห้องสมุดยังเป็นสาเหตุที่ทำให้
เกิดปัญหาดังกล่าวด้วย

1.5 ครุภัณฑ์ไม่เพียงพอ

จากการศึกษาพบว่า สาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดปัญหาครุภัณฑ์ไม่เพียงพอ
คือ งบประมาณมีน้อยจึงไม่สามารถจัดซื้อครุภัณฑ์ให้เพียงพอ และมีหนังสือเพิ่มขึ้น แต่ไม่จัดหาขึ้น
หนังสือเพิ่ม ทั้งนี้เนื่องจากการที่กรมฯ จัดสรรงบประมาณให้น้อยนั้น เพราะมีงบประมาณน้อย และ
งบประมาณส่วนใหญ่ยังต้องเน้นไปที่วัสดุการอ่าน จึงทำให้กรมฯ ไม่สามารถจัดงบประมาณสำหรับ

สำหรับข้อครุฑให้เพียงพอได้ ซึ่งจากการเปรียบเทียบความคิดเห็น พบว่า บรรณารักษ์ให้ความสำคัญกับสาเหตุสองประการนี้สูงกว่าผู้บริหาร ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากบรรณารักษ์เป็นผู้ปฏิบัติ ซึ่งได้รับผลกระทบอื่นเนื่องมาจากครุฑที่ไม่เพียงพอมากกว่าผู้บริหาร ซึ่งเป็นผู้ให้การสนับสนุน จึงให้ความสำคัญกับสาเหตุที่สูงกว่าผู้บริหาร

สำหรับสาเหตุอื่นที่ทำให้เกิดปัญหาครุฑไม่เพียงพอ คือ เมื่อโต๊ะ-เก้าอี้ชำรุดไม่ได้จัดการซ่อมทันที ทำให้ชำรุดมากขึ้นจนไม่สามารถซ่อมแซมได้ และสาเหตุสุดท้ายคือ เจ้าหน้าที่ใช้โต๊ะ-เก้าอี้ ซึ่งเป็นที่นั่งอ่านค้นคว้าของผู้ใช้เอามาใช้เป็นที่ทำงาน เช่น จัดหมวดหมู่หนังสือ ซ่อมหนังสือ ซึ่งจากการเปรียบเทียบความคิดเห็น พบว่า บรรณารักษ์ให้ความสำคัญกับสาเหตุนี้สูงกว่าผู้บริหาร ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากบรรณารักษ์เสนอขอให้ผู้บริหารเพิ่มโต๊ะ เก้าอี้สำหรับเป็นที่ซ่อมหนังสือบ้าง จัดหมวดหมู่หนังสือบ้างแต่ไม่ได้ตอบสนอง จึงให้ความสำคัญกับสาเหตุนี้มากกว่าผู้บริหาร

2. ปัญหาด้านบุคลากร

2.1 การขาดแคลนบุคลากร

จากการศึกษาพบว่า สาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดปัญหาการขาดแคลนบุคลากร คือ ตำแหน่งบรรณารักษ์และตำแหน่งเจ้าหน้าที่ห้องสมุดไม่สามารถเลื่อนตำแหน่งได้สูง เช่น ข้าราชการครูในสังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้ที่สอบบรรจุในตำแหน่งบรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ห้องสมุดวิเคราะห์แล้วว่าไม่สามารถเลื่อนตำแหน่งได้สูงขึ้น จึงไม่คิดจะสอบบรรจุในตำแหน่งนี้หรือเมื่อบรรจุในตำแหน่งนี้ได้แล้ว เห็นว่าไม่ก้าวหน้าจึงพยายามหาทางเปลี่ยนตำแหน่งเป็นข้าราชการครู จึงเป็นสาเหตุให้เกิดปัญหาดังกล่าวมาก ซึ่งจากการเปรียบเทียบความคิดเห็น พบว่า บรรณารักษ์ให้ความสำคัญกับสาเหตุนี้สูงกว่าผู้บริหาร ทั้งนี้อาจเนื่องจากมีผลโดยตรงกับตัวบรรณารักษ์เอง จึงให้ความสำคัญสูงกว่าผู้บริหาร

ส่วนสาเหตุอื่นๆ ที่ทำให้เกิดปัญหาดังกล่าว คือ ไม่ได้รับการจัดสรรอัตรากำลังสำหรับห้องสมุดประชาชนจังหวัดให้สอดคล้องกับปริมาณงานที่เพิ่มขึ้น และบรรณารักษ์มีความเห็นว่าตำแหน่งบรรณารักษ์และตำแหน่งเจ้าหน้าที่ห้องสมุด ไม่มีความก้าวหน้าเหมือนตำแหน่งอื่นจึงทำให้ตำแหน่งนี้ไม่ได้รับความสนใจ และสาเหตุจากขึ้นอัตราเงินเดือนตามตำแหน่งบรรณารักษ์

ของกรมฯ ได้น้อยกว่าขึ้นอัตราเงินเดือนของข้าราชการครูในสังกัดกรมฯ เดียวกัน เมื่อมีโอกาสจะขอย้ายเปลี่ยนตำแหน่งทันที และสาเหตุสุดท้าย คือ บรรณารักษ์หรือเจ้าหน้าที่ห้องสมุดต้องทำงานหนัก และรับผิดชอบงานมากกว่าบรรณารักษ์ของห้องสมุดประเภทอื่น จึงทำให้ตำแหน่งนี้ไม่ได้รับความสนใจ ซึ่งจากสาเหตุทั้งหลายสรุปได้ว่า บุคคลที่ทำงานห้องสมุดส่วนใหญ่ไม่คิดทำด้วยความตั้งใจจริง ถ้ามีโอกาสจะย้ายเปลี่ยนตำแหน่งทันที ซึ่งจากการเปรียบเทียบความคิดเห็น พบว่า บรรณารักษ์และผู้เชี่ยวชาญให้ความสำคัญกับสาเหตุดังกล่าวสูงกว่าผู้บริหาร ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากบรรณารักษ์เป็นผู้ได้รับผลกระทบโดยตรง และผู้บริหารอาจเห็นว่าสาเหตุดังกล่าวเป็นเรื่องของการกำหนดตำแหน่ง จึงให้ความสำคัญน้อยกว่าบรรณารักษ์และผู้เชี่ยวชาญ

2.2 บุคลากรไม่มีวุฒิทางบรรณารักษศาสตร์

จากการศึกษาพบว่า สาเหตุสำคัญที่ทำให้บุคลากรไม่มีวุฒิทางบรรณารักษศาสตร์ คือ เดิมการรับบุคลากรทำหน้าที่ในห้องสมุด (เจ้าหน้าที่ห้องสมุด) กำหนดวุฒิ ปกศ.สูง แต่ไม่ระบุนิยามเอกจึงทำให้ได้บุคลากรที่ไม่มีวุฒิทางบรรณารักษศาสตร์ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการกำหนดวุฒิ ปกศ.สูง โดยไม่ระบุนิยามเอกบรรณารักษศาสตร์ จึงไม่ได้ผู้ที่มควุฒิ ซึ่งจากการเปรียบเทียบความคิดเห็น พบว่า บรรณารักษ์ให้ความสำคัญกับสาเหตุนี้สูงกว่าผู้บริหาร ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากบรรณารักษ์ประสบปัญหาในการปฏิบัติงาน ซึ่งต้องใช้ความรู้ทางวิชาชีพ บรรณารักษศาสตร์โดยเฉพาะ เช่นงานด้านเทคนิคต่างๆ จึงให้ความสำคัญกับสาเหตุดังกล่าวสูงกว่าผู้บริหาร

ส่วนสาเหตุอื่นๆ ที่ทำให้เกิดปัญหาบุคลากรไม่มีวุฒิทางบรรณารักษศาสตร์ คือ บุคลากรในห้องสมุด (เจ้าหน้าที่ห้องสมุด) ไม่ได้รับอนุญาตให้ศึกษาต่อ หรืออบรมทางด้านบรรณารักษศาสตร์ เพราะขาดบุคลากร หรือสาเหตุจากบุคลากรในห้องสมุด (เจ้าหน้าที่ห้องสมุด) ที่ได้รับอนุญาตให้ศึกษาต่อไปเรียนวิชาอื่นที่มีใช้สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ เพื่อหาโอกาสในการปรับตำแหน่ง ต่างก็เป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาบุคลากรไม่มีวุฒิทางบรรณารักษศาสตร์ ซึ่งจากการเปรียบเทียบความคิดเห็น พบว่า บรรณารักษ์ให้ความสำคัญกับสาเหตุนี้สูงกว่าผู้เชี่ยวชาญและผู้บริหาร ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากบรรณารักษ์ได้รับผลกระทบจากสาเหตุดังกล่าวโดยตรง จึงรู้ดีว่าอะไรเป็นสาเหตุแท้จริงที่ทำให้เกิดปัญหาดังกล่าว ซึ่งต่างจากผู้บริหารและผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งไม่ได้รับผลกระทบโดยตรงจากการดำรงตำแหน่งบรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ห้องสมุด จึงให้ความสำคัญกับสาเหตุนี้น้อยกว่าผู้บริหาร

2.3 บุคลากรขาดขวัญและกำลังใจ

จากการศึกษาพบว่า สาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดปัญหาบุคลากรขาดขวัญและกำลังใจ คือ ตำแหน่งเจ้าหน้าที่ห้องสมุดของกรมฯ เลื่อนตำแหน่งได้สูงสุดเพียงระดับ 4 ตำแหน่ง บรรณารักษ์เลื่อนตำแหน่งได้สูงสุดเพียงระดับ 5 ซึ่งน้อยกว่าตำแหน่งในสายงานอื่นที่มีวุฒิตะดับเดียวกัน ทั้งนี้เนื่องจากเมื่อเปรียบเทียบกับตำแหน่งและระดับกับตำแหน่งอื่นในสายงานเดียวกันแล้วว่าวุฒิตะดับเดียวกันมีโอกาสเลื่อนระดับได้สูงกว่าตำแหน่งดังกล่าว ซึ่งจากการเปรียบเทียบความคิดเห็นพบว่า บรรณารักษ์และผู้เชี่ยวชาญ ให้ความสำคัญกับสาเหตุนี้สูงกว่า ผู้บริหาร ทั้งนี้เนื่องจาก บรรณารักษ์ เป็นผู้ได้รับผลกระทบโดยตรง และไม่มีโอกาสหรือไม่กล้าที่จะปรึกษารื้อกับผู้บริหาร และกับผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่เป็นศึกษานิเทศก์ มีโอกาสรับทราบข้อปัญหาและความคับข้องใจของบรรณารักษ์ซึ่งมีความเห็นตรงกับบรรณารักษ์ จึงให้ความสำคัญกับสาเหตุที่สูงกว่าผู้บริหารด้วย

ส่วนสาเหตุอื่นๆ ที่ทำให้เกิดปัญหาบุคลากรขาดขวัญและกำลังใจ คือ บรรณารักษ์ หรือเจ้าหน้าที่ห้องสมุด ทำงานหนักแต่ไม่ได้รับความสนใจจากผู้บริหาร ผู้ใช้บริการ ห้องสมุดมองบรรณารักษ์ หรือเจ้าหน้าที่ห้องสมุดเป็นเพียงผู้เฝ้าหนังสือ จึงไม่ได้ให้เกียรติเหมือนข้าราชการอื่น จึงทำให้เกิดปัญหาบุคลากรขาดขวัญและกำลังใจ ซึ่งจากการเปรียบเทียบความคิดเห็นพบว่า บรรณารักษ์ ให้ความสำคัญกับสาเหตุนี้สูงกว่าผู้บริหาร ทั้งนี้เนื่องจากบรรณารักษ์หรือเจ้าหน้าที่ห้องสมุดเป็นผู้ได้รับผลกระทบโดยตรง จึงให้ความสำคัญกับสาเหตุนี้มากกว่าผู้บริหาร และสาเหตุที่บุคลากรในห้องสมุด ขาดความรู้ทางด้านวิชาชีพ การทำงานมักประสบปัญหาทำให้ท้อแท้หมดกำลังใจ ก็เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาดังกล่าวด้วย

2.4 บรรณารักษ์ขาดความก้าวหน้า

จากการศึกษาพบว่าสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดปัญหา บรรณารักษ์ขาดความก้าวหน้า คือ ตำแหน่งเจ้าหน้าที่ห้องสมุดไม่สามารถเลื่อนตำแหน่งได้เหมือนกับข้าราชการของกรมฯ ทั้งนี้เนื่องจากข้าราชการสามารถที่จะเลื่อนตำแหน่งและระดับขั้นไปได้เรื่อยๆ จนถึงอาจารย์ 3 ระดับ 8 ในขณะที่เจ้าหน้าที่ห้องสมุด หรือบรรณารักษ์จะเลื่อนได้ต่อเมื่อมีตำแหน่งว่าง ซึ่งจากการเปรียบเทียบความคิดเห็น พบว่า บรรณารักษ์ ให้ความสำคัญกับสาเหตุนี้สูงกว่าผู้บริหาร ทั้งนี้เนื่องจากบรรณารักษ์เป็นผู้ได้รับผลกระทบโดยตรง

ส่วนสาเหตุอื่นๆ ที่ทำให้เกิดปัญหา บรรณารักษ์ขาดความก้าวหน้า คือ ตำแหน่งเจ้าหน้าที่ห้องสมุดที่บรรจุ ป. กศ. สูง ไม่มีโอกาสรับตำแหน่งเป็นบรรณารักษ์เพราะไม่มีวุฒิปรกฏาตรีสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ ซึ่งจากการเปรียบเทียบความคิดเห็นพบว่า บรรณารักษ์และผู้เชี่ยวชาญให้ความสำคัญกับสาเหตุนี้สูงกว่าผู้บริหาร ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากบรรณารักษ์เป็นผู้ได้รับผลโดยตรง ส่วนผู้เชี่ยวชาญซึ่งเป็นที่ปรึกษาให้ข้อเสนอแนะ ให้กำลังใจผู้ปฏิบัติ และเก็บข้อมูลเสนอผู้บริหารระดับกรมฯ ผู้เชี่ยวชาญจึงให้ความสำคัญกับสาเหตุนี้สูงกว่าผู้บริหารด้วย นอกจากนี้สาเหตุจากบรรณารักษ์หรือเจ้าหน้าที่ห้องสมุดส่วนใหญ่ไม่มีโอกาสได้รับอนุญาตให้ศึกษาต่อ เพราะขาดบุคลากรทำหน้าที่แทนทำให้เกิดปัญหาดังกล่าวด้วย ซึ่งจากการเปรียบเทียบความคิดเห็นพบว่า บรรณารักษ์และผู้เชี่ยวชาญ ให้ความสำคัญกับสาเหตุนี้สูงกว่า ผู้บริหาร ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากบรรณารักษ์และผู้เชี่ยวชาญ มีความเห็นตรงกันคือมองถึงขวัญและกำลังใจของผู้ปฏิบัติงานว่าจะดี เมื่อได้รับการตอบสนองตามที่ต้องการ โดยการได้มีโอกาสศึกษาต่อเพื่อความก้าวหน้า จึงให้ความสำคัญกับสาเหตุนี้สูงกว่าผู้บริหาร และสาเหตุที่บรรณารักษ์ต้องทำงานตลอดเวลาทำให้ไม่มีเวลาไปศึกษาค้นคว้า ซึ่งจากการเปรียบเทียบความคิดเห็น พบว่า ผู้เชี่ยวชาญ และบรรณารักษ์ ให้ความสำคัญกับสาเหตุนี้สูงกว่าผู้บริหาร ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้เชี่ยวชาญซึ่งส่วนใหญ่เป็นศึกษานิเทศก์ เมื่อไปนิเทศห้องสมุดมักจะมองเรื่องขวัญและกำลังใจของผู้ปฏิบัติงานที่มีส่วนส่งผลกระทบไปถึงประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน เช่นเดียวกับบรรณารักษ์ซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติโดยตรง และสาเหตุสุดท้าย คือ กลุ่มผู้ใช้ห้องสมุดส่วนใหญ่เป็นชาวบ้านทั่วไปที่มีระดับการศึกษาต่ำ การให้บริการส่วนใหญ่จึงเป็นเพียงการยืมและคืนหนังสือเท่านั้น ทำให้บรรณารักษ์ไม่ชวนหาหาความรู้เพิ่มเติมหรือศึกษาต่อ ก็เป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาดังกล่าวด้วย

2.5 บุคลากรในห้องสมุดขาดความสามัคคี

จากการศึกษาพบว่าสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดปัญหา บุคลากรในห้องสมุดขาดความสามัคคี คือ เจ้าหน้าที่ห้องสมุดเดิมไม่มีวุฒิทางบรรณารักษศาสตร์ ทำให้ไม่มีความรู้เรื่องการจัดการห้องสมุด ส่งผลให้ผู้ได้บังคับบัญชาไม่ศรัทธาเชื่อฟัง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก เมื่อเจ้าหน้าที่ห้องสมุดที่ไม่มีความรู้ทางด้านนี้ การทำงานมักจะผิดพลาด ลูกน้องจึงไม่เชื่อฟัง

ส่วนสาเหตุอื่นๆ ที่ทำให้เกิดปัญหามานุษยวิทยาในห้องสมุดขาดความสามัคคี คือ ความแตกต่างในเรื่องอาวุโสกับคุณวุฒิที่จึงทำให้เกิดปัญหาการไม่ยอมรับกันและกัน และสาเหตุ

บุคลากรในห้องสมุดแต่ละคนหวังได้รับพิจารณาความดีความชอบ 2 ชั้น มากเกินไป และการที่ใช้ห้องสมุดเป็นสถานที่ทำงานของฝ่าย/งานอื่นทำให้เกิดปัญหามากคนมากเรื่อง ซึ่งสาเหตุนี้จากการเปรียบเทียบความคิดเห็นพบว่า ผู้บริหารให้ความสำคัญกับสาเหตุนี้สูงกว่าบรรณารักษ์ ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารอาจมีความคิดว่า การที่หลายๆ คนทำงานในที่แห่งเดียวกันอาจมีการแบ่งพรรคแบ่งพวก ทำให้เกิดการขาดความสามัคคีขึ้น จึงให้ความสำคัญกับสาเหตุนี้สูงกว่าบรรณารักษ์ และสาเหตุที่งานห้องสมุดเคร่งเครียด ทำให้ไม่มีเวลาพูดคุยเป็นกันเองระหว่างกัน เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาให้บุคลากรในห้องสมุดขาดความสามัคคี

3. ด้านการบริการ

3.1 บรรณารักษ์ไม่สามารถออกไปให้บริการแก่ประชาชนนอกสถานที่ได้

จากการศึกษาพบว่าสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดปัญหา บรรณารักษ์ไม่สามารถออกไปให้บริการแก่ประชาชนนอกสถานที่ได้คือ ห้องสมุดมีบรรณารักษ์เพียงคนเดียวทำให้การออกไปบริการนอกสถานที่ทำได้ค่อนข้างยาก และงานห้องสมุดมีมากและต้องให้บริการตลอดทั้งวัน ทั้งนี้เนื่องจาก การมีบรรณารักษ์เพียงคนเดียวเมื่อจะออกไปให้บริการประชาชนนอกสถานที่ ทำให้ไม่มีผู้ให้บริการในห้องสมุด ซึ่งจากการเปรียบเทียบความคิดเห็นพบว่า ผู้เชี่ยวชาญ และบรรณารักษ์ให้ความสำคัญกับสาเหตุนี้สูงกว่าผู้บริหาร ทั้งนี้เนื่องจากผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่เป็นศึกษานิเทศก์ ซึ่งเป็นผู้ให้คำแนะนำ เสนอแนะวิธีการแก้ปัญหา และรับทราบข้อปัญหาต่างๆ ของบรรณารักษ์ จนมองเห็นสาเหตุของปัญหาดังกล่าวแล้ว จึงให้ความสำคัญกับสาเหตุนี้สูงกว่าผู้บริหาร

ส่วนสาเหตุอื่นๆ ที่ทำให้เกิดปัญหาบรรณารักษ์ไม่สามารถออกไปให้บริการแก่ประชาชนนอกสถานที่ได้ คือ งบประมาณที่จะใช้บริการภายนอกห้องสมุดยังไม่มี ประกอบกับสาเหตุเจ้าหน้าที่ห้องสมุด หรือบรรณารักษ์ไม่หาวิธีการกระจายการบริการออกไปให้ทั่วถึง ซึ่งจากการเปรียบเทียบความคิดเห็นพบว่า ผู้บริหารให้ความสำคัญกับสาเหตุนี้สูงกว่าบรรณารักษ์ ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารอาจมีความเห็นว่า บรรณารักษ์หรือเจ้าหน้าที่ห้องสมุดไม่ตั้งใจที่จะให้บริการภายนอกห้องสมุด จึงให้ความสำคัญกับสาเหตุที่มากกว่าบรรณารักษ์ และสาเหตุที่บรรณารักษ์ไม่ตระหนักและไม่เข้าใจการให้บริการ จึงทำให้เกิดปัญหาบรรณารักษ์ไม่สามารถออกไปให้บริการแก่ประชาชนนอกสถานที่ได้ ซึ่งจากการเปรียบเทียบความคิดเห็น พบว่า ผู้บริหารให้ความสำคัญกับสาเหตุนี้สูงกว่า

บรรณารักษ์ ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้บริหารอาจมีความเห็นว่าบรรณารักษ์อาจจะไม่เข้าใจว่าทำไมจึงต้องให้บริการนอกสถานที่ด้วย จึงทำให้ผู้บริหารให้ความสำคัญกับสาเหตุที่สูงกว่าบรรณารักษ์

3.2 ห้องสมุดไม่สามารถให้บริการข่าวสารแก่ประชาชนในท้องถิ่นได้ทั่วถึง

จากการศึกษาพบว่าสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดปัญหา ห้องสมุดไม่สามารถให้บริการข่าวสารในท้องถิ่นได้ทั่วถึง คือ ขาดผู้ดูแลสื่อตามแหล่งที่ให้บริการ ทำให้สื่อเสียหายก่อนเวลาอันควร และสาเหตุระบบการจัดส่งสื่อไม่มีประสิทธิภาพทำให้สื่อไม่ทั่วถึง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากประชาชน ส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจการให้บริการประเภทนี้ และไม่ตระหนักถึงความจำเป็นที่จะได้ความรู้ข่าวสารข้อมูล

ส่วนสาเหตุอื่นๆ ที่ทำให้เกิดปัญหา ห้องสมุดไม่สามารถให้บริการข่าวสารในท้องถิ่นได้ทั่วถึง คือ สื่อเสื่อมสภาพเร็วก่อนถึงเวลาอันควร ประกอบกับในท้องถิ่นไม่มีแหล่งที่จะนำข่าวสารไปบริการได้ และสาเหตุที่บรรณารักษ์ไม่สนใจที่จะนำสื่อไปบริการในชุมชน ซึ่งจากการเปรียบเทียบความคิดเห็นพบว่า ผู้บริหารให้ความสำคัญกับสาเหตุที่สูงกว่าบรรณารักษ์ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารส่วนใหญ่มีความเห็นว่า บรรณารักษ์ไม่ต้องการทำกิจกรรมนี้ เพราะเท่ากับเป็นการเพิ่มภาระให้กับบรรณารักษ์อีก จึงให้ความสำคัญสูงกว่าบรรณารักษ์

3.3 มีผู้มาใช้บริการห้องสมุดน้อย

จากการศึกษาพบว่าสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดปัญหา มีผู้มาใช้บริการน้อย คือ หนังสือไม่ตรงกับความต้องการของผู้ใช้บริการ ที่เป็นผู้ใหญ่ ที่ชอบอ่านหนังสือประเภทนวนิยาย แต่กรมฯ ไม่สนับสนุนให้จัดซื้อ ทำให้ห้องสมุดมีหนังสือนวนิยายน้อย ประชาชนจึงไม่สนใจมาใช้บริการ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากประชาชนส่วนใหญ่ที่มาใช้บริการสนใจอ่านหนังสือ เพื่อความบันเทิงมากกว่าวิชาการ แต่กรมฯ ไม่สนับสนุนเพราะมีความต้องการจะเพิ่มพูนความรู้ให้กับประชาชนด้านวิชาการมากกว่า และสาเหตุการประชาสัมพันธ์งานห้องสมุดไม่สม่ำเสมอ และไม่มีรูปแบบที่ดึงดูดความสนใจของประชาชนได้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากบรรณารักษ์ต้องทำงานหนักตลอดทั้งวันคนเดียว จึงไม่สามารถดำเนินการประชาสัมพันธ์ได้สม่ำเสมอ และบรรณารักษ์ส่วนใหญ่ไม่มีความรู้ความสามารถในการออกแบบประชาสัมพันธ์ จึงออกแบบได้ไม่น่าสนใจ ซึ่งจากการเปรียบเทียบความ

คิดเห็นพบว่า ผู้บริหารให้ความสำคัญกับสาเหตุนี้สูงกว่าบรรณารักษ์ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารคิดว่าถ้าประชาสัมพันธ์ไม่ถึงจุดความสนใจประชาชนแล้ว การดำเนินการกิจกรรมจะไม่คุ้มค่ากับงบประมาณที่เสียไป จึงให้ความสำคัญกับสาเหตุนี้สูงกว่าบรรณารักษ์

ส่วนสาเหตุอื่นๆ ที่ทำให้เกิดปัญหามีผู้มาใช้บริการห้องสมุดน้อย คือ สภาพของห้องสมุดไม่น่าเข้าใช้ ไม่มีสิ่งดึงดูดความสนใจ ซึ่งจากการเปรียบเทียบความคิดเห็นพบว่า ผู้บริหารให้ความสำคัญกับสาเหตุนี้สูงกว่าบรรณารักษ์ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารคิดว่าการที่กลุ่มเป้าหมายจะเข้ามาใช้บริการห้องสมุดนั้น จะต้องมีส่วนที่ประชาชนสนใจ ซึ่งอาจจะเน้นจัดสถานที่ให้ร่มรื่น สะอาด สว่างงาม หรือมีกิจกรรมต่างๆ ที่เร้าใจ จึงให้ความสำคัญสูงกว่าบรรณารักษ์

นอกจากนี้สาเหตุมีหนังสือที่เด็กต้องการอ่านน้อย เพราะราคาแพงจึงไม่สามารถจัดซื้อให้เพียงพอกับความต้องการของเด็กทำให้เด็กไม่สนใจมาใช้บริการ และกำหนดวัน/เวลาเปิดบริการของห้องสมุดตรงกับช่วงเวลาทำงานของประชาชน ประชาชนจึงไม่มีเวลามาใช้ห้องสมุด และการที่ผู้ใช้บริการอยู่นอกชุมชนทำให้ไม่สะดวกในการเดินทางมาใช้บริการ จึงเป็นสาเหตุให้เกิดปัญหามีผู้มาใช้บริการห้องสมุดน้อย และสาเหตุอีกประการหนึ่งคือ การที่ประชาชนไม่ได้รับความสะดวกจากเจ้าหน้าที่ในการใช้บริการ ย่อมทำให้เกิดปัญหาผู้มาใช้บริการห้องสมุดน้อยเช่นกัน ซึ่งจากการเปรียบเทียบความคิดเห็นพบว่า ผู้บริหารให้ความสำคัญกับสาเหตุนี้สูงกว่าผู้เชี่ยวชาญและบรรณารักษ์ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารคิดว่าการบริการเป็นหัวใจสำคัญของห้องสมุด ฉะนั้นบรรณารักษ์ซึ่งมีหน้าที่โดยตรงจะต้องบริการกลุ่มเป้าหมายจะต้องอำนวยความสะดวกให้แก่กลุ่มเป้าหมายให้มากที่สุด ฉะนั้นประชาชนกลุ่มเป้าหมายจะเข้ามาใช้บริการมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับบริการของบรรณารักษ์

3.4 ประชาชนไม่สนใจและเข้าร่วมในกิจกรรมของห้องสมุด

จากการศึกษาพบว่า สาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดปัญหาประชาชนไม่สนใจและเข้าร่วมในกิจกรรมของห้องสมุด คือ ขาดการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการจัดกิจกรรม และขาดการวางแผนในด้านรูปแบบ และวิธีการในการจัดกิจกรรม ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากประชาชนส่วนใหญ่มีภารกิจในการทำมาหากิน และยังไม่เห็นความสำคัญของการรู้ข่าวสารข้อมูลที่ทันต่อเหตุการณ์ ที่จะนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ชีวิตประจำวันได้ ฉะนั้นการจัดกิจกรรมใด ๆ ของห้องสมุด จะต้องประชาสัมพันธ์อย่างจริงจังและต่อเนื่อง ซึ่งจากการเปรียบเทียบความคิดเห็นพบว่า บรรณารักษ์

ให้ความสำคัญกับสาเหตุดังกล่าวนี้สูงกว่าบรรณารักษ์ ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารคิดว่า การจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจของประชาชน ควรจะต้องมีการวางแผนในการจัดกิจกรรมให้รัดกุม เพื่อประโยชน์สูงสุดในการใช้งบประมาณในการจัดกิจกรรม

ส่วนสาเหตุอื่นๆ ที่ทำให้เกิดปัญหาประชาชนไม่สนใจเข้าร่วมกิจกรรมในห้องสมุด คือ กิจกรรมไม่น่าสนใจเพราะมีเนื้อหาสาระไม่สอดคล้องกับความต้องการหรือสภาพของชุมชน ส่วนสาเหตุไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่างๆ ของห้องสมุด ประกอบกับสาเหตุช่วงเวลาที่จัดไม่เหมาะสม เช่น ตรงกับเวลาทำงานของประชาชนในท้องถิ่น จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาประชาชนไม่สนใจ และเข้าร่วมในกิจกรรมของห้องสมุด ซึ่งจากการเปรียบเทียบความคิดเห็น พบว่า ผู้บริหารให้ความสำคัญสูงกว่าบรรณารักษ์เช่นกัน ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารมองเห็นถึงความสำคัญและความจำเป็นในการวางแผนการจัดกิจกรรม ซึ่งจะต้องให้สอดคล้องกับเวลาและความต้องการของประชาชน จึงให้ความสำคัญกับสาเหตุนี้มากกว่าบรรณารักษ์

3.5 การส่งหนังสือล่าช้ากว่ากำหนด

จากการศึกษาพบว่า สาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิด ปัญหาการส่งหนังสือล่าช้ากว่ากำหนด คือ ประชาชนยังขาดความรับผิดชอบในเรื่องการส่งหนังสือตามกำหนดเวลา ทั้งนี้เนื่องจาก ถ้าประชาชนขาดความรับผิดชอบในเรื่องของสารานุกรมฉบับที่แล้ว ย่อมเป็นต้นเหตุของสาเหตุอื่นๆ

ส่วนสาเหตุอื่นๆ ที่ทำให้เกิดปัญหาการส่งหนังสือล่าช้ากว่ากำหนด คือ การที่ผู้ใช้บริการใช้สิทธิความเป็นกันเองกับบรรณารักษ์ การขาดมาตรการที่ชัดเจนในการปรับโทษผู้ที่ส่งหนังสือล่าช้ากว่ากำหนด การไม่มีบริการคืนหนังสือนอกเวลา จึงเป็นสาเหตุส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาการส่งหนังสือล่าช้ากว่ากำหนด ส่วนสาเหตุที่ช่วงเวลาที่ห้องสมุดเปิดบริการเป็นช่วงเวลาในห้องสมุดเปิดบริการเป็นช่วงเวลาที่ใช้บริการมีการกิจ ทำให้ลืมส่งหนังสือ และระยะเวลาของการให้ยืมหนังสือน้อยเกินไป จึงเป็นสาเหตุให้เกิดปัญหาการส่งหนังสือล่าช้า ซึ่งจากการเปรียบเทียบความคิดเห็นพบว่า ผู้บริหาร ให้ความสำคัญกับสาเหตุนี้สูงกว่า ผู้เชี่ยวชาญและบรรณารักษ์ ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้บริหาร เห็นว่าห้องสมุดเปิดบริการในเวลากลางวันซึ่งประชาชนมีการกิจในการทำงาน และเมื่อกลับจากงานห้องสมุดก็ปิดบริการแล้ว ทำให้ไม่มีเวลาหรือลืมที่จะไปส่งหนังสือคืน

3.6 สมาชิกยื่นหนังสือแล้วไม่ส่งคืน

จากการศึกษาพบว่า สาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดปัญหาสมาชิกยื่นหนังสือแล้วไม่ส่งคืน คือ ประชาชนขาดสำนึกที่ดีในเรื่องของสมบัติส่วนรวม และการไม่มีการเรียกเก็บเงินประกันหรือหลักฐานผูกมัด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ประชาชนไม่มีโอกาสหรือมีโอกาสน้อยในการเข้าร่วมกิจกรรมของห้องสมุด จึงไม่เข้าใจลึกซึ้งในการมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของห้องสมุด ซึ่งจากการเปรียบเทียบความคิดเห็น พบว่า บรรณารักษ์ให้ความสำคัญกับสาเหตุนี้สูงกว่า ผู้บริหาร ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก บรรณารักษ์เป็นผู้ปฏิบัติยอมรับปัญหาว่าการที่ประชาชนยื่นหนังสือแล้วไม่ส่งคืนนั้น สาเหตุจากสาเหตุใด บรรณารักษ์ จึงให้ความสำคัญกับสาเหตุนี้

ส่วนสาเหตุอื่นๆ ที่ทำให้เกิดปัญหาสมาชิกยื่นหนังสือแล้วไม่ส่งคืน คือ เมื่อหนังสือเกินกำหนดส่งนานๆ ต้องเสียค่าปรับมาก ทำให้ไม่อยากเสียค่าปรับจึงไม่ส่งหนังสือคืน และในขณะเดียวกันประชาชนบางคนไม่เป็นสมาชิก แต่ขอยืมด้วยความคุ้นเคย โดยไม่มีหลักฐานทำให้ลืมเมื่อเวลาผ่านไปนาน ประกอบกับสาเหตุไม่มีระบบการยืม-คืนที่ดีและรัดกุม จึงทำให้เกิดปัญหาสมาชิกยื่นหนังสือแล้วไม่ส่งคืน นอกจากนี้ สาเหตุอีกประการหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาสมาชิกยื่นหนังสือแล้วไม่ส่งคืน คือไม่มีการติดตามทวงหนังสือคืน ซึ่งจากการเปรียบเทียบความคิดเห็นพบว่า ผู้บริหาร ให้ความสำคัญกับสาเหตุนี้สูงกว่าบรรณารักษ์ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหาร มีความเห็นว่าถ้ามีการติดตามทวงอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องแล้ว จะแก้ปัญหาดังกล่าวนี้ได้ และสาเหตุประการสุดท้าย คือการที่บรรณารักษ์ไม่สนใจและเอาใจใส่เท่าที่ควร ซึ่งจากการเปรียบเทียบความคิดเห็นพบว่า ผู้บริหารให้ความสำคัญกับสาเหตุนี้สูงกว่า ผู้เชี่ยวชาญและบรรณารักษ์ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหาร คิดว่า ถ้าบรรณารักษ์ให้ความสนใจและเอาใจใส่เท่าที่ควรแล้วจะทำให้ไม่เกิดปัญหานี้ แต่สภาพความเป็นจริงแล้ว ถึงแม้บรรณารักษ์จะเอาใจใส่กับการติดตาม ทวงทวงอย่างไร ก็ยังจะแก้ปัญหานี้ไม่ได้ หากประชาชนขาดสำนึกที่ดีในเรื่องของสมบัติส่วนรวม

3.7 ไม่สามารถเปิดบริการนอกเวลาราชการ (16.30 น.-20.00 น.) ได้

จากการศึกษาพบว่า สาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิด ปัญหาไม่สามารถเปิดบริการนอกเวลาราชการ (16.00 น.-20.00 น.) ได้ คือ ไม่มีงบประมาณค่าตอบแทนการทำงานล่วงเวลา และสาเหตุที่บรรณารักษ์มีการระบอบครัว ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การที่บรรณารักษ์ ต้องทำงานเพิ่มขึ้น ค่าใช้จ่ายก็ต้องเพิ่มตาม เช่นต้องเสียค่าอาหารเพิ่ม แต่ถ้ามีส่วนที่

ได้รับคำตอบแทนไปชดเชยกัน โดยเฉพาะบรรณารักษ์ที่มีภาระทางครอบครัว การเปิดบริการนอกเวลาในช่วงเวลา 16.30 น.-20.00 น. นั้นเป็นช่วงเวลาที่บรรณารักษ์จะต้องให้กับครอบครัว ซึ่งไม่สามารถจะแบ่งเบาภาระนี้ไปได้ จึงเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้บรรณารักษ์ไม่สามารถทำงานล่วงเวลาได้

ส่วนสาเหตุอื่นๆ ที่ทำให้เกิดปัญหาไม่สามารถเปิดบริการนอกเวลาราชการ(16.00 น.-20.00 น.) ได้ คือ เมื่อเปิดล่วงเวลาลแล้วบรรณารักษ์ ไม่สามารถกลับที่พักได้ (ไม่สะดวกและไม่ปลอดภัย) ประกอบกับบรรณารักษ์ ทำงานหนักทั้งวันแล้วจึงไม่สามารถทำงานล่วงเวลาได้

4. ด้านบริหาร

4.1 การไม่จัดตั้งคณะกรรมการห้องสมุด

จากการศึกษาพบว่า สาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดปัญหาการไม่จัดตั้งคณะกรรมการห้องสมุด คือ การเป็นคณะกรรมการไม่มีคำตอบแทน ประชาชนจึงไม่สนใจที่จะเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการ ทั้งนี้เนื่องจากมาร่วมเป็นคณะกรรมการห้องสมุดจะต้องอุทิศเวลา ต้องเข้าร่วมประชุมปรึกษาหารือและร่วมกิจกรรมของห้องสมุด ทำให้ต้องเสียเวลาในการประกอบอาชีพ ทำให้ขาดรายได้ นอกจากนั้นการประชุมหรือร่วมกิจกรรมของห้องสมุดในบางครั้งจะกระทำในช่วงเวลาที่นอกเวลาราชการ เช่น ช่วงตอนเย็นหรือในวันเสาร์-อาทิตย์ ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่พักผ่อนของประชาชน เพราะฉะนั้นจึงทำให้ประชาชนไม่สนใจที่จะเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการดังกล่าว สำหรับสาเหตุอื่นๆ ที่ทำให้เกิดปัญหาการไม่จัดตั้งคณะกรรมการห้องสมุด คือ บรรณารักษ์ไม่มีมนุษยสัมพันธ์กับประชาชนในท้องถิ่น จึงไม่ได้รับความร่วมมือจากประชาชนเท่าที่ควร จึงทำให้เกิดปัญหาไม่จัดตั้งคณะกรรมการห้องสมุดตามที่กรมฯ กำหนด ซึ่งจากการเปรียบเทียบความคิดเห็น พบว่า ผู้บริหารให้ความสำคัญกับสาเหตุนี้สูงกว่าบรรณารักษ์และผู้เชี่ยวชาญ ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารเห็นว่าการที่จะได้รับความร่วมมือจากชุมชนนั้น ผู้ปฏิบัติจะต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี

4.2 การไม่เรียกเก็บเงินค่าปรับจากสมาชิกที่ส่งคืนหนังสือ หรือสื่อต่างๆ

ถ้าช้ากว่ากำหนด ตามอัตราที่กรมฯ กำหนด

จากการศึกษาพบว่า สาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดปัญหาการไม่เรียกเก็บ

เงินค่าปรับจากสมาชิกที่ส่งคืนหนังสือ หรือสื่อต่างๆ ล้ำช้ากว่ากำหนด ตามอัตราที่กรมฯ กำหนด คือ บรรณารักษ์เกรงว่าเมื่อเรียกเก็บเงินค่าปรับแล้ว ผู้ที่ถูกปรับอาจจะไม่มาใช้บริการอีก ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากประชาชนผู้มาใช้บริการไม่รู้ หรือไม่เข้าใจระเบียบการใช้ห้องสมุด เมื่อถูกปรับ อาจทำให้ดูเหมือนเป็นผู้กระทำผิด ทำให้เสียความรู้สึก และไม่พอใจ

ส่วนสาเหตุอื่นๆ ที่ทำให้เกิดปัญหา ที่ทำให้เกิดปัญหาการไม่เรียกเก็บเงินค่าปรับจากสมาชิกที่ส่งคืนหนังสือ หรือสื่อต่างๆ ล้ำช้ากว่ากำหนด ตามอัตราที่กรมฯ กำหนด คือ ตามระเบียบของกรมฯ การเรียกเก็บเงินค่าปรับนั้น จะต้องออกไปשרรับเงินและนำส่งเป็นเงินบำรุงการศึกษา ซึ่งทำให้เสียเวลาและยุ่งยากในการปฏิบัติ และสาเหตุอัตราค่าปรับที่กรมฯ กำหนดไว้สูงเกินไป ประกอบกับประชาชนในท้องถิ่นไม่สามารถจ่ายค่าปรับตามอัตราที่กรมฯ กำหนดได้ จึงทำให้เกิดปัญหาที่ทำให้เกิดปัญหาการไม่เรียกเก็บเงินค่าปรับจากสมาชิกที่ส่งคืนหนังสือหรือสื่อต่าง ๆ ล้ำช้ากว่ากำหนด ตามอัตราที่กรมฯ กำหนด

4.3 คณะกรรมการห้องสมุดไม่ดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ

จากการศึกษาพบว่า สาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดปัญหาคณะกรรมการห้องสมุดไม่ดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพได้ คือ คณะกรรมการไม่สามารถที่จะอุทิศเวลาให้กับงานห้องสมุดได้ ทั้งนี้เนื่องจากคณะกรรมการเข้าใจว่า ห้องสมุดมีภาระหน้าที่และกิจกรรมไม่มาก ครั้นจะขอลาออกก่อนวาระ ก็เกรงว่าจะเป็นการเสียเกียรติ หรือคิดว่ากรรมการคนอื่นซึ่งมีอยู่มากคงทำหน้าที่ได้

ส่วนสาเหตุอื่นๆ ที่ทำให้เกิดปัญหา คณะกรรมการห้องสมุดไม่ดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพได้ คือ คณะกรรมการไม่ให้ความสำคัญต่อบทบาทหน้าที่เท่าที่ควร และสาเหตุที่คณะกรรมการไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตน และการเกิดความขัดแย้งในคณะกรรมการห้องสมุด และสาเหตุสุดท้าย คือ ผู้บริหารไม่สนับสนุนคณะกรรมการห้องสมุดจึงหมดกำลังใจ

4.4 บรรณารักษ์ไม่สามารถดำเนินงานห้องสมุดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากการศึกษาพบว่า สาเหตุที่สำคัญที่ทำให้เกิดปัญหบบรรณารักษ์ไม่สามารถดำเนินงานห้องสมุดได้อย่างมีประสิทธิภาพ คือ ห้องสมุดมีบรรณารักษ์เพียงคนเดียว จึงทำให้ทำงานได้ไม่ครบทุกอย่าง ทั้งนี้เนื่องจากบรรณารักษ์มีความตั้งใจที่จะดำเนินงานห้องสมุดให้ครบทุก

กิจกรรมที่กรมฯ บังคับและที่คิดว่าน่าจะทำ แทนที่จะเลือกทำกิจกรรมที่เน้นและสามารถทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สำหรับสาเหตุอื่นๆ ที่ทำให้เกิดปัญหาบรรณารักษ์ไม่สามารถดำเนินงานห้องสมุดได้อย่างมีประสิทธิภาพ คือ ไม่มีวัสดุ อุปกรณ์สำหรับการดำเนินงานห้องสมุดอย่างเพียงพอ เช่น ขาดอุปกรณ์ซ่อมหนังสือ และบรรณารักษ์ไม่มีวุฒิทางด้านบรรณารักษศาสตร์ ทำให้ขาดความเข้าใจงานห้องสมุดบางอย่าง โดยเฉพาะงานด้านเทคนิค จึงทำให้เกิดปัญหาบรรณารักษ์ไม่สามารถดำเนินงานห้องสมุดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจากการเปรียบเทียบความคิดเห็นพบว่า ผู้บริหารให้ความสำคัญกับสาเหตุนี้สูงกว่าบรรณารักษ์ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารเห็นว่างานเทคนิคหนังสือนั้นจะต้องใช้ผู้มีความรู้พอสมควร จึงให้ความสำคัญกับสาเหตุนี้สูงกว่าบรรณารักษ์ และสาเหตุอีกประการที่ทำให้เกิดปัญหาบรรณารักษ์ไม่สามารถดำเนินงานห้องสมุดได้อย่างมีประสิทธิภาพ คือ บรรณารักษ์ขาดความกระตือรือร้นในการทำงาน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากบรรณารักษ์ขาดขวัญและกำลังใจในการทำงาน

4.5 ความขัดแย้งในการปฏิบัติงานระหว่างหัวหน้าฝ่ายการศึกษาทางสื่อมวลชนของศูนย์ฯ กับบุคลากรห้องสมุดประชาชน

จากการศึกษาพบว่า สาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดปัญหา ความขัดแย้งในการปฏิบัติงานระหว่างหัวหน้าฝ่ายการศึกษาทางสื่อมวลชนของศูนย์ฯ กับบุคลากรห้องสมุดประชาชน คือ บรรณารักษ์ไม่ได้วางแผนการดำเนินงานห้องสมุดร่วมกับหัวหน้าฝ่ายการศึกษาทางสื่อมวลชนของศูนย์ฯ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก บรรณารักษ์มีภารกิจมาก ไม่มีเวลาพอที่จะหารือเกี่ยวกับการวางแผนกับหัวหน้าฝ่ายการศึกษาทางสื่อมวลชน และอาจคิดว่าหัวหน้าฝ่ายการศึกษาทางสื่อมวลชน มีงานรับผิดชอบหลายอย่างเช่นกัน จึงทำให้เกิดความขัดแย้งได้

สำหรับสาเหตุอื่นๆ ที่ทำให้เกิดปัญหาความขัดแย้งในการปฏิบัติงานระหว่างหัวหน้าฝ่ายการศึกษาทางสื่อมวลชนของศูนย์ฯ กับบุคลากรห้องสมุดประชาชน คือ หัวหน้าฝ่ายการศึกษาทางสื่อมวลชน ไม่เข้าใจบทบาทและหน้าที่ของห้องสมุดอย่างแท้จริง ประกอบกับบรรณารักษ์ขาดการประสานงานกับหัวหน้าฝ่ายการศึกษาทางสื่อมวลชนอย่างต่อเนื่อง และในขณะเดียวกันบรรณารักษ์ก็มิได้ทำโครงการหรือแผนปฏิบัติงานก่อนการดำเนินงาน จึงทำให้เกิดปัญหาความขัดแย้งในการปฏิบัติงานระหว่างหัวหน้าฝ่ายการศึกษาทางสื่อมวลชนของศูนย์ฯ กับบุคลากร

ห้องสมุดประชาชน ซึ่งจากการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุประการหลังนี้ พบว่า ผู้บริหารให้ความสำคัญสูงกว่าบรรณารักษ์ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารคิดว่าการปฏิบัติงานใดๆ ก็ตามจะต้องมีแผนปฏิบัติงาน เพื่อเป็นทิศทางการทำงานและเป็นเอกสารแสดงให้ผู้ติดตามผลได้อย่างถูกต้อง จึงให้ความสำคัญกับสาเหตุนี้สูงกว่าบรรณารักษ์

5. ด้านงบประมาณ

5.1 การได้รับการจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงานห้องสมุดจากกรมฯ น้อย

จากการศึกษาพบว่า สาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิด การได้รับการจัดสรร งบประมาณในการดำเนินงานห้องสมุดจากกรมฯ น้อย คือ นโยบายของกรมฯ ไม่ได้เน้นที่ห้องสมุด ประชาชนจังหวัดโดยตรง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก กรมฯ จะต้องดูแลและให้การสนับสนุนห้องสมุดทั่วประเทศ โดยเฉพาะกรมฯ มีนโยบายที่จะจัดสร้างห้องสมุดประชาชนอำเภอให้ได้ครบทุกอำเภอ ทุก ตำบล ทำให้กรมฯ มุ่งให้ความสนใจไปที่ปริมาณมากกว่าการดำเนินงาน ซึ่งจากการเปรียบเทียบ ความคิดเห็น พบว่า ผู้บริหารให้ความสำคัญกับสาเหตุนี้สูงกว่าบรรณารักษ์ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหาร เป็นผู้รับนโยบายจากกรมฯ ในเรื่องของการจัดสร้างห้องสมุดอำเภอ ผู้บริหารจึงมุ่งให้ ความสำคัญกับสาเหตุนี้สูงกว่าบรรณารักษ์

ส่วนสาเหตุอื่นๆ ที่ทำให้เกิดปัญหาการได้รับการจัดสรรงบประมาณใน การดำเนินงานห้องสมุดจากกรมฯ น้อย คือ นโยบายของกรมฯ ไม่ได้เน้นที่ห้องสมุดประชาชนจังหวัด โดยตรง คือ การกำหนดวงเงินค่าใช้จ่ายสำหรับการดำเนินงานห้องสมุดประชาชนจังหวัดไม่ได้คิด จากโครงการหรือแผนงานที่ห้องสมุดจัดทำ และบรรณารักษ์ไม่จัดทำแผนงานและโครงการที่รายงาน ต่อศูนย์ฯ เพื่อของบประมาณ ประกอบกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายแผนงานจัดทำรายงานและโครงการเพื่อขอ งบประมาณไม่ชัดเจน

5.2 งบประมาณแผ่นดินในการจัดซื้อหนังสือไม่เพียงพอแก่การให้บริการ

จากการศึกษาพบว่า สาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดปัญหางบประมาณแผ่นดินใน การจัดซื้อหนังสือไม่เพียงพอแก่การให้บริการ คือ หนังสือมีราคาสูงขึ้นทุกปีแต่งบประมาณยังเท่าเดิม ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้ที่มีหน้าที่ในการจัดสรรงบประมาณนั้น ไม่ได้คำนึงถึง และไม่เข้าใจในเรื่อง ราคาหนังสือซึ่งส่วนใหญ่ราคาจะสูงขึ้นทุกปี และงบประมาณที่กรมฯ จัดสรรมาให้สำหรับซื้อหนังสือนั้น

รวมอยู่กับค่าใช้จ่ายอื่น เช่นค่าตอบแทนทำการล่วงเวลา หรือค่าซื้อวัสดุ ทำให้เหลือเงินสำหรับซื้อหนังสือน้อย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากงบประมาณที่ได้รับมานั้นเป็นงบประมาณรวม เวลาจัดสรรอาจจำเป็นต้องกันเงินสำหรับค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ก่อน เช่น ค่าตอบแทนทำการล่วงเวลา ค่าสาธารณูปโภค จึงเป็นเหตุให้เหลือเงินสำหรับจัดซื้อหนังสือไม่เต็มที่ ซึ่งจากการเปรียบเทียบความคิดเห็นพบว่า ผู้เชี่ยวชาญและบรรณารักษ์ ให้ความสำคัญกับสาเหตุดังกล่าวสูงกว่า ผู้บริหาร ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้เชี่ยวชาญและบรรณารักษ์ จะทราบดีว่าหนังสือแต่ละปีที่จัดซื้อมีจำนวนเท่าไร และราคาหนังสือ ต่างจากปีที่แล้วเท่าไร เพราะบรรณารักษ์เป็นผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรง ส่วนผู้เชี่ยวชาญนั้นส่วนใหญ่คือ ศึกษานิเทศก์ย่อมทราบปัญหาและการดำเนินงานในทุกด้านของห้องสมุด จึงให้ความสำคัญกับสาเหตุที่สูงกว่า

ส่วนสาเหตุอื่นๆ ที่ทำให้เกิดปัญหา งบประมาณแผ่นดินในการจัดซื้อหนังสือ ไม่เพียงพอแก่การให้บริการ คือ ผู้บริหารไม่ให้ความสำคัญกับการจัดหาหนังสือเพิ่มจึงไม่คิดหาวิธีการหาเงินนอกงบประมาณเพิ่มเติมให้ ซึ่งจากการเปรียบเทียบความคิดเห็นพบว่า ผู้เชี่ยวชาญและบรรณารักษ์ให้ความสำคัญกับสาเหตุสูงกว่าผู้บริหาร ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากบรรณารักษ์และผู้เชี่ยวชาญ อาจคิดว่าถ้าผู้บริหาร ให้ความสำคัญกับการจัดหาหนังสือเพิ่มแล้วคงจะเพิ่มงบประมาณให้ห้องสมุดด้วย ประกอบกับบรรณารักษ์ เข้าใจว่าการหาเงินงบประมาณเพื่อการจัดซื้อหนังสือ และวารสารเพิ่มเติม ให้เพียงพอกับความต้องการของประชาชนนั้น เป็นหน้าที่ของผู้บริหารที่จะต้องดำเนินการเอง จึงให้ความสำคัญของสาเหตุสูงกว่าผู้บริหาร

5.3 ห้องสมุดไม่มีงบประมาณในการดำเนินงานบริการภายนอกห้องสมุดให้แก่

ประชาชน

จากการศึกษาพบว่า สาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดปัญหาห้องสมุดไม่มีงบประมาณ ในการดำเนินงานบริการภายนอกห้องสมุดให้แก่ประชาชน คือ บรรณารักษ์ คิดว่าการทำแผนขอตั้ง งบประมาณเป็นหน้าที่ของผู้บริหารหรือหัวหน้าฝ่ายการศึกษาทางสื่อมวลชน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ความไม่ชัดเจนในเรื่องของการจัดตั้งงบประมาณในการดำเนินงานบริการภายนอกห้องสมุด จึงทำให้เกิดการสับสน ซึ่งจากการเปรียบเทียบความคิดเห็น พบว่า ผู้บริหารให้ความสำคัญกับสาเหตุ สูงกว่าบรรณารักษ์ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารคิดว่า การขอจัดตั้งงบประมาณนั้นน่าจะมาจาก ผู้ปฏิบัติมากกว่า จึงให้ความสำคัญในสาเหตุสูงกว่าบรรณารักษ์

ส่วนสาเหตุอื่นๆ ที่ทำให้เกิดปัญหาห้องสมุดไม่มีงบประมาณในการดำเนินงานบริการภายนอกห้องสมุดให้แก่ประชาชน คือ บรรณารักษ์ไม่ทำแผนขอตั้งงบประมาณในการดำเนินการบริการภายนอกห้องสมุด เนื่องจากไม่เข้าใจวิธีการขอใช้งบประมาณว่าต้องทำแผนขอตั้งงบประมาณก่อน อีกทั้งผู้บริหารไม่เห็นความสำคัญของการบริการภายนอกห้องสมุดจึงไม่จัดสรรงบประมาณให้ และสาเหตุสุดท้ายคือบรรณารักษ์ไม่เห็นความสำคัญของการให้บริการภายนอกห้องสมุด จึงไม่จัดทำแผนขอตั้งงบประมาณ ซึ่งจากการเปรียบเทียบความคิดเห็น พบว่า ผู้บริหารเห็นความสำคัญสูงกว่าบรรณารักษ์ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้เชี่ยวชาญคิดว่า ถ้าบรรณารักษ์เห็นความสำคัญของกิจกรรมนี้จะต้องตั้งงบประมาณเพื่อให้ผู้บริหารพิจารณา จึงให้ความสำคัญกับสาเหตุนี้สูงกว่าบรรณารักษ์

5.4 กรมฯ ไม่จัดสรรงบประมาณปรับปรุงตกแต่งบริเวณภายนอกอาคารห้องสมุดให้สวยงามร่มรื่น เพื่อสร้างความสนใจให้ประชาชนมาใช้บริการห้องสมุด

จากการศึกษาพบว่า สาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิด ปัญหากรมฯ ไม่จัดสรรงบประมาณปรับปรุงตกแต่งบริเวณภายนอกอาคารฯ คือ กรมฯ ต้องการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการดังกล่าว ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ถ้าประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการดังกล่าวแล้วจะทำให้ประชาชนเกิดความภาคภูมิใจรักและหวงแหนอาคารสมบัตินี้ให้เป็นประโยชน์แก่ลูกหลานสืบต่อไป

ส่วนสาเหตุอื่นๆ ที่ทำให้เกิดปัญหากรมฯ ไม่จัดสรรงบประมาณปรับปรุงตกแต่งบริเวณภายนอกอาคารฯ คือ กรมฯ เห็นว่าผู้บริหารหรือบรรณารักษ์ สามารถหาเงินนอกงบประมาณมาดำเนินการได้ และอาจเป็นการใช้งบประมาณฟุ่มเฟือย ประกอบกับห้องสมุดมีกิจกรรมอื่นสร้างความสนใจประชาชนอยู่แล้ว จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้กรมฯ ไม่จัดสรรงบประมาณปรับปรุงตกแต่งบริเวณภายนอกอาคารฯ

ข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้าวิจัยนี้ขอเสนอแนะต่อผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อพิจารณา ดังนี้

ข้อเสนอแนะสำหรับกรมการศึกษานอกโรงเรียน

เนื่องจากนโยบายของกรมฯ กำหนดให้ห้องสมุดเป็นศูนย์การเรียนรู้ เป็นสถานศึกษา

ดังนั้น

1. ควรพิจารณาปรับปรุงสถานภาพของบรรณารักษ์ให้มีความก้าวหน้าทัดเทียมกับข้าราชการครู เพื่อเป็นการเสริมขวัญและกำลังใจ
2. ควรพิจารณาจัดสรรอัตรากำลังบุคลากรในห้องสมุดเพิ่ม เพื่อจะได้ร่วมมือกันดำเนินงานของห้องสมุดให้มีประสิทธิภาพ
3. ควรพิจารณาจัดสรรงบประมาณเพิ่มให้ห้องสมุดอย่างพอเพียง เพื่อทางห้องสมุดจะได้ดำเนินงาน ทั้งการให้บริการภายในและภายนอกห้องสมุดได้อย่างมีประสิทธิภาพ
4. ควรพิจารณาด้านอาคารสถานที่ในการให้ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนใช้สถานที่ห้องสมุดเป็นสำนักงานนั้น อาจจะเป็นการเพิ่มปัญหาความคับแคบของอาคาร ทำให้การดำเนินงานห้องสมุดของบรรณารักษ์ไม่คล่องตัวเท่าที่ควร
5. ควรพิจารณาบทวนในเรื่องการเรียกเก็บเงินค่าปรับจากสมาชิกของห้องสมุดที่ส่งคืนหนังสือ และสื่อต่างๆ ค่าช้า เพราะนโยบายหลักของห้องสมุดประชาชนนั้น การให้บริการของห้องสมุดประชาชนเป็นการให้บริการฟรีแก่ประชาชน

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด

ควรพิจารณาให้ความสำคัญและให้การสนับสนุนการดำเนินงานของห้องสมุดอย่างเต็มที่

1. ในด้านการจัดสรรงบประมาณที่ได้รับจากกรม ควรพิจารณาจัดสรรให้ห้องสมุดอย่างเต็มที่ เพื่อให้บรรณารักษ์สามารถดำเนินงานการให้บริการทั้งภายในและภายนอกห้องสมุดได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของกรมที่ให้ห้องสมุดเป็นสถานศึกษา เป็นศูนย์การเรียนรู้
2. ในด้านขวัญและกำลังใจ ผู้บริหารควรพิจารณาสอดคล้องดูแล นิเทศติดตามผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อจะได้ให้การสนับสนุนแนะนำกับบรรณารักษ์ในการปรับปรุงการดำเนินงาน ควรสนับสนุนให้บรรณารักษ์มีโอกาสศึกษาต่อ ให้เข้าร่วมการประชุม อบรม สัมมนา เมื่อมีโอกาส เพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้และประสิทธิภาพในการทำงานของบรรณารักษ์
3. ในด้านอาคารสถานที่ ควรเสนอแนะให้กรมทราบถึงปัญหาความคับแคบของอาคาร เพื่อกรมจะได้พิจารณาจัดสรรงบประมาณในการจัดสร้างสำนักงานศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับศึกษานิเทศก์กรมการศึกษานอกโรงเรียน

1. ควรพิจารณาสอดคล้องคุณและนิเทศเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จะได้ทราบปัญหาการดำเนินงานห้องสมุดของบรรณารักษ์ เพื่อจะได้แนะนำและร่วมแก้ปัญหาต่างๆ เพื่อบรรณารักษ์จะได้มีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน
2. ควรพิจารณาแนะนำให้ความรู้ต่างๆ ในการดำเนินงานห้องสมุด เพื่อให้บรรณารักษ์สามารถปรับปรุงการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะสำหรับบรรณารักษ์

1. ควรจัดหาอาสาสมัครมาช่วยงานห้องสมุดโดยนำบุคคลและทรัพยากรในชุมชนมาช่วยการดำเนินงานห้องสมุด
2. ควรทำโครงการ หรือแผนการปฏิบัติงาน และรายงานผลอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้มีอำนาจหน้าที่จะได้นำข้อมูลจากโครงการ แผนการปฏิบัติงาน และการรายงานผลไปดำเนินการได้อย่างถูกต้อง

บรรณานุกรม

- การศึกษานอกโรงเรียน, กรม. คำสั่งที่ ศธ.1104/ว 6148 เรื่อง บทบาทหน้าที่ของห้องสมุดประชาชน ลงวันที่ 6 กรกฎาคม 2531.
- _____ . คำสั่งที่ ศธ.1104/ว 10558 เรื่อง โครงสร้างการบริหารงานของสถานศึกษาสังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียน ลงวันที่ 16 พฤศจิกายน 2531.
- _____ . คำสั่งที่ ศธ.316/2032 เรื่อง ให้ใช้เกณฑ์เพื่อพัฒนาห้องสมุดประชาชนของกรมการศึกษานอกโรงเรียน พ.ศ.2532 ลงวันที่ 30 มีนาคม 2532.
- _____ . คู่มือการปฏิบัติงานห้องสมุดประชาชน. กรุงเทพฯ : กองปฏิบัติการ, 2530.
- _____ . นโยบายและจุดเน้นการดำเนินงาน. กรุงเทพฯ : กองปฏิบัติการ, 2534.
- _____ . ประเมินโครงการห้องสมุดประชาชนทั่วประเทศ ปีงบประมาณ 2525. กรุงเทพฯ : กองปฏิบัติการ, 2527.
- _____ . แผนพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน ระยะที่ 5 (พ.ศ.2525-2529). กรุงเทพฯ : กองแผนงานและวิจัย, 2524.
- _____ . แผนการศึกษานอกโรงเรียน ฉบับที่ 6 (พ.ศ.2530-2534). กรุงเทพฯ : กองแผนงานและวิจัย, 2529.
- _____ . ระเบียบกรมการศึกษานอกโรงเรียนว่าด้วยการดำเนินงานห้องสมุดประชาชน 2529. กรุงเทพฯ : กองปฏิบัติการ, 2529.
- _____ . ระเบียบกรมการศึกษานอกโรงเรียนว่าด้วยห้องสมุดประชาชน 2535. กรุงเทพฯ : กองปฏิบัติการ, 2535.
- _____ . รายงานการประเมินผลแผนพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียนฉบับที่ 6 (พ.ศ.2530-2534). กรุงเทพฯ : กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2535.
- จุมพจน์ วณิชกุล, ห้องสมุดประชาชน. กาญจนบุรี : วิทยาลัยครูกาญจนบุรี, 2528.
- _____ . "สภาพการดำเนินงานห้องสมุดประชาชนของกรมการศึกษานอกโรงเรียนในปัจจุบัน", ห้องสมุด. 28(2) : 26-71 ; เมษายน-มิถุนายน 2527.
- ศ.ดร.

เฉลิมฤทธิ์ เขมชัย. พัฒนาการห้องสมุดประชาชนในประเทศไทย ระหว่าง พ.ศ. 2459-2532.

ปริญฐานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
2535. อัดสำเนา.

ชูศรี วงศ์รัตนะ. เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 5 กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534.

ทองอยู่ แก้วไทรชะ และสมบัติ สุวรรณพิทักษ์. "โฉมหน้าใหม่ของห้องสมุดประชาชน", ใน
การให้บริการข้อมูลข่าวสาร รวมบทความการศึกษานอกโรงเรียน เล่ม 11.

หน้า 117-184. กรุงเทพฯ : กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2535.

เทพรัตนราชสุดา สยามบรมราชกุมารี, สมเด็จพระ. เฉลิมพระเกียรติและรวบรวมพระนิพนธ์
2510 - 2520. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2521.

บุญเกื้อ หลงสวัสดิ์. สภาพและเกณฑ์ปกติของห้องสมุดประชาชนจังหวัด ซึ่งเป็นที่ตั้งเขตการศึกษา.

ปริญฐานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
2519. อัดสำเนา.

บุญเรือน แสงทอง. ศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อรูปแบบการบริการข่าวสารของ
ห้องสมุดประชาชนอำเภอวิเศษชัยชาญ จังหวัดอ่างทอง. ปริญฐานิพนธ์ กศ.ม.

กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529. อัดสำเนา.

บุญพา เจริญทรัพย์. การสำรวจความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริการห้องสมุดประชาชนระดับ
จังหวัด สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ในภาคเหนือของประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ อ.ม.

กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2519. อัดสำเนา.

ประภาศิลป์ พ่องแผ้ว. ศึกษาปัญหาและความต้องการรับบริการจากห้องสมุดประชาชนของ

นักศึกษาทางไกลระดับมัธยมศึกษา. ปริญฐานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2534. อัดสำเนา.

ประเสริฐ กัลยาประสิทธิ์. ความต้องการของบรรณารักษ์และผู้บริหารห้องสมุดโรงเรียนและ
บรรณารักษ์และผู้บริหารห้องสมุดประชาชนประจำอำเภอ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มี
ต่อการจัดตั้งห้องสมุดแห่งความร่วมมือ. ปริญฐานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม :

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม, 2531. อัดสำเนา.

พวงรัตน์ ทวีรัตน์. วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 2

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เจริญผล, 2531.

พัชรินทร์ ชันทอง. การสำรวจความคิดเห็นของประชาชนต่อบริการห้องสมุดประชาชนระดับจังหวัด สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ในภาคกลางตอนบนของประเทศไทย. วิทยานิพนธ์

อ.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2519. อัดสำเนา.

แมนมาศ ชาลิต. บรรณาธิการ. "ห้องสมุดในประเทศไทย", จันทร์เกษม. (66) :

4-28 ; กันยายน-ตุลาคม 2508.

รำภา กุลสมบูรณ์. วัดพระเชตุพนฯ : ห้องสมุดประชาชนแห่งแรกในประเทศไทย. กรุงเทพฯ

: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2508.

ลัดดา รุ่งวิสัย. ศึกษาผู้ใช้และผู้ไม่ใช้ห้องสมุดประชาชนจังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ อ.ม.

กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526. อัดสำเนา.

สมบูรณ์ กุหลาบ. ปัญหาห้องสมุดประชาชนในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ อ.ม. กรุงเทพฯ

: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2515. อัดสำเนา.

สารภี ภูมิประเทศ. ศึกษาบทบาทที่ปฏิบัติจริงของบรรณารักษ์ และหัวหน้าฝ่ายส่งเสริมปฏิบัติการ

ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531. อัดสำเนา.

สามัญศึกษา, กรม. คู่มือการปฏิบัติงานห้องสมุดประชาชน. กรุงเทพฯ : กองการศึกษาผู้ใหญ่

กรมสามัญศึกษา, 2520.

. การกำหนดมาตรฐานของห้องสมุดประชาชน พุทธศักราช 2508. กรุงเทพฯ : กรม

สามัญศึกษา, ม.ป.ป. . อัดสำเนา.

สายหยุด ปิ่นสุวรรณ. การศึกษาสภาพการดำเนินงานห้องสมุดประชาชนในเขตภาคกลาง

ปีงบประมาณ 2533. กรุงเทพฯ : หน่วยงานศึกษาพิเศษ, 2534.

สุกัญญา ตันติกุลยาภรณ์. ศึกษาความต้องการบริการ และกิจกรรมของประชาชนในเขตเทศบาล

เมืองภูเก็ต. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสานมิตร, 2523. อัดสำเนา.

สุทธิลักษณ์ อ่ำพินวงศ์. บรรณารักษ์ศาสตร์ภูมิหลัง. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2521.

- สุนิย์ เย็นสบาย. การสำรวจความคิดเห็นของประชาชนต่อบริการห้องสมุดประชาชนระดับจังหวัดสังกัดกระทรวงศึกษาธิการในภาคกลาง ตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ อ.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2519. อักสำเนา.
- สุพรรณิ วราทร. ห้องสมุดประชาชนในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.
- สุภาพร นาทีกาญจนกุล. การสำรวจความคิดเห็นของประชาชนต่อบริการห้องสมุดประชาชนระดับจังหวัดสังกัดกระทรวงศึกษาธิการในภาคใต้ของประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ อ.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2519. อักสำเนา.
- เสนาะ บุญเรือง. "ประวัติและความเป็นมาของโครงการห้องสมุดประชาชนเฉลิมราชกุมารี" ในการให้บริการข่าวสารข้อมูล รวมบทความการศึกษาออกโรงเรียน เล่ม 11. หน้า 207-210. กรุงเทพฯ : กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2535.
- อรพินธุ์ พูนนารถ. ห้องสมุดประชาชน. พิมพ์ครั้งที่ 2. อุตุนิธิ : ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ และสังคมศาสตร์ วิทยาลัยครูอุตรดิตถ์, 2534.
- อรุณรักษ์ สุวรรณราช. การสำรวจปัญหาและความต้องการของผู้ใช้บริการห้องสมุดประชาชนจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พ.ศ.2518. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2520. อักสำเนา.
- อุบล รอดเยี่ยม. การสำรวจความคิดเห็นของประชาชนต่อบริการห้องสมุดประชาชนระดับจังหวัดสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ในภาคกลางตอนล่างของประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ อ.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2519. อักสำเนา.
- Barlow, Richard. The Development of Team-Based Organization Structures in Public Librarianship in England 1969-1986. United Kingdom : University of Technology, 1987.
- Good, Cater V. Dictionary of Education. 3rd ed. Chicaco : McGraw-Hill, 1973.
- Greiner, Joy Marilyn. "A Comparative Study of the Career Development Patterns of Male and Female Library Administrators in Large Public Libraries", Dissertation Abstract International. : 45(12) : 3470-A ; December, 1984.

Harrod, Leonard Montague. The Librarians' Glossary. 4th ed. London : Andre Deutsch, 1977.

IFLA. Standards for Public Libraries. 2d ed. Munchen : IFLA, 1977.

Mittermeyre, Diane. "The Concept of Bureaucracy in Public Library Administration : A Study of Selected Organizational Variables in Two Different Library Administrative Setting". Dissertation Abstract International. : 45(9) : 2683-A ; September, 1984.

Murison, William J. The Public Library : Its Origin, Purpose and Significance. London : George G. Harrap, 1988.

Poole, William F. "The Origin and Management of Public Libraies," in Public Libraies in the United States of America : Their History, Condition, and Management. Washington, D.C., : Government Printing Office, 1876.

ครท

ที่ ทม 1007/5024

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

15 พฤศจิกายน 2536

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน อธิการบดีการศึกษานอกโรงเรียน

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นางสาวศรัณย์ นันทกาวงศ์ เป็นนิสิตระดับปริญญาโท
วิชาเอกบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
นิสิตผู้นี้มีความประสงค์จะมาติดต่อขอความสะดวกในการศึกษาค้นคว้าเพื่อทำ
วิทยานิพนธ์เรื่อง สาเหตุของปัญหาการดำเนินงานห้องสมุดประชาชนจังหวัดตามทัศนะของ
บรรณารักษ์ ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญด้านห้องสมุดประชาชน
ทั้งนี้อยู่ในความควบคุมดูแลของ

ผศ. สุวัฒน์ ล่องแสงจันทร์ ประธาน

ผศ. บุญสม ก้านตั้งวร กรรมการ

สิ่งที่นิติกรขอความอนุเคราะห์ คือ ขอหนังสือราชการเพื่ออำนวยความสะดวกในการขอความร่วมมือ
จากศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด โดยให้ ผู้อำนวยการศูนย์ฯ และบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชน
จังหวัด ตอบแบบสอบถาม ในระหว่างเดือนพฤศจิกายน-ธันวาคม 2536 เพื่อเป็นข้อมูลในการทำ
วิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และขอขอบคุณ
ในความช่วยเหลืออนุเคราะห์ใดๆ ที่ท่านจะโปรดให้แก่นิสิตผู้นี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ดร. ศิริยุภา พูลสุวรรณ)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี

โทร. 253-4119

ครุฑ

ที่ ศธ 1103/3224

กรมการศึกษานอกโรงเรียน

กระทรวงศึกษาธิการ กทม.10300

16 ธันวาคม 2536

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน ชุด

ด้วยกรมการศึกษานอกโรงเรียน ได้รับแจ้งจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตรว่า นางสาวศรัณด์ นันทกาวงศ์ นิสิตปริญญาโท วิชาเอกบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง สาเหตุของปัญหาการดำเนินงานห้องสมุดประชาชนจังหวัดตามทัศนะของบรรณารักษ์ ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญด้านห้องสมุดประชาชน โดยการตอบแบบสอบถามตามสิ่งที่ส่งมาพร้อมหนังสือฉบับนี้

กรมการศึกษานอกโรงเรียน พิจารณาแล้วเห็นว่าเป็นประโยชน์ต่องานของกรมการศึกษานอกโรงเรียน จึงเห็นควรให้ความอนุเคราะห์แก่ นางสาวศรัณด์ นันทกาวงศ์ ในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามด้วย
จึงขอขอบคุณ

ขอแสดงความนับถือ

(นายทองอยู่ แก้วไทรชะ)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมการศึกษานอกโรงเรียน

กองการเจ้าหน้าที่

โทร.2816461

วันรวม 2536

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด

ด้วยข้าพเจ้านางสร่างค์ นันททาวงศ์ อาจารย์ 1 ระดับ 5 ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดสมุทรสาคร นิสิตปริญญาโท วิชาเอกบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร มีความประสงค์จะขออนุญาตแจกแบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลสำหรับทำปริญญานิพนธ์ในหัวข้อเรื่อง สาเหตุของปัญหาการดำเนินงานห้องสมุดประชาชนจังหวัด ตามที่คณะของบรรณารักษ์ ผู้บริหาร และผู้เชี่ยวชาญด้านห้องสมุดประชาชน ให้ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด (หรือผู้ช่วยผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด) และบรรณารักษ์ (หรือผู้ที่ทำหน้าที่บรรณารักษ์) ห้องสมุดประชาชนจังหวัด

ในการนี้ ข้าพเจ้าใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้กรุณาจัดแบบสอบถามให้แก่บุคคลต่อไปนี้เป็นผู้ตอบ ได้แก่

- ท่านผู้อำนวยการศูนย์ฯ (หรือผู้ช่วยผู้อำนวยการศูนย์ฯ) 1 ฉบับ
- บรรณารักษ์ (หรือผู้ที่ทำหน้าที่บรรณารักษ์) ห้องสมุดประชาชนจังหวัด 1 ฉบับ

และใคร่ขอความกรุณาส่งแบบสอบถามคืนภายในวันที่ 27 ธันวาคม 2536 จักเป็นพระคุณอย่างยิ่ง

อนึ่ง ขอกราบเรียนว่าการตอบแบบสอบถามครั้งนี้จะไม่ผลต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการของท่านและผู้ตอบแบบสอบถามใดๆ เพราะเป็นเรื่องของวิชาการและเป็นการวิเคราะห์ผลในภาพรวม

เนื่องด้วยมีเวลาจำกัดในการเก็บข้อมูล จึงขอความกรุณาจากท่านช่วยส่งข้อมูลกลับคืนโดยไปรษณีย์ด่วน (EMS) ซึ่งข้าพเจ้าได้มอบเงินค่าส่งมาพร้อมนี้แล้ว

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นางสร่างค์ นันททาวงศ์)

แบบสอบถาม

เรื่อง

สาเหตุของปัญหาการดำเนินงานห้องสมุดประชาชนจังหวัด
ตามทัศนะของบรรณารักษ์ ผู้บริหารและผู้เชี่ยวชาญด้านห้องสมุดประชาชน

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้นเพื่อต้องการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาการดำเนินงานห้องสมุดประชาชนจังหวัด เพื่อนำผลของการศึกษาเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานห้องสมุดประชาชนจังหวัด

แบบสอบถามนี้ทั้งหมด 2 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลรายละเอียดส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นปัญหาและสาเหตุของปัญหาในการดำเนินงานห้องสมุด

ตอนที่ 1 รายละเอียดส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดกรอกข้อความลงในช่องว่าง หรือ เขียนเครื่องหมาย / ลงหน้าข้อความที่เป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. สถานที่ทำงาน.....

2. เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง

3. อายุ ☐ ไม่เกิน 25 ปี ☐ 26-35 ปี

☐ 36-45 ปี ☐ 46-55 ปี

☐ 56 ปี ขึ้นไป

4. ระดับการศึกษาสูงสุด

☐ ต่ำกว่าปริญญาตรี ☐ ปริญญาตรี

☐ ปริญญาโท ☐ ปริญญาเอก

5. คุณวุฒิทางบรรณารักษศาสตร์

- () ต่ำกว่าปริญญาตรี () ปริญญาตรี
 () ปริญญาโท () ปริญญาเอก
 () ผ่านการอบรมของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย
 () อื่นๆ (โปรดระบุ).....

6. ปัจจุบันทำงานในตำแหน่ง.....

7. ประสบการณ์ในการทำงานในตำแหน่ง.....ปี

8. ประสบการณ์ในการทำงานด้านห้องสมุดประชาชน.....ปี

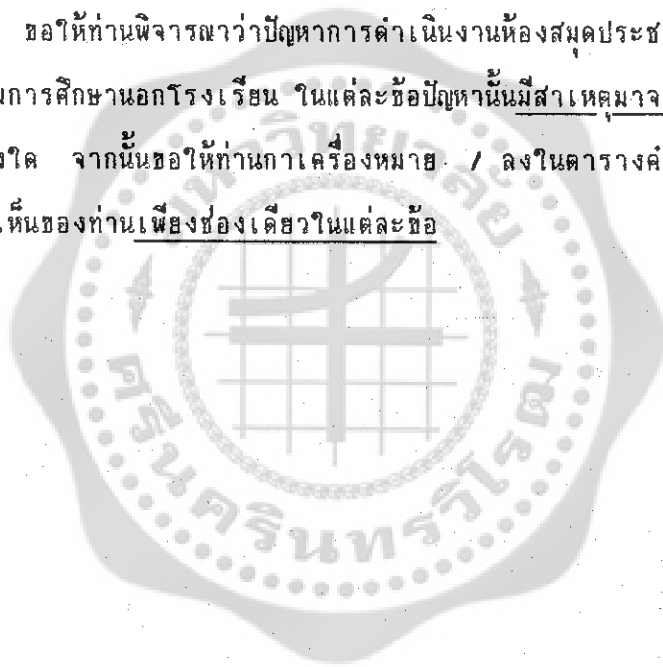
ตอนที่ 2 สาเหตุของปัญหาในการดำเนินงานห้องสมุด

คำชี้แจง ขอให้ท่านพิจารณาว่าปัญหาการดำเนินงานห้องสมุดประชาชนจังหวัด

สังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียน ในแต่ละข้อปัญหานั้นมีสาเหตุมาจากข้อข้อใด มาก

น้อยเพียงใด จากนั้นขอให้ท่านกาเครื่องหมาย / ลงในตารางคำตอบที่ตรงกับ

ความคิดเห็นของท่านเพียงข้อเดียวในแต่ละข้อ

ที่	รายการปัญหาและสาเหตุของปัญหา	ระดับของสาเหตุ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.1	1. <u>ปัญหาด้านอาคารสถานที่ ครุภัณฑ์</u>					
	สาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาความคับแคบของอาคาร					
	1.1.1 กรมฯกำหนดให้จัดมุมต่างๆในห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเองมากเกินไปเช่นมุมเกษตรกรรม มุมอาชีพ ฯลฯ					
	1.1.2 ใช้ห้องสมุดเป็นสถานที่ทำงานอื่นด้วย เช่น ใช้เป็นที่ประชุม เป็นห้องรับแขก เป็นที่ทำงานของฝ่ายหรืองานต่างๆ หรือใช้งานอื่น.....					
	1.1.3 แบบแปลนที่กรมฯกำหนดมีขนาดเล็กเกินไปมาตั้งแต่แรกสร้าง.....					
	1.1.4 แบบแปลนที่กรมฯกำหนดไม่ได้คำนึงถึงอนาคตว่าจะต้องมีการขยาย.....					
	1.1.5 มีวัสดุและครุภัณฑ์เพิ่มมากขึ้น แต่พื้นที่อาคารยังเท่าเดิมเพิ่มขึ้นอาคารจึงเล็กไปเมื่อเทียบกับสภาพความเป็นจริง.....					
	1.2 สาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับสถานที่ตั้งอาคารไม่สะดวกแก่การไปมาของผู้ใช้บริการ					
	1.2.1 ผู้ที่รับผิดชอบในการจัดหาสถานที่ก่อสร้างห้องสมุดไม่ได้คำนึงถึงความเหมาะสมของสถานที่.....					
	1.2.2 สถานที่ที่เหมาะสมย่านชุมชนมีราคาสูง กรมฯ ไม่สามารถที่จะดำเนินการด้านงบประมาณได้.....					

ที่	รายการปัญหาและสาเหตุของปัญหา	ระดับของสาเหตุ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.3	1.2.3 มีการย้ายชุมชน แต่ไม่ได้ย้ายห้องสมุดตามไปด้วย....					
	1.2.4 ผู้ที่รับผิดชอบในการจัดหาสถานที่ตั้งห้องสมุด ให้ความสำคัญกับสถานที่ของอาคารอื่นๆ มากกว่าสถานที่อาคารห้องสมุด.....					
	1.2.5 อาคารห้องสมุดไม่ได้ตั้งอยู่ใกล้ถนนหรือทางสัญจรไปมา.....					
	สาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับเสียงรบกวนขาดความเงียบสงบภายในห้องสมุด					
	1.3.1 ใช้ห้องสมุดเป็นสถานที่จัดประชุมหรือที่ทำงานของฝ่ายหรืองานอื่น.....					
	1.3.2 ฝ้า เพดานและพื้นอาคารไม่ใช้วัสดุซับเสียงทำให้เกิดเสียงดังเวลาเดิน หรือเคลื่อนไหวโต๊ะ-เก้าอี้.....					
	1.3.3 การจัดพื้นที่บริเวณภายในไม่เหมาะสม เช่น มุมเด็ก อยู่ใกล้กับส่วนที่นั่งอ่านค้นคว้า.....					
	1.3.4 เจ้าหน้าที่ทำเสียงดังเอง.....					
	1.3.5 ห้องสมุดอยู่ใกล้ถนน โรงงานหรือชุมชนแออัด ฯลฯ ที่ส่งเสียงดัง.....					
	1.3.6 จากนโยบายของกรมฯ กำหนดให้ห้องสมุดเป็นสถานศึกษา ห้องสมุดจึงกลายเป็นศูนย์กลางการติดต่อของนักศึกษาไป.....					

ที่	รายการปัญหาและสาเหตุของปัญหา	ระดับของสาเหตุ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.4	สาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาครุภัณฑ์เช่นโต๊ะ-เก้าอี้ ชั้นหนังสือไม่เหมาะสมกับผู้ให้บริการ					
1.4.1	ผู้ออกแบบครุภัณฑ์ไม่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องครุภัณฑ์ห้องสมุดดีพอ.....					
1.4.2	บรรณารักษ์ไม่มีส่วนในการออกแบบและกำหนดคุณลักษณะ.....					
1.4.3	เป็นครุภัณฑ์ที่ได้จากการบริจาคซึ่งไม่เหมาะสมที่จะใช้เป็นครุภัณฑ์ห้องสมุด.....					
1.4.4	ผู้ใช้ห้องสมุดมีทั้งที่เป็นเด็กและผู้ใหญ่ ทำให้ไม่สามารถจัดหาครุภัณฑ์ที่เหมาะสมกับผู้ใช้งานทั้ง2ระดับได้.....					
1.5.	สาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาครุภัณฑ์ไม่เพียงพอ					
1.5.1	มีหนังสือเพิ่มขึ้น แต่ไม่สามารถจัดหาชั้นหนังสือเพิ่มขึ้นได้.....					
1.5.2	งบประมาณมีน้อย จึงไม่สามารถจัดซื้อครุภัณฑ์ให้เพียงพอได้.....					
1.5.3	เมื่อโต๊ะ-เก้าอี้เกิดชำรุด ไม่ได้จัดการซ่อมทันทีทำให้ชำรุดมากขึ้นจนไม่สามารถซ่อมแซมได้.....					
1.5.4	ผู้ให้บริการเพิ่มขึ้นแต่ไม่สามารถจัดหาโต๊ะ-เก้าอี้เพิ่มขึ้นได้.....					

ร.ล	รายการปัญหาและสาเหตุของปัญหา	ระดับของสาเหตุ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	1.5.5 เจ้าหน้าที่ใช้โต๊ะ เก้าอี้ ซึ่งเป็นที่นั่งอ่านค้นคว้าของผู้ใช้เอามาใช้ เป็นที่ทำงานเช่น จัดหมวดหมู่หนังสือ ซ่อมหนังสือ.....					
	2. <u>ปัญหาด้านบุคลากร</u>					
2.1	สาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาการขาดแคลนบุคลากรในการปฏิบัติงานในห้องสมุด					
	2.1.1 ไม่ได้รับการจัดสรรอัตรากำลังสำหรับห้องสมุดประชาชน จังหวัดให้สอดคล้องกับปริมาณงานที่เพิ่มขึ้น.....					
	2.1.2 ขึ้นอัตราเงินเดือนตามตำแหน่งบรรณารักษ์ของกรม การศึกษานอกโรงเรียน ได้น้อยกว่าขึ้นอัตราเงินเดือน ของข้าราชการครูในสังกัดกรมการศึกษานอกโรงเรียน เดียวกัน เมื่อมีโอกาสบรรณารักษ์จะขอย้ายเปลี่ยน ตำแหน่งทันที.....					
	2.1.3 บรรณารักษ์หรือเจ้าหน้าที่ห้องสมุดต้องทำงานหนักและ รับผิดชอบงานมากกว่าบรรณารักษ์ของห้องสมุด ประเภทอื่นจึงทำให้ตำแหน่งนี้ไม่ได้รับความสนใจ.....					
	2.1.4 ตำแหน่งบรรณารักษ์ของกรมการศึกษานอกโรงเรียน และตำแหน่งเจ้าหน้าที่ห้องสมุดของกรมการศึกษานอก โรงเรียนจะไม่สามารถเลื่อนตำแหน่งได้สูงเหมือนกับ ข้าราชการครู ของกรมการศึกษานอกโรงเรียนด้วยกัน.....					

ที่	รายการปัญหาและสาเหตุของปัญหา	ระดับของสาเหตุ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	2.1.5 บรรณารักษ์มีความเห็นว่าตำแหน่งบรรณารักษ์และตำแหน่งเจ้าหน้าที่ห้องสมุดไม่มีความก้าวหน้าเหมือนตำแหน่งอื่น.....					
2.2	สาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาคุคลากรไม่มีวุฒิทางบรรณารักษศาสตร์					
	2.2.1 เดิมการรับบุคลากรทำหน้าที่ในห้องสมุด (เจ้าหน้าที่ห้องสมุด) กำหนดวุฒิ ป.กศ.สูง แต่ไม่ระบุนวิชาเอกจึงทำให้ได้บุคลากรที่ไม่มีวุฒิทางบรรณารักษศาสตร์.....					
	2.2.2 บุคลากรในห้องสมุด (เจ้าหน้าที่ห้องสมุด) ไม่ได้รับอนุญาตให้ศึกษาต่อ หรืออบรมทางด้านบรรณารักษศาสตร์ เพราะขาดบุคลากรทำหน้าที่แทน.....					
	2.2.3 บุคลากรในห้องสมุด (เจ้าหน้าที่ห้องสมุด) ที่ได้รับอนุญาตให้ศึกษาต่อ แต่กลับไปเรียนสาขาวิชาอื่นที่ไม่ใช่สาขาวิชาวิชาบรรณารักษศาสตร์เพื่อหาโอกาสในการปรับย้ายตำแหน่ง.....					
2.3	สาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาคุคลากรขาดขวัญและกำลังใจ					
	2.3.1 บุคลากรในห้องสมุด (เจ้าหน้าที่ห้องสมุด) ขาดความรู้ทางด้านวิชาชีพ การทำงานมักประสบปัญหา ทำให้ท้อแท้หมดกำลังใจ.....					
	2.3.2 บรรณารักษ์หรือเจ้าหน้าที่ห้องสมุดทำงานหนัก แต่ไม่ได้รับความสนใจจากผู้บริหาร.....					

ท.	รายการปัญหาและสาเหตุของปัญหา	ระดับของสาเหตุ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	2.3.3 ตำแหน่งเจ้าหน้าที่ห้องสมุด ของกรมการศึกษานอกโรงเรียน จะเลื่อนตำแหน่งได้สูงสุดเพียงระดับ 4 ตำแหน่งบรรณารักษ์ จะเลื่อนตำแหน่งสูงสุดได้เพียงระดับ 5 ซึ่งน้อยกว่าตำแหน่งในสายงานอื่นที่มีวุฒิระดับเดียวกัน.....					
	2.3.4 ผู้ใช้มาใช้บริการห้องสมุดมองบรรณารักษ์หรือเจ้าหน้าที่ห้องสมุดเป็นเพียงผู้เฝ้าหนังสือจึงไม่ได้ให้เกิดยริติเหมือนข้าราชการอื่น.....					
2.4	สาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหบบรรณารักษ์ขาดความก้าวหน้า					
	2.4.1 ตำแหน่งเจ้าหน้าที่ห้องสมุด ที่บรรจุวุฒิ ป.กศ. สูง จะไม่มีโอกาสปรับเป็นตำแหน่งบรรณารักษ์ เพราะไม่มีวุฒิปริญญาตรีสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์.....					
	2.4.2 บรรณารักษ์หรือเจ้าหน้าที่ห้องสมุดส่วนใหญ่ไม่มีโอกาสได้รับอนุญาตให้ศึกษาต่อเพราะขาดบุคลากรทำหน้าที่แทน.....					
	2.4.3 ตำแหน่งเจ้าหน้าที่ห้องสมุด ไม่สามารถเลื่อนตำแหน่งเหมือนกับข้าราชการครูของกรมการศึกษานอกโรงเรียนด้วยกัน.....					
	2.4.4 กลุ่มผู้ใช้บริการห้องสมุดส่วนใหญ่จะเป็นระดับชาวบ้านทั่วไป ที่มีความรู้ไม่สูง การให้บริการส่วนใหญ่จึงจำกัดเพียงแค่อืม คืนหนังสือเท่านั้นทำให้บรรณารักษ์ไม่ชวนชาวสหาความรู้เพิ่มเติมหรือศึกษาต่อ.....					

ที่	รายการปัญหาและสาเหตุของปัญหา	ระดับของสาเหตุ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	2.4.5 บรรณารักษ์ต้องทำงานหนักตลอดเวลา ทำให้ไม่มีเวลาไปศึกษาค้นคว้า.....					
2.5	สาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาคือบุคลากรในห้องสมุดขาดความสามัคคี					
	2.5.1 เจ้าหน้าที่ห้องสมุดเดิมไม่มีวุฒิทางบรรณารักษศาสตร์ จึงไม่มีความรู้เรื่องการจัดการห้องสมุด ผู้ได้บังคับบัญชาจึงไม่ศรัทธาเชื่อฟัง.....					
	2.5.2 งานห้องสมุดเครื่องเครียดทำให้ไม่มีเวลาพูดคุยเป็นกันเองระหว่างกัน.....					
	2.5.3 ใช้ห้องสมุดเป็นที่ทำงานของฝ่ายและงานอื่นด้วยทำให้เกิดปัญหามากคนมากเรื่อง.....					
	2.5.4 บุคลากรในห้องสมุดแต่ละคนหวังได้รับการพิจารณาความดีความชอบ (2 ชั้น) มากเกินไป.....					
	2.5.5 มีความแตกต่างในเรื่องอาวุโสกับคุณวุฒิจึงทำให้เกิดปัญหาไม่ยอมรับกันและกัน.....					
	3. <u>ปัญหาด้านการบริการ</u>					
3.1	สาเหตุที่ทำให้บรรณารักษ์ไม่สามารถออกไปให้บริการแก่ประชาชนนอกสถานที่ได้					
	3.1.1 ห้องสมุดมีบรรณารักษ์เพียงคนเดียวทำให้การออกไป.....					
	3.1.2 งานห้องสมุดมีมากและต้องให้บริการตลอดทั้งวัน.....					

ข้อ	รายการปัญหาและสาเหตุของปัญหา	ระดับของสาเหตุ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
3.2	3.1.3 บรรณารักษ์ไม่ตระหนักและไม่เข้าใจการให้บริการ...					
	3.1.4 งบประมาณที่จะใช้ในการดำเนินการให้บริการภายนอกห้องสมุดยังไม่มี.....					
	3.1.5 เจ้าหน้าที่ห้องสมุดหรือบรรณารักษ์ไม่หาวิธีการกระจายการบริการออกไปให้ทั่วถึง.....					
	สาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาห้องสมุดไม่สามารถให้ข่าวสารเช่น ข่าวเกษตรกร ข่าวแรงงานแก่ประชาชนในท้องถิ่นได้ทั่วถึง					
	3.2.1 ในท้องถิ่นไม่มีแหล่งที่จะนำข่าวสารไปบริการได้เช่น ไม่มีกระดานข่าว ไม่มีหอกระจายข่าว.....					
	3.2.2 สภาพของแหล่งที่ติดต่อเช่นกระดานข่าวไม่สามารถบ่งลมนได้ทำให้สื่อสารสื่อสารสภาพเร็วจนถึงเวลาอันควร.....					
	3.2.3 ระบบการจัดส่งสื่อไม่มีประสิทธิภาพ ทำให้สื่อไม่ถึงแหล่งที่ให้บริการทำให้สื่อสารเสียหายนก่อนเวลาอันควร...					
	3.2.4 บรรณารักษ์ไม่สนใจที่จะนำสื่อไปบริการในชุมชน.....					
	3.2.5 ขาดผู้ดูแลสื่อตามแหล่งที่ให้บริการทำให้สื่อสารเสียหายนก่อนเวลาอันควร.....					
	สาเหตุที่ทำให้มีผู้มาใช้บริการห้องสมุดน้อย					
3.3	3.3.1 สภาพของห้องสมุดไม่น่าเข้าใช้ ไม่มีสิ่งดึงดูดความสนใจ.....					

ที่	รายการปัญหาและสาเหตุของปัญหา	ระดับของสาเหตุ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
3.3.2	การประชาสัมพันธ์งานห้องสมุดไม่สม่ำเสมอและไม่มีรูปแบบที่ดึงดูดความสนใจของประชาชนได้.....					
3.3.3	กำหนดวัน/เวลา เปิดบริการของห้องสมุดตรงกับช่วงเวลาทำงานของประชาชน ประชาชนจึงไม่มีเวลามาใช้ห้องสมุด.....					
3.3.4	มีหนังสือไม่ตรงกับที่ต้องการของผู้ใช้บริการ ที่เป็นผู้ใหญ่ชอบอ่านหนังสือประเภทนวนิยาย แต่กรมฯ ไม่สนับสนุนให้จัดซื้อ ทำให้ห้องสมุดมีหนังสือนวนิยายน้อย ประชาชนจึงไม่สนใจมาใช้บริการ.....					
3.3.5	มีหนังสือที่เด็กต้องการอ่านน้อยเพราะราคาแพงไม่สามารถจัดซื้อได้เพียงพอกับความต้องการของเด็ก ทำให้มีเด็กไม่สนใจมาใช้บริการ.....					
3.3.5	ประชาชนไม่ได้รับความสะดวกจากเจ้าหน้าที่ในการมาติดต่อขอใช้บริการ.....					
3.3.6	ห้องสมุดอยู่ไกลจากชุมชน ประชาชนจึงไม่สะดวกที่จะเดินทางไปใช้บริการ.....					
3.3.7	ผู้ให้บริการอยู่นอกชุมชนทำให้ไม่สะดวกที่จะเดินทางไปใช้บริการ.....					

ที่	รายการปัญหาและสาเหตุของปัญหา	ระดับของสาเหตุ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
3.4	สาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาประชาชนไม่สนใจและเข้าร่วมในกิจกรรมของห้องสมุด เช่น กิจกรรมวันเด็ก					
3.4.1	กิจกรรมไม่น่าสนใจเพราะมีเนื้อหาสาระไม่สอดคล้องกับความต้องการหรือสภาพของชุมชน.....					
3.4.2	ขาดการวางแผนในด้านรูปแบบและวิธีการในการจัดกิจกรรม.....					
3.4.3	ขาดการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการจัดกิจกรรม.....					
3.4.4	ไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่างๆของห้องสมุด.....					
3.4.5	ช่วงเวลาจัดไม่เหมาะสม เช่นตรงกับเวลาทำงานของประชาชนในท้องถิ่น.....					
3.5	สาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาการส่งหนังสือไม่ตรงตามกำหนด (ล่าช้า)					
3.5.1	ผู้ใช้บริการใช้สิทธิความเป็นกันเองกับบรรณารักษ์.....					
3.5.2	ขาดมาตรการที่ชัดเจนในการปรับโทษผู้ที่ส่งหนังสือไม่ตรงตามกำหนด (ล่าช้า).....					
3.5.3	ช่วงเวลาที่ห้องสมุดเปิดบริการเป็นช่วงเวลาที่ผู้ใช้ต้องยุ่งอยู่กับภารกิจการงานทำให้ลืมที่จะไปส่งหนังสือคืน.....					
3.5.4	ไม่มีบริการคืนหนังสือนอกเวลา.....					
3.5.5	ระยะเวลาของการให้ยืมหนังสือน้อยเกินไป.....					
3.5.6	ประชาชนยังขาดความรับผิดชอบที่ดีในการส่งหนังสือตามกำหนดเวลา.....					

ที่	รายการปัญหาและสาเหตุของปัญหา	ระดับของสาเหตุ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
3.6	สาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาสมาชิกยื่นหนังสือแล้วไม่ส่งคืน					
3.6.1	ไม่มีการเรียกเก็บเงินประกันหรือหลักฐานผูกมัด.....					
3.6.2	ประชาชนบางคนไม่เป็นสมาชิกแต่ขอยืมด้วยความ คุ้นเคย โดยไม่มีหลักฐานทำให้ลืมเมื่อเวลาผ่านไปนานๆ.....					
3.6.3	ไม่มีการติดตามทวงหนังสือคืน.....					
3.6.4	เมื่อยืมไปเกินกำหนดส่งนานๆ ต้องเสียค่าปรับมาก ทำให้ไม่อยากเสียค่าปรับจึงไม่ส่งหนังสือคืน.....					
3.6.5	ไม่มีระบบการยืม-คืนหนังสือที่ดีและรัดกุม.....					
3.6.6	บรรณารักษ์ไม่สนใจและเอาใจใส่เท่าที่ควร.....					
3.6.7	ประชาชนขาดสำนึกที่ดีในเรื่องสมบัติของส่วนรวม.....					
3.7	สาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาไม่สามารถเปิดบริการนอกเวลา					
	ราชการ (16.30 น. - 20.00 น.) ได้					
3.7.1	เมื่อเปิดล่วงเวลาแล้ว บรรณารักษ์ไม่สามารถ กลับที่พักได้. (ไม่สะดวกและไม่ปลอดภัย).....					
3.7.2	บรรณารักษ์มีภาระครอบครัวจึงไม่สามารถทำงานนอก เวลาราชการได้.....					
3.7.3	ไม่มีงบประมาณค่าตอบแทนการทำงานล่วงเวลา.....					
3.7.4	บรรณารักษ์ทำงานหนักทั้งวันแล้วจึงไม่สามารถ ทำงานล่วงเวลาได้.....					

ที่	รายการปัญหาและสาเหตุของปัญหา	ระดับของสาเหตุ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
4.	<u>ปัญหาด้านการบริหาร</u>					
4.1	สาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับการไม่จัดตั้งคณะกรรมการห้องสมุด ตามระเบียบของกรมฯ ว่าด้วยห้องสมุดประชาชน จังหวัด พ.ศ. 2535					
4.1.1	บรรณารักษ์ขาดมนุษยสัมพันธ์กับประชาชนในท้องถิ่น จึงไม่ได้รับความร่วมมือในการร่วมเป็นคณะกรรมการ					
4.1.2	ประชาชนในท้องถิ่นที่ห้องสมุดตั้งอยู่มีการแบ่งพรรคแบ่งพวกเป็นเหตุให้ไม่สามารถจัดตั้งคณะกรรมการห้องสมุดได้.....					
4.1.3	บรรณารักษ์ไม่สนใจและให้ความสำคัญกับการจัดตั้งคณะกรรมการห้องสมุด.....					
4.1.4	บรรณารักษ์ไม่เข้าใจขั้นตอนในการจัดตั้งคณะกรรมการห้องสมุด.....					
4.1.5	คณะกรรมการห้องสมุดไม่มีค่าตอบแทน ประชาชนจึงไม่สนใจที่จะร่วมเป็นคณะกรรมการห้องสมุด.....					
4.1.6	ผู้บริหารระดับผู้อำนวยการศูนย์ฯ ไม่สนับสนุนให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการห้องสมุด.....					

ที่	รายการปัญหาและสาเหตุของปัญหา	ระดับของสาเหตุ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
4.2	สาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับการไม่เรียกเก็บเงินค่าปรับจากสมาชิกที่ส่งคืนหนังสือ หรือสื่อต่างๆ ล่าช้ากว่ากำหนดตามอัตราที่กรมฯ กำหนด					
4.2.1	ประชาชนในท้องถิ่นไม่สามารถจ่ายค่าปรับตามอัตราที่กรมฯ กำหนดได้.....					
4.2.2	อัตราค่าปรับที่กรมฯ กำหนดไว้สูงเกินไป.....					
4.2.3	บรรณารักษ์เกรงว่าเมื่อเรียกปรับแล้วผู้ที่ถูกปรับอาจจะไม่มาใช้บริการอีก.....					
4.2.4	ตามระเบียบของกรมฯ การเรียกเก็บเงินค่าปรับนั้นจะต้องออกไปเสิร์ฟรับเงินและนำส่งเป็นเงินบำรุงการศึกษา ซึ่งทำให้เสียเวลาและยุ่งยากในการปฏิบัติ.....					
4.3	สาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาคณะกรรมการห้องสมุดไม่ดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพได้					
4.3.1	คณะกรรมการไม่สามารถที่จะอุทิศเวลาให้กับงานห้องสมุดได้.....					
4.3.2	เกิดความขัดแย้งในคณะกรรมการห้องสมุด.....					
4.3.3	คณะกรรมการไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตน.....					
4.3.4	คณะกรรมการไม่ให้ความสำคัญต่อบทบาทหน้าที่เท่าที่ควร.....					
4.3.5	ผู้บริหารไม่สนับสนุนห้องสมุด คณะกรรมการห้องสมุดจึงหมดกำลังใจ.....					

๗๔	รายการปัญหาและสาเหตุของปัญหา	ระดับของสาเหตุ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
4.4	สาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาบรรณารักษ์ไม่สามารถดำเนินงานห้องสมุดได้อย่างมีประสิทธิภาพ					
4.4.1	บรรณารักษ์ไม่มีวุฒิทางด้านบรรณารักษศาสตร์จึงทำให้ไม่สามารถเข้าทำงานห้องสมุดบางอย่างได้โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานทางด้านเทคนิค.....					
4.4.2	ห้องสมุดมีบรรณารักษ์เพียงคนเดียวทำให้ไม่สามารถทำงานทุกอย่างได้อย่างครบถ้วน.....					
4.4.3	ไม่มีวัสดุ อุปกรณ์สำหรับการดำเนินงานห้องสมุดอย่างเพียงพอเช่น ขาดอุปกรณ์ซ่อมหนังสือ ขาดเครื่องพิมพ์ดีด.....					
4.4.4	บรรณารักษ์ขาดการกระตือรือร้นในการทำงาน.....					
4.5	สาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาความขัดแย้งในการปฏิบัติงานระหว่างหัวหน้าฝ่ายการศึกษาทางสื่อมวลชนของศูนย์ฯ กับบุคลากรห้องสมุดประชาชนจังหวัด					
4.5.1	บรรณารักษ์ไม่ได้วางแผนการดำเนินงานห้องสมุดร่วมกับหัวหน้าฝ่ายการศึกษาทางสื่อมวลชน.....					
4.5.2	บรรณารักษ์ไม่ได้ทำโครงการหรือแผนปฏิบัติงานก่อนการดำเนินงาน.....					
4.5.3	หัวหน้าฝ่ายการศึกษาทางสื่อมวลชนไม่เข้าใจบทบาทและหน้าที่ของห้องสมุดอย่างแท้จริง.....					

ก	รายการปัญหาและสาเหตุของปัญหา	ระดับของสาเหตุ				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
	4.5.4 บรรณารักษ์ขาดการประสานงานกับหัวหน้าฝ่ายการศึกษา ทางสื่อมวลชนอย่างต่อเนื่อง.....					
	5. <u>ปัญหาด้านงบประมาณ</u>					
5.1	สาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับการได้รับการจัดสรรงบประมาณ ในการดำเนินงานห้องสมุดจากกรมฯ น้อย					
5.1.1	นโยบายของกรมฯ ไม่ได้เน้นไปที่การพัฒนาห้องสมุด ประชาชนจังหวัดโดยตรง.....					
5.1.2	บรรณารักษ์ไม่จัดทำแผนงานและโครงการรายงานต่อ ศูนย์ฯ เพื่อของบประมาณ.....					
5.1.3	เจ้าหน้าที่ฝ่ายแผนงานจัดทำรายงานและโครงการ เพื่อของบประมาณไม่ชัดเจน.....					
5.1.4	การกำหนดวงเงินค่าใช้จ่ายสำหรับการดำเนินงาน ห้องสมุดประชาชนจังหวัดไม่ได้คิดจากโครงการหรือ แผนงานที่ห้องสมุดจัดทำ.....					
5.2	สาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับงบประมาณแผ่นดินในการจัด ซื้อหนังสือ ฯลฯ ไม่เพียงพอแก่การให้บริการ					
5.2.1	งบประมาณที่กรมฯ จัดสรรมาให้สำหรับซื้อหนังสือนั้น รวมอยู่กับค่าใช้จ่ายอื่น เช่น ค่าตอบแทนทำการล่วง เวลา ค่าซื้อวัสดุ ทำให้เหลือเงินสำหรับซื้อหนังสือน้อย.....					
5.2.2	ผู้บริหารไม่ให้ความสำคัญกับการจัดหาหนังสือเพิ่มจึง ไม่คิดหาวิธีการหาเงินนอกงบประมาณเพิ่มเติมให้.....					

ที่	รายการปัญหาและสาเหตุของปัญหา	ระดับของสาเหตุ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5.2.3 บรรณารักษ์เข้าใจว่าการหาเงินงบประมาณเพื่อการจัดซื้อหนังสือและวารสารเพิ่มเติมให้เพียงพอกับความต้องการของประชาชนนั้น เป็นหน้าที่ของผู้บริหารจะต้องดำเนินการ.....					
	5.2.4 หนังสือมีราคาสูงขึ้นทุกปี แต่งบประมาณที่ได้รับยังเท่าเดิม....					
5.3	สาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาไม่มีงบประมาณในการดำเนินงานบริการภายนอกห้องสมุดให้แก่ประชาชน เช่น การบริการนำเทปบันทึกเสียงไปให้หอกระจายข่าว การนำสื่อสิ่งพิมพ์บางประเภทไปติดที่กระดานข่าวในหมู่บ้าน เป็นต้น					
	5.3.1 ผู้บริหารไม่เห็นความสำคัญของการบริการภายนอกห้องสมุดจึงไม่จัดสรรงบประมาณให้.....					
	5.3.2 บรรณารักษ์ไม่ทำแผนขอตั้งงบประมาณในการดำเนินการบริการภายนอกห้องสมุด เนื่องจากไม่เข้าใจวิธีการขอใช้งบประมาณว่าต้องทำแผนขอตั้งงบประมาณก่อน.....					
	5.3.3 บรรณารักษ์คิดว่าการทำแผนขอตั้งงบประมาณเป็นหน้าที่ของผู้บริหารหรือหัวหน้าฝ่ายการศึกษามวลชน....					
	5.3.4 บรรณารักษ์ไม่เห็นความสำคัญของการให้บริการภายนอกห้องสมุดจึงไม่ทำแผนขอตั้งงบประมาณ.....					

ก	รายการปัญหาและสาเหตุของปัญหา	ระดับของสาเหตุ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
5.4	สาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาที่กรมฯ ไม่จัดสรรงบประมาณเกี่ยวกับการปรับปรุงตกแต่งบริเวณอาคารห้องสมุดให้สวยงาม ร่มรื่น เพื่อสร้างความสนใจให้ประชาชนมาใช้บริการห้องสมุด					
5.4.1	กรมฯ ไม่เห็นความจำเป็นของการปรับปรุง ตกแต่ง บริเวณภายนอกอาคารห้องสมุดเพราะเห็นว่าห้องสมุดมีกิจกรรมอื่นสร้างความสนใจประชาชนอยู่แล้ว จึงไม่จัดสรรงบประมาณให้.....					
5.4.2	กรมฯ ไม่เห็นความจำเป็นของการปรับปรุง ตกแต่ง เพราะเห็นว่าเป็นการใช้งานงบประมาณฟุ่มเฟือย จึงไม่จัดสรรงบประมาณให้.....					
5.4.3	กรมฯ ไม่เห็นความจำเป็นที่จะต้องจัดสรรงบประมาณให้เพื่อปรับปรุง ตกแต่งเพราะเห็นว่าผู้บริหารหรือบรรณารักษ์สามารถหาเงินนอกงบประมาณมาดำเนินการได้ จึงไม่จัดสรรงบประมาณให้.....					
5.4.4	กรมฯ ไม่เห็นความจำเป็นที่จะต้องจัดสรรงบประมาณให้เพื่อปรับปรุงตกแต่งบริเวณภายนอกอาคารห้องสมุดให้สวยงาม ร่มรื่น เพราะต้องการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการดังกล่าว จึงไม่จัดสรรงบประมาณให้.....					

รายนามผู้เชี่ยวชาญด้านห้องสมุด

1. นายชาญ นพรัตน์ ตำแหน่งศึกษานิเทศก์กรมการศึกษานอกโรงเรียน
2. นายฉาษา บุญเฉลิม ตำแหน่งศึกษานิเทศก์กรมการศึกษานอกโรงเรียน
3. นายอวชชัย จันทปัญญาศิลป์ ตำแหน่งศึกษานิเทศก์กรมการศึกษานอกโรงเรียน
4. นางสาวพยอม บุญเฉลิม ตำแหน่งศึกษานิเทศก์กรมการศึกษานอกโรงเรียน
5. นางสาวสำเนียง เพชรจอม ตำแหน่งศึกษานิเทศก์กรมการศึกษานอกโรงเรียน
6. นายวันชัย ปฏิพันธ์ ตำแหน่งศึกษานิเทศก์กรมการศึกษานอกโรงเรียน
7. นายชะม้าย ทองสวัสดิ์ ตำแหน่งศึกษานิเทศก์กรมการศึกษานอกโรงเรียน
8. นายอำนาจ วันชูเพลา ตำแหน่งศึกษานิเทศก์กรมการศึกษานอกโรงเรียน
9. นางกรรณิการ์ วงศ์สวัสดิ์ชาติ ตำแหน่งหัวหน้างานห้องสมุด ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดชลบุรี
10. นางสาวดลฤดี อุ่นคำเรือน ตำแหน่งหัวหน้างานห้องสมุด ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดจันทบุรี

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ นางสุรางค์ นันทกาวงศ์

เกิดวันที่ 4 สิงหาคม 2499

สถานที่เกิด อำเภอบางกอกน้อย จังหวัดกรุงเทพมหานคร

สถานที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ 32/35 หมู่ 2 ถนนเพชรเกษม ตำบลหนองค้างพลู
อำเภอหนองแขม จังหวัดกรุงเทพมหานคร 10160
โทรศัพท์ 4441291

ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน อาจารย์ 1 ระดับ 5

สถานที่ทำงานปัจจุบัน ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดสมุทรสาคร ถนนธนบุรี-ปากท่อ
อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร 74000

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2515	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนสตรีวัดอัมพวัน
พ.ศ. 2518	ป.กศ. จากวิทยาลัยครูธนบุรี
พ.ศ. 2520	ป.กศ.สูง (วิชาเอกภาษาไทย) จากวิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
พ.ศ. 2525	กศ.บ. (วิชาเอกประวัติศาสตร์) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน
พ.ศ. 2537	ศศ.ม. (วิชาเอกบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

สาเหตุของปัญหาการดำเนินงานห้องสมุดประชาชนจังหวัด ตามทัศนะของ
บรรณารักษ์ ผู้บริหารและผู้เชี่ยวชาญด้านห้องสมุดประชาชน

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอกบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์

มีนาคม 2537

การศึกษารั้วนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของบรรณารักษ์
ผู้บริหารและผู้เชี่ยวชาญด้านห้องสมุดประชาชน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า เป็นบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนจังหวัด 72 คน
ผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด 72 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านห้องสมุดประชาชน 10
คน ใช้วิธีการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาการดำเนินงาน
ห้องสมุดประชาชนจังหวัด เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือ
ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ F-test

ผลการศึกษา

ด้านอาคารสถานที่ พบว่า

ปัญหาความคับแคบของอาคาร สาเหตุสำคัญ คือ แบบแปลนที่กรมฯ กำหนดไม่ได้
คำนึงถึงอนาคตว่าจะต้องมีการขยาย ปัญหาสถานที่ตั้งอาคาร สาเหตุสำคัญคือ สถานที่ที่เหมาะสม
ย่านชุมชนมีค่าสูง กรมฯ ไม่สามารถที่จะดำเนินการด้านงบประมาณได้ ปัญหาเสียงรบกวน
สาเหตุสำคัญ คือ นโยบายของกรมฯ กำหนดให้ห้องสมุดเป็นสถานศึกษา ห้องสมุดจึงกลายเป็นศูนย์
กลางการติดต่อของนักศึกษาไป ปัญหาครุภัณฑ์ไม่เหมาะสม สาเหตุสำคัญ คือ บรรณารักษ์ ไม่มี
ส่วนในการออกแบบและกำหนดคุณลักษณะ ปัญหาครุภัณฑ์ไม่เพียงพอ สาเหตุสำคัญ คือ งบประมาณ
น้อย

ด้านบุคลากร พบว่า

ปัญหาการขาดแคลนบุคลากร สาเหตุสำคัญ คือ ตำแหน่งบรรณารักษ์ และเจ้าหน้าที่
ห้องสมุดไม่สามารถเลื่อนตำแหน่งได้สูง เช่นข้าราชการครูในสังกัดกรมฯ เดียวกัน ปัญหาบุคลากร
ไม่มีวุฒิทางบรรณารักษศาสตร์ สาเหตุสำคัญ คือ เดิมการรับบุคลากรทำหน้าที่ในห้องสมุด (เจ้าหน้าที่
ห้องสมุด) กำหนดวุฒิ ป.กศ.สูง แต่ไม่ระบุวิชาเอก จึงทำให้ได้บุคลากรที่ไม่มีวุฒิทาง
บรรณารักษศาสตร์ ปัญหาบุคลากรขาดขวัญและกำลังใจ สาเหตุสำคัญ คือ ตำแหน่งเจ้าหน้าที่ห้อง
สมุดของกรมฯ เลื่อนตำแหน่งสูงสุดได้เพียงระดับ 4 ตำแหน่งบรรณารักษ์จะเลื่อนตำแหน่งได้สูงสุด
ได้เพียงระดับ 5 ซึ่งน้อยกว่าตำแหน่งในสำนักงานอื่นที่มีวุฒิระดับเดียวกัน ซึ่งน้อยกว่าตำแหน่งใน

สาขงานอื่นที่มีวุฒิในระดับเดียวกัน ปัญหาบรรณารักษ์ขาดความก้าวหน้า สาเหตุสำคัญ คือ ตำแหน่งเจ้าหน้าที่ห้องสมุดไม่สามารถเลื่อนตำแหน่งได้เหมือนกับข้าราชการครูของกรมฯ ของกรมฯ เดียวกัน ปัญหาบุคลากรในห้องสมุดขาดความสามัคคี สาเหตุสำคัญ คือ เจ้าหน้าที่ห้องสมุดเดิมไม่มีวุฒิทางบรรณารักษศาสตร์ ทำให้ไม่มีความรู้เรื่องการจัดการห้องสมุด ส่งผลให้ผู้ได้บังคับบัญชาไม่ศรัทธา เชื่อฟัง

ด้านการบริการ

ปัญหาบรรณารักษ์ ไม่สามารถออกไปให้บริการแก่ประชาชนนอกสถานที่ได้ สาเหตุสำคัญ คือ ห้องสมุดมีบรรณารักษ์เพียงคนเดียวทำให้การออกไปให้บริการนอกสถานที่ทำได้ค่อนข้างยาก ปัญหาห้องสมุดไม่สามารถให้บริการข่าวสารแก่ประชาชนในท้องถิ่นได้ทั่วถึง สาเหตุสำคัญ คือ ขาดผู้ดูแลสื่อตามแหล่งที่ให้บริการทำให้สื่อเสียหายก่อนเวลาอันควร ปัญหาผู้มาใช้บริการห้องสมุดน้อย สาเหตุสำคัญ คือ หนังสือไม่ตรงกับความต้องการของผู้ใช้บริการที่เป็นผู้ใหญ่ ที่ชอบอ่านหนังสือประเภทนวนิยาย แต่กรมฯ ไม่สนับสนุนให้จัดซื้อ ทำให้ห้องสมุดมีหนังสือนวนิยายน้อย ปัญหาประชาชนไม่สนใจและเข้าร่วมกิจกรรมของห้องสมุด สาเหตุสำคัญ คือ ขาดการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการจัดกิจกรรม ปัญหาการส่งหนังสือล่าช้า สาเหตุสำคัญ คือ ประชาชนยังขาดความรับผิดชอบในการส่งหนังสือตามกำหนด ปัญหาสมาชิกยืมหนังสือแล้วไม่ส่งคืน สาเหตุสำคัญ คือ ไม่มีการเรียกเก็บเงินประกันหรือหลักฐานผูกมัด และประชาชนขาดสำนึกที่ดีในเรื่องสมบัติของส่วนรวม ปัญหาไม่สามารถเปิดบริการนอกเวลาราชการ (16.00น.-20.00น.) ได้ สาเหตุสำคัญ คือ ไม่มีงบประมาณค่าตอบแทนการทำงานล่วงเวลา

ด้านบริหาร พบว่า

ปัญหาการไม่จัดตั้งคณะกรรมการห้องสมุดตามระเบียบของกรมฯ สาเหตุสำคัญ คือ การเป็นคณะกรรมการห้องสมุดไม่มีค่าตอบแทน ประชาชนจึงไม่สนใจที่จะร่วมเป็นคณะกรรมการห้องสมุด ปัญหาการไม่เรียกเก็บเงินค่าปรับจากสมาชิกที่ส่งหนังสือ หรือสื่อต่างๆ ล่าช้า สาเหตุสำคัญ คือ บรรณารักษ์เกรงว่า เมื่อเรียกค่าปรับแล้วผู้ที่ถูกปรับอาจจะไม่มาใช้บริการอีก ปัญหาคณะกรรมการห้องสมุดไม่ดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ สาเหตุสำคัญ คือ คณะกรรมการไม่สามารถที่จะอุทิศเวลาให้กับงานห้องสมุดได้ ปัญหาบรรณารักษ์ไม่สามารถดำเนินงานห้องสมุดได้ สาเหตุสำคัญ คือ ห้องสมุดมีบรรณารักษ์เพียงคนเดียว จึงทำให้ทำงานได้ไม่ครบทุกอย่าง ปัญหาความ

ขัดแย้งในการปฏิบัติงานระหว่างหัวหน้าฝ่ายการศึกษาทางสื่อมวลชนของศูนย์ฯ กับบุคลากรห้องสมุดประชาชนจังหวัด สืบเหตุสำคัญ คือ บรรณารักษ์ไม่ได้วางแผนการดำเนินงานห้องสมุดร่วมกับหัวหน้าฝ่ายฯ

ด้านงบประมาณ พบว่า

ปัญหาการได้รับการจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงานห้องสมุดจากกรมฯ น้อย สืบเหตุสำคัญ คือ นโยบายของกรมฯ ไม่ได้เน้นที่การพัฒนาห้องสมุดประชาชนจังหวัดโดยตรง ปัญหางบประมาณแผ่นดินในการจัดซื้อหนังสือฯ ไม่เพียงพอแก่การให้บริการ สืบเหตุสำคัญ คือ หนังสือมีราคาสูงขึ้นทุกปีแต่งบประมาณที่ได้รับยังเท่าเดิม ปัญหาห้องสมุดไม่มีงบประมาณในการดำเนินงานบริการภายนอกห้องสมุด สืบเหตุสำคัญ คือ บรรณารักษ์คิดว่าการทำแผนขอตั้งงบประมาณ เป็นหน้าที่ของผู้บริหารหรือหัวหน้าฝ่ายการศึกษาทางสื่อมวลชน ปัญหากรมฯ ไม่จัดสรรงบประมาณปรับปรุงตกแต่งบริเวณภายนอกอาคาร สืบเหตุสำคัญ คือ กรมฯ ต้องการให้ประชาชนมีส่วนร่วม ในการดำเนินการดังกล่าว

A STUDY OF OPINIONS OF PUBLIC LIBRARY LIBRARIANS AND ADMINISTRATORS AND
PUBLIC LIBRARY EXPERTS CONCERNING THE CAUSES OF PROVINCIAL.
PUBLIC LIBRARIES ADMINISTRATION PROBLEMS

Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Master of Art degree in Library and Information Science
at Srinakharinwirot University

March 1994

The purpose of this study was to identify and compare the opinions of librarians administrators and experts regarding public libraries. The subjects include 72 librarians 72 NFE provincial center administrators and 10 experts. A five level rating scale questionnaire was used. The data was analysed by using percentage, mean and Exttest.

Part of building is found that

The library building was too small. The blueprint of the building, specified by the department of Nonformal Education, was not allowed for further expansion. Inappropriateness of the library site. The high price of land make it impossible for the library to site at a better place. Noisy environment. As the Dept of NFE difived the library as a school, the library became the center for students to make contact with the officials concerned. Inappropriateness of furniture. This is because the librarians did not take part in designing the furniture for the libraies. Lack of furniture. The main cause of this was not enough funding.

Part of person is found that

Lack of personnel. The main cause was that the librarians and the library officials cannot be promoted to higher ranking officials. The Library personnel lack the knowledge on library sciences In former, time, recruitment of library personnel did not specify the major subject.

Lack of enthusiasm. The main cause is inability to be promoted to higher ranking officials. Library officials can be promoted as high as level 4, while the librarians can be promoted not more than level 5. Lack of career advancement. The library personnels are interior when compared to teachers of the same department. Lack of unity among personnel. Library personnel who were recruited without the background knowledge on library Science could not gain the respect of their interiors.

Part of services is found that

Inability to reader services outside the library. Having only one librarian making it impossible to provide services outside the library. The inability to provide information to cover the whole respective area of the library. The major cause is the lack of personnel to take care of reading materials in service centers in the village. Small number of library users. This is because the books did not meet the needs of adult readers. More novels were needed, but the policy of the Dept. of NFE discouraged to buy them. Lack of people's participation. The main reason is inadequate public relations. Large number of over due books. Library members are not responsible to return the books in time. Unreturned books. Partly because no deposits were made and the members had no concern for the public. No evening Library Service available (4.30-8.00 p.m.)

Part of Administration is found that

No library committee. No benefits were attached to committee members. No over due fine were made Librarians were afraid that the fine would prevent people from coming to the library. Inefficient library committee. Library committee could not devote their time for the library. Inefficient Library personnel. As there was only one librarian, it was not possible to do all the jobs required. Conflicts between Mass Education Head and the library personnel. This occurred because the mass education heads did not take part in formulating the development plan of the library.

Part of Budget is found that

Lack of funding from the Dept. of NFE. This problem concerned mainly the policy of the department which did not emphasize the development of public library. Inadequate budgeting from the government to buy new books, etc. The main cause was that the price of books kept on rising but the amount of budget remained the same. Lack of money to provide service outside the library. Library personnel did not submit a project for funding because they thought that it was the provincial administrator's job. No budget for library surrounding development from the Dept. of NFE. This was because the Dept. of NFE wanted to see people's participation in so doing.